

SAMLADE SKRIFTER
AV
JACK LONDON

TRETTONDE DELEN
Månansiktet

OCH

För mycket guld.

STOCKHOLM · BOHLIN & C:o

MÅNANSIKTET

OCH ANDRA HISTORIER

AV

JACK LONDON

BEMYNDIGAD ÖVERSÄTTNING
AV ERNST LUNDQUIST

STOCKHOLM
BOHLIN & Co

STOCKHOLM

1 9 1 8

VICTOR PETTERSONS BOKINDUSTRIAKTIEBOLAG

MÅNANSIKTET.

John Claverhouse var en människa med månansikte. Ni vet hur de se ut, med kindbenen vidt åtskilda, haka och panna som tillsammans med kinderna bilda en cirkel, den breda och knubbiga näsan lika långt från cirkellinjen på alla håll, tillplattad mot ansiktets medelpunkt som en degkula mot taket. Det var kanske därför jag avskydde honom, ty han hade sannerligen blivit en plåga för mina ögon, och jag tyckte att jorden skulle vändas över att nödgas bära honom. Min mor har kanske haft vidskepliga griller om månen och sett på den över orätt axel vid olämpligt tillfälle.

Nog av, jag hatade John Claverhouse. Icke som om han hade gjort mig något som människorna skulle kalla orätt eller ett elakt spratt. Långt därifrån. Det onda var av djupare, mera invecklad natur, så gäckande, så ogripbart, att det ej kunde klart och bestämt uttryckas i ord. Sådant få vi alla erfara någon gång i vårt liv. Vi se en viss person för första gången, en vars tillvaro vi ej ens hade en aning om för ett ögonblick sedan, och ändå säga vi i samma stund vi mötas: »Den mannen tycker jag inte om.» Varför tycka vi inte om honom? Å, vi veta inte varför, vi veta bara att vi inte göra det. Vi ha fått antipati,

det är alltsammans. Så var det med mig och John Claverhouse.

Vilken rättighet hade en sådan man att vara lycklig? Men ändå var han optimist. Han var alltid munter och skrattlysten. Allting var så *all right* för honom, den satans karlen. Å, så det retade mig att han var så glad! Om andra skrattade, gjorde det mig ingenting. Jag brukade till och med skratta själv — innan jag träffade John Claverhouse.

Men hans skratt! Det retade mig, gjorde mig galen så som ingenting annat under solen kunde reta mig eller göra mig galen. Det förföljde mig, högg tag i mig och ville inte släppa mig. Det var ett väldigt Gargantuaskratt. Antingen jag vakade eller sov var det alltid hos mig och skrapade och filade på mina hjärtesträngar som ett ofantligt rivjärn. I daggroningen kom det skallande tvärsöver ängarna för att störa mina behagliga morgondrömmar. Under den pinande middagshettan, då växterna slokade och fåglarna flydde djupast in i skogarna och hela naturen dāsade, svingade sig hans »ha ha ha» och »hi hi hi» upp till himlen och utmanade solen. Och i den svarta midnatten hördes från de ensliga vägarna, där han färdades hem från staden, hans odrägliga gapskratt och väckte mig ur min sömn så att jag vred mig och borrarade in naglarna i handloven.

Jag smög mig i hemlighet ut om natten och släppte ut hans boskap i hans åkrar, och på morgonen hörde jag hans skallande skratt, då han drev ut dem igen. »Det är ingenting», sade han, »inte kan man klandra de stackars oskäligen djuren för att de söka sig bättre bete.»

Han hade en hund som han kallade Mars, ett stort, präktigt djur, halvt hjorthund och halvt blodhund och lik bägge delarna. Mars var hans stora förtjusning, och de voro alltid tillsammans. Men jag bidade min tid, och en dag då tiden var mogen lockade jag bort hunden och gjorde av med honom med stryknin och oxkött. Det gjorde alls intet intryck på John Claverhouse. Han skrattade lika hjärtligt och ofta som förr, och hans ansikte var lika fullmånsaktigt som det alltid hade varit.

Då satte jag eld på hans höstackar och hans lada. Men följande morgon — det var söndag — gav han sig ut helt glad och munter.

»Vart skall ni ge er av?» frågade jag, då han gick förbi på vägen.

»Foreller», sade han, och hans ansikte sken som fullmånen. »Jag är väldigt pigg på foreller.»

Kan man tänka sig en omöjligare människa! Hela hans höskörd hade gått upp i rök med hans höstackar och hans lada. Jag visste att han inte hade försäkrat. Och ändå gick han, ansikte mot ansikte med hungersnöd och sträng vinter, gladeligen ut för att meta foreller, kan tänka, emedan han var »väldigt pigg» på dem! Om det bara legat ett aldrig så lätt moln över hans panna, eller om hans oxansikte hade blivit långt och allvarligt och mindre likt månen, eller om han bara en enda gång förvisat det där leendet från sitt ansikte, skulle jag säkert ha kunnat förlåta honom att han var till. Men han blev bara muntrare genom olyckan.

Jag förolämpade honom. Han såg på mig med slö och leende förvåning.

»Skall jag slåss med er? Varför det?» frågade han

långsamt. Och sedan skrattade han. »Så lustig ni är! Hi hi hi! Ni tar livet av mig! Ha ha ha! Hi hi hi!»

Vad skulle jag göra? Det var outhärdligt. Vid alla helgon, så jag hatade honom! Och så namnet sedan — Claverhouse! Ett sådant namn! Var det inte fånigt? Claverhouse! Barmhärtige Gud, *varför* hette han Claverhouse? Den frågan gjorde jag mig själv om och omigen. Jag skulle inte ha haft något emot Smith eller Brown eller Jones — men Claverhouse! Döm själv. Upprepa det för er själv — Claverhouse! Hör så löjligt det låter — Claverhouse! Har man rättighet att leva med ett sådant namn, det vill jag fråga. »Nej», säger ni. Och jag säger också »nej».

Men jag kom att tänka på hans inteckning. Sedan hans höskörd och lada blivit förstörda, visste jag att han inte skulle kunna betala räntan på den. Jag fick därför en slipad, tystlåten och hårdhänt procentare till att få inteckningen överflyttad på sig. Jag syntes inte, men genom denna mellanhand påskyndade jag domstolsutslaget, varigenom han förklarades förlustig inlösningsrätten till sin intecknade egendom, och inom några få dagar (sannerligen inte flera än som lagen tillät) skulle John Claverhouse ge sig i väg från gården med boskap och alla sina grejor. Jag gick ner för att se hur han tog det, ty han hade bott där i nära tjugu år. Men han mötte mig med sina tindrande glosögon och ansiktet så skinande som fullmånen.

»Ha ha ha!» skrattade han. »En komisk grabb, min yngsta pojke! Har ni nå'nsin hört på maken? Ni skall få höra. Han lekte nere vid flodstranden,

då rasade ett stycke av strandbanken och stänkte honom dyvåt. »Pappa!» skrek han. »En stor, stor fisk slog med stjärten och blötte ner mig...»

Han tystnade och väntade på att jag skulle stämna in i hans infernaliska munterhet.

»Jag kan inte inse att det är något att skratta åt», sade jag avmätt, och jag vet att jag såg sur ut.

Han betraktade mig förvånad, och sedan kom det där förbannade skenet igen, som jag har beskrivit, så att hans ansikte lyste blidt och varmt som sommar-månen, och så skrattade han: »Ha ha ha! Det var lustigt! Ni inser inte —? Hi hi hi! Ha ha ha! Han inser inte —! Hör på då. En stor fisk...»

Men jag gjorde helt om och gick min väg. Måttet var rågat. Jag stod inte ut längre. Det måste bli ett slut på det här, tänkte jag — djäkla människa! Jorden skulle bli befriad från honom. Och medan jag gick uppför backen, hörde jag hans vidunderliga skratt eka mot himlens skyar.

Jag smickrar mig med att göra allting ordentligt och bra, och då jag beslöt att döda John Claverhouse, tänkte jag göra det på ett sådant sätt att jag inte skulle behöva skämmas, då jag tänkte tillbaka på det. Jag avskyr fusk, och jag hatar brutalitet. Det är något motbjudande för mig att bara slå till en människa med knytnäven — fy! Det är äckligt. Att skjuta eller sticka eller slå ihjäl John Claverhouse (å, det namnet!) var alltså ingenting för mig. Och jag ville inte allena göra det prydligt och artistiskt, utan också på ett sådant sätt att jag inte kunde bli föremål för den ringaste misstanke.

I det syftet gnuggade jag mina geniknölar, och efter

en veckas trägen ruvning kläckte jag ut planen. Sedan grep jag verket an. Jag köpte en fem månader gammal tik av vattenhundsras och ägnade hela min flit åt att dressera henne. Om någon spionerat på mig, skulle han ha lagt märke till att denna dressyr uteslutande gick ut på en sak — att apportera. Jag lärde hunden, som jag kallade Bellona, att apportera käppar som jag kastade i vattnet, och inte bara att apportera dem, utan att göra det ögonblickligen utan att tugga eller leka med dem. Huvudsaken var att hon inte lät hejda sig av något, utan apporterade käppen i största hast. Jag tog för vana att springa undan och låta henne hålla jakt på mig med käppen i munnen tills hon hann upp mig. Det var en pigg hund, och hon ägnade sig åt leken med sådan iver att jag snart blev belåten.

Sedan presentade jag den till John Claverhouse vid första lägliga tillfälle. Jag visste nog vad jag gjorde, ty jag kände till hans lilla svaghet, en liten hemlig synd som han regelbundet och oförbätterligt gjorde sig skyldig till.

»Nej», sade han, då jag stack ändan av repet i hans hand, »nej, det kan väl aldrig vara ert allvar?» Han gapade och flinade med hela sitt fördömda månansikte.

»Jag . . . jag tänkte nästan att ni inte tyckte om mig», förklarade han. »Tänk så lustigt att jag har begått ett sådant misstag!» Och vid den tanken skrattade han så att han kiknade.

»Vad heter hon?» lyckades han få fram mellan sina skrattparoxysmer.

»Bellona», sade jag.

»Hi hi hi!» fnittrade han. »Ett så'nt lustigt namn!»

Jag bet ihop tänderna, ty hans munterhet retade mig, och fräste mellan dem: »Hon hade sina spring-historier med Mars, som ni vet.»

Då började fullmånens sken sprida sig över hans ansikte, och han utbrast: »Det var min andra hund. Nå, då är hon änka nu. Ha ha ha! Hi hi hi!» åskade han efter mig, och jag gjorde helt om och kilade med en fart uppför backen.

Veckan gick, och på lördagskvällen sade jag till honom: »Ni skall ju flytta om måndag?»

Han nickade och flinade.

»Då har ni inte något tillfälle att få er ett godt mål på de där forellerna som ni är så 'våldigt pigg' på.»

Men han uppfattade ej hånet. »Å, jag vet inte», fnissade han. »Jag ger mig ut i morgon och gör ett försök riktigt på skarpen.»

Nu var jag dubbelt säker på min sak, och jag gick hem alldeles utom mig av förtjusning.

Tidigt följande morgon såg jag honom gå förbi med ett djupnät och en säck och Bellona travande hack i häl. Jag visste vart han ämnade sig och sneddade över ängen bakom min gård och klättrade genom buskskogen upp på toppen av berget. Jag höll mig noga ur sikte och följde bergåsen ett par mil till en naturlig terrass i berget, där den lilla ån bildade ett vattenfall och sedan andades ut litet i en bred och stilla göl infattad av klippor. Där var det! Jag slog mig ned i bergssluttningen, där jag kunde se allt vad som försiggick, och tände min pipa.

Innan många minuter gått, kom John Claverhouse knogande uppför åbrädden. Bellona travade bredvid honom, och de voro riktigt uppspelta, och hennes

korta, gläfsande skall blandades med hans djupa brösttoner. Då han kom till gölen, kastade han ifrån sig djupnätet och säcken och upptog ur byxfickan något som såg ut som ett stort, tjockt ljus. Men jag visste att det var en dynamitstång, ty det var hans metod att fiska foreller. Han dödade dem med dynamit. Han lindade ett lärtsskynke hårdt om dynamiten och gjorde fast stubintråden. Sedan tände han på tråden och kastade helvetesmaskinen i gölen.

Som en blixtnö var Bellona i vattnet efter den. Jag kunde ha skrikit högt av förtjusning. Claverhouse ropade på henne, men utan resultat. Han bombarderade henne med bleckburken och småsten, men hon sam på tills hon fick dynamitstången i munnen; då vände hon om och styrde kurs mot stranden. Nu först förstod han sin fara och började springa. Som jag förutsett och planerat, klättrade hon uppför strandbanken och rusade efter honom. Å, det var storartat, må ni tro! Gölen låg som sagt nedanför en terrass. Både där uppe och nedanför kunde man komma över än på klivstenar, Claverhouse och Bellona galopperade rundt, rundt, upp och ner och över stenarna. Aldrig kunde jag tro att en sådan otymplig karl skulle kunna springa så fort. Men sprang gjorde han, Bellona tätt efter honom och allt närmare och närmare. Just som hon hann upp honom, han i stormmarsch och hon med nosen i hans knäveck, kom det plötsligt en blixtnö, ett rökmoln och en förfärlig knall, och där karlen och hunden hade varit för ett ögonblick sedan syntes nu ingenting annat än ett stort hål i marken.

»Omkommen genom olyckshändelse under olaga fiske.» Så lydde likbesiktningsnämndens utslag; och

därför smickrar jag mig med att ha gjort av med John Claverhouse på ett nätt och trevligt och artistiskt sätt. Det var intet fusk, ingen brutalitet, ingenting att skämmas för i hela historien, det måste ni väl ge mig rätt i. Aldrig mera skall hans infernaliska skratt eka i bergen, och aldrig mera skall jag behöva förarga mig på hans månansikte. Mina dagar äro fredliga nu, och jag sover utmärkt om nätterna.

LEOPARDTÄMJARENS HISTORIA.

Han hade ett drömmande, fjärrskådande uttryck i blicken, och hans sorgbundna, enformiga röst, blid som en flickas, tycktes ge ett stillsamt utlopp åt någon djupt rotad melankoli. Han var »leopardmannen», men han såg ej så ut. Hans levebröd var att uppträda i en bur tillsammans med dresserade leoparder inför en stor publik och att jaga kalla rysningar över ryggraden på denna publik genom vissa prov på dödsförakt, för vilka hans principaler betalade honom i proportion till de rysningar han framkallade.

Som sagt, han såg icke så ut. Han var smalaxlad, smal över höfterna och blodfattig, och han tycktes inte så mycket nedtyngd av dysterhet som av ett ljuvt och stilla vemod, vars tryck han bar lika ljuvt och stilla. I en hel timme hade jag försökt locka ur honom en historia, men han tycktes sakna fantasi. För honom fanns det ingen romantik i hans illustra yrke, inga hjältedåd, ingenting spännande — alltsammans var bara grått, enformigt och oändligt tråkigt.

Lejon? Ja, han hade brottats med dem. Det var ingenting. Allt vad man hade att göra var att hålla sig lugn. Vem som helst kunde med en vanlig käpp tvinga ett lejon att stå stilla. En gång hade han handskats med ett i en halvtimme. Det var bara att

slå honom på nosen varje gång han gick till anfall, och då han blev illfundig och rusade på med nedböjt huvud, behövde man bara sticka ut benet. Då han högg efter benet, drog man det tillbaka igen och slog honom på nosen. Det var alltsammans.

Med det drömmande uttrycket i sina ögon och med sitt milda ordflöde visade han mig sina ärr. De voro många, ett var alldeles färskt: en tigrinna hade klöst honom i axeln ända in till benet. Jag såg de prydligt lagade revorna i rocken som han hade på sig. Hans högra arm från armbågen och ner såg ut som om den hade gått genom en tröskmaskin, så hade klor och huggtänder tygat till den. Men det var ingenting, sade han; de gamla såren värkte litet då det var fuktigt väder.

Plötsligt klarnade hans ansikte av ett minne, ty han var verkligen lika angelägen att berätta mig en historia som jag var att få höra den.

»Ni har väl hört talas om lejonämtjaren som var hatad av en annan man?» frågade han.

Han tystnade och såg tankfullt på ett sjukt lejon i burens midtemot.

»Han har tandvärk», förklarade han. »Ja... lejonämtjarens stora nummer var att sticka in huvudet i lejonets gap inför publiken. Mannen som hatade honom var med på varje föreställning i hopp att någon gång få se lejonet hugga tänderna i honom. Han följde med truppen över hela landet. Åren gingo och han blev gammal, och lejonämtjaren blev gammal, och lejonet blev gammalt. Och till sist en dag, då han satt på första bänken, fick han se vad han hade väntat på. Lejonet högg till, och det tjänade till ingenting att skicka efter doktorn.»

Leopardtämjaren tittade på sina naglar med en min som skulle ha varit kritisk, om den inte varit så melankolisk.

»Nå, det är vad jag kallar tålmod», fortfor han, »och det är just i min stil. Men det var inte i stil med en kamrat som jag kände. Det var en liten mager, hopsjunken fransman som slukade svärd och gjorde trollkonster. De Ville kallade han sig, och han hade en vacker hustru. Hon arbetade i trapets och brukade kasta sig ner från taket i ett nät och slå en volt i luften alldeles perfekt.

De Ville hade ett lika häftigt lynne som han var gesvint på handen, och hans hand var lika snabb som en tigers tass. En dag, då cirkusdirektören hade kallat honom 'din franska djävul' eller något i den vägen och kanske ännu värre, ställde han upp honom mot träskärmen som han använde under sin knivkastning, och det så fort att karlen inte hann tänka sig om, och där ställde de Ville till ett riktigt fyrverkeri i luften med sina knivar och naglade fast dem i trät rundt omkring cirkusdirektören så tätt inpå att de gingo genom hans kläder och de flesta av dem rispade honom i skinnet.

Clownerna måste dra ut knivarna för att få honom lös, ty han var fastspikad. Sedan kommo vi överens om att vara på vår yakt mot de Ville, och att ingen skulle vara mer än nått och jämnt hövlig mot hans hustru. Hon var för resten en riktigt liderlig slinka, men alla voro rädda för de Ville.

Men där fanns en, Wallace, som inte var rädd för någonting. Han var lejonvärd, och han använde samma trick att sticka in huvudet i lejonets gap.

Han skulle ha stuckit huvudet i gapet på vilket lejon som helst, men han föredrog Augustus, en stor, godmodig best som man alltid kunde lita på.

Som sagt, Wallace — 'kung' Wallace som vi kallade honom — var varken rädd för levande eller döda. Han var en kung, och det var nog av det. Jag har sett honom drucken och på grund av ett vad gå in i buren till ett lejon som var i uppretat tillstånd och tukta honom utan käpp. Han slog honom bara på nosen med knytnäven.

Madame de Ville . . . »

Vid ett oväsen bakom oss vände leopardtämjaren sig om helt lugnt. Det var en delad bur, och en aphanne som fingrat på järnstängerna hade fått sin hand fasttagen av en stor, grå varg som försökte dra den till sig. Armen tycktes tänjas ut allt längre och längre som ett grovt kautschuksnöre, och den olycklige aphanuens hustrur ställde till ett förfärligt oväsen. Ingen vaktare fanns till hands, så att leopardtämjaren gick ett par steg dit över, gav vargen ett hårdt slag över nosen med det lätta bamburör han bar i handen och kom med ett vemodigt urskuldande leende tillbaka för att fortsätta den ofullbordade meningen, som om det ej varit något avbrott.

». . . tittade på kung Wallace, och kung Wallace tittade på henne, medan de Ville såg bister ut. Vi varnade Wallace, men det hjälpte inte. Han skratade åt oss, liksom han skrattade åt de Ville en dag då han körde ner de Villes huvud i en hink gröt, emedan han ville slåss.

De Ville såg gräslig ut — jag hjälpte till att skrapa av honom; men han var lugn som en filbunke och slun-

gade inte alls ut några hotelser. Men jag såg ett glitter i hans ögon som jag ofta hade sett i de vilda djurens, och jag gjorde mig besvär med att ge Wallace en sista varning. Han skrattade, men sedan tittade han inte så ofta på madame de Ville.

Det gick flera månader. Ingenting hade händt, och jag började tro att det var mycket väsen för ingenting. Vi voro nu i Västern och uppträdde i Frisco. Det var under eftermiddagsföreställningen, och det stora tältet var fullt av kvinnor och barn, då jag kom för att se efter Röda Denny, förste akrobaten, som hade lånat min pennkniv och inte lämnat igen den.

Då jag gick förbi en av klädlogerna, tittade jag in genom ett hål i tältduken för att se efter om jag kunde få tag i honom. Han var inte där, men midtför mig såg jag kung Wallace i triksåer, som väntade på sin tur att utföra sitt nummer i lejonburen. Han åhörde intresserat ett gräl mellan ett par trapezartister. Alla andra där inne i klädlogen hörde också på utom de Ville, som stod och stirrade på Wallace med en min av oförställt hat. Wallace och de andra voro för upptagna av grälet för att lägga märke till detta eller vad som nu följde.

Men jag såg det genom hålet i tältduken. De Ville tog upp sin näsduk ur fickan, låtsade som om han ville torka svetten ur pannan (det var en het dag) och gick samtidigt förbi Wallace bakom hans rygg. Han stannade inte, men gjorde en sväng i luften med näsduken och gick direkt mot dörren, där han vände på huvudet och hastigt såg sig om i det han gick ut. Den blicken skrämde mig, ty den uttryckte inte allenast hat utan också triumf.

De Ville tänker ställa sig på lur, sade jag för mig själv, och jag andades sannerligen lättare då jag såg honom gå ut genom cirkustomtens grind och stiga på en spårvagn som gick nedåt staden. Några minuter därefter var jag i det stora tältet, där jag träffade på Röda Denny. Kung Wallace hade börjat sitt nummer och höll publiken i spänning. Han var vid ovanligt kitsligt lynne, och han retade lejonet tills de röto allesammans, det vill säga alla utom gamle Augustus, ty han var för gammal och tjock och lat för att reta sig på något.

Till sist gav Wallace det gamla lejonet en piskklatsch på benen och fick honom att sätta sig upp i attityd. Gamle Augustus plirade godmodigt och öppnade gapet, och Wallace stack in huvudet. Och så smällde käkarna ihop — krasch — så här.»

Leopardtämjaren smålog med tankfull min, och hans ögon fingo det fjärrskådande uttrycket.

»Det blev kung Wallaces slut», fortfor han med sin vemodiga, dämpade röst. »Sedan uppståndelsen lagt sig, passade jag på och lutade mig ner och luktade på Wallaces huvud. Jag nös.»

»Det . . . det var —?» frågade jag ivrigt.

»Snus — som de Ville hade slängt i håret på honom inne i klädlogen. Gamle Augustus gjorde det inte med flit. Han bara nös.»

LOKALFÄRG.

»Jag inser inte varför ni inte skulle dra nytta av denna ovanliga rikedom på vetande», sade jag till honom. »I olikhet med de flesta kunskapsrika män har ni lätt för att uttrycka er. Er stil är...»

»Är tillräckligt — hm — journalistisk?» avbröt han i blid ton.

»Alldeles. Ni kunde göra er en bra hög med pengar.»

Men han slingrade tankfullt ihop fingrarna, ryckte på axlarna och sade avböjande:

»Jag har försökt det. Det lönar sig inte.»

»Jag fick betalt för det, och det trycktes», tillade han efter en paus. »Men i honorar fick jag dessutom sextio dagars hobo.»

»Hobo?» upprepade jag.

»Ja, hobo...» Han fick ögonen på min Spencer och läste igenom titlarna, medan han avgav sin definition. »Hobo, min kära vän, är namnet på den särskilda finka i stads- och landsfängelserna, där man samlar ihop lösdrivare, fyllbultar, tiggare och avskräddet av de små syndarna. Själva ordet är ganska nätt, och det har en historia. *Hautbois* heter det på franska. *Haut* hög och *bois* trä. På engelska blir det hautboy, ett långt blåsinstrument av trä och med två pipor, en oboe med andra ord. Ni kommer ihåg i 'Henrik IV':

En tredubbel oboes låda
för honom var ett palats.

Därifrån till ho-boy är bara ett steg, och engelsmännen använda verkligen bägge uttrycken ömsom. Men tänk ett sådant djärvt hopp... då ordet gått över oceanen, till Newyork, blir hautboy eller hoboy namnet på nattmännen. Man kan nästan förstå att det härleder sig av det förakt man hyste för vandrande musikanter. Men tänk så slående karaktäristiskt... nattmannen, parian, den föraktade uslingen, mannen utan kast! Och i sin nästa inkarnation häftas namnet, logiskt och definitivt, vid den amerikanske utbördingen, i synnerhet lösdrivaren. Liksom andra ha stympat dess mening, stympar nu lösdrivaren dess form, och hoboy blir hobo helt enkelt. De stora sten- och tegelceller kantade med britsar i två, tre våningar, där polisen brukar spärra in honom, kallar han hobo. Intressant, eller hur?»

Jag lutade mig tillbaka i stolen och förvånade mig i tysthet över denne mångkunnige man, denne Leith Clay-Randolph, denne simple lösdrivare som gjorde sig hemmastadd i mitt näste, tjusade till de vänner och bekanta som samlades omkring mitt lilla bord, överglänste mig med sitt briljanta huvud och sitt sätt, gjorde av med de pengar jag kunde avvara, rökte mina bästa cigarrer och valde bland mina halsdukar och bröstknappar med kultiverat och erfaret öga.

Han gick tankspridt bort till bokhyllorna och tittade i Lorias »Samhällets ekonomiska grundvalar».

»Jag tycker om att prata med er», sade han. »Ni står inte på en annan bildningsgrad. Ni har läst böckerna, och er ekonomiska uppfattning av historien,

som ni behagar uttrycka er (det sade han i spefull ton) ger er ett ypperligt tillfälle till intelligent livs-åskådning. Men edra sociologiska omdömen bli lidande på er brist på praktisk erfarenhet. Jag däremot som känner till böckerna (ursäkta!) litet bättre än ni, känner också till livet. Jag har levat det rätt och slätt, hållit det i bägge mina händer och sett på det, smakat på det, ätit av dess kött och blod, och som jag är förståndsmänniska alltigenom, har jag varken påverkats av lidelse eller fördomar. Allt detta är nödvändigt för att få klara begrepp, och allt det där saknar ni. — Å, det här var en verkligen genialisk bit. Hör på!»

Och han läste högt för mig på sitt utmärkta sätt, lät texten åtföljas av jämlöpande kritik och kommentarier, tolkade klart de invecklade och tunga perioderna, kastade sido- och korsbelysning över ämnet, stack in pointer som författaren hade förbisett, uppfångade tappade trådar, visade det paradoxartade i en motsägelse och reducerade den till en sammanhängande och kortfattat formulerad sanning — med ett ord, han lät sin strålande genialitet sprida bländande ljus över sidor som först varit tråkiga, tunga och livlösa.

Det är längesedan Leith Clay-Randolph knackade på bakhjulet i Idlewild och kom Gundas hjärta att smälta. Gunda var kall som sina norska fjäll, men då hon var minst kylig till sinnes kunde hon tillåta lösdrivare, som sågo särskilt skapliga ut, att sitta på baksidans förstukvist och sluka torra brödkanter eller överblivna köttbitar. Men att en trashank som kommit in från mörkret skulle få tränga in i hennes köks-

rikes helgedom och försena middagen, medan hon dukade fram åt honom i det varmaste hörnet, det var någonting så märkvärdigt att Solrosen måste gå ut och se på det. Ack, Solrosen med sitt veka hjärta och sin lätt väckta sympati! Leith Clay-Randolph lät sitt ljus lysa för henne i femton långa minuter, medan jag satt och ruvade över min cigarr, och sedan kom hon fladdrande tillbaka och gjorde obestämda antydningar om en avlagd kostym som jag aldrig skulle komma att sakna.

»Nej, naturligtvis kommer jag inte att sakna den», sade jag och tänkte på den mörkgråa kostymen med fickor som sluppit upp i sömmarna tack vare en mängd tunga böcker — böcker som hade förstört mer än en fisketur för mig.

»Jag råder dig emellertid», tillade jag, »att laga fickorna först.»

Men Solrosens ansikte mulnade. »Nej», sade hon, »den svarta.»

»Den svarta!» utbrast jag misstroget. »Den begagnar jag mycket ofta. Jag . . . jag ämnade ha den i kväll.»

»Du har två bättre kostymer, och det har jag aldrig tyckt om, det vet du, min älskling», sade Solrosen ivrigt. »Dessutom är den blank . . .»

»Blank!»

»Den . . . den blir snart, det kommer på ett ut, och mannen är verkligen aktningsvärd. Han är hygglig och förfinad, och jag är säker på att han . . .»

»Har sett bättre dagar.»

»Ja, och vädret är fuktigt och gement, och hans kläder äro trådslitna. Och du har många kostymer.» . .

»Fem», rättade jag, »inberäknat den mörkgråa fiske-dräkten med de trasiga fickorna.»

»Och han har ingen, intet hem, ingenting...»

»Inte ens en Solros» — jag lade armen om henne — »och därför förtjänar han att få vad som helst. Ge honom den svarta kostymen, älskling — ja, den bästa, den allra bästa. Man *måste* ha någon kompensation här på jorden för en sådan brist.»

»Du är en raring!» Solrosen sprang till dörren och såg sig om med en förförisk min. »En förtjusande raring!»

Och detta efter sju år, tänkte jag förvånad, men så kom hon tillbaka igen, skygg och urskuldande.

»Jag... jag gav honom en av dina vita skjortor. Han hade en billig och ohygglig tingest av bomull, och jag visste att det skulle se löjligt ut. Och så voro hans skodon så snedgångna, jag lät honom få ett par av dina, de gamla med de smala tåhättorna...»

»*Gamla?*»

»Ja, de voro alldeles för trånga, det har du själv sagt.»

Det var alltid på det sättet Solrosen försvarade sig.

Och så kom Leith Clay-Randolph att stanna på Idlewild, hur länge hade jag ingen aning om. Ej heller hade jag någon aning om hur ofta han skulle komma, ty han var som en irrande komet. Ibland kom han helt fräsch och snyggt klädd från framstående personer, som voro hans vänner liksom jag var hans vän, eller också kom han trött och sliten knogande uppför de törnbuskkantade stigarna från Montana eller Mexico. Och då hans vandringslust grep honom, gav han sig av utan ett ord, ut i den stora, hemlighetsfulla undre värld han kallade »landsvägen».

»Jag kunde inte förmå mig att gå förr än jag hade tackat er . . . er med den öppna handen och det öppna hjärtat», sade han om kvällen, då han tagit på sig sin fina svarta kostym.

Och jag tillstår att jag blev förvånad, då jag tittade upp över mina papper och fick se en herre med hög panna och ovanligt respektabelt utseende och med käck och obesvärad hållning. Solrosen hade rätt. Han måste ha sett bättre dagar, eftersom den svarta kostymen och den vita skjortan kunde ha åstadkommit en sådan förvandling. Jag reste mig ofrivilligt för att möta honom som jämlike. Och nu var det som Clay-Randolphs trollmakt verkade på mig också. Han sov på Idlewild den natten och följande natt och många nätter. Och han var en älskvärd människa. Anaks son, även kallad Rufus Blåöga eller i dagligt tal Tots, for vildt fram med honom från törnestigen ända till fruktträdgårdens avlägsnaste hörn, skalperade honom i höladan under barbariska tjut och var en gång i fariseiskt nit nära att korsfästa honom under takbjälkarna på vinden. Solrosen skulle ha älskat honom för Anaks sons skull, om hon inte redan hade älskat honom för hans egen. Vad mig själv beträffar kan Solrosen tala om hur många gånger jag, då han behagat ge sig av, undrade när Leith skulle komma tillbaka igen. Leith den älskvärde.

Och ändå var han en man som vi inte visste något om. Utom det faktum att han var född i Kentucky var hans förflutna ett oskrivet blad. Han talade aldrig om det. Och han var en man som satte en ära i att ha avkunnat fullständig skilsmässa mellan förnuftet och känslan. För honom utgjorde världen en

rad av problem. Jag beskyllde honom en gång för att ha gjort sig skyldig till känsla då han rusat omkring i hela huset under höga skrik med Anaks son på ryggen. Men han påstod att det inte alls var så. Kunde han inte hänge sig åt en glädjekänsla för problemets skull?

Han gäckade en oupphörligt. Han blandade upp det oerhördaste slangspråk med mångstaviga och tekniska termer; ibland föreföll han som en riktig bandit till språk, ansikte, uttryck och allt; vid andra tillfällen var han den kultiverade och förfinade gentlemannen eller också filosof och vetenskapsman. Men det var ett skimmer som jag aldrig uppfångade — glimtar av uppriktighet, av verklig känsla, inbillade jag mig, som förflyktigades innan jag hunnit fånga dem, kanske ekon av den man han varit förr eller skynten av mannen bakom masken. Men masken tog han aldrig av sig, och den verkliga mannen lärde vi aldrig känna.

»Nå, hur var det med de sextio dagar ni fick till lön för er journalism?» frågade jag. »Bry er inte om Loria. Tala om det för mig.»

»Nåja, om ni nödvändigt så vill.» Han kastade upp det ena knät över det andra med ett kort skratt.

»I en stad vars namn jag inte vill nämna», började han, »för resten en stad på femtio tusen invånare, en trevlig och vacker stad där männen trälade för pengar och kvinnorna för toaletter, kom jag på en idé. Min yttre apparition var ganska hygglig som hos vanligt folk, men mina fickor voro tomma. Jag drog mig till minnes en idé jag en gång haft att skriva en sammanjämkning mellan Kant och Spencer. Inte som om de kunde jämkas samman, naturligtvis, men det var ett tillfälle till vetenskaplig satir...»

Jag gjorde en otålig åtbörd, och han avbröt sig.

»Jag antyder bara min sinnesstämning för er, för att ni skall förstå hur det hela började», förklarade han. »Idén kom emellertid. Hur skulle det vara med en lösdrivaruppsats för de dagliga tidningarna? Till exempel om Oförenligheten mellan Poliskonstapeln och Lösdrivaren? Jag gav mig alltså ut på *travet* (travet är bara det samma som gatan, min käre vän) eller snobbrännorna, om det låter bättre, för att snoka upp en tidningsredaktion. Hissen slungade upp mig i himlen, och Cerberus i skepnad av en blodfattig ordonnans vaktade dörren. Lungsot, det såg man vid första ögonkastet; kolossal irländsk energi, otvivelaktig envishet, död inom ett år.

»Bleka ungdom, sade jag, var god och visa mig vägen till sanctum sanctorum, till den allerhögsta överljusspridaren.»

Han värdigades se föraktfullt på mig med oändligt trött min.

»Fråga portvakten. Jag har ingenting med gasen att göra.»

»Nej, min vita lilja, redaktören!»

»Vilken redaktör?» gläfsste han som en terriervalp. »För teater? Sport? Societet? Söndagsnumret? Vec-koupplagan? Dagliga upplagan? Telegram? Lokal-nyheter? Ledarna? Vilken av dem?»

Jag visste inte vilken! »Redaktören!» förklarade jag majestätiskt. »Den *ende* redaktören!»

»Jaså, Spargo», fnös han.

»Naturligtvis, Spargo», svarade jag. »Vem annars?»

»Ge mig ert kort», sade han.

»Mitt — vad?»

»Ert kort. Eller säg, vad är ert ärende?»

Och den blodfattige Ceiberus'en borrhade i mig sådana oförsämda ögon att jag sträckte mig fram och lyfte upp honom ur stolen. Jag knackade på hans magra bröst med min pekfingersknoge och lockade fram en matt, flämtande hosta; men han såg oförskräckt på mig ungefär som en fräck sparv som man håller i handen.

»Jag är indrivaren Tiden», röt jag med gravlik röst. »Akta er så att jag inte knackar för hårdt.»

»Å, det vet jag visst», fnös han.

Då knackade jag till honom med besked, och han storknade och vardt röd som blod.

»Nå, vad vill ni?» väste han, då han fått igen andedräkten.

»Jag vill träffa Spargo, ingen annan än Spargo.»

»Släpp mig då, så skall jag gå och se efter.»

»Nej, det gör du inte, min vita lilja.» Och jag tog ett hårdare grepp i hans rockkrage. »Inga slingerbultar, förstår du! Jag följer med.»

Leith betraktade drömmande den långa askan på sin cigarr och vände sig till mig. »Ja, ser ni, Anak, ni uppskattar inte det roliga i att vara narr och spela clown. Ni skulle inte kunna göra det, om ni också ville. Er ynkliga lilla konvenans och edra prudentliga begrepp om det passande skulle hindra er. Att helt enkelt följa alla sina barocka infall och spela narr utan hänsyn till vad resultatet blir, därtill fordras att vara en helt annan man än en husfader och en laglydig medborgare.

»Nåja, som sagt, jag fick träffa Spargo, den ende. Det var en stor fläskig, rödbrusig personage med

tjocka kinder och dubbla hakor, som svettades i skjortärmarna vid sitt skrivbord. Ni förstår, det var Dumma August. Han talade i telefon, då jag kom in, eller svor rättare sagt, och spände ögonen i mig under tiden. Då han hängt upp mikrofonen, vände han sig emot mig och väntade.

»Ni är en mycket upptagen man», sade jag.

Han nickade ansträngt och väntade.

»Lönar det mödan egentligen?» fortfor jag. »Vad är livet för att det skulle komma er att svettas? Vad finner ni för tillfredsställelse i svett? Se på mig. Jag varken arbetar eller spinner...»

»Vem är ni? Vad är ni?» röt han med en häftighet som var... nåja, brutal och krossade orden som en hund knäcker ett ben.

»En högst naturlig fråga, sir», medgav jag. »För det första är jag en man; vidare en förtrampad amerikansk medborgare. Jag är varken förbannad med yrke, affär eller utsikter. Jag är utan grynvälling som Esau. Min bostad är var som helst; himlen är mitt tälle. Jag är en av de lottlösa, en sansculott, en proletär eller enklare uttryckt, för att ni skall förstå det, en lösdrivare.»

»Vad i helvete —?»

»Ja, min värde herre, en lösdrivare, en man med irrande vägar, konstiga logier och växlande...»

»Tig med det där!» skrek han. »Vad vill ni?»

»Jag vill ha pengar.»

Han reste sig och sträckte ut handen mot en öppen låda, där det måste ha legat en revolver, sedan åtrade han sig och brummade: »Det här är ingen bank.»

»Och jag har inte heller några växlar att kassera in.

Men jag har en idé, som jag med ert tillstånd och välvilliga biträde, sir, skall förvandla till kontanter. Kort och godt, vad säger ni om en skiss av en lösdrivare, författad av en landstrykare genom livet? Intresserar ni er för det? Hungra edra läsare efter den? Fordra de den? Kunna de känna sig lyckliga utan den?»

Ett ögonblick trodde jag att han skulle få slag, men han hämmade sitt oroliga blod och sade att han tyckte om min fräckhet. Jag tackade honom och försäkrade att jag också tyckte om den. Sedan bjöd han mig en cigarr och sade att han nog trodde det skulle bli affär av.

»Men kom ihåg», sade han, sedan han stuckit några ark skrivpapper i handen på mig och givit mig en penna som han tog upp ur sin västficka, »kom ihåg att jag inte vill veta av något högtflygande filosofiskt — ni tycks ha tendenser i den vägen. Lägg in lokalfärg, massor av den, och kanske litet sentimentalitet, men ingen rappakalja om nationalekonomi eller klasskamp eller så'n där smörja. Gör det konkret, taget på kornet, med schwung och fart och liv, gör det piggt och sprakande och intressant — är ni med på det?»

Jag var med på det och lånade en dollar.

»Glöm inte lokalfärgen!» ropade han efter mig genom dörren.

Och det var lokalfärgen, Anak, som blev mitt fördärv.

Den blodfattige Cerberus flinade då jag steg in i hissen. »Nå, blev ni utsparkad?»

»Nej, bleka ungdom, vita lilja», kuttrade jag och viftade med papperen, »inte utsparkad, jag fick en beställning. Om tre månader är jag redaktör för börsnyheterna, och då skall jag ge er sparken.»

»Och då elevatorn stannade en trappa längre ner för att ta upp ett par flickor, gick han till hisstrumman och skickade mig och min beställning åt helvete utan krus och komplimanger. Men jag tyckte om honom. Han hade ruter i sig och var oförskräckt, och han visste lika bra som jag att han inte hade lång tid att leva.»

»Men, Leith», utbrast jag och såg den lungsiktige ynglingen framför mig, »hur kunde ni behandla honom så barbariskt?»

Leith skrattade torrt. »Min käre vän, hur många gånger skall jag påpeka hur ni rör ihop? Ni behärskas helt och hållet av ortodox känsla och traditionella sinnesrörelser. Och ert temperament sedan! Ni är sannerligen oförmögen till rationella omdömen. Cerberus? Pytt! En döende glimt, en liten slocknande gnista, en matt pulserande, döende organism — pang! En knäpp med fingrarna, en pust, och så är det gjort. En bonde i livets schackspel. Inte ens ett problem. Ett dödfödt barn eller en död gosse ä' inget problem. De ha aldrig fått börja sin tillvaro. Det hade inte heller Cerberus fått. För att det skall bli ett verkligt problem . . .»

»Nå, men lokalfärgen?» eggade jag.

»Det är rätt», svarade han, »håll mig i gång. Nå, jag tog med mig mitt skrivpapper ner till bangårdsrådet (för lokalfärgens skull), lät benen dingla i dörren till en Pullmankupé, eller med andra ord en gods-vagn, och klatschade ihop mästerverket. Naturligtvis gjorde jag det spiritueellt och briljant o. s. v. och lade för resten in mina små ovedersägliga snärtar åt staten och mina sociala paradoxer, och framför allt gjorde

jag det tillräckligt konkret för att dussinmänniskorna skulle bli missbelåtna. Ur lösdrivarsynpunkt var stadens polisväsen särskilt ruttet, och jag grep mig an med att öppna det goda folkets ögon. Det är en matematiskt bevisbar sats att det kostar kommunen mera att arrestera, döma och spärra in sina lösdrivare i kurran än att bjuda dem att bo som gäster i lika lång tid på det bästa hotell. Jag utvecklade detta, framlade fakta och siffror, polisens avlöning och reseersättningar och avbränningarna till domstolar och fängelser. Å, det var övertygande och det var sant, och jag gjorde det på ett lätt humoristiskt sätt som lockade till skratt och träffade prick. Det huvudsakliga felet i systemet, förfäktade jag, var att man bestäl lösdrivaren. De dryga summor kommunen betalade ut för honom borde sätta honom i stånd att vältra sig i lyx och vällevnad i stället för att försmäkta i fängelsehålor. Jag gjorde så fina beräkningar, att han icke allenast skulle kunna bo på det bästa hotell utan också röka två 25:cent-cigarrer och kosta på sig en 10-cents-skoputsning för varje dag och ändå inte kosta de skattdragande så mycket som de voro vana att betala för hans domfällande och fängelseunderhåll. Och som de följande händelserna bevisade kom detta skattdragarna att voja sig.

En av konstaplarna tecknade jag efter verkligheten, ej heller glömde jag en viss Sol Glenhart, den eländigaste polisdomare man kunde träffa på både i gamla och nya världen. Och det kan jag bedyra av rik erfarenhet. Han var icke allenast beryktad bland distriktets lösdrivare, utan hans synder som civil person voro också väl kända och en riktig skam för hans

stadsbor. Naturligtvis aktade jag mig för att uppge namn och adress; jag utförde porträttet i ett opersonligt, så att säga eklektiskt manér, som dock ej kunde vilseleda någon i fråga om lokalfärgens riktighet.

Som jag själv var lösdrivare, utgjorde artikeln naturligtvis en protest mot lösdrivarnas dåliga behandling. Sedan jag gjort skattebetalarna hjärtängsliga för sina portmonäer, blevo de mottagliga för sentimentalitet, och sedan bombarderade jag dem med sentimentalitet i stora klumpar. Ni kan lita på att det var ypperligt gjort och värtaligt sedan... ja, så här lydde slutet av min harang:

’Så att medan vi driva omkring på vägar och stigar och söka efter mr Lagochrätt med ljus och lykta, kunna vi inte undgå att komma ihåg att vi äro fredlösa, att våra vägar inte äro människornas vägar och att mr Lagochrätts sätt att behandla oss är ett annat än det han använder mot andra. Vi stackars hemlösa varelser, som gnälla i mörkret efter en brödkant, vi äro fullkomligt medvetna om vår hjälplöshet och vår nesa. Och vi kunna gärna instänma i vad en hårdt prövad broder på andra sidan havet säger: »Det är vår stolthet att ej sporras av någon stolthet.» Människorna ha glömt oss; Gud har glömt oss; den enda som kommer ihåg oss är rättvisans harpyor som dra fördel av vår nöd och prägla våra suckar och tårar till blankt skinande dollars.’

I förbigående sagt, mitt porträtt av polisdomaren Sol Glenhart var bra. En slående, omisskännlig likhet med en rad av sådana fraser som: ’denna krok-nästa, lunsiga harpy’, ’denne privatsyndare, denne domarekårens bandit med en moral som tjuvarnas

moral bringar på skam', 'som kokar ihop brott tillsammans med skojare och industririddare och till försoning skjutsar in de olyckliga och fattiga i unkna celler' o. s. v., o. s. v., en bombastisk stil utan värdighet som man inte skulle använda i en avhandling om 'Mervärde' eller 'Marxismens bedrägliga förespeglingar', men som just är vad den kära publiken tycker om.

»Hm », brummade Spargo, då jag stack manuskriptet i näven på honom. »Det vore då synd att kalla er för sölkorv.»

Jag riktade en hypnotiserad blick på hans bröstficka, och han tog fram en av sina överdådiga cigarrer som jag rökte medan han ögnade igenom vad jag skrivit. Ett par tre gånger tittade han forskande på mig över papperet, men sade ingenting förr än han hade slutat.

»Var har ni arbetat, ni pennfäktare där?» frågade han.

»Det är mitt jungfru-försök », sade jag med tillgjord blygsamhet, i det jag bugade mig och spelade förlägen.

»Jungfru . . . å, tusan heller! Vad vill ni ha i årslön?»

»Nej, nej », svarade jag, »ingen årslön för mig, tack så rysligt mycket. Jag är en fri, förtrampad amerikansk medborgare, och ingen man skall kunna säga att han rår om min tid.»

»Utom mr Lagochrätt », fnittrade han.

»Utom mr Lagochrätt », sade jag.

»Hur visste ni att jag ville åt polisen?» frågade han helt tvärt.

»Jag visste det inte, men jag visste att ni var på god väg åt det hållet», svarade jag. »I går morse skänkte en välgörande kvinnsperson mig tre skorpor, en bit ost och en gravlikt svart chokoladkaka, alltsammans inlindat i 'Trumpeten' för dagen, vari jag lade märke till en syndig förtjusning över att 'Koskällans' kandidat till polismästarsysslan hade fallit igenom. Jag läste där också att de kommunala valen voro för handen, och då kunde jag stava och lägga ihop. En ny borgmästare av rätta sorten är detsamma som nya poliskommissarier, nya poliskommissarier betyder ny polismästare, ny polismästare betyder 'Koskällans' kandidat, alltså är det er tur att spela.»

Han reste sig, tryckte min hand och tömde sin väl späckade bröstficka. Jag stoppade dem på mig och blossade på den gamla.

»Ni kommer att göra nytta», jublade han. »Det här (han smekte mitt manuskript) är den första gevärssalvan under fälttåget. Ni kommer att fyra av många flera innan vi ha slutat. Jag har sökt efter er i årtal. Kom nu med in till kassören.»

Men jag skakade på huvudet.

»Seså, kom!» förmanade han skarpt. »Inga dumheter! 'Koskällan' måste ha er. Den hungrar efter er, pockar på er, blir inte glad förr än den får er. Vad säger ni?»

Ja, nog av, han bråkade med mig, men jag var som en mur, och efter en halvtimme måste Spargo den ende ge tappt.

»Kom ihåg», sade han, »när som helst, om ni åtrar er. Jag är redo. Var ni än håller till, kan ni telegrafera till mig, och jag skickar sekinerna ögonblickligen.»

Jag tackade honom och bad om honoraret för mitt manuskript — giftblandningen kallade han det.

»Å, det får ni på reglementsénligt sätt», sade han, »första torsdagen sedan det varit tryckt.»

»Då måste jag besvära er om lite schaber tills...»

Han såg på mig och smålog. »Det kanske är bäst att jag likviderar?»

»Ja visst», sade jag. »Hos kassören kan jag inte bevisa min identitet, så att det blir nog bäst att jag får det kontant.»

Och det blev kontant, trettio *trissor* (en trissa är en dollar, min käre Anak), och jag lubbade — hm, jag gick min väg.

»Bleka ungdom», sade jag till Cerberus, »jag är utsparkad. (Han flinade av blek förtjusning.) Och till bevis på den uppriktiga högaktning jag hyser för er, vill jag ge er... (Hans ögon lyste till, och han förde hastigt upp handen till ansiktet för att parera den väntade örfilen) det här lilla minnet.»

Jag hade ämnat sticka en femdollars i hans hand, men hur överraskad han än blev, var han för snabb i vändningarna för mig.

»Å, behåll er lort», fräste han.

»Nu tycker jag ännu bättre om er», sade jag och försökte med en ny femdollars. »Ni är ett ideal rent av. Men ni måste ta emot det här.»

Han drog sig brummande baklänges, men jag fick tag om hans nacke, ruskade ur honom den smula luft han hade och lämnade honom dubbelviken med de båda femmorna i sin ficka. Men knappast hade hissen satt sig i rörelse förrän de båda slantarna klingade mot taket och föllo ner mellan hisskorgen och trum-

man. Lyckligtvis var inte dörren stängd, och jag stack ut handen och fångade upp dem. Hisspojken spärrade upp ögonen.

»Jag brukar göra så där ibland», sade jag och stoppade dem i fickan.

»Någon gycke kastade ner dem», viskade han lamslagen av denna underbara händelse.

»Det ser så ut», sade jag.

»Jag skall ta hand om dem», föreslog han.

»Dumheter!»

»Ge mig dem», hotade han, »annars stoppar jag hissen.»

»Pytt!»

Och han stoppade mellan två våningar.

»Unge man», sade jag, »har du någon mamma?» (Han såg allvarsam ut, som om han ångrade sitt tilltag, och för att ytterligare imponera på honom vek jag omsorgsfullt upp min högra rockärm.) »Är du beredd att dö?» (Jag ställde mig i boxarattityd och sträckte fram den ena knytnäven.) »Det är bara en minut, en kort minut, mellan dig och evigheten.» (Här sträckte jag fram den andra knytnäven också och beredde mig att göra ett utfall.) »Unge man, unge man», trumpetade jag, »om trettio sekunder skall jag slita hjärtat drypande ur ditt bröst och luta mig ner och höra hur du skriker i helvetet.»

Det tog honom. Han gav till ett rop, hisskorgen flög ner, och jag var på gatan. Ser ni, Anak, det är en vana som jag inte kan lägga bort, att lämna efter mig livliga minnen. Ingen kan glömma mig.

Jag hade inte kommit till hörnet förr än jag hörde en bekant röst bakom mig:

»Tjänis, Kolstybb! Vart skall du ta vägen?»

Det var Chi Slim, som hade varit med mig en gång då jag ramlade av ett godståg i Jacksonville. »Jag kunde inte se honom för kolstybb», beskrev han det, och den monican fick jag behålla. Monica? Det kommer av monos. Lösdrivarens öknamn.

»Söderut», svarade jag. »Hur står det te, Slim?»

»Så där. Byglarna ä' kitsliga.»

»Var är klabbet?»

»På lokus. Jag skall visa dig vägen.»

»Vem är överbossen?»

»Jag, och kom ihåg det.»

Slangen forsade om Leith, men jag måste hejda honom. »Var god och översätt. Kom ihåg att jag är utlänning.»

»Ja visst», svarade han muntert. »Slim betyder en som har otur. Byling är poliskonstapel. Han talade om att bylingarna voro kitsliga. Jag frågar var klabbet är, luffartruppen som han hör till. Överbossen är anföraren. Den titeln gör Slim anspråk på.

Slim och jag stegade ut till en dunge strax utanför staden, och där var klabbet, ett tjog bussiga hobos, pittoreskt lägrade på strandbanken av en liten porlande å.

»Kom an, gyckar!» ropade Slim till dem. »Rör på bla'na! Det är Kolstybb, och vi måste ha en hipa för honom.»

Allt detta betyder att luffarna skulle sträcka ut och ställa till med ett grundligare tiggeri för att få möjanger att fira min återkomst till fällan efter ett års skilsmässa. Men jag tog fram mina pluringar, och Slim skickade ut flera av de yngre för att köpa

supanmat. Ni kan lita på, Anak, att det blev en hippa som man minus i luffarnas rike ända till den dag i dag är. Det är häpnadsväckande så mycket fluidum man får för tretti trissor, och det är lika häpnadsväckande så mycket fluidum tjugu styva karlar kan hålla i sig. Öl och billigt vin utgjorde matsedeln förutom brännvinet som gick åt till jamarna. Det var storartat — en orgie underbar himmel, en match mellan fyllracor, en tävling i primitiv bestialitet. En full karl har något fascinerande för mig, och om jag vore universitetsrektor, skulle jag anordna föreläsningar och examina i praktisk supning. Det skulle slå böckerna ur brädet och ta loven av laboratorierna.

Men allt det där hör nu till det förgångna, för efter sexton timmar tidigt följande morgon, blev hela klabbet haffat av en överväldigande massa byglar och skjutsade till kurran. Efter frukosten vid tiotiden fingo vi, tjugu man högt, marschera upp till polisdomstolen, slappa och slokörade. Och där satt Sol Glenhart i sin röda kåpa med kroknäsa som en Napoleonörn och med små vassa pepparögon.

»John Ambrose!» ropade sekreteraren, och Chi Slim reste sig av gammal vana.

»Lösdriveri, ers härlighet», upplyste stadsfiskalen, och hans härlighet, som inte bevärdigade fången med en blick, fräste till med »tio dagar», och Chi Slim satte sig ned.

Och så fortgick det enformigt som ett urverk, femton sekunder per man, fyra man i minuten, och grabbarna doko upp och ner igen i tur och ordning som marionetter. Sekreteraren ropade upp namnen, stadsfiskalen angav förseelserna, domaren avkunnade straffet,

och karlen satte sig ned. Det var alltsammans. Enkelt, eller hur? Storartat!

Chi Slim plirade åt mig. »Ge honom en gliring, Kolstybb. Du kan det.»

Jag skakade på huvudet.

»Gå an, du», envisades han. »Ge honom hans varma mat. Grabbarna ska hålla dig räkning för'et. Och du kan ge dig tusan på att vi ska hålla dig med tobak, då vi komma ut.»

»L. C. Randolph!» ropade sekreteraren.

Jag reste mig, men nu hakade förhandlingarna upp sig. Sekreteraren viskade till domaren, och stadsfiskalen smålog.

»Ni är tidningsman, hör jag, mr Randolph?» sade hans härlighet i sockersöt ton.

Det överraskade mig, för jag hade glömt »Koskällan» tack vare de spännande händelser som sedan inträffat, och nu stod jag där själv på brädden av den grop jag hade grävt.

»Där har du ditt uppslag, begagna det», viskade Slim.

»Det är redan gjort», mumlade jag tillbaka, men Slim, som inte hört talas om artikeln, blev förvånad.

»Ers härlighet», svarade jag, »när jag kan få arbete, så är det mitt yrke.»

»Ni är mycket intresserad av lokala förhållanden, kan jag se.» (Här tog hans härlighet upp »Koskällan» för dagen och ögnade igenom en spalt som var min, det såg jag.) »Lokalfärgen är bra», kommenterade han med ett gillande glitter i ögonen, »skildringarna utmärkta, gjorda med breda, karaktäristiska penseldrag à la Sargent. Och den där . . . domaren som

ni har ritat av . . . ni . . . hm . . . ni tecknar visst efter levande modell? »

»Sällan, ers härlighet», svarade jag. »Det är snarare fria konstruktioner . . . idealfigurer . . . typer så att säga.»

»Men ni behärskar lokalfärgen, sir, det kan inte bestridas», fortfor han.

»Den är påsmetad efteråt», förklarade jag.

»Den där domaren är alltså inte tecknad efter levande modell, som man skulle vara frestad att tro?»

»Nej, ers härlighet.»

»Jaså, jag förstår, bara en typ för juridisk illfundighet?»

»Nej, mer än så, ers härlighet», sade jag käckt, »en idealfigur.»

»Påsmetad med lokalfärg efteråt? Nå, godt. Får jag fråga hur mycket ni har fått för den här uppsatsen?»

»Tretti dollars, ers härlighet.»

»Hm . . . godt.» Hans ton undergick en hastig förändring. »Unge man, lokalfärg är ett svårt brott. Jag anser att ni har gjort er skyldig till det brottet och dömer er till trettio dagars fängelse eller, om ni föredrar det, trettio dollars plikt.»

»Tyvärr», sade jag, »jag har gjort av med mina trettio dollars på rummel.»

»Och trettio dagar till för att ni har slösat bort edra tillgångar.»

»Nästa man!» sade hans härlighet till sekreteraren.

Slim var som fallen från skyarna. »Det var tusan!» viskade han. »Klabbet får tio dagar och du får sexti. Det var tusan!»

Leith strök eld på en sticka, tände sin slocknade cigarr och slog upp boken som han hade i knät. »För att nu komma tillbaka till vårt ursprungliga samtalsämne, tycker ni inte, Anak, att fastän Loria behandlar egendomens fördelning med den yttersta samvetsgrannhet, så har han ändå utelämnat en viktig faktor, nämligen . . .»

»Ja,», sade jag tankspriddt, »ja.»

AMATÖRKVÄLLEN.

Hisspojken smålog illparigt för sig själv. Då han förde henne upp, hade han lagt märke till glansen i hennes ögon och färgen på hennes kinder. Hans lilla bur hade blivit riktigt varm av hennes bekämpade ivers glöd. Och nu på nervägen var den som en iskällare. Glansen och färgen voro borta. Hon såg bister ut, och det lilla han kunde se av hennes ögon var kallt och stålgrått. Å, han kände till symtomen. Han var en iakttagare, det visste han med sig, och en dag, då han blivit tillräckligt stor, skulle han alldeles säkert bli reporter. Under tiden studerade han livet där det strömmade upp och ner i hans hiss genom skyskrapans aderton våningar. Han öppnade artigt dörren för henne och såg henne energiskt stiga ut på gatan.

Det låg något robust kraftigt över hennes utseende, som påminde mera om landsbygden än om stadsgatorna. Men det var en robust kraft av finare sort än vad man vanligen menar därmed, en kraftig finhet skulle man kunna säga, som gav en prägel av manlighet utan att därför det kvinnliga saknades. Den vittnade om ett långt släktled av sökare och kämpar, människor som arbetat duktigt med hjärna och hand, gestalter från dunkel forntid som skapat henne till en dådkraftig varelse.

Men hon var litet förargad och ganska stött i kanten. »Jag kan gissa vad ni har att säga mig», hade redaktören vänligt men bestämt avbrutit hennes långa inledning till det efterlängtade samtal som nyss slutat. »Och ni har sagt mig tillräckligt», fortfor han (hjärtlöst, tyckte hon nu, då hon gick igenom samtalet på färsk gärning.) »Ni har aldrig utfört något publicistiskt arbete. Ni är oövad, saknar dressyr, har aldrig fått någon yrkesutbildning. Ni har gått i elementarskola och kanske fullbordat er uppfostran vid en normalskola eller ett college. Ni har redt er bra i engelska. Alla edra vänner ha talat om hur intelligent och vackert ni skriver, o. s. v., o. s. v. Ni tror att ni kan bli journalist, och ni vill att jag skall hjälpa er till det. Men beklagligtvis finns här aldrig några lediga platser. Om ni visste hur fullt...»

»Men om det aldrig finns några lediga platser här», hade hon i sin tur avbrutit honom, »hur ha då de redan anställda kommit in? Hur skall jag kunna visa att jag är värd att komma in?»

»De ha gjort sig outhärliga», lydde det kärva svaret. »Gör er outhärlig.»

»Men hur kan jag göra det, om jag inte får något tillfälle?»

»Skapa er ett tillfälle.»

»Men hur?» envisades hon och gjorde samtidigt den tysta reflexionen att han var oresonlig.

»Hur? Det är er sak och inte min», sade han i avgörande ton och reste sig till tecken att samtalet var slut. »Jag måste tala om för er, min bästa unga dam, att här har varit minst aderton andra platssökande unga damer i den här veckan, och att jag inte har tid att säga 'hur' till var enda en av dem. Jag är

inte anställd vid där här tidningen som instruktör för journalistaspiranter.»

Hon tog en spårvagn som gick till stadens utkanter, och innan hon steg ur den, hade hon ännu en gång gått igenom samtalet i minnet. »Men hur?» upprepade hon för sig själv, medan hon gick uppför de tre trapporna till den lägenhet, där hon och hennes syster »levde ungkarlsliv». »Men hur?» Och så fortfor hon att fråga sig själv, ty det envisa skotska blodet rann ännu kraftigt i hennes ådror, fastän det flera gånger om hade emigrerat från skotskt område. Och för resten var det alldeles nödvändigt för henne att få veta hur. Hennes syster hade kommit från en stad i det inre landet för att slå sig fram i världen. John Wyman var en fattig lantbrukare. Misslyckade affärer hade tvingat honom att inteckna sin egendom, och nu måste hans båda flickor, Edna och Letty, försörja sig själva. Ett års skolundervisning och nattliga övningar i stenografi och maskinskrivning var det kapital de hade att bygga på, men resultatet tycktes bli allt utom gynnsamt. Staden måste visst myllra av ovana stenografer och maskinskriverskor, och de hade ingenting annat än sin oerfarenhet att bjuda på. Ednas hemliga dröm hade varit tidningsverksamhet, men hon hade först tänkt sig en kontorsplats, så att hon skulle få tid och tillfälle att avgöra vart och till vilket slags journalism hon skulle vända sig. Men kontorsplatsen hade ej hörts av, varken för Letty eller henne, och dag för dag smälte deras lilla kapital ihop, medan hyran för rummet icke minskades och kaminen slukade kol med samma glupskhet som förut. Och nu var det bara ett litet magert kapital.

»Här finns ju en Max Irwin», sade Letty medan de överlade om saken. »Han är journalist med stort rykte. Gå och tala med honom, Ed. Han vet 'hur', och han kan säga dig hur.»

»Men jag känner honom inte», invände Edna.

»Du kände ju inte heller redaktören som du talade med i dag.»

»Ne-*ej*» (långt och betänksamt), »men det är något helt annat.»

»Inte alls något 'annat' än de obekanta herrar och damer du kommer att intervjua, då du har lärt dig den konsten», uppmuntrade Letty.

»Det har jag inte tänkt på», medgav Edna. »Vad är det egentligen för skillnad mellan att intervjua mr Max Irwin för någon tidning eller att intervjua mr Max Irwin för min egen räkning? Det blir också en övning. Jag skall gå och söka upp honom på redaktionen.»

»Letty», sade hon i bestämd ton en stund därefter, »jag vet att jag kan skriva, om jag får något tillfälle. Jag *känner* att det ligger för mig, om du vet vad jag menar med det.»

Det visste Letty och nickade. »Jag undrar hurudan han är?» frågade hon litet skyggt.

»Det skall jag åta mig att ta reda på», lugnade Edna henne, »och jag skall låta dig veta det inom fyrtioåtta timmar.»

Letty klappade i händerna. »Bravo! Så skall en journalist tala. Gör det inom fyrtioåtta timmar, så är du duktig.» — — —

... »och jag är ledsen att jag gör er besvär», avslutade hon sin redogörelse för Max Irwin, den berömde korrespondenten och journalistveteranen.

»Visst inte», svarade han med en protesterande åtbörd. »Om ni inte talar för er själv, vem skulle då göra det? Nu förstår jag precis er belägenhet. Ni vill komma in i 'Kuriren' och det genast, och ni har inte haft någon erfarenhet förut. Först och främst, har ni några relationer? Det finns ett dussin personer här i staden, vilkas rekommendation skulle vara ett Öppna dig, Sesam! Sedan finge ni stå eller falla allt efter vad ni duger till. Senator Longbridge t. ex. och Claus Inskeep, spårvägs magnaten, och Lane och Mc Chesney . . .» han tystnade och såg frågande på henne.

»Jag känner ingen av dem», svarade hon nedslaget.

»Det är inte nödvändigt. Känner ni någon som känner dem? Eller någon som känner någon som känner dem?»

Edna skakade på huvudet.

»Då måste vi tänka ut något annat», fortfor han muntert. »Ni måste göra någonting själv. Låt mig se.»

Han tystnade och funderade ett ögonblick med slutna ögon och rynkad panna. Hon betraktade honom, studerade honom uppmärksam; då slog han hastigt upp sina blå ögon och hans ansikte ljusnade.

»Jag har det! Nej, vänta litet . . .»

Och nu var det hans tur att studera henne. Och det gjorde han, tills hon kände att hon rodnade för hans blick.

»Ni duger, tänker jag, fastän det återstår att se», tillade han gåtfullt. »Det kommer att visa vad ni har inombords, och det är en bättre rekommendation för 'Kurirens' herrar än alla brev från hela världens senatorer och magnater. Vad ni skall göra är att uppträda på Tivolis amatörkväll.»

»Jag . . . jag förstår inte riktigt», sade Edna, ty hans förslag var alldeles dunkelt för henne. »Vad är Tivoli och vad menas med en amatörkväll?»

»Jag glömde, att ni är från landsorten. Men så mycket bättre, om ni bara har det journalistiska greppet. Det blir ett första intryck, och de första intrycken äro alltid opåverkade, opartiska, friska och livliga. Tivoli ligger på utkanten av staden, nära Parken — ett förlustelseställe. Där finns en rutschbana i luften och en dito på vattnet, orkester, teater, vilda djur, biograf o. s. v., o. s. v. Enkelt folk går dit för att se på djuren och roa sig, och de andra gå dit för att roa sig med att se på hur enkelt folk roar sig. Ett demokratiskt förlustelseställe i fria luften, det är Tivoli.

Men det är teatern som är det viktigaste för er. Det är varieté. Det ena numret avlöser det andra — taskspelare, akrobater, ormmänniskor, elddansöser, nigersångare, sångerskor, damkomiker, recitatorer, o. s. v. Det är varietéartister av facket. De förtjäna sitt uppehälle på det sättet. Många ha ett präktigt engagemang. Somliga äro löshästar som gastera var de kunna komma åt, hos Obermann, på Orpheus, Alcatraz, Louvre o. s. v., o. s. v. Andra ströva omkring i hela landet. Ett intressant slags liv, och inkomsterna äro så stora att det drar till sig många aspiranter.

Nu har Tivolis direktion för att dra folk hittat på någonting som kallas amatörkvällar; d. v. s. två gånger i veckan, sedan artisterna ha utfört sina nummer, upplåtes scenen åt amatörer och aspiranter. Publikens stannar kvar för att kritisera. Populasen blir konstdomare — eller inbillar sig vara det, vilket är

samma sak; och den betalar sina pengar och är mycket belåten, och amatörkvällen lönar sig för direktionen.

Men huvudsaken med amatörkvällen, lägg märke till det, är att dessa amatörer ej äro riktiga amatörer. De äro avlönade för att utföra sitt nummer. De kunna i bästa fall kallas yrkesamatörer. Det faller av sig självt att direktionen inte kan få folk till att uppträda inför en oförsynt publik för intet, ty vid sådana tillfällen släpper publiken Barrabam lös. Det är mycket roligt för publiken. Vad ni har att göra — och det kräver mod, det kan jag försäkra — är att göra upp om två uppträdanden (onsdags och lördags kväll, tror jag), uppträda edra båda gånger och skriva om det för 'Kurirens' söndagsupplaga.»

»Men . . . men . . .» stammade hon, »jag . . . jag . . .» och hennes röst lät besviken och tårdränkt.

»Jag förstår», sade han vänligt. »Ni väntade er något annat, något bättre. Det göra vi alla till en början. Men kom ihåg flottamiralen, som sopade däckets och polerade låset på salongsdörren. Antingen måste ni underkasta er lärlingens släpgöra eller också låta bli alltsammans. Vad säger ni?»

Hans tvära sätt att kräva svar överraskade henne. Då hon tvekade, såg hon att en skymt av missnöje kom hans ansikte att mulna.

»Det måste på sätt och vis betraktas som ett kraftprov», tillade han uppmuntrande. »Ett svårt kraftprov, men så mycket bättre. Nu gäller det. Går ni in på det?»

»Jag skall försöka», sade hon matt, och hon gjorde sina reflexioner om det kärva, pågående och bråd-

skande sättet hos dessa affärsmän med vilka hon nu kommit i beröring.

»Godt. Då jag började, fick jag de tråkigaste, odrägligaste uppdrag man kan tänka sig. Och sedan hade jag under en lång, ledsam period polis- och skilsmässodomstolarna till min specialitet. Men alltsammans slutade bra och gjorde mig nytta. Ni har bättre tur som får börja med sådant där söndagsarbete. Det är inte särdeles ansträngande. Nå, hur blir det? Gör det, ni. Visa vad ni går för, så får ni nog bättre uppgifter — bättre sort och bättre betalning. Ge er nu av i eftermiddag till Tivoli och gör upp om två uppträdanden.»

»Men vad kan jag göra?» frågade Edna tveksamt.

»Göra? Det är lätt. Kan ni sjunga? Nå, det gör detsamma, ni behöver inte sjunga. Skråla, gör vad som helst — det är det ni får betalt för, att roa, att ge dålig konst för publiken att hyssja åt. Och då ni utför edra nummer, så ta med er någon som förklade. Var inte rädd för någon. Säg ifrån vad ni vill. Blanda er med amatörerna, medan ni väntar på er tur, pumpa dem, studera dem, fotografera dem i er hjärna. Tillägna er atmosfären, lokalfärgen — massor av lokalfärg. Dyk ner med bägge händerna och tillägna er kvintessensen, andan, karaktären av det hela. Vad är meningen? Ta reda på meningen. Det är därför ni är där. Det är det läsarna av Kurirens söndagsnummer vilja veta.

Var koncis i stilen, energisk i fraseringen, träffande, påtagligt träffande i edra bilder. Undvik platttheter och vardagligheter. Öva er i att vara kräsen. Fånga upp det huvudsakliga, hoppa över resten, så blir er

skildring effektiv. Måla tavlor i ord, då slår ni an på Kuriren. Skaffa er några äldre nummer av Kurirens söndagsupplaga och studera stilen i deras historier. Ge en resumé i inledningen som en smakbit av innehållet och berätta sedan alltsammans omigen utförligare. Lägg sedan in en klatsch på slutet, så kunna de, om de ha ondt om utrymmet, klippa bort så mycket de vilja av innehållet och haka på klatschen, och historien behåller ändå sin form. Ja, det kan vara nog med det där. Resten kan ni tänka ut själv.»

De reste sig bägge, och Edna smittades av hans entusiasm och hans raska, summariska sätt att uttrycka sig och som ändå gav så mycket av vad hon ville veta.

»Och i fall ni är ärelysten, miss Wyman, så kom ihåg att de aktuella kåserierna inte äro någon huvuduppgift för journalismen. Akta er för att bli ensidig. Kåseriet är bara ett trick. Gör er till herre över det, men låt det inte göra sig till herre över er. Men ni måste lära er behärska det, ty om ni inte kan lära er att skriva ett kåseri bra, kan ni aldrig hoppas på att kunna göra något bättre. Med ett ord, lägg in hela ert jag i det, men förbliv ändå er själv utanför det, över det, om ni vill lyda mitt råd. Och lycka nu till.»

De hade kommit till dörren och tryckte varandras händer.

»En sak till», avbröt han hennes tacksägelser, »låt mig se ert manuskript innan ni lämnar in det. Jag kanske kan ge er någon liten vink.»

Edna träffade Tivolidirektören, en korpulent herre med tjocka kinder, buskiga ögonbryn och på det hela

taget stridslystet utseende, med en frånvarande och butter min och en svart cigarr i munnen. Symes hette han, efter vad hon hade hört, Ernst Symes.

»Vad slags nummer?» frågade han innan hon hunnit halvvägs i sitt korta andragande.

»Romanssångerska, sopran», svarade hon genast, ihågkommande Irwins råd att säga ifrån.

»Namnet?» frågade mr Symes nästan utan att bevärdera henne med en blick.

Hon tvekade. Hon hade kommit så huvudstupa in i äventyret att hon inte alls tagit namnfrågan i betraktande.

»Namnet? Teaternamnet?» snäste han otåligt.

»Nan Bellayne», hittade hon på i hastigheten.

»B-e-l-l-a-y-n-e. Ja, just så.»

Han antecknade det i en annotationsbok. »All right. Ni uppträder onsdag och lördag.»

»Hur mycket får jag?» frågade Edna.

»Två och en halv dollar per uppträdande. Fem för två gånger. Ni får er betalning första måndagen efter andra uppträdandet.»

Och utan att säga så mycket som »adjö» vände han henne ryggen och fördjupade sig i tidningen som han hållit på att läsa i då hon kom.

Edna kom i god tid på onsdagskvällen, med Letty i sällskap och kostymen i en kartong — helt enkel. En schal lånad av tvätterskan, en trasig skurkjol lånad av hjälphustrun, en grå peruk hyrd på en kostymateljé för tjugufem cents kvällen, det var hela utstyrseln, ty Edna hade bestämt sig för att föreställa en gammal irländska som sjöng hjärtslitande sånger om sin son, som var ute på vandring.

Fastän de hade kommit tidigt, gick där hett till. Den egentliga representationen pågick, orkestern spelade och publiken applåderade oupphörligt. Amatörernas närvaro vållade åtskilligt bryderi bakom scenen, åstadkom trängsel i gångar, klädloger och mellan kulisserna, så att alla gingo i vägen för varandra. Detta var särskilt ovälkommet för artisterna, vilka betedde sig som om de hört till en långt högre kast och vilkas sätt mot de stackars föraktade amatörerna hade en prägel av högfärd och till och med brutalitet. Edna, som blev knuffad, armbågad och skjutsad omkring och förtvivlat hakade sig fast vid sin kartong, medan hon sökte efter en klädloge, lade märke till allting.

Hon fann slutligen en klädloge belamrad med tre andra »amatör-damer», som maskerade sig under oväsen och gälla utrop och kivades framför en ensam spegel. Hennes egen toalett var så enkel att den blev färdig i en fart, och hon lämnade damtrion under en väpnad vapenvila, medan de kritiserade henne. Letty höll sig tätt bakom henne, och tack vare tålmod och ihärdighet lyckades de placera sig i en vrå mellan kulisserna, varifrån de hade utsikt över scenen.

En liten svartmuskig karl, behändig och inred godmodigt utseende, klädd i frack och hög hatt, valsade omkring scenen med små trippande steg och sjöng med en tunn liten röst någonting om någonting som tycktes vara mycket sorgligt. Då hans bortdöende röst närmade sig slutet av sångnumret, trängde sig en storväxt kvinna med en häpnadsväckande blond chevelyr förbi Edna, trampade henne på tårna och sköt henne föraktfullt åt sidan. »Förbannade amatörer!»

väste hon i förbifarten, och i nästa ögonblick stod hon på scenen graciöst bugande för publiken, medan den lille svartmuskige karlen trippade tillgjort omkring på tåspetsarna.

»Tjänis, flickor!»

Denna hälsning framläspad med en oefterhärmligt smekande tonvikt på varje stavelse och uttalad i örat på Edna kom henne att rycka till. En slätrakad ung man, trind i synen, smålog godmodigt mot henne. Hans kostym var tydligen den traditionella teaterluffarens, fastän de oundvikliga polissongerna fattades.

»Å, dem sätter jag på mig på en minut», förklarade han, då han förstod frågan i hennes blick, och viftade med polissongerna som han höll i handen. »De ä' så svetttdrivande», förklarade han vidare. Och sedan: »Vad är er specialitet?»

»Sopran — romanser», svarade hon och försökte se ogenerad ut.

»Varför gör ni det?» frågade han rent ut.

»För ro skull naturligtvis», svarade hon.

»Det tänkte jag just, så snart jag fick se er. Ni arbetar väl inte för någon tidning?»

»Jag har aldrig träffat mer än en redaktör i mitt liv», svarade hon undvikande, »och jag . . . han . . . ja, vi kommo inte överens.»

»Sökte ni arbete hos honom?»

Edna nickade liknöjdt, men inom sig var hon orolig och grubblade på hur hon skulle kunna komma ifrån detta samtalsämne.

»Vad sa' han?»

»Att aderton andra flickor redan hade sökt anställning i den veckan.»

»Han gav er korgen?» Den unge mannen med fullmånansiktet skrattade och slog sig på knäna. Ser ni, vi ä' litet misstänksamma. Söndagstidningarna skulle gärna vilja ge amatörkvällarna riktigt på huden, men det är direktören inte med på. Han blir alldeles förbannad bara han tänker på det.»

»Och vad har ni för specialitet?» frågade hon.

»Vem, jag? Å, jag gör min luffarescen i kväll. Ser ni, jag är Charley Welsh.»

Hon förstod att han bara genom att uppge sitt namn hade ansett sig ge henne alla behövliga upplysningar, men hon kunde ingenting annat säga än ett artigt: »Å — jäså!»

Hon kände sig frestad att skratta åt hans besvikna och stötta min, men hon behärskade sig.

»Å, seså», sade han barskt, »inte kan ni stå där och försöka inbilla mig att ni aldrig har hört talas om Charley Welsh? Ni måste vara mycket ung. Jag är ju en Unik, den ende amatören i det här facket. Ni måste ha sett mig. Jag uppträder överallt. Jag skulle kunna vara yrkesartist, men jag förtjänar större kova på att vara amatör.»

»Men vad är en Unik?» frågade hon. »Var god och säg mig det.»

»Gärna», sade Charley Welsh artigt. »Jag skall stå till tjänst med den upplysningen. En 'Unik' är en ojämförlig, en som är styvare i en viss specialitet än alla andra. Han är Unik, förstår ni?»

Och Edna förstod.

»För att ni riktigt skall begripa det här», fortfor han, »behöver ni bara tira på mig. Jag är den unike amatören i alla branscher. I kväll gör jag en miss-

lyckad luffarescen. Det är svårare att göra den misslyckad än att göra den all right, men ser ni, just det är skådespelartalang och konst. Ni förstår? Jag gör allting från judemonologer till formannen som sjunger och dansar och Dumme August. Nog av, jag är Charley Welsh, den Unike Charley Welsh.»

Och medan den lille svartmuskige mannen och det stora blonda kvinnfolket slogo ljuvliga drillar på scenen och efterträddes av de andra yrkesartisterna i tur och ordning, gav Charley Welsh Edna upplysningar av varjehanda slag; däribland många överflödiga men även många som hon lade på minnet för Kurirens räkning.

»Så där ja, pang!» sade han plötsligt. »Där kommer hans höghet och föser in er. Ni står först på programmet. Fäst er inte vid om publiken gallhojar midt under ert nummer. Sjung ni bara på helt kavat, tills numret är slut.»

Edna kände nu sin journalistiska ärelystnad slockna och erfor en överväldigande önskan att vara långt därifrån. Men regissören spärrade vägen för henne som ett odjur. Hon hörde orkestern stämma upp förspelet till hennes sångnummer och publikens sorl dö bort och efterträdas av en förväntningsfull tystnad.

»In med dig nu», viskade Letty och kramade hennes hand, och från andra sidan hördes Charley Welshs tvärsäkra: »Seså, var inte harig bara!»

Men hennes fötter tycktes fastväxta vid golvet, och hon lutade sig matt mot en kuliss. Orkestern började, och en röst på parkett ropade gällt och tydligt:

»Ny fixeringsbild! Var är Nannie?»

Kvickheten togs emot med en skrattsalva, och Edna

ryggade tillbaka. Men regissören lade sin kraftiga hand på hennes axel och sköt in henne på scenen med en rask och energisk knuff. Publiken hade sett hans hand och arm, uppfattade situationen och hälsade den med dundrande applåder. Orkestern dränktes i det förskräckliga larmet, och Edna såg stråkarna fara fram och tillbaka över fiolerna utan att de tycktes framkalla några ljud. Det var henne omöjligt att börja i tid, och medan hon väntade tåligt med händerna i sidorna och spetsade öronen efter musiken, började publiken väsnas igen (ett favoritknep, fick hon sedan veta, för att göra amatören förbryllad genom att hindra honom eller henne från att höra orkestern).

Men Edna fick tillbaka sin sinnesnärvaro. Hon såg framför sig ett hav av småleende eller stor-skrattande ansikten, hon hörde den ena skrattvägen tumla över den andra, och hennes skotska blod blev kallt av vrede. Den ivrigt arbetande men ljudlösa orkestern ingav henne en idé, och utan att ge ett ljud ifrån sig började hon röra läpparna, sträckte ut armarna och svängde med kroppen, som om hon verkligen sjöng. Larmet ute bland publiken fördubblades under försöken att dränka hennes röst, men hon fortfor helt lugnt med sin pantomim. Det hade fortgått så en lång stund, men så tröttnade publiken på sitt upptåg, slutade plötsligt med sitt oväsen för att kunna höra och upptäckte nu hennes stumma spel. Ett ögonblick var det alldeles tyst, så när som på orkestermusiken, hennes läppar rörde sig utan ett ljud, och nu förstod publiken att den blivit lurad och bröt ut på nytt, denna gång i uppriktiga applåder som ett erkän-

nande av hennes seger. Hon passade nu på och gjorde sin sortie, och med en bugning och en backande manöver var hon ute från scenen och i Lettys armar.

Det värsta var över, och under den återstående delen av kvällen gick hon omkring bland amatörer och yrkesartister, talade, hörde på, iakttog, satte sig in i vad allt detta betydde och läggande allting på minnet. Charley Welsh gjorde sig till hennes lärare och skyddsängel, och han fullgjorde sin självtagna uppgift så väl att hon, då alltsammans var över, kände sig fullt beredd att skriva sitt kåseri. Men hon hade gjort upp om två uppträdanden, och hennes medfödda oförskräckthet tvingade henne att hålla ut. Under de följande dagarna upptäckte hon också att vissa svävande intryck behövde kontrolleras, så att på lördagen kom hon tillbaka igen med Letty och kartongen.

Direktören tycktes vänta på henne, och hon iakttog ett uttryck av lättnad i hans ögon, då han först fick sikte på henne. Han skyndade fram, hälsade på henne och bugade sig med en aktning som löjligt kontrasterade mot hans forna sätt à la människoätare. Och då han bugade sig, såg hon Charley Welsh blinka menande åt henne över hans axlar.

Men det var bara början till överraskningarna. Direktören bad att få bli presenterad för hennes syster, pratade underhållande med dem bägge två och ansträngde sig ivrigt för att vara trevlig. Han gick till och med så långt att han gav Edna en egen klädloge till stor avund för de tre andra amatördamerna som hon förra gången gjort bekantskap med. Edna var helt överraskad, och icke förr än hon mötte Charley Welsh i gången spreds ljus över mysteriet.

»Tjänis!» hälsade han. »Nu är ni på er mammas gata, tror jag? Ni vandrar ju riktigt på rosor.»

Hon smålog muntert.

»Han tror alldeles säkert att ni är en kvinnlig reporter. Jag var nära att skratta mig fördärvad då jag såg hur han ansträngde sig för att göra sig söt och älskvärd. Var uppriktig nu, det är väl inte ert jobb?»

»Jag talade ju om för er hur litet jag kände till redaktörer», parerade hon. »Jag var uppriktig då, och det är jag nu också.»

Men den unike Charley Welsh skakade misstroget på huvudet. »Inte för att det rör mig ett dugg», förklarade han. »Om ni är murvel, kan ni gärna ge mig ett par rader, ett fördelaktigt omnämnande, ni förstår. Och är ni det inte, så är ni en stunsig tös. Ni hör inte till vår klass, det är då tydligt och klart.»

Efter hennes nummer, som hon denna gång utförde käckt som en gammal och van artist, gjorde direktören ett nytt anfall, och sedan han sagt henne åtskilliga artigheter och gjort sig så älskvärd han kunde, gick han rakt på saken.

»Ni kommer att vara snäll mot oss, hoppas jag», sade han inställsamt. »Göra oss rättvisa?»

»Å», svarade hon i oskyldig ton, »ni kan inte övertala mig till ett nytt uppträdande; jag vet att jag tycktes slå an och att ni gärna skulle vilja engagera mig, men jag kan verkligen inte.»

»Ni vet vad jag menar», sade han med en anstrykning av sitt gamla brutala sätt.

»Nej, jag vill verkligen inte», envisades hon. »Varietén är för . . . för nervslitande, åtminstone för mina nerver.»

Han såg förbryllad och tvivlande ut och ansatte henne ej längre.

Men på måndags förmiddagen, då hon kom till hans kontor för att få ut betalningen för sina båda uppträdanden, var det han som gjorde henne förbryllad.

»Ni måste sannerligen ha missförstått mig», ljög han helt ogenerat. »Jag kommer ihåg att jag sade något om att betala edra spårvagnsbiljetter. Ser ni, det göra vi alltid, men vi betala aldrig amatörer, aldrig. Det skulle göra hela saken meningslös. Nej, Charley Welsh lurade er. Han får ingen betalning för sina uppträdanden. Det får ingen amatör. Det är ett löjligt påhitt. Men här har ni i alla fall femtio cents. Då får ni också betalt för er systers spårvagnsresa. Och nu», tillade han ytterst älskvärdt, »ber jag att å Tivolis vägnar få tacka er för ert vänliga och lyckade bidrag.»

Samma eftermiddag lämnade hon, trogen sitt löfte till Max Irwin, sitt maskinskrivna manuskript till honom. Och medan han gick igenom det, nickade han då och då och gav ifrån sig en hel rad av berömmande kommentarier: »Bravo! — Just så, ja! — Det slår in, det. — Psykologien är tagen på kornet. — Alldeles! — Huvudet på spiken! — Utmärkt! — Här är det litet svagare, men fullt approbabelt. — Det där var duktigt! — Kraftigt och levande. — Målande! Målande! — Ypperligt! Alldeles ypperligt!»

Och då han kommit till slutet av sista sidan, räckte han henne handen: »Min kära miss Wyman, jag lyckönskar er. Jag måste erkänna att ni har överträffat mina förväntningar, och de voro stora, minst sagt. Ni är journalist, född till journalist. Ni har

det rätta greppet, och ni kommer alldeles säkert att slå er fram. Kuriren kommer utan tvivel att ta det här och ta er också. De måste ta er. Annars kommer någon av de andra tidningarna att snappa bort er.»

»Men vad vill det säga?» frågade han i nästa ögonblick och blev helt allvarsam. »Ni har inte sagt något om att ni har fått betalt för edra uppträdanden, och det är en av de viktigaste punkterna i hela kåseriet. Det sade jag er uttryckligen, om ni minns.»

»Det duger inte», sade han och skakade bekymmersamt på huvudet, då hon hade förklarat sig. »Ni måste helt enkelt driva in pengarna på något sätt. Låt mig fundera ett ögonblick.»

»Gör er inte besvär, mr Irwin», sade hon. »Jag har tröttat er tillräckligt. Var god och låt mig få begagna er telefon, så skall jag göra ett nytt försök med mr Ernst Symes.»

Han lämnade henne sin plats på skrivstolen, och hon lyfte av mikrofonen.

»Charley Welsh är sjuk», började hon, då hon fått svar. »Vad? Nej, jag är inte Charley Welsh. Charley Welsh är sjuk, och hans syster frågar, om hon får komma ut i eftermiddag och lyfta hans avlöning?»

»Hälsa till Charley Welshs syster, att Charley Welsh var här ute i morse och lyfte sin avlöning själv», svarade direktörens välbekanta röst, fräsande av ilska.

»All right», fortfor Edna. »Och nu ber Nan Bellayne att få veta, om hon och hennes syster få komma ut i eftermiddag och lyfta Nan Bellaynes avlöning?»

»Vad sa' han? Vad sa' han?» utbrast Max Irwin ivrigt, då hon hängde upp luren.

»Att Nan Bellayne var honom för slug, och att hon och hennes syster kunde komma ut och få hennes avlöning och fribiljetter till Tivoli på köpet.»

»Ännu en sak», avbröt han hennes tacksägelser vid dörren, liksom vid hennes förra besök. »Nu då ni har visat vad ni går för, skulle jag anse det som en . . . hm . . . en ära att själv få ge er ett rekommendationsbrev till herrarna i Kuriren.»

MIDAS' HEJDUKAR.

Wade Atsheler är död — död för sin egen hand. Om jag sade att detta var alldeles oväntat för det lilla kotteri som kände honom, skulle det vara osant, men ändå hade aldrig vi, hans närmaste vänner, någonsin kommit på den tanken. På sin höjd hade vi varit förberedda därpå på något obegripligt undermedvetet sätt. Innan handlingen utfördes, var dess möjlighet så fjärran som möjligt från våra tankar; men då vi fingo veta att han var död, tyckte vi nästan att vi hade förstått och väntat det hela tiden. Detta kunde vi, då vi tänkte oss tillbaka, lätt förklara genom den själskris han undergått. Jag säger med flit »själskris». Ung och vacker som han var, med en betryggad ställning som högra hand hos Eben Hale, den store spårvägmagnaten, hade han intet skäl att klaga över att vara styvmoderligt behandlad av ödet. Vi hade emellertid sett hans släta panna veckas och fåras liksom av ett tärande bekymmer eller en frätande sorg. Vi hade sett hans tjocka, svarta hår tunnas ur och försilvras som grön säd under en glödande himmel och svidande blåst. Vem kan glömma midt upp i de muntra scener han mot slutet sökte allt mer och mer begärligt — vem kan glömma, säger jag, den djupa tankspriddhet och de mörka stämningar åt vilka

han hemföll? Vid sådana tillfällen, då skämtets yra steg allt högre, blevo plötsligt, utan rim eller reson, hans ögon glanslösa, hans panna rynkades, och med knutna händer och ansiktet förvridet av krampaktiga själskval brottades han med någon okänd fara på brädden av en avgrund.

Han talade aldrig om sitt bekymmer, och vi voro aldrig så ogrannlaga att vi gjorde honom några frågor. Men det var också det bästa, ty om vi gjort det och han hade talat, skulle vår hjälp och våra ansträngningar ej ha varit till någon nytta. Då Eben Hale dog, Eben Hale vars förtrogne sekreterare han var — ja, nästan fosterson och kompanjon — visade han sig ej längre bland oss. Icke därför att, som jag nu vet, vårt sällskap misshagade honom, utan emedan hans pina hade stegrats så att han ej längre kunde instämma i vår glädje eller finna någon tröst hos oss. Varför det var så kunde vi då ej förstå, ty då Eben Hales testamente bevakades, fick världen veta, att han var ensam arvinge till sin principals många millioner, och det var uttryckligen förordnat att detta stora arv tilldelades honom utan villkor eller inskränkningar i hans rätt att förfoga däröver. Icke en aktie, icke en cent i kontanta medel var testamenterad till den döde mannens släktingar. • Vad hans närmaste anhöriga beträffade, förordnade en överraskande paragraf uttryckligen att Wade Atsheler till Eben Hales änka och söner och döttrar skulle utdela de summor han själv bestämde och när han fann för godt. Om det varit någon skandal i den dödes familj eller om hans söner varit utsvävande och pliktförgätna, kunde det ha funnits en skynt av anledning till dessa högst ovan-

liga bestämmelser, men Eben Hales husliga lycka hade varit allmänt känd i orten, och man hade måst söka länge för att träffa på en sundare och oförvitligare avkomma än hans. Och hans hustru — ja, bland dem som kände henne bäst gick hon under det kärleksfulla namnet »Gracchernas moder». Jag behöver ej om-
tala att detta oförklarliga testamente väckte en oer-
hörd förvåning; men den förväntningsfulla allmän-
heten blev besviken, ty det blev icke överklagat. —

Först för några dagar sedan fördes Eben Hale till sitt marmormausolé. Och nu är Wade Atsheler död.

Nyheten stod i tidningarna i morse. Jag har nyss genom posten fått ett brev från honom, tydligen in-
lämnat en knapp timme innan han tog sitt språng ut
i evigheten. Detta brev, som ligger framför mig, är
en berättelse skriven med hans egen stil och som ut-
gör en sammanhållande kedja omkring talrika tid-
ningsurklipp och brevavskrifter. Originalbreven äro i
polisens händer, uppger han. Man har också bedt
mig, som en varning till samhället mot en förfärlig
och diabolisk fara som hotar själva dess bestånd, att
offentliggöra den ohyggliga serie av tragedier, vari
han varit oskyldigt invecklad. Jag meddelar här
texten in extenso.

Det var i augusti 1899, strax efter min hemkomst
från sommarferierna, som slaget kom. Vi visste då
om ingenting; vi hade ännu ej tränat våra tankar till
att sätta oss in i sådana förfärliga möjligheter. Mr
Hale öppnade brevet, läste det och kastade det skrat-
tande på mitt skrivbord. Då jag hade läst igenom
det, skrattade jag också och sade: »Ett ruskigt skämt,

mr Hale, och ett högst osmakligt sådant.» Här har du, min käre John, en ordagrann avskrift av ifrågasvarande brev.

M. H.:s styrelse.

17 augusti 1899

Till penningfursten mr *Eben Hale*.

Min herre. — Vi anhålla att ni realiserar så stor del av er ofantliga förmögenhet att ni kan förfoga över ett kontant belopp av tjugu millioner. Denna summa anmana vi er att utbetala till oss eller till våra ombud. Lägg märke till att vi ej utsätta någon bestämd betalningsdag, ty det är ej vår avsikt att tvinga er till någon brådska. Ni kan till och med, om det faller sig lättare för er, betala oss i tio, femton eller tjugu terminer; men vi mottaga ingen mindre avbetalning än en million.

Tro oss, bäste mr Hale, då vi försäkra att vi inlåta oss i detta företag utan den ringaste ovilja mot er. Vi äro medlemmar av det intellektuella proletariat, vars växande antal utmärker det nittonde århundradets sista dagar med röda bokstäver. Vi ha efter grundliga studier av statsekonomi beslutat oss för att börja denna affär. Den har många goda sidor, bland vilka den bästa är att vi kunna företaga stora och lönande operationer utan kapital. Hittills ha vi varit någorlunda framgångsrika, och vi hoppas att vårt mellanhavande med er skall bli behagligt och tillfredsställande.

Vi anhålla om er uppmärksamhet, medan vi utförligare framlägga våra idéer. Grundvalen för det nuvarande samhällssystemet är äganderätten. Och

denna individens rätt att besitta egendom har vid de senaste undersökningarna bevisats uteslutande stödja sig på *makt*. Vilhelm Erövrarens pansrade herrar delade och styckade ut England sinsemellan med sina dragna svärd. Detta gäller om alla feodalvälden, det måste ni medge. Med uppfinningen av ångan och den industriella revolutionen uppstod kapitalistklassen i ordets moderna betydelse. Dessa kapitalister svingade sig snart upp över den gamla adeln. Industrihövdingarna ha faktiskt trängt ut avkomlingarna av krigshövdingarna. Det är intelligensen, icke musklerna, som segrar i våra dagars kamp för tillvaron. Men denna sakernas ställning är icke desto mindre baserad på makt. Förändringen har varit kvalitativ. De forntida feodaltherrarna härjade med eld och svärd; de moderna penningfurstarna exploatera världen genom att göra sig till herrar över världens ekonomiska krafter och låta dem verka. Det är hjärnan, icke järnet, som avgör, och de intellektuellt och kommersiellt starka äro de som ha de bästa betingelserna för att bli de överlevande.

Vi, M. H., nöja oss ej med att vara löns-lavar. De stora trusterna och affärssyndikaten (dit ni hör) hindra oss från att höja oss till den plats bland er som vår intelligens berättigar oss till att intaga. Varför? Emedan vi sakna kapital. Vi höra till de otvättade, men med den skillnaden, att våra hjärnor äro bland de bästa, och vi ha inga dumma etiska eller sociala skrupler. Som löns-lavar, även om vi trälade bittida och sent och levde aldrig så sparsamt, skulle vi ej på tre tjog år — ej ens på tjugu gånger tre tjog år — kunna samla tillräckligt mycket pengar för att framgångs-

rikt mätå oss med de stora sammanslutningar av hopat kapital som nu förefinnas. Icke desto mindre ha vi beträdd arenan. Vi kasta nu vår handske till världskapitalet. Det måste kämpa, antingen det vill eller icke.

Mr Hale, våra intressen tvinga oss att begära tjugu millioner dollars av er. Vi äro visserligen nog hänsynsfulla att ge er skälig tid till att fullgöra er del av transaktionen, men var god och inte söla för länge. Då ni har gått in på våra villkor, kan ni sätta in ett lämpligt svar i »Morgonrodnadens» korrespondensavdelning. Vi skola sedan meddela er vår plan för överlämnandet av den omtalade summan. Det är bäst att ni gör detta någon gång före den 1 oktober. I annat fall skola vi, för att visa att det är vårt allvar, på nämnda datum döda en man på Östra trettionde gatan. Det är en arbetare; ni känner honom icke, och inte vi heller. Ni representerar en kraft i det moderna samhället; vi representera också en kraft — en ny kraft. Utan vrede eller illvilja ha vi kommit i strid. Som ni lätt inser, är detta endast ett affärsförslag. Ni är den övre och vi den undre kvarnstenen; denne mans liv kommer att malas sönder mellan dem. Ni kan rädda honom, om ni går in på våra villkor och handlar i tid.

Det fanns en gång en kung drabbad av den förbannelsen att allt vad han vidrörde förvandlades till guld. För att skydda oss mot rivaler skola vi tillvälla oss samma rätt.

Högaktningsfullt
Midas' hejdukar.

Säg själv, käre John, varför skulle vi inte ha skratat åt en så fräck begäran? Idén var väl uttänkt,

det kunde vi inte annat än erkänna, men den var för grotesk för att tas på allvar. Mr Hale sade, att han skulle gömma brevet som en kuriositet, och stack in det i ett skrivbordsfack. Sedan glömde vi genast att det fanns till. Och den 1 oktober, då vi gingo igenom förmiddagsposten, läste vi följande:

M. H.:s styrelse

1 oktober 1899.

Till penningfursten mr *Eben Hale*.

Min herre. — Ert offer har drabbats av sitt öde. För en timme sedan på Östra trettioende gatan fick en arbetare ett knivstyng i hjärtat. Innan ni läser detta, skall hans lik vara på bårhuset. Gå och se på ert verk.

Till bevis på att vi mena allvar skola vi, i fall ni ej ger med er, den 14 oktober döda en poliskonstapel vid eller nära hörnet av Polk-street och Clermont Avenue.

Vänligen

Midas' hejdukar.

Återigen skrattade mr Hale. Han hade huvudet fullt av en förestående dust med ett Chicagobolag rörande försäljningen av alla hans spårvägslinjer i denna stad, och han fortfor att diktera för maskinskriver-skan och ägnade icke en tanke åt brevet. Men jag greps av djup nedslagenhet, och jag vet inte varför. Tänk om det ej vore ett skämt, sade jag till mig själv och började ofrivilligt se efter i morgontidningen. Där stod notisen; eftersom den endast gällde en obskyr person av de lägre klasserna, bara några få rader långt nere på en spalt, under en annons om patentmedicin:

Strax efter klockan fem i morse blev på Östra tret-

tinionde gatan en arbetare vid namn Pete Lasalle, medan han var på väg till arbetet, knivhuggen i hjärtat av en okänd angripare, som räddade sig genom flykten. Polisen har ej lyckats upptäcka någon anledning till mordet.

»Omöjligt!» lydde mr Hales utrop, då jag läste upp detta för honom; men händelsen hade tydligen gjort intryck på honom, ty sent på eftermiddagen bad han mig — efter att vidt och bredt ha påpekat hur löjligt enfaldigt det var — underrätta polisen om saken. Jag hade det nöjet att bli utskrattad i inspektörens privata kontor, men jag gick därifrån med den övertygelsen att de skulle passa på och sätta ut dubbel polisvakt vid hörnet av Polk och Clermont den omtalade natten. Sedan blev det en paus, tills de två veckorna gått; då fingo vi följande biljett med posten:

M. H.:s styrelse

15 oktober 1899.

Till penningfursten mr *Eben Hale*.

Min herre. — Ert andra offer har fallit på bestämd tid. Vi ha ingen brådska, men för att öka trycket skola vi hädanefter döda en gång i veckan. För att skydda oss mot polisens inblandning skola vi hädanefter underrätta er om händelsen endast strax före eller samtidigt med händelsen. I hopp att ni, då detta brev kommer er tillhanda, befinner er vid god hälsa, ha vi äran teckna

Midas' hejdukar.

Denna gång tog mr Hale tidningen och efter ett kort letande läste han upp följande för mig:

Ett fegt brott.

Joseph Donahue, som i går kväll kommenderats till extra polistjänstgöring inom elfte distriktet, blev vid midnatt skjuten i huvudet och avled genast. Tragedien utspelades i full gasbelysning vid hörnet av Polk Street och Clermont Avenue. Vårt samhälle är sannoligen otryskt, då dess fredsväktare nedskjutas så öppet och omotiverat. Polisen har ännu ej lyckats finna något spår.

Knappast hade han slutat läsa detta, förrän polisen kom — inspektören själv och två av hans skickligaste spårhundar. De sågo oroliga ut, och det var tydligt att de voro verkligt uppskrämda. Ehuru omständigheterna voro så få och enkla, talades vi länge vid och gingo igenom historien om och omigen. Då inspektören gick, försäkrade han oss i tvärsäker ton att allt skulle klareras och mördarna bli fast. Han ansåg emellertid lämpligt att sända polisvakt till skydd för mr Hale och mig och låta andra konstaplar ständigt bevaka huset och dess omgivningar. Efter en vecka fingo vi följande telegram klockan ett e. m.:

M. H.:s styrelse

21 oktober 1899.

Till penningfursten mr *Eben Hale*.

Min herre. — Vi se med ledsnad att ni fullständigt har missförstått oss. Ni har ansett lämpligt att omge er själv och huset med väpnad vakt, som om vi vore vanliga brottslingar i stånd att bryta sig in hos er och roffa till sig edra millioner med våld. Tro oss, detta är långt ifrån vår avsikt.

Med litet nykter eftertanke förstår ni lätt, att ert liv är dyrbart för oss. Var icke rädd. Vi skulle inte

för allt i världen vilja göra er illa. Det är vår politik att vårda er ömt och beskydda er mot all skada. Er död är till ingen nytta för oss. Om så vore, kan ni vara övertygad om att vi icke ett ögonblick skulle tveka att utplåna er från jorden. Tänk på det, mr Hale. Då ni har betalat oss vårt pris, måste ni göra indragningar. Avskeda vakten nu och spara utgiften.

Tio minuter sedan ni mottagit detta brev skall en barnflicka bli strypt i Brentwood Park. Liket skall påträffas i buskaget utmed vägen som går ut till vänster om musikestraden.

Med hjärtlig hälsning
Midas' hejdukar.

I nästa ögonblick satt mr Hale vid telefonen och underrättade inspektören om det förestående mordet. Inspektören var hindrad, men skulle ringa upp polis-filialkontoret F och skicka folk till skådeplatsen. En kvart därefter ringde han upp oss och meddelade oss att liket påträffats, ännu varmt, på det angivna stället. Samma kväll myllrade tidningarna av iögonfallande fetstilsrubriker om Jack-Stryparen, utgöto sig om dådets brutalitet och klagade över polisens slapphet. Vi fingo också ett besök av inspektören som besvor oss att för all del hålla saken hemlig. Framgången berodde på vår tystlåtenhet, sade han.

Som du vet, John, var mr Hale en järnnatur. Han vägrade att ge sig. Men å, John, det var förskräckligt, ja ohyggligt — detta förfärliga något, denna blinda kraft i mörkret. Vi kunde ej strida, kunde ej planera, kunde ej göra annat än lägga armarna i kors och vänta. Och vecka efter vecka, lika säkert som

att solen gick upp, kom underrättelsen om mordet på någon person, man eller kvinna, som intet ondt gjort, men ändå dödats av oss lika säkert som om vi gjort det med våra egna händer. Ett ord från mr Hale, och slaktandet skulle ha upphört. Men han förhärdade sitt hjärta och väntade, hans ansikte blev tårt, munnen och ögonen blevo bistrare och beslutsammare, och hans drag åldrades med varje timme som gick. Jag behöver ej tala om mina egna lidanden under denna förfärliga tid. Här har du breven och telegrammen från M. H. och tidningsreferaten o. s. v. om de olika morden.

Lägg också märke till breven som varna mr Hale för vissa intriger av affärsfiender och hemliga börsmanipulationer. M. H. tycktes hålla sina fingrar om finansvärldens puls. De innehade och meddelade oss upplysningar som våra agenter ej kunde anskaffa. En vink från dem i ett kritiskt ögonblick under en viss affärsbatalj räddade minst fem millioner åt mr Hale. Vid ett annat tillfälle sände de oss ett telegram som förmodligen hindrade en galen anarkist från att ta livet av min principal. Vi togo fast mannen, då han kom, och överlämnade honom till polisen, som fann i hans fickor ett nytt och kraftigt sprängämne som kunde ha sprängt ett slagskepp i luften.

Vi stodo på oss. Mr Hale var hård som sten. Han betalade ut ungefär hundra tusen i veckan till detektiver. Vi begärde hjälp av Pinkertons hemliga polis och otaliga privata detektivbyråer, och nu fingo vi ännu flera tusen att betala ut. Våra agenter myllrade över allt, i alla förklädnader, trängde in i alla samhällsklasser. De följde hundratals spår, hundratals misstänkta arresterades, tusentals misstänkta

personer stodo under bevakning, men ingenting påtagligt kom i dagen. M. H. ändrade oupphörligt sina metoder att meddela sig med oss. Och varje budbärare de skickade oss blev genast arresterad. Men dessa visade sig alltid vara oskyldiga, och deras beskrifningar på de personer som skickat dem ledde aldrig till något. Den sista december fingo vi följande:

M. H.:s styrelse

31 december 1899.

Till penningfursten mr *Eben Hale*.

Min herre. — Fullgörande vår politik, som vi smickra oss med att ni nu redan känner väl till, be vi att få meddela att vi ämna ge respass från denna jämmerdal till inspektör Bying, med vilken ni tack vare våra åtgöranden har knutit så nära bekantskap. Han brukar vara på sitt kontor vid denna tid. Just då ni läser detta, drar han sitt sista andedrag.

Hjärtliga hälsningar

Midas' hejdukar.

Jag slängde ifrån mig brevet och rusade till telefonen. Stor var min lättnad då jag hörde inspektörens käcka röst. Men medan han talade, dog hans röst bort i mikrofonen till ett gurglande ljud, och jag hörde dovt dunsen av en fallande kropp. Sedan ropade en främmande röst an mig, hälsade mig från M. H. och ringde av. Som en blix ringde jag upp centralpolisen och sade till dem att genast skynda inspektören till hjälp i hans privatkontor. Jag stod kvar vid telefonen och fick om några minuter den underrättelsen att han påträffats badande i sitt blod och nu uppgivit andan. Det fanns inga vittnen, och av mördaren kunde intet spår upptäckas.

Mr Hale ökade genast sin detektivstyrka, så att en kvarts million i veckan strömmade ut ur hans kassaskåp. Han hade föresatt sig att segra. Hans utgifter för allt detta sprungo upp till över tio millioner. Du känner någorlunda till hans resurser och kan förstå hur de smälte tillsammans. Det var principen han kämpade för, påstod han, icke för guld. Och det måste erkännas att hans åtgöranden bevisade hur ädla hans motiv voro. Alla de stora städernas polisstyrkor samverkade, till och med Förenta staternas regering grep in, och saken blev en stor politisk fråga. Vissa av nationens reservfonder anslogos till att spåra M. H., och alla regeringens hemliga ombud voro på sin vakt. Men allt förgäves. Midas' hejdukar utförde obehindrat sitt infernaliska värv. De fingo sin vilja fram, och varje deras slag träffade.

Men medan mr Hale kämpade till det yttersta, kunde han ej rentvå sina händer från det blod som fläckade dem. Ehuru ej juridiskt sett någon mördare, ehuru ingen jury kunde ha dömt honom, bar han dock ansvaret för varje särskilt offers död. Som jag nyss sade, ett ord från honom, och slaktandet skulle ha upphört. Men han vägrade att uttala detta ord. Han påstod hårdnackat att samhällets trygghet stod på spel, att han ej var tillräckligt feg för att överge sin post, och att det obestriddligen var rättvist att några få skulle bli martyrer för de mångas välfärd. Allt detta blod kom emellertid över hans huvud, och han försjönk i allt djupare melankoli. Även jag kände mig som medbrottsling. Dibarn dödades skoningslöst, större barn, gamla människor, och dessa mord voro icke blott lokala, de spredo sig över hela landet.

En kväll i midten av februari, då vi sutto i biblioteket, hordes en hård knackning på dörren. Då jag öppnade den, fann jag följande skrivelse ligga på mattan i korridoren:

M. H.:s styrelse.

15 februari 1900

Till penningfursten mr *Eben Hale*.

Min herre. — Jämrar sig icke er själ över sin blodskörd? Vi ha kanske skött vår affär på ett alltför abstrakt sätt. Låt oss nu bli konkreta. Miss Adelaide Laidlaw är en talangfull ung dam och lär vara lika god som hon är vacker. Hon är dotter till er gamle vän domaren Laidlaw, och vi ha fått höra att ni bar henne på edra armar då hon var barn. Hon är er dotters närmaste vän och för närvarande på besök hos henne. Då ni har läst detta, är det slut på hennes besök.

Vänligen
Midas' hejdukar.

Vi förstodo genast vad dessa förfärliga ord betydde. Vi rusade genom sällskapsrummen — hon var ej där — och upp till hennes eget rum. Dörren var stängd, men vi sprängde den genom att kasta oss emot den med hela vår tyngd. Där låg hon, som hon nyss slutat kläda sig till opéran, kvävd med kuddarna från chäslongen, och det var ännu som en fläkt av liv över henne, kroppen var böjlig och varm. Låt mig slippa säga mera om detta ohyggliga. Du minns nog, John, redogörelserna i tidningarna.

Sent på kvällen kallade mr Hale mig till sig och tog

ett heligt löfte av mig att bistå honom och inte ge
tappt, om också hela hans släkt utrotades.

Följande dag blev jag förvånad över att han föreföll så glad. Jag hade trott att han skulle bli djupt skakad av den sista tragedien — hur djupt, det skulle jag snart erfara. Hela dagen var han munter och vid godt lynne, som om han äntligen funnit en utväg ur den fasansfulla svårigheten. Följande morgon funno vi honom död i sängen, med ett fridfullt leende över sitt sorgtärda ansikte — kolos. Tack vare polisens och myndigheternas medverkan fick man världen att tro att det var hjärtslag. Vi ansågo för klokt att hemlighålla sanningen, men det har inte hjälpt oss stort, ingenting har hjälpt.

Knappast hade jag lämnat dödsrummet, förrän följande egendomliga brev anlände — ehuru för sent:

M. H.:s styrelse.

17 februari 1900.

Till penningfursten mr *Eben Hale*.

Min herre. — Ni ursäktar väl att vi besvara er så tätt på den sorgliga händelsen i förgår; men vad vi ha att säga är av den största vikt för er. Det finns tydligen blott en utväg, som ni utan tvivel redan har upptäckt. Men vi vilja upplysa er om att till och med denna enda utväg är stängd. Ni kan dö, men ni dör besegrad och det vet ni. Lägg märke till detta: *Vi utgöra en ofrånkomlig del av vad ni äger. Jämte edra millioner övergå vi för allid till edra arvingar och rättsinnehavare.*

Vi äro det oundvikliga. Vi äro höjdpunkten av industriella och sociala oförrätter. Vi vända oss emot

det samhälle som har skapat oss. Vi äro tidens seg-
rande missgrepp, en vansläktad civilisations gissel.

Vi äro resultaten av ett perverst socialt urval. Vi
möta våld med våld. Endast den starke lever över.
Vi tro på att den bäst utrustade avgår med segern.
Ni har krossat edra löns-lavar till stoft, och ni har över-
levat dem. Krigshövdingar ha på er befallning skju-
tit ned edra arbetare som hundar i tjogtals blodiga
strejker. Genom sådana medel har ni hållit er uppe.
Vi knota ej över resultatet, ty vi erkänna och ha vår
existens tack vare samma naturlag. Och nu har den
frågan uppstått: *vilkendera av oss skall överleva den
andre under nuvarande sociala förhållanden?* Vi tro
att vi äro de bäst utrustade. Vi överlämna utgången
åt tiden och naturlagarna.

Med en hjärtlig hälsning
Midas' hejdukar.

John, undrar du nu på att jag skydde nöjen och
undvek vänner? Men vad behöver jag förklara något?
Denna berättelse gör allting klart. Adelaide dog för
tre veckor sedan. Sedan dess har jag väntat under
hopp och fruktan. I går blev testamentet lagfaret
och offentliggjort. I dag underrättade man mig
att en kvinna av medelklassen skulle bli dödad i Gol-
den Gate Park i det fjärran San Francisco. Telegram-
men i kvällstidningarna meddela den ohyggliga hän-
delsens detaljer, och de överensstämman med dem man
meddelat mig på förhand.

Det tjänar till ingenting. Jag kan inte kämpa emot
det oundvikliga. Jag har varit trogen mot mr Hale
och har ansträngt mig till det yttersta. Jag kan inte

förstå varför min trohet blivit lönad på detta sätt. Men jag kan ej svika mitt löfte genom att ge tappt. Jag har emellertid föresatt mig att ej bli orsak till flera människors död. Jag har testamenterat de många millioner jag nyss fått till de rätta ägarna. Må Eben Hales duktiga söner ta hand om sin egen räddning. Innan du läser detta, har jag upphört att leva. Midas' hejdukar äro allsmäktiga. Polisen är vanmäktig. Jag har hört av den att andra millionärer ha blivit pliktfällda och förföljda på samma sätt — hur många är icke känt, ty då någon ger efter för M. H., är hans mun förseglad. De som ej givit efter hålla nu på att inhösta sin blodiga skörd. Det hemska spelet är slut. Regeringen kan ej göra någonting. Jag har också hört att liknande filialer ha uppträdt i Europa. Samhället är skakat i sina grundvalar. Makter och värdigheter äro mogna för lien. I stället för massorna mot klasserna är det nu en klass mot klasserna. Vi, den mänskliga civilisationens kämpar, ha blivit uttagna och nedhuggna. Lag och ordning ha gjort konkurs.

Myndigheterna ha bedt mig hålla detta hemligt. Jag har gjort det, men nu kan jag ej göra det längre. Det har blivit en fråga av allmän betydelse full av de hemskaste följder, och innan jag lämnar denna världen vill jag göra min plikt genom att underrätta den om dess fara. Min sista bön till dig, John, är att du offentliggör detta. Var inte rädd. Mänsklighetens öde vilar i din hand. Låt pressen trycka detta i millioner exemplar, låt de elektriska strömmarna föra det världen rundt, var helst människor mötas och talas vid, må de tala därom med fruktan och bävan. Och när

samhället blivit tillräckligt uppskrämt, må det då
resa sig i hela sin makt och plåna ut denna styggelse.

Med ett långt farväl, din

Wade Atsheler.

SKUGGA OCH LJUS.

Då jag tänker tillbaka, förstår jag vilken egendomlig vänskap det var. Lloyd Inwood var lång, smärt och fint byggd, spänstig och mörk. Paul Tichlorne var lång, smärt och fint byggd, spänstig och blond. Den ene var en upprepning av den andre i allt utom färgen. Lloyds ögon voro svarta, Pauls blå. Vid häftiga sinnesrörelser färgade blodet Lloyds ansikte olivbrunt, men Pauls purpurrödt. Förutom denna olika färg voro de lika som två bär. Båda voro överspända, i stånd till ytterlig kraftanspanning och uthållighet, och de levde bägge i samma exalterade stämning.

Men det fanns en tredje person i detta märkliga vänskapsförbund, och denne tredje var kortväxt, fet, undersätsig och lat, och det var jag, skam till sägandes. Paul och Lloyd tycktes skapade till att rivalisera med varandra och jag till att vara fredstiftare mellan dem. Vi växte upp tillsammans alla tre, och mycket ofta har jag tagit emot de vredgade slag den ene ämnade åt den andre. De tävlade alltid, försökte överträffa varandra, och då de råkade i någon sådan strid, var det ingen gräns för deras kraftansträngningar och passionerade häftighet.

Denna intensiva rivalitet var förhärskande både i deras studier och deras lekar. Om Paul lärde sig utan-

till en sång av »Marmion», lärde Lloyd sig två, Paul kom sedan med tre, Lloyd med fyra, tills bägge kunde hela dikten utantill. Jag kommer ihåg en händelse vid badstället, som utgör en tragisk illustration till livskampen mellan dem. Vi pojkar hade en lek att dyka till botten av en tio fot djup göl och hålla oss fast vid trädrötter på botten för att se vem som kunde hålla sig längst kvar under vattnet. Paul och Lloyd läto egga sig att dyka på samma gång. Då jag såg deras spänt beslutsamma ansikten försvinna i vattnet, kände jag en aning om någonting förfärligt. Ögonblicken gingo, ringarna i vattnet dogo bort, gölens yta blev slät och okrusad, och varken ett svart eller guldblondt huvud stack upp för att hämta luft. Vi där uppe blevo oroliga. Det längsta rekordet av den gosse, som kunde hålla andan längst, var överträffat, men ännu syntes ingenting. Luftbubblor stego långsamt upp och visade att andedräkten drivits ut ur deras lungor, men så blev det slut med luftbubblorna. Varje sekund blev ändlös, och ur stånd att längre uthärda spänningen kastade jag mig i vattnet.

Jag fann dem nere på botten hakande sig hårdt fast i rötterna, med huvudena icke en fot ifrån varandra och ögonen vidöppna; den ene fixerade den andre oavvänt. De utstodo förfärliga kval, vredo och slingrade sig i den frivilliga kvävningens smärta, ty ingendera ville ge tappt och erkänna sig övervunnen. Jag försökte tvinga Paul att släppa roten, men han gjorde våldsamt motstånd. Jag kunde inte hålla andan längre, och jag kom upp till ytan förfärligt skrämnd. Jag förklarade hastigt situationen, och

ett halvt dussin av oss gav sig ner och ryckte dem lösa med våld. Då vi fingo upp dem, voro bägge sanslösa, och det var endast efter mycken rullning, gnidning och massering som de äntligen återfingo medvetandet. De skulle ha drunknat, om ingen räddat dem.

Då Paul Tichlorne kom till högskolan, ansågs det allmänt att han skulle slå sig på statsvetenskap. Lloyd Inwood, som skrev in sig samtidigt, valde samma fack. Men Paul hade hela tiden haft den hemliga planen att studera naturvetenskap, särskilt kemi, och i sista stunden kastade han om. Ehuru Lloyd redan planerat läsårets arbete och bevistat sina första föreläsningar, följde han genast Pauls exempel och slog sig på naturvetenskaperna, särskilt kemi. Deras rivalitet blev snart känd av hela högskolan. Den ene var en sporre för den andre, och de arbetade sig djupare in i kemien än några studenter före dem — ja, så djupt att de, innan de togo sin examen, kunde ha stukat vilken professor eller docent i kemi som helst vid inrättningen utom »gubben» Moss, den kemiska sektionens dekanus, och till och med honom satte de mången gång på det hala. Lloyds upptäckt av »dödsbacillen» hos spindelkräftan och hans experiment på henne med cyankalium gjorde hans eget och hans universitets namn känt över hela världen; och Paul kom icke en hårsman efter, då han lyckades på experimentell väg åstadkomma geléartade oorganiska föreningar, som företedde anömbliknande rörelser, och då han spred nytt ljus över befruktningsprocesserna genom sina överraskande experiment med klornatrium och magnesialösningar på lägre former av havsorganismer.

Det var emellertid under deras studenttid, medan de voro som mest fördjupade i den organiska kemiens mysterier, som Doris van Benschoten ingrep i deras liv. Lloyd träffade henne först, men inom tjugufyra timmar lagade Paul så att han också fick göra hennes bekantskap. De förälskade sig naturligtvis i henne, och hon blev det enda i världen som var värdt att leva för. De uppvaktade henne lika ivrigt och glöddande, och deras kamp om henne blev så intensiv att halva studentkåren tog sig för att ingå stora vad om resultatet. Till och med »gubben» Moss gjorde sig en dag, då Paul i hans enskilda laboratorium givit ett överraskande utlopp åt sina känslor, skyldig till att slå vad om en månads avlöning att han skulle bli Doris van Benschotens man.

Till sist löste hon problemet på sitt eget sätt, till allas belåtenhet utom Pauls och Lloyds. Hon förde dem tillsammans och sade att hon verkligen ej kunde välja mellan dem, emedan hon tyckte lika bra om dem båda, och eftersom månggifte ej var tillåtet i Förenta staterna måste hon tyvärr avstå från äran och lyckan att gifta sig med någon av dem. Bägge klandrade de varandra för denna bedrövliga utgång, och bitterheten mellan dem ökades ännu mera.

Men snart kom det till en kris. Det var i mitt hem, sedan de hade tagit sin grad och försvunnit ur världens åsyn, som början till slutet inträffade. Bägge voro förmögna och hade föga lust och alls ingen nödvändighet att ägna sig åt lärarkallet. Min vänskap och deras ömsesidiga fiendskap var det som ännu höll dem samman på något sätt. De hälsade på mig ganska ofta och voro därvid ytterst noga med att undvika

varandra, ehuru det under sådana förhållanden var oundvikligt att de skulle träffa på varandra förr eller senare.

Den dag jag ännu minns så väl hade Paul Tichlorne suttit hela förmiddagen i mitt arbetsrum fördjupad i en vetenskaplig tidskrift. Jag kunde alltså sköta mina egna angelägenheter, och jag var ute bland mina rosor, då Lloyd Inwood kom. Medan jag klippte och kvistade och fäste upp slingerväxterna på min veranda med munnen full av spik och Lloyd följde efter mig och gav mig en handräckning då och då, började vi diskutera den mytiska ras av osynliga varelser, de sällsamma, kringirrande väsen som ännu leva i sagorna. Lloyd blev ivrig och talade på sitt nervösa, knyckiga sätt och var snart inne på att diskutera osynlighetens fysiska möjligheter. Ett absolut svart föremål, påstod han, skulle gäcka och trotsa den skarpaste synförmåga.

»Färg är en förnimmelse», sade han. »Den har ingen objektiv realitet. Utan ljus kunna vi varken se färgerna eller själva föremålen. Alla föremål äro svarta i mörkret, och i mörkret är det omöjligt att se dem. Om intet ljus träffar dem, reflekteras intet ljus från dem till ögat, och vi ha alltså ingen syn-bekräftelse på att de finnas till.»

»Men vi se ju svarta föremål vid dager», invände jag.

»Mycket sant», fortfor han ivrigt. »Och det är emedan de inte äro absolut svarta. Om de vore fullständigt svarta, absolut svarta så att säga, skulle vi inte kunna se dem — nej, inte vid skenet av tusen solar skulle vi kunna se dem! Därför påstår jag att med

de rätta, på lämpligt sätt sammansatta färgämnen skulle en absolut svart färg kunna åstadkommas, som skulle göra osynligt allt vad den anbragtes på.»

»Det skulle vara en märklig upptäckt», sade jag i nonchalant ton, ty hela saken föreföll mig för fantasisk för att betraktas som något annat än ett tankeexperiment.

»Märklig!» Lloyd slog mig på axeln. »Skulle tro det. Ja, min gosse lilla, om jag strök över mig själv med sådan färg, skulle det vara detsamma som att få hela världen för mina fötter. Kungarnas och hovens hemligheter skulle vara mina, diplomaters och politikers intriger, börsspelares manövrer, trusters och syndikats planer. Jag skulle kunna känna allt och alla på pulsen och bli den största makt i världen. Och jag...» Han avbröt sig hastigt och tillade sedan: »Ja, jag har börjat mina experiment, och jag tvekar inte att tala om att jag har kommit ganska långt med dem.»

Ett skratt från den öppna farstudörren kom oss att rycka till. Paul Tichlorne stod där med ett hånfullt leende på sina läppar.

»Du glömmmer, kära Lloyd...» sade han.

»Vad då?»

»Du glömmmer», fortfor Paul — »ja, du glömmmer skuggan.»

Jag såg Lloyd bli lång i ansiktet, men han svarade ironiskt: »Jag kan ju gå med solparasoll.» Sedan vände han sig plötsligt och skarpt emot honom. »Hör nu, Paul, blanda dig inte i det här, om du vet vad din frid tillhör.»

En brytning tycktes hota, men Paul skrattade god-

modigt. »Jag skulle inte vilja röra med ett finger vid dina dumma färgämnen. Om du än lyckas utöver dina mest sangviniska förväntningar, kommer du alltid att hejdas av skuggan. Den kan du inte komma ifrån. Jag vänder mig på alldeles motsatt bog. Jag skulle ta till mål att utplåna skuggan...»

»Genomskinlighet!» utbrast Lloyd genast. »Den kan ju inte åstadkommas.»

»Nej, naturligtvis inte.» Paul ryckte på axlarna och drev i väg nedåt rosengången.

Detta var början. Båda grepo sig an med problemet med hela den fruktansvärda energi, för vilken de voro kända, och med ett groll och en bitterhet som gjorde mig orolig för att någondera av dem skulle lyckas. Bägge litade fullkomligt på mig, och under de långa experimentveckor som nu följde blev jag bägges förtrogne, hörde på deras teoretiserande och åsåg deras prov. Aldrig förrådde jag med ett ord eller ett tecken för någondera hur långt den andre kommit, och de höllo mig räkning för mitt munlås.

Lloyd Inwood hade ett egendomligt sätt att friska upp sig efter långvarigt och oavbrutet arbete, då den kroppsliga och själsliga spänningen blev för outhärdlig. Han gick på boxningstävlingar. Det var under en av dessa råa föreställningar, dit han släpat mig med för att få tala om sina sista resultat, som hans teori fick en slående bekräftelse.

»Ser du den där karlen med de röda polissongerna?» frågade han och pekade tvärsöver ringen på den femte stolraden på motsatta sidan. »Och ser du hans närmaste granne, mannen i den vita hatten? Det är ett långt stycke mellan dem, inte sant?»

»Ja visst», svarade jag. »Det är en tom plats mellan dem.»

Han lutade sig fram mot mig och talade allvarligt. »Mellan mannen med de röda polisongerna och mannen med den vita hatten sitter Ben Wasson. Du har hört mig tala om honom. Han är den skickligaste lättviktsboxaren i landet. Han är också karibneger, fullblod, och den svartaste i Förenta staterna. Han har på sig en svart överrock igenknäppt upp till hakan. Jag såg honom, då han kom in och slog sig ned på den där platsen. Så snart han satt sig, försvann han. Se noga på honom: han kanske kommer att dra på munnen.»

Jag ville gå dit över för att kontrollera Lloyds påstående, men han hejdade mig. »Vänta», sade han.

Jag väntade och observerade, tills mannen med de röda polisongerna vände på huvudet som om han talar till den obesatta stolen, och på denna tomma plats såg jag nu de rullande vitorna av ett par ögon och den vita dubbel-nymånen av två tandrader, och ett ögonblick urskilde jag ett negeransikte. Men då hans leende försvann, försvann också hans synlighet, och stolen föreföll tom som förut.

»Om han vore alldeles svart, skulle du kunna sitta bredvid honom och inte se honom», sade Lloyd, och jag tillstår att det belysande exemplet nästan övertygade mig.

Jag besökte sedan Lloyds laboratorium många gånger och fann honom alltid fördjupad i sina försök att åstadkomma något absolut svart. Hans experiment omfattade alla slags färgämnen, t. ex. kimrök, tjärsorter, förkolnade växtämnen, sot av oljor och

fettämnen och alla slags förkolnade animala substanser.

»Vitt ljus är sammansatt av de sju primärfärgerna», sade han. »Men i och för sig är det osynligt. Endast genom att reflekteras från ett föremål blir det och föremålet synligt. Men endast den del därav som reflekteras blir synlig. Här är till exempel en blå snusdosa. Det vita ljuset träffar den, och med ett undantag absorberas alla de färger varav det är sammansatt — violett, indigo, grönt, gult, orange och rött. *Blått* är det enda undantaget. Det absorberas inte, det reflekteras. Därför ger snusdosan oss en förnimmelse av något blått. Vi se inte de andra färgerna, emedan de äro absorberade. Vi se endast den blå. Av samma skäl är gräs *grönt*. De gröna vågorna av det vita ljuset träffa vårt öga.»

»Då vi måla våra hus, belägga vi dem inte med färg», sade han vid ett annat tillfälle. »Vad vi göra är att vi applicera vissa ämnen som ha den egenskapen att ur det vita ljuset absorbera alla färger utom den som vi vilja att vårt hus skall ha. Då ett ämne reflekterar alla färgerna till vårt öga, tycks det oss vitt. Då det absorberar alla färger, är det svart. Men som sagt, ännu ha vi inte något fullkomligt svart. *Alla* färger äro inte absorberade. Det fullkomligt svarta är i stark belysning absolut osynligt. Se på den där till exempel.»

Han pekade på paletten som låg på hans arbetsbord. Den var målad med olika nyanser av svarta färgämnen. Särskilt en kunde jag knappast se. Den åstadkom en virrig förnimmelse i mina ögon; jag gnugade dem och tittade om igen.

»Det där», sade han högtidligt, »är det svartaste svarta du eller någon dödlig någonsin har sett. Men vänta litet, så skall jag nog åstadkomma ett svart så svart, att ingen dödlig skall kunna vara i stånd att se på det — *och se det!*»

Å andra sidan fann jag ofta Paul Tichlorne lika djupt försjunken i studiet av ljusets polarisation, brytning och interferens, enkla och dubbla refraktion och av alla slags egendomliga organiska sammansättningar.

»Genomskinlighet: ett tillstånd eller en egenskap hos kroppen som tillåter alla ljusstrålar att gå igenom», sade han till mig. »Det är vad jag söker. Lloyd med sin fullständiga ogenomskinlighet stupar på skuggan. Men den undgår jag. En genomskinlig kropp kastar ingen skugga, ej heller reflekterar den ljusvågor — d. v. s. detta gäller den fullkomligt genomskinliga kroppen. Om en sådan kropp undviker stark belysning, kastar den icke allenast icke någon skugga, utan efter den inte reflekterar något ljus, blir den också osynlig.»

En annan gång stodo vi vid fönstret. Paul höll på att gnida några linser som lågo på fönsterbrädet. Plötsligt sade han efter en paus i samtalet: »Aj, jag tappade en lins. Stick ut huvudet, gosse, och se efter vart den tog vägen.»

Jag ämnade sticka ut huvudet, men ryggade tillbaka då jag stötte min panna. Jag gned mitt ögonbryn som gjorde ondt och såg frågande och förebrående på Paul, som skrattade pojkaktigt ystert.

»Nå?» sade han.

»Nå?» upprepade jag.

»Varför undersöker du inte saken?» frågade han. Och jag undersökte. Innan jag stack fram huvudet, hade mina automatiskt arbetande sinnen sagt mig att där ej var någonting, att ingenting skilde mig från fria luften, att fönsterramen var alldeles tom. Jag sträckte ut handen och kände ett hårdt föremål, slätt och kallt och platt, och min känsel sade mig av gammal erfarenhet att det var glas. Jag tittade ännu en gång, men kunde omöjligt se något.

»Vit kvartshaltig sand», rabblade Paul upp, »kol-syrad soda, släckt kalk, glasskärvor, mangansyrad superoxid — där har du det, det finaste franska taffelglaset, gjort av det stora St. Gobainbolaget, som tillverkar det finaste glas i världen, och detta är det finaste glas de någonsin gjort. Det kostar en oerhörd summa. Men se på det! Du kan inte se det. Du vet inte att det finns där, förr än du ränner pannan emot det.

Ja, min gosse lilla, det är bara en åskådningslektion — vissa i och för sig ogenomskinliga element åstadkomna i en viss sammansättning ett föremål som är genomskinligt. Men det där hör till den organiska kemien, invänder du. Mycket sant. Men jag vågar påstå, där jag nu står på mina båda fötter, att jag inom den organiska kemien kan upprepa allt vad som förekommer i den oorganiska.

Se här!» Han höll ett provrör mellan mig och ljuset, och jag lade märke till att det innehöll en dunkel eller grumlig vätska. Han tömde innehållet av ett annat provrör i den, och den blev nästan genast gnistrande klar.

»Eller se här!» Med snabba, nervösa rörelser i sitt

förråd av provrör förvandlade han en vit lösning till vinfärgad och en ljusgul lösning till mörkbrun. Han lade ner en bit lakmuspapper i en syra, och det blev ögonblickligen rödt; då han lade ner det i alkohol, blev det genast blått.

»Lakmuspapperet är fortfarande lakmuspapper», sade han i föreläsareton. »Jag har inte förvandlat det till något annat. Vad gjorde jag då? Jag ändrade endast anordningen av dess molekyler. Först absorberade det alla ljusets färger utom rödt, och sedan ändrades dess molekylära struktur, så att det absorberade rödt och alla färger utom blått. Och så vidare *ad infinitum*. Vad jag ämnar göra är följande.» Han teg en stund. »Jag ämnar söka — ja, finna — just de reagenser som, då de verka på en levande organism, åstadkomma molekylära förändringar analoga med dem du nyss iakttagit. Men dessa reagenser, som jag skall finna och för resten redan har på hand, skola inte göra den levande kroppen blå eller röd eller svart, utan göra den genomskinlig. Allt ljus skall gå igenom den. Den skall bli osynlig. Den skall ej kasta någon skugga».

Några veckor därefter gick jag ut på jakt med Paul. Han hade för någon tid sedan lovat mig att jag skulle få det nöjet att jaga med en präktig hund — ja, den underbaraste hund en jägare någonsin gått ut på jakt med, påstod han, och det fortfor han att förfäktas, tills min nyfikenhet blev väckt. Men den ifrågavarande morgonen blev jag besviken, ty ingen hund syntes till.

»Jag kan inte se till honom», sade Paul liknöjdt, och vi gåvo oss av ut i skog och mark.

Jag kunde alls inte förstå vad som gick åt mig, men

jag hade en förkänsla av någon hotande och svår sjukdom. Alla mina nerver voro ur jämvikt, och att döma av de spratt de spelade mig tycktes mina sinnen vara alldeles i olag. Besynnerliga ljud skrämde mig. Ibland hörde jag prasslet av gräs som sköts åt sidan och en gång trampet av fötter över stenig mark.

»Hörde du något, Paul?» frågade jag en gång.

Men han skakade på huvudet och saktade icke farten.

Då jag klättrade över en gärdesgård, hörde jag det dämpade, ivriga gnällandet av en hund, tydligen endast på ett par fots avstånd från mig, men då jag såg mig omkring, upptäckte jag ingenting.

Jag dignade omkull, slapp och darrande.

»Paul», sade jag, »det är bäst att vi gå hem. Jag är rädd att jag håller på att bli sjuk.»

»Dumheter, gosse lilla», svarade han. »Solskenet har slagit dig åt huvudet som vin. Du blir nog kry igen. Det är härligt väder.»

Men då vi gingo en smal stig genom en poppeldunge, stötte ett föremål emot mina ben, och jag vacklade och var nära att falla omkull. Jag såg plötsligt ängslig på Paul.

»Vad är det?» frågade han. »Snavar du över dina egna fötter?»

Jag knep ihop munnen och knogade vidare, ehuru mycket förbryllad och alldeles övertygad om att någon svår och hemlighetsfull sjukdom hade angripit mina nerver. Ännu så länge hade mina ögon räddat sig, men då vi åter kommo ut på fria fältet, blev det något på tok även med min syn. Underliga glimtar av olikfärgat regnbågljus började visa sig och för-

svinna på vägen framför mig. Jag lyckades ännu behålla självbehärskningen, till dess de mångfärgade ljusglimterna fortsatte att dansa och fladdra i minst tjugu sekunder. Då satte jag mig ned, matt och darande.

»Det är förbi med mig», flämtade jag och satte händerna för ögonen. »Det har angripit mina ögon, Paul, nu gå vi hem.»

Men Paul skrattade länge och högljudd. »Vad var det jag sade dig? Den underbaraste hund i världen, inte sant? Nå, vad tycker du?»

Han vände sig litet ifrån mig och började vissla. Jag hörde fottramp, ett upphettat djurs flämtande och det omisskännliga gläfsset av en hund. Sedan lutade Paul sig ner och tycktes smeka tomma luften.

»Seså, räck mig din hand.»

Och han gned min hand över en hunds kalla nos och kinder. Det var alldeles säkert en hund med en pointers skapnad och släta, korthåriga päls.

Nog av, jag återfick hastigt besinningen och herraväldet över mig själv. Paul satte ett halsband på djuret och knöt fast sin näsduk vid dess svans. Och nu förunnades oss den märkvärdiga synen av ett tomt halsband och en viftande näsduk som galopperade över fältet. Det var egendomligt att se detta halsband och denna näsduk göra stånd för en svärm vaktlar i en akasiedunge och stå alldeles stel och orörlig tills vi hade fått fåglarna att lyfta.

Då och då gav hunden upphov till de olikfärgade ljusglimtar jag talade om. Paul förklarade, att det var det enda han inte beräknat och som ej kunde övervinnas, trodde han.

»Det är en stor familj», sade han, »de där bisolarna, regnbågarna och halofenomenen. De framkallas genom ljusets brytning mot mineral- och iskristaller, dimma, regn, vattenstänk och allt möjligt; och jag är rädd att de äro det vederlag jag måste betala för genomskinligheten. Jag slapp undan Lloyds skugga, men jag stötte i stället emot regnbågsglimtarna.»

Ett par dagar därefter möttes jag av en ohygglig stank utanför Pauls laboratorium. Den var så överväldigande att det var lätt att upptäcka dess källa — en massa ruttnande ämnen på det översta trappsteget och med konturer som påminde om en hunds.

Paul blev överraskad då han undersökte mitt fynd. Det var hans osynliga hund eller, rättare sagt, hans f. d. osynliga hund, ty nu var han fullkomligt synlig. För några minuter sedan hade han sprungit omkring alldeles frisk och färdig. Vid närmare undersökning befunns det att hans huvud krossats av ett hårdt slag. Det var besynnerligt att djuret blivit dödat, men det oförklarliga var att det ruttnat så fort.

»De reagenser jag sprutade in i honom voro oskadliga», förklarade Paul. »Men de voro starka, och då döden inträffat, tyckas de framkalla ögonblicklig upplösning. Märkvärdigt! Högst märkvärdigt! Nå, då gäller det att inte dö. De göra ingen skada så länge man lever. Men jag undrar vem som har slagit ihjäl hunden.»

Det kom emellertid i dagen, då en förskrämd huspiga kom med den nyheten att Gaffer Bedshaw i morse, för inte mer än en timme sedan, hade blivit spritt galen och måst bindas hemma i skogvaktarens stuga, där han yrade om en strid med ett ilsket och

jättestort djur som han mött på Tichlornes äng. Han påstod att det var osynligt, hurudant det nu var för resten, att han med egna ögon hade sett att det var osynligt; hans gråtande hustru och döttrar skakade på huvudet åt detta, men då blev han ännu våldsammare, och trädgårdsmästaren och kusken måste spänna till remmarna hårdare.

Medan Paul Tichlorne sålunda gjorde sig till herre över osynlighetens problem, var Lloyd Inwood icke en hårsman efter. Jag gick till honom för att efterkomma en uppmaning av honom att komma och se hans framsteg. Hans laboratorium låg ensligt midt på hans vidsträckta ägor. Det var byggt på en liten inbjudande glänta på alla håll omgiven av tät skog, och en slingrande och villsam väg ledde dit. Men jag hade gått den vägen så många gånger att jag kände till varenda bit därav, och döm om min förvåning då jag kom till gläntan och ej såg något laboratorium. Den underliga ladaktiga byggnaden med sin röda sandstensskorsten fanns icke. Och det såg inte ut som om den någonsin hade funnits. Där syntes inga ruiner, inga spillror, ingenting.

Jag ämnade just gå tvärsöver platsen där det fordom legat. »Här», sade jag för mig själy, »ledde ett trappsteg upp till dörren.» Knappast hade orden gått över mina läppar förr än min fot stötte emot något föremål, jag flög framåt och stötte huvudet i något som *kändes* mycket likt en dörr. Jag sträckte ut handen. Det *var* en dörr. Jag hittade låsvredet och tryckte ned det. Då dörren svängde inåt på sina gångjärn, blev hela det inre av laboratoriet synligt för mig. Jag hälsade på Lloyd, stängde dörren och tog

några steg tillbaka på vägen. Då jag kom tillbaka och öppnade dörren, syntes genast alla möblerna och alla detaljer där inne. Det var sannerligen häpnadsväckande, denna hastiga övergång från det tomma intet till ljus, form och färg.

»Nå, vad tycker du om det här?» frågade Lloyd och tryckte min hand. »Jag målade utsidan i går eftermiddag med ett par lager av absolut svart för att se hur det verkade. Hur är det med din panna? Du dunkade visst emot riktigt grundligt, tror jag.»

»Ingenting att tala om», avbröt han mina lyckönskningar. »Du kan göra det som är ännu styvare.»

Medan han sade detta, började han kläda av sig, och då han stod naken framför mig, stack han en burk och en pensel i min hand och sade: »Seså, måla nu över mig med det här.»

Det var ett oljigt, schellackliknande ämne som spred sig fort och lätt över huden och torkade genast.

»Det där är bara en förberedelse och ett försiktighetsmått», förklarade han då jag hade slutat, »nu till den rätta sorten.»

Jag tog en annan burk, som han pekade på, och tittade ner i den men kunde ingenting se.

»Den är tom», sade jag.

»Doppa ner fingrarna.»

Jag lydde och kände något kallt och vått. Då jag drog upp handen och tittade på mitt pekfinger, som jag doppat, hade det försvunnit. Jag rörde det och kände på musklernas spänning och sträckning att jag rörde det, men jag kunde ingenting se. Jag hade skenbarligen blivit av med ett finger, och jag kunde ej få någon synförnimmelse av det förr än jag höll det un-

der takfönstret och såg dess skugga tydligt avteckna sig på golvet.

Lloyd småskrattade. »Måla på nu och ha ögonen med dig.»

Jag doppade penseln i den skenbart tomma burken och gav honom ett långt drag tvärsöver bröstet. Där penseln gick fram försvann det levande köttet. Jag målade hans högra ben, och han blev en enbent man som trotsade alla jämviktslagar. Penseldrag för penseldrag, lem för lem, målade jag över Lloyd Inwood till intet. Det var ett riktigt hemskt arbete, och jag var glad då ingenting annat syntes av honom än hans brinnande svarta ögon, som skenbart hängde fritt i luften utan att uppbäras av någonting.

»För ögonen har jag en fin och oskadlig lösning», sade han. »En liten dusch med en refrächissör, och vips är jag borta.»

Sedan han skickligt utfört detta, sade han: »Nu skall jag röra på mig, och sedan skall du säga mig vilka förnimmelser du erfar.»

»Först och främst kan jag inte se dig», sade jag, och jag hörde hans muntra skratt inne i den tomma rummen. »Naturligtvis», fortfor jag, »kan du inte komma ifrån din skugga, men det var att vänta. Då du går mellan mitt öga och ett föremål, försvinner föremålet, men dess försvinnande är så sällsamt och ofattligt, att det förefaller mig som om mina ögon hade fördunklats. Då du rör dig hastigt, erfar jag en förvirrande rad av suddiga synförnimmelser. De göra ondt i ögonen och trötta hjärnan.»

»Har du några andra känningar av min närvaro?» frågade han.

»Ja och nej», svarade jag. »Då du är nära mig har jag ungefär samma känsla som i skumma magasin, mörka gångar och djupa schakt. Och liksom sjömän känna landet skymta dunkelt fram under mörka nätter, så känner jag din kropp hägra. Men alltsammans är mycket formlöst och immateriellt.»

Vi språkade länge den sista förmiddagen i hans laboratorium, och då jag skulle gå, lade han sin osynliga hand i min med ett kraftigt grepp och sade: »Nu skall jag erövra världen!» Och jag vågade ej berätta honom om att Paul Tichlorne vunnit en lika stor seger.

Hemma fann jag en biljett från Paul vari han bad mig komma genast, och klockan var över tolv då jag kom rullande uppför körvägen på min cykel. Paul ropade på mig från tennisbanan, och jag steg av och gick dit. Men tennisplanen var tom. Där jag stod och gapade, träffade en tennisboll mig på armen, och då jag vände mig om, ven en annan förbi mitt öra. De tycktes komma virvlande mot mig ur tomma rymden, och de kommo tätt, tätt, en riktig svärm. Men då de bollar som redan träffat mig började komma tillbaka för andra gången, förstod jag sammanhanget. Jag tog en racket, försökte ha ögonen med mig och såg nu en regnbågsfärgad glimt dyka fram och försvinna och glida över marken. Jag sprang efter den, och då jag givit den ett halvt dussin eftertryckliga slag med min racket, hörde jag Pauls röst:

»Nog! Nog! Aj, aj! Stopp! Du slår mig ju på bara skinnet! Aj! A-a-aj! Jag skall vara snäll! Jag skall vara snäll! Jag ville bara att du skulle se min metamorfos», sade han i jämmerlig ton, och jag

inbillade mig att han gned sig där jag hade slagit honom.

Några minuter därefter spelade vi tennis — men jag var handicappad, ty jag hade ingen aning om hans ställning utom då alla synvinklarna mellan honom, solen och mig voro inställda på ett visst sätt. Då glimmade han till, men endast då. Men glimtarna voro grannare än regnbågen — det renaste blått, det finaste violett, det klaraste gult och alla mellanliggande nyanser, gnistrande som diamanter, bländande, irriterande.

Men midt under vårt spel fick jag en plötslig förnimmelse av kyla som påminde om djupa schakt och mörka klyftor, samma kyla som jag känt på morgonen. I nästa ögonblick, tätt intill nätet, såg jag en boll studsas midt i tomma luften, och i detsamma gav Paul Tichlorne en regnbågsglimt ifrån sig på tjugufots avstånd. Det kunde ej vara från honom som bollen studsat tillbaka, och med en pinsam skräck förstod jag att Lloyd Inwood hade uppträdt på skådeplatsen. För att övertyga mig därom tittade jag efter hans skugga, och där var den, en formlös fläck bred som hans kropp (solen stod rakt över) och som rörde sig över marken. Jag kom ihåg hans hotelse och kände mig övertygad om att de många årens rivalitet nu skulle kulminera i en hemsk strid.

Jag ropade en varning till Paul och hörde ett rytande som av ett vildt djur och ett rytande till svar. Jag såg den mörka fläcken röra sig hastigt tvärsöver planen och en lysande glimt av mångfärgat ljus röra sig lika hastigt emot den, och så kommo skugga och glimt tillsammans och jag hörde ljudet av osynliga slag.

Nätet föll till marken inför mina förskrämda ögon. Jag sprang emot slagskämparna och ropade:

»För Guds skull —!»

Men deras sammanslingrade kroppar stötte emot mina knän, och jag blev omkullslagen.

»Blanda dig inte i det här, min gosse lilla!» hörde jag Lloyd Inwood ropa från luften. Och sedan ropade Pauls röst: »Ja, vi ha haft alldeles nog av din fredsmäkling!»

Av ljudet av deras röster förstod jag att de hade skilts åt. Jag visste ej var Paul var och närmade mig därför skuggan som representerade Lloyd. Men från andra sidan fick jag ett bedövande slag på min käk, och jag hörde Paul ropa vredgat: »Nå, vill du hålla dig undan?»

Så kommo de ihop igen, och deras hårda slag, deras stönande och flämtande andedräkt och de snabba glimtarna och skuggrörelserna vittnade tydligt om hur förbittrad striden var.

Jag ropade på hjälp, och Gaffer Bedshaw kom störtande in på banan. Då han närmade sig, såg jag att han tittade förvånad på mig, men han stötte ihop med de kämpande och slungades framstupa på marken. Med ett förtvivlat skrik och ropet: »Herre Gud, jag kom rakt på dem!» sprang han upp och rusade i vild fart bort från planen.

Jag kunde ingenting göra, jag satte mig därför upp, maktlös och förhäxad, och gav akt på striden. Middagssolen lyste bländande klart på den tomma tennisplanen. Och den *var* tom. Allt vad jag kunde se var skuggfläcken och regnbågsglimtarna, dammet som rördes upp av de osynliga fötterna, jorden som revs

upp av de hårdt spjäruande hälarna och järntråds-skärmen som buktade sig ett par gånger då deras kroppar slungades emot den. Det var allt, och efter en stund var det också slut med detta. Inga flera glimtar syntes, och skuggan hade blivit lång och orörlig, och jag kom ihåg deras stelt stirrande gossansikten, då de klängde sig fast vid fötterna på botten av den kalla gölen.

Man fann mig en timme därefter. Tjänarna hade fått nys om vad som händt och lämnade mangrant Tichlornes tjänst. Gaffer Bedshaw hämtade sig aldrig efter den andra stöten han fått och sitter nu på dårhus, obotligt vansinnig. De underbara upptäckternas hemlighet dog med Paul och Lloyd, sedan båda laboratorierna rivits av deras skräckslagna sörjande släktingar. Vad mig själv beträffar, bryr jag mig ej längre om kemiska forskningar, och vetenskapen är ett förbjudet samtalsämne i mitt hem. Jag har återgått till mina rosor. Naturens färger äro goda nog åt mig.

»BARA GULD.»

I floddalens gröna hjärtpunkt bröts bankarnas branta grundplan, och deras skarpa linjer mildrades av en liten skyddad vrå fylld till brädden av ljuvhet och stilla, mjukt behag. Här var allt i vila. Till och med den smala floden upphörde med sitt larmande brus tillräckligt länge för att bilda en lugn göl. Stående i vattnet till knäna, med nedböjt huvud och halvslutna ögon, dåsade en brunskinnad dovhjort med månggreniga horn.

På ena sidan, börjande alldeles vid brädden av gölen, var en liten äng, en sval, sluttande grön yta som sträckte sig till foten av den bistra bergväggen. Bortom gölen löpte en låg liten ås av mylla tvärsöver för att möta den motsatta väggen. Fint gräs betäckte sluttningen — gräs insprängt med blommor, här och där prickat med färg, orange, purpur och guld. Nedanför var floddalen avspärrad. Där fanns ingen utsikt. Bergväggarna drogo sig brådskande tillsammans, och floddalen slutade i ett kaos av klippor, mossklädda och dolda av ett grönt täcke av vinrankor och slingerväxter och lummiga träd. I den övre bakgrunden av floddalen reste sig avlägsna berg och toppar; till och med de lägre och närmare voro väldiga, furuklädda och avlägsna. Och långt där bakom, som

skyar vid horisonten, upptornade sig vita minareter, där Sierras eviga snö högtidligt glimnade i solskenet.

Det fanns intet damm i floddalen. Löven och blom-morna voro rena och jungfruliga. Det unga gräset var sammet. Över gölen läto tre bomullsträd sina snövita flockar fladdra ner genom den lugna luften. På sluttningen fyllde den vinstocksliknande manzanitans blommor luften med vårdofter, medan dess blad, visa av erfarenheten, redan började ställa sig upprätt på kant mot sommarens hotande torka. På sluttningens öppna fläckar, dit manzanitan ej kunde nå med sin skugga, reste sig mariposaliljor som liknade juvelgnistrande fjärilar hejdade i flykten och redo att sväva bort igen på skälvande vingar. Skogens gyc-kelmakare madronan höll just på att förvandla sin stam från ärtgrön till krapprod och andades ut sin vällukt från stora knippor av klockformiga blommor. Gräddvita voro dessa klockor, formade som konvaljer och med en ljuv, vårlig doft.

Icke en suck av vinden hördes. Luften var dåsig av vällukter. Deras sötma skulle ha varit tryckande, om luften varit tung och fuktig. Men i stället var den frisk och tunn. Den var som stjärnljus förvandlad till luft, genompyrd och värmd av solsken och mättad av blomsterdoft.

Då och då fladdrade en fjäril fram och tillbaka över fläckarna av ljus och skugga. Och överallt hördes det dova, sömniga surret från bergsbien — frossande sybariter som i all sämja knuffades vid kalasbordet och ej hade tid till några grövre oartigheter. Den smala floden porlade sig så lugnt fram genom sin *canyon* att den endast talade med dämpade, klun-

kaude ljud då och då. Flodens röst var som en dåsig viskning alltid avbruten av slummerpauser, men alltid börjande på nytt vid uppvaknandet.

Allt tycktes vara i drift där nere i floddalens botten. Solsken och fjärilar drevo ut och in mellan träden. Biens surr och flodens viskning voro en drivande svärm av ljud. Och de drivande ljuden och färgerna tycktes tillsammans bilda en fin och osynlig väv som var själva platsens stämning. Det var en fridsstämning som icke var dödens, utan det stilla pulserande livets, ett lugn som ej var tystnad, en rörelse som ej var handling, en vila som var full av liv men utan våldsam kamp och ansträngning. Platsens stämning var en levande frid, dåsig av välbefinnande och lycka, ostörd av rykten om avlägsna strider.

Den brunskinrande dovhjorten med de månggreniga hornen behärskades av platsens stämning och stod i vatten upp till knäna och dåsade i den svala, skuggiga gölen. Inga flugor tycktes besvära honom, och stillheten gjorde honom lat. Ibland rörde hans öron sig, då floden vaknade och viskade; men de rörde sig trögt, och de visste på förhand att det endast var floden som blivit pratsam, då den upptäckte att den hade sovit.

Men så lyfte sig hjortens öron och lyssnade i ivrig spänning efter ljud. Hans huvud var vändt nedåt floddalen. Hans känsliga, vibrerande näsborrar vädrade i luften. Hans ögon kunde ej tränga igenom den täta grönska varigenom floden sipprade fram, men till hans öron trängde rösten av en man. Det var en entonig, sjungande röst. En gång hörde hjorten den skarpa klangen av metall mot stenar. Vid detta

ljud spratt han till och tog ett plötsligt språng ur vattnet till gräsplanen, hans fötter sjönko ner i den fina sammeten, och han spetsade sina öron och vädrade åter i luften. Sedan smög han sig över den lilla ängen, stannade då och då för att lyssna och försvann ur floddalen som en ande, lättfotad och utan ett ljud.

Slamret av järnskodda sulor mot stenarna började höras, och mannens röst blev starkare. Det var ett slags entonig sång, som blev tydlig då den kom närmare, så att man kunde urskilja orden:

»Så vänd dig om, låt dina blickar smeka
De blåa bergen, töckniga och bleka,
(I sina garn skall synden ej dig få!)
Naturens fågling njut, den evigt unga,
Och släng på marken syndabördan tunga —
(I morgon skall du inför Herren stå!)»

Sången åtföljdes av klättrande ljud, och platsens stämning flydde åt samma håll som den brunskinnade hjorten. Den gröna skärmen brast, och en man tittrade ut på ängen och gölen och bergssluttningen. Det var en man som tycktes ha tankarna med sig. Han samlade in hela tavlan med en famnande blick och granskade sedan detaljerna för att få bekräftelse på det allmänna intrycket. Sedan, men icke förr än då, öppnade han munnen till ett livligt och högtidligt gillande:

»Anfakta det! Se på det här baral! Skog och vatten och gräs och bergvägg! Guldvas-karnes förtjusning och indiauponyns paradiset! Sval grönska för trötta ögon! Ingen gödningsort för bleksotspatienter, men en hemlig betesmark för malmsökare och en viloplats för trötta åsnor.»

Han var en man med färglös hy och ett ansikte som övervägande uttryckte godmodig humor. Det var ett rörligt ansikte som hastigt kunde bli tankfullt och inåtvänt. Att tänka var för honom en synlig process. Idéer gled över hans ansikte som vindfläktar över ytan av en sjö. Hans glesa, rufsiga hår hade samma obestämda färg som hans hy. Det såg ut som om all färg hos honom koncentrerats i ögonen, ty de voro överraskande blå. Det var muntra, skrattande ögon med åtskilligt av barnets naiva förvåning, och ändå uttryckte de i all anspråkslöshet ett lugnt självförtroende och en målmedvetenhet grundad på självkännedom och världserfarenhet.

Från sin skärm av vinrankor och slingerväxter kastade han ut hacka, skyffel och vaskpanna. Sedan kröp han själv ut. Han var klädd i urblekta *overalls* och svart lärtsskjorta, med spikbeslagna grova kängor på fötterna och på huvudet en hatt, vars formlöshet och fläckar visade att vind, regn, solsken och lägerrök farit illa med den. Han stod kapprak och betraktade den intima naturtavlan med uppspärrade ögon och inandades canyonträdgårdens varma, ljuva ångor med näsborrar som vidgade sig och skälvde av förtjusning. Hans ögon drogos ihop till leende blå springor, hans ansiktsmuskler kommo i oavbruten rörelse av glädje, och hans läppar logo, då han utbrast högt:

»Det var själva tusan vad här luktar godt! Tala inte om orientalisk rosenessens och eaudecologne-fabriker! Det här luktar mycket bättre.»

Han hade för vana att tala för sig själv. Hans lätt-rörliga ansiktsuttryck kunde visserligen skvallra om varje tanke och stämning, men tungan måste nöd-

vändigt efter hack i häl och upprepa den som ett eko.

Mannen lade sig ned vid gölens brädd och drack länge och i djupa drag av dess vatten. »Smakar godt», mumlade han, i det han lyfte upp huvudet och såg tvärsöver gölen uppåt bergssluttningen, medan han torkade sig om munnen med aviga handen. Berget på den sidan tilldrog sig hans uppmärksamhet. Ännu liggande på magen studerade han länge och noggrant dess formation. Det var en övad blick som vandrade uppför sluttningen till den vittrande canyonväggen och tillbaka ner igen till gölens brädd. Han reste sig och lät berget undergå ännu en granskning.

»Ser lovande ut», sade han, i det han tog upp hacka, skyffel och vaskpanna.

Han gick över floden nedanför gölen, klev vigt från sten till sten. Där sluttningen dök ner i vattnet, grävde han upp en skyffel med grus och lade i vaskpannan. Han hukade sig ned, höll i pannan med bägge händerna och dök delvis ned med den i vattnet. Sedan satte han skickligt pannan i kretsrorelse så att vattnet forsade in och ut genom sanden och gruset. De större och de lättare partiklarna kommo upp på ytan, och med en behändig knyck på pannan stälpte han ut dem över kanten. För att det skulle gå fortare höll han pannan stilla ibland och petade med fingrarna ut de större kiselstenarna.

Pannans innehåll minskades hastigt, tills det endast fanns fin sand och de minsta grusklumparna kvar. Nu började han arbeta mycket betänksamt och försiktigt. Det var finvask, och han vaskade allt finare och finare med skarp blick och lätta, varsamma rörel-

ser. Slutligen tycktes pannan vara tom så när som på litet vatten, men med en rask halvcirkelsvängning, varvid vattnet flög ut över den låga kanten och ner i floden, blottade han ett lager av svart sand på vaskpannans botten. Detta lager var så tunt att det såg ut som en färghinna. Han granskade det noga. I midten var det en liten guldgul fläck. Han lät litet vatten sippra in över den lutande pannans rand. Med en rask knyck lät han vattnet glida över botten så att den svarta sandens korn kommo i rörelse. En ny liten guldgul fläck blev lönen för hans möda.

Vaskningen hade nu blivit mycket noggrann — noggrannare än som egentligen behövdes vid vanlig vaskning. Han sköljde, litet i sänder, upp den svarta sanden på pannans låga vägg och granskade den noga, så att han iakttagit vartenda korn därav innan han lät det glida över kanten ner i vattnet. Med den yttersta försiktighet lät han den svarta sanden glida ut, några korn i sänder. En gyllne gnista, inte större än en knappnålsudd, visade sig på pannans vägg, och genom hans manipulationer med vattnet kom den tillbaka till botten. Så upptäckte han ännu en gnista och ännu en. Han var mycket rädd om dem. Som en herde vallade han sin hjord av guldprickar, så att ingen skulle gå förlorad. Av allt grus i pannan återstod slutligen ingenting annat än hans gyllne hjord. Han räknade den, och sedan, efter all sin möda, lät han en ny vattenpåfyllning slunga ut den ur pannan.

Men hans blåa ögon lyste av begär, då han reste sig upp. »Sju», mumlade han högt; det var summan av de guldkorn för vilka han strävat så hårdt och som han kastat bort till ingen nytta. »Sju», upprepade

han med eftertryck, som om han velat inpräglad den siffran i sitt minne.

Han stod stilla en lång stund och betraktade bergets sida. I hans ögon glimmade en nyväckt nyfikenhet. Det var en triumf i hans hållning, en iver som hos ett jagande djur som fått nytt väderkorn på ett villebråd.

Han gick några steg nedåt stranden och tog upp en ny vaskpanna med grus.

Åter företog han en omsorgsfull vaskning och ett noggrant särskiljande av de gyllne kornen; och sedan han räknat deras antal, slängde han dem i vattnet igen lika hänsynslöst som förut.

»Fem», mumlade han och upprepade sedan: »Fem.»

Han kunde ej låta bli att granska bergets sida ännu en gång, innan han fyllde sin vaskpanna ett stycke längre ner. Hans gyllne hjord minskades. »Fyra, tre, två, två, en», räknade han i minnet, medan han gick nedåt flodstranden. Då blott ett enda guldkorn blev lönen för hans möda, stannade han och gjorde upp en eld av torra kvistar. Han stack in vaskpannan i den och brände den tills den blev svartblå. Han höll upp pannan och granskade den kritiskt. Sedan nickade han gillande. Mot en så mörk bakgrund skulle icke den minsta gula prick undgå honom.

Han fortfor att följa flodens riktning och tog ett nytt prov. En enda guldprick blev hans belöning. Icke nöjd med detta vaskade han tre gånger till och tog sina grusskyfflar med en fots mellanrum. Alla pannorna visade sig tomma på guld, men denna omständighet tycktes göra honom mera belåten än missnöjd. Hans stämning blev allt mera exalterad för

varje misslyckad vaskning, och slutligen rätade han upp sig och utropade jublande:

»Om inte det här är det rätta, vill jag vara skapt som en nors!»

Han återvände till det ställe, där han hade börjat sina operationer, och begynte vaska mot strömmen. Först ökades hans guldskörd — ökades ofantligt. »Fjorton, aderton, tjuguen, tjugusex», räknade han. Strax ovanför gölen fick han det bästa resultatet — trettiofem korn.

»Nästan så mycket att man kan behålla det», sade han motvilligt, i det han lät vattnet spola bort dem.

Solen stod i zenit. Mannen fortfor att arbeta. Han gick uppför flodstranden och tog panna efter panna. Resultatet minskades alltjämt.

»Det är storartat så det tappar av», stoltserade han, då en skyffel grus endast innehöll ett enda guldkorn.

Och då flera pannor alls icke hade några korn att uppvisa, rätade han upp sig och kastade en tvärsäker blick uppåt sluttningen.

»Hej, mr Pocket!»* utbrast han liksom till en åhörare gömd någonstädes där uppe under bergssluttnings yta. »Hej, mr Pocket! Jag kommer, jag kommer, och nu har jag dig säkert fast! Hör du mig, mr Pocket? Jag har dig som i en liten ask, lika säkert som ett blomkålshuvud inte är en pumpa!»

Han vände sig om och kastade en beräknande blick upp till solen som stod över honom på den azurblå, molnfria himlen. Sedan gick han nedåt flodstranden och följde den rad av skyffelhål han gjort, då han fyllt sin vaskpanna. Han gick över floden nedanför

* Pocket = ficka, liten urhålkning i ett berg, innehållande guld.

gölen och försvann genom väggen av lummig grönska. Platsens stämning fick just intet tillfälle att komma tillbaka med sin fridfulla stillhet, ty mannens röst ekade alltjämt i floddalen, då han skrålade sin visa.

Efter en stund kom han tillbaka, och nu klapprade det ännu hårdare av järnskodda fötter mot stenarna. Den gröna skärmen kom i våldsamt rörelse. Den buktade sig fram och tillbaka som om en strid utkämpats där bakom. Det uppstod ett starkt gnissel och skrammel av metall. Mannens röst ljöd allt högre och fick en befallande skärpa. En stor kropp flämtade och trängde på. Det hördes brak och knastande ljud, och i ett regn av fallande löv bröt en häst sig genom den lummiga grönskans skärm. Han bar packning på ryggen, och från den hängde avslitna revor och slingerväxter ned. Djuret tittade med förvånade ögon på den naturtavla det nu plötsligt hade framför sig, sänkte sedan sitt huvud och började belåtet beta av gräset. Ännu en häst blev synlig, halkade på de mossiga klipporna och återfick jämvikten då hovarna sjönko ned i den mjuka ängsmarken. Hästen var utan ryttare, men på hans rygg satt en mexikansk sadel med höga horn, repad och urblekt av långvarigt bruk.

Mannen kom sist. Han kastade av packning och sadel och såg sig omkring efter en lägerplats, medan han lät hästarna beta. Han packade upp sitt matförråd och tog fram stekpanna och kaffeburk. Han samlade litet bränsle och gjorde i ordning en eldstad åt sig av stenar.

»Å, vad jag är hungrig», sade han. »Jag skulle

kunna sluka filspån och hästkosöm och tacka nådig frun för god mat.»

Han rätade upp sig, och medan han dök ner med handen i sin byxficka för att ta upp tändstickor, gick hans blick över gölen bort till bergväggen. Hans fingrar hade slutit sig om tändsticksasken, men de släppte sitt tag och handen kom upp tom. Mannen tvekade synbart. Han såg på sina förberedelser till matlagning, och han såg på berget.

»Jag skall väl göra ett försök till», sade han slutligen och beredde sig att gå över floden.

»Det är fånigt, jag medger det», mumlade han som om han urskuldat sig. »Men det kan väl inte skada, om jag får vänta på maten en timme till.»

Några fot bakom sin första rad av hål började han med en ny serie. Solen sänkte sig mot väster, skuggorna förlängdes, men mannen fortfor att arbeta. Han började en tredje rad av provvaskningar. Han gjorde tvärsnitt över bergssluttningen, det ena högre än det andra. Midten av varje linje gav det bästa resultatet, men vid ändarna visade sig inga guld Korn i vaskpannan. Och allt efter som han kom högre upp på sluttningen, blevo linjerna betydligt kortare. Den regelmässighet varmed deras längd minskades angav att någonstädes uppe på sluttningen skulle den sista linjen bli så kort att den knappt hade någon längd alls och att han där bortom var framme vid den rätta punkten. Planritningen bildade nu ett upp och nedvänt V. De konvergerande sidorna av detta V markerade gränserna för det guldförande gruset.

Spetsen av detta V var tydligen mannens mål. Ofta följde hans öga de konvergerande sidorna uppför

bergssluttningen och försökte gissa sig till spetsen, den punkt där det guldförande gruset hade sin utgångspunkt. Här bodde »mr Pocket» — ty så kallade mannen förtroligt den imaginära punkten där uppe på sluttningen och ropade:

»Var så god och stig fram, mr Pocket! Var nu riktigt snäll och leskellig och stig fram baral!»

»All right», fortfor han en stund därefter i en ton som om han ehuru ogärna måste visa sig mera bestämd: »All right, mr Pocket. Jag ser nog att jag måste komma ända upp till er och dra ut er vid håret. Och det skall jag göra . . . det *skall* jag göra!» hotade han om en stund.

Varje panna bar han ner till vattnet för att vaska den, och då han kom högre upp på sluttningen, blevo pannorna mera välförsedda, och slutligen började han lägga ner guldets i en tom jästpulverdosa som han bar lös i byxfickan. Han var så upptagen av sitt arbete att han ej lade märke till att det skymde på allt mer och mer. Icke förrän han förgäves ansträngde sig att urskilja guldkornen på pannans botten förstod han att tiden gått. Han rätade genast upp sig. Hans ansikte fick ett uttryck av humoristisk förvåning och skräck, i det han mumlade:

»Gud sig förbarme, har jag inte rakt glömt middagen!»

Han stapplade över flodfåran i mörkret och tände sin länge bortglömda eld. Pannkakor, skinka och uppvärmda bönor utgjorde hans måltid. Sedan rökte han en pipa vid den slocknande brasan, lyssnade till nattens ljud och såg månljuset bölja genom floddalen. Därpå rullade han upp sin madrass, tog av sig sina

tunga kängor och drog upp filtarna till hakan. Hans ansikte såg blekt ut i månskenet, som ett liks. Men det var ett lik som visste att det skulle uppstå, ty mannen reste sig plötsligt på armbågen och tittade bort till bergssluttningen.

»God natt, mr Pocket», ropade han sömnigt. »God natt.»

Han sov under morgongryningen tills solens strålar direkt träffade hans ögonlock; då vaknade han hastigt och såg sig omkring, tills han hade återknutit tillvarons tråd och ställt sitt nuvarande jag i samband med de föregående dagarnas.

Hela hans toalett bestod i att knäppa på sig skodon. Han tittade på eldstaden och på bergssluttningen, tvckade, men övervann frestelsen och tände elden.

»Sakta i backarna, Bill, sakta i backarna», förmanade han sig själv. »Vad tjänar det till att fjäska? Det är inte bra att hetta upp sig och bli svettig. Mr Pocket väntar nog på dig. Han springer inte sin väg förr än du har ätit din frukost. Vad du nu behöver, Bill, är lite omväxling i matsedeln. Tänk på det och rätta dig därefter.»

Han skar ett spö vid vattenbrynet och upptog ur sin ficka ett snöre och en konstgjord fluga, nu betydligt smutsig.

»Kanske de nappa så här tidigt på morgonen», mumlade han, i det han slängde ut reven i gölen. I nästa ögonblick utbrast han muntert: »Vad var det jag sa'? Vad var det jag sa'?»

Han hade ingen revhaspel och ingen lust att spilla tiden genom att förfärdiga sig en sådan, han drog där-

för raskt och bara med sin egen armstyrka upp en glittrande tio tums forell ur vattuet. Ytterligare tre uppdragna i snabb följd utgjorde hans frukost. Då han kom till klivstenarna på väg upp till berget, kom han plötsligt på en idé och stannade.

»Det är bäst att ta sig en titt nedåt dalen», sade han. »Vem vet om här inte finns obehöriga ögon i närheten?»

Men han gick över på stenarna, och sedan han upprepat för sig själv: »Jag borde allt ha gjort den där titten», glömde han bort all försiktighet och grep sig an med arbetet.

Då det började skymma på, rätade han upp sig. Det värkte i korsryggen, så länge hade han stått nedlutad, och i det han gned de protesterande musklerna med handen, sade han:

»Seså, för tusan hakar! Nu har jag glömt bort middagen igen! Om jag inte tänker mig för, kommer jag till sist att bli ett så'nt där degenererat kräk som bara äter två mål om da'n.»

»Ingenting kan då göra en så tankspridd som så'na där Pocket'ar», mumlade han om kvällen, då han kröp under sina filter. Och han glömde ej att ropa uppåt berget: »God natt, mr Pocket! God natt!»

Han steg upp med solen, åt en hastig frukost och var tidigt i arbete. Hans feberaktiga iver tycktes vara i tilltagande, och vaskpannornas allt rikare innehåll minskade ej denna feber. Hans kinder hade en annan rodnad än den som framkallas av solvärmen, och han glömde både trötthet och tidens flykt. Då han fyllt en panna med grus sprang han utför sluttningen för att vaska den, och han kunde ej heller låta

bli att springa uppför branten, flämtande och suavande, för att hämta ny påfyllning.

Han befann sig nu hundra meter från vattnet, och det upp och nedvända V't höll på att anta tydlig form. Det guldförande gruslagrets bredd avtog alltjämt, och i tankarna drog han ut V'ts sidor upp till deras skärningspunkt högt uppe i berget. V'ts spets var hans mål, och han gjorde flera vaskningar enkom för att bestämma dess läge.

»Ungefär två meter ovanför den där manzanita-busken och en meter till höger», sade han slutligen i avgörande ton.

Så grep frestelsen honom. »Det är klart som korvspad», sade han, och så övergav han sina mödosamma förarbeten och klättrade upp till den punkt han antydtt för sig. Han fyllde en panna och gick utför berget för att vaska. Men den innehöll inte ett spår av guld. Han grävde djupt och han grävde grundt, fyllde och vaskade ett dussin pannor, men icke det minsta guld-korn blev lönen för hans möda. Han blev ursinnig över att ha givit vika för frestelsen och svor grova kötteder över sig själv. Sedan gick han ner igen och fortsatte sitt gamla planmässiga rekognosceringsarbete.

»Långsamt och säkert, Bill, långsamt och säkert», mumlade han. »Att gå genvägar till lyckan är ingenting för dig, det borde du väl ha lärt dig nu. Var förständig nu, Bill, var förständig. Långsamt och säkert, det är det enda spel du förstår dig på; håll dig därför till det.»

Medan tvärsnitten minskades och antydde att V'ts sidor konvergerade, ökades V'ts djup. Guldådern

tycktes ligga långt in i berget. Han fick inga guld-korn i sin panna, om han inte grävde sig ner trettio tum under ytan. Tjugufem tum från ytan fann han vaskgruset, och på trettiofem tums djup fick han ingenting i pannan. Vid V'ts bas, nere vid vattenbrynet, hade han funnit guld-korn mellan gräsrötterna. Ju högre han kom upp i berget, desto djupare låg guldet. Att gräva ett tre fot djupt hål för att få en prov-panna var icke litet besvärligt, och mellan honom och V'ts spets måste en otalig mängd sådana hål grävas. »Och ingen vet hur mycket djupare det skenar i väg», suckade han under ett ögonblicks rast, medan han gned sin värkande rygg.

Feberhet av spänning, med värkande korsrygg och styvnande muskler, borrande och urhålkande den mjuka, bruna jorden med spett och skyffel, knogade han sig uppför berget. Framför honom låg den jämna sluttningen brokig av blommor och insvept i deras doft. Bakom honom var ödeläggelse. Det såg ut som om någon förskräcklig eruption sargat bergets jämna sluttning. Där han långsamt gått fram tycktes en skoningslös skönhet ha pressat ner allt med sitt tunga släp.

Ehuru den fördjupade guldådern ökade mannens arbete, fann han dock en tröst i pannornas allt rikare innehåll. Tjugu cents, trettio cents, femtio cents, sextio cents, det var värdet av guldet som han fann i pannorna, och i skymningen vaskade han sin bästa panna som gav honom guldstoff för en dollar i en skyffel grus.

»Jag slår vad om att det kommer någon inkräktare

och jagar på min mark», mumlade han sömnigt, då han den kvällen svepte in sig i sina faltar.

Plötsligt satte han sig upp. »Bill!» sade han i skarp ton. »Hör nu på mig, Bill... och hör se'n! I morgon bittida är det du som ger dig ut och ser efter om det finns nå'n obehörig här. Förstår du? I morgon bittida, glöm inte det!»

Han gäspade och tittade upp till bergssluttningen. »God natt, mr Pocket», sade han.

På morgonen kom han solen i förväg, ty han hade slutat sin frukost då dess första strålar träffade honom, och han klättrade nu uppför floddalens vägg, där den vittrat och gav fotfäste. Från utsiktspunkten uppe på toppen såg han, att han var ensam midt i en ödemark. Så långt han kunde se reste sig den ena bergskedjan efter den andra. Österut irrade hans blick ut över åsar som avlöste varandra, tills den slutligen hejdades av de vittoppiga bergen — den högsta kammen, där den amerikanska Västerens ryggrad avtecknade sig mot himlen. I norr och söder kunde han tydligare urskilja tvärsåsarna som skuro genom huvudriktningen av denna ocean av berg. I väster sluttade åsarna, den ena bakom den andra, minskades och krympte ihop till låga kullar, vilka i sin tur sänkte sig ner i den stora dal han icke kunde se.

Men på hela detta väldiga stycke av jorden såg han ingen skymt av människor eller av någonting som gjorts av människohänder — utom den sargade bergssluttningen nedanför honom. Mannen såg sig omkring länge och noga. En gång tyckte han sig långt nere i sin egen canyon se en aning om rök i luften. Han skärpte blicken och fann att det var canyonväg-

gen bakom honom som kastade sin skugga över de blånande bergen.

»Hej, mr Pocket!» ropade han nedåt floddalen.
»Kravla er upp nu! Jag kommer, mr Pocket! Jag kommer!»

De tunga kängorna på hans fötter gjorde att han föreföll klumpig och ovig, men han klättrade ner från den svindlande höjden lätt och vigt som en stenbock. Han lät ej skrämna sig av att en sten lossnade under hans fot alldeles vid avgrundens kant. Han tycktes veta precis hur lång tid missödet behövde för att förvandlas till en olycka, och under tiden begagnade han sig just av det förlorade fotfästet till att för ett ögonblick ta spjörn mot den lösa jorden, tills han kom i säkerhet. Där jorden sluttade så brant att han ej ens en sekund kunde stå upprätt på den, tvekade han icke. Hans fot trycktes mot den omöjliga ytan en bråkdel av en sekund så att han kunde ta fart och svinga sig vidare. Då ej ens denna bråkdel av en sekund var att tänka på, svingade han sig vidare genom att ett ögonblick haka sig fast vid ett litet stenutsprång, en ränna eller en osäkert rotad buske. Slutligen tog han ett väldigt språng, i det han uppgav ett rop, och utbytte bergväggen mot en jordränna som han åkte utför, i det han drog med sig väldiga massor av jord och grus.

I sin första panna på morgonen vaskade han fram för minst två dollars guld. Det var från V'ts midtlinje. Åt bägge sidorna minskades vaskresultatets värde hastigt. Hans tvärsnittslinjer blevo mycket korta. Det upp och nedvända V'ts konvergerande sidor voro endast några meter ifrån varandra. Deras

korsningspunkt låg några meter ovanför honom. Men guldådern dök allt djupare och djupare ner i jorden. Tidigt på eftermiddagen måste han gräva sina hål fem fot djupa, innan pannorna fingo något guld att utvisa.

Guldspåren hade för övrigt blivit något mer än spår; även här var en guldgruva, och mannen beslöt att komma tillbaka, sedan han funnit guld- »fickan», och bearbeta marken. Men pannornas tilltagande guldhalt satte honom myror i huvudet. Långt fram på eftermiddagen hade pannornas värde uppgått till tre, fyra dollars. Mannen rev sig förbryllad i huvudet och tittade uppåt sluttningen, där manzanitabusken något så när betecknade V'ts spets. Han nickade och sade i orakelmässig ton:

»Ettdera av två alternativ, Bill. Antingen har mr Pocket släppt ifrån sig allt vad han äger utför sluttningen, eller också är han så förbannat rik att du kanske inte kan ta med dig allt vad han har. Och det vore då själva fan, inte sant?» Han småskrattade då han tänkte på ett så behagligt dilemma.

Då mörkret bröt in satt han nere vid vattenbrynet och ansträngde sina ögon för att vaska en femdollarspanna.

»Den som hade elektriskt ljus och kunde få fortsätta med arbetet», sade han.

Han hade svårt för att sova den natten. Många gånger lade han sig till rätta och blundade för att låta sömnen få övertaget, men hans blod var för upphetat, och lika många gånger slog han upp ögonen igen och mumlade trött: »Jag önskar det vore morgon.»

Han somnade till sist, men så snart stjärnorna bör-

jade blekna, slog han upp ögonen, och då det dagades, hade han redan slutat sin frukost och klättrade uppför bergssluttningen åt det håll där mr Pocket höll sig gömd.

Vid det första tvärsnitt han gjorde var det endast rum för tre hål, så smalt hade det guldförande jordlagret blivit och så nära var han själva källan till den gyllne flod han nu följt i fyra dagar.

»Var lugn, Bill, var lugn», förmanade han sig själv, då han bröt upp marken till det sista hålet, där V's sidor äntligen träffat samman i en spetsig vinkel.

»Nu har jag fått er i lasset, mr Pocket, och ni kan inte slippa ifrån mig», sade han upprepade gånger, medan han grävde hålet allt djupare.

Fyra fot, fem fot, sex fot grävde han sig ner i jorden. Det blev allt svårare att gräva. Hans hacka skrapade emot stenskärvor. Han undersökte dem. »Vitttrad kvarts», lydde hans dom, och nu rensade han hålets botten från det lösa gruset. Han angrep den vitttrande kvartsen med spettet, och för varje stöt sprang den upplösta stenen sönder.

Han stack ner sin skyffel i den lösa massan. Han såg en glimt av något gult. Han kastade ifrån sig skyffeln och satte sig på huk. Som en bonde skrapar jorden från nyss uppgrävd potatis, så skrapade han bort gruset med ett stycke vittrad kvarts i vardera handen.

»Nej, har man sett på tusan!» utropade han. »Här är det stora klumpar! Klumpar och väldiga kakor!»

Vad han höll i handen var endast sten till hälften. Den andra halvan var rena guld. Han kastade det i sin panna och undersökte ett annat stycke. Det

föreföll inte mycket gult, men med sina starka fingrar bröt han bort den vittrade kvartsen, tills han hade bägge händerna fulla med blänkande guld. Han gned bort gruset från den ena biten efter den andra och kastade dem i pannan. Det var en skatt han funnit. Kvartsen var så bortvittrad att där fanns mera guld än kvarts. Oupphörligt träffade han på ett stycke som ej hade något bihang av sten — ett stycke som var idel guld. En klump, på vilken spettet hade blotat själva guldhjärtat, blänkte som en handfull gula ädelstenar; han betraktade den med huvudet på sned och vände den långsamt av och an för att se hur grant ljusstrålarna bröto sig mot den.

»Det var visst värdt att tala om den där inmutningen 'För mycket guld!'» fnös han föraktfullt. »Mot det här fyndet är det som en pris snus. Det här är 'Bara guld!' Och just här på fläcken döper jag sannerligen inför Gud den här floddalen till 'Bara-guld-canyon'!»

Alltjämt sittande på huk fortfor han att granska styckena och kasta dem i pannan. Men plötsligt kom det över honom en aning om fara. Det var som om en skugga fallit över honom. Men det fanns ingen skugga. Hans hjärta slog vildt i hans bröst, och han kunde knappt få fram andan. Sedan svalnade hans blod långsamt, och den svettiga skjortan klibbade kallt mot hans hud.

Han varken sprang upp eller såg sig omkring. Han rörde sig ej. Han funderade över den varning han fått, försökte upptäcka källan till den hemlighetsfulla makt som hade varnat honom, bemödade sig att förklara närvaron av detta osynliga som hade hotat ho-

nom. Det fientliga har en aura som ger sig till känna med alltför subtila medel för att de skulle kunna uppfattas av sinnena, och han kände denna dunstkrets, men visste ej hur. Han hade en känsla som om det gått en sky över solen. Mellan honom och livet tycktes något| mörkt, hotande och kvävande ha glidit fram, ett mörker så att säga, som slukade livet och födde död — hans död.

Hela hans varelse, alla hans kropps och själs krafter eggade honom att springa upp och möta den osedda faran, men hans vilja betvingade skräcken, och han satt kvar nedhukad med en guldklump i sina händer. Han vågade ej se sig omkring, men han visste nu att det var något bakom honom och över honom. Han låtsade vara intresserad av guldets i sin hand. Han granskade det kritiskt, vände det av och an och gned gruset av det. Och hela tiden visste han att någonting bakom honom stirrade på guldets över hans axel.

Alltjämt låtsande sig intresserad av guldklumpen lyssnade han spändt och hörde det där han hade bakom sig andas. Hans ögon sökte ett vapen, men de sågo endast det uppgrävda guldets, som nu i nödens stund var utan värde för honom. Han hade sin hacka, som kunde vara ett lämpligt vapen vid vissa tillfällen, men detta var icke ett sådant tillfälle. Han genomtänkte sin belägenhet. Han var i ett trångt håll, sju fot djupt. Hans huvud nådde ej upp i jämnhöjd med marken. Han var i en fälla.

Han satt på huk som förut. Han var alldeles kall och behärskad, men då han granskade alla omständigheter insåg han blott sin egen hjälplöshet. Han fortfor att gnida smutsen från kvartsstyckena och

kasta guldets i pannan. Han hade ingenting annat att göra. Han visste emellertid att han måste resa sig förr eller senare och möta faran, som andades bakom honom. Minuterna gingo, och för varje minut som gick visste han att han kom så mycket närmare den stund då han måste resa sig eller — och vid den tanken kändes hans skjorta åter klibba kall mot huden — eller också skulle han dö där han satt nedluttad över sin skatt.

Han satt ännu på huk och gned snutsen av guldets och överlade på vad sätt han skulle resa sig. Han kunde rusa upp och svinga sig upp ur hålet för att möta vad det nu var som hotade honom där uppe på marken. Eller han kunde resa sig långsamt och likgiltigt och låtsa att han händelsevis upptäckte det där som andades bakom honom. Hans instinkt och varje stridslysten muskel i hans kropp röstade för att med vanvettig fart svinga sig upp på marken. Hans förstånd och hans slughet rådde honom att långsamt och försiktigt möta det som hotade honom och som han ej kunde se. Och medan han överlade sargades hans örhinnor av en skräll. I samma ögonblick fick han som en förlamande stöt i vänstra sidan av ryggen, och från denna punkt flög det som en eldström genom hans kropp. Han sprang upp, men dignade samman, innan han rest sig till hälften. Hans kropp krympte ihop som ett löv vissnar i plötslig hetta, och han föll framstupa med bröstet över vaskpannan, med ansiktet i gruset och stenarna och benen vridna och hopvikna på grund av det trånga utrymmet på hålets botten. Hans ben ryckte konvulsiviskt flera gånger. Hans kropp skakades som av våldsam kramp. Lungorna

vidgades långsamt av en djup suck. Sedan pumpades luften ut långsamt, mycket långsamt, och hans kropp sjönk lika långsamt tillsammans och slappades.

Där uppe stod en man med revolver i handen och tittade ner över hålets kant. Han betraktade en lång stund den utsträckta, orörliga kroppen som låg där nere. Efter en stund slog den främmande sig ned vid randen av hålet, så att han kunde se ner i det, och lade revolvern i sitt knä. Han dök ner med handen i fickan och tog upp en bit brunt papper. I det lade han in litet söndersmulad tobak. Det blev en brun och kort cigarrett med invikna ändar. Han tog icke sina ögon från kroppen på hålets botten. Han tände cigarretten och söp med välbehag in röken i lungorna. Han rökte långsamt. En gång slocknade cigarretten, och han tände den på nytt. Hela tiden betraktade han kroppen där nere.

Till sist kastade han bort cigarrettstumpen och reste sig. Han ställde sig vid hålets öppning, tog spjörn med en hand om vardera kanten och sänkte sig ner på armarna, ännu med revolvern i sin högra hand. Då fötterna voro en meter från botten, släppte han taget och föll ner.

I det samma som hans fötter vidrörde botten såg han guldgrävarens arm sträckas ut, och ett raskt grepp om hans egna ben knyckte omkull honom. Då han släppte sig ner, hade han hållit handen med revolvern över sitt huvud. Just som han kände greppet om sina ben, sänkte han revolvern, och medan han ännu hängde i luften fyrade han av skottet. Knallen var bedövande i det trånga hålet. Röken fyllde det, så att han ej kunde se något. Han föll på rygg ner på

botten, och som en katt kastade guldgrävaren sig över honom. Just som han fick denne över sig, krökte han sin högra arm till ett nytt skott, men i det samma stötte guldgrävaren till hans handled med armbågen. Revolverpipan vickade till, och kulan hamnade i hålets sidovägg.

I nästa ögonblick kände främlingen guldgrävarens hand om sin armlid. Brottningen gällde revolvern. Bägge försökte vrida den mot den andre. Röken i hålet glesnade. Främlingen, som låg på rygg, började se otydligt. Men plötsligt förblindades han av en handfull grus, som hans motståndare slungade i hans ögon. Hans tag om revolvern slappades. I nästa sekund kände han ett kolsvart mörker breda sig i sin hjärna, och midt i mörkret upphörde själva mörkret.

Men guldgrävaren sköt gång på gång, tills revolvern var tom. Sedan kastade han den ifrån sig, andades tungt och satte sig på den döde mannens ben.

Guldgrävaren storknade och kippade efter andan.

»Usla skurk!» flämtade han. »Du följde mig hack i häl och lät mig göra arbetet, och sedan sköt du mig i ryggen!»

Han nästan grät av raseri och utmattning. Han betraktade den döde mannens ansikte. Det var fullstänkt med smuts och grus, och det var svårt att urskilja dragen.

»Har aldrig sett honom förr», blev resultatet av guldgrävarens granskning. »Bara en simpel tjuv. Och han sköt på mig bakifrån! Han sköt på mig bakifrån!»

Han öppnade sin skjorta och trevade på sin sida, fram och bak.

»Gick tvärs igenom, men ingen skada skedd!» utbrast han jublande. »Slår vad om att han siktade alldeles rätt, men han rubbade revolverns riktning då han fyrade av, den boven! Å, jag gav honom kvitto . . jag gav honom kvitto!»

Hans fingrar undersökte hålet i sidan, och det flög ett missbelåtet uttryck över hans ansikte. »Det kommer att bli ondt av bara tusan», sade han. »Och jag måste ge mig av härifrån och laga att jag blir hoplappad igen.»

Han klättrade upp ur hålet och gick utför berget till sin lägerplats. En halvtimme därefter kom han tillbaka ledande sin bagagehäst. Under den öppna skjortan syntes de provisoriska förband han anlagt på sitt sår. Han rörde sig långsamt och med svårighet, men det hindrade honom ej från att använda sin arm.

Han lade surrtåget under den döde mannens armar och halade upp honom ur gropan. Sedan grep han sig an med att samla ihop sitt guld. Han arbetade flitigt i flera timmar, men gjorde ofta raster för att vila sin styvnade axel och utbrast:

»Han sköt på mig bakifrån, den usla skurken! Han sköt på mig bakifrån!»

Då hans skatt var rengjord och ordentligt insvept i filter, så att den var fördelad på flera bylten, gjorde han ett överslag av dess värde.

»Fyra hundra skålpund, eller också är jag skapt som en hottentott!» sade han. »Låt oss säga två hundra i kvarts och grus — återstår två hundra skålpund i guld. Vakna, Bill! Två hundra skålpund guld!

Fyrtio tusen dollars! Och det är ditt, alltsammans ditt!»

Han rev sig belåtet i huvudet, och hans fingrar råkade på en fördjupning som han inte kände igen. De följde ett flera tum långt sår. Det var en fåra i hans skalle som den andra kulan hade grävt.

Han gick ursinnig bort till den döde mannen.

»Jaså, det var meningen?» röt han. »Det var meningen? Nå, jag gav dig kvitto ordentligt, och jag skall ge dig en hederlig begravning också. Det är mer än du skulle ha gjort för mig.»

Han släpade liket till randen av hålet och vräkte ner det. Det föll med en dov duns på sidan och med ansiktet uppåtvänt mot dagern. Guldgravaren tittade ner på det.

»Och du sköt på mig bakifrån!» sade han i förebrående ton.

Han fyllde igen gropen med hacka och skyffel. Sedan lassade han guldets på sin häst. Bördan var för tung för djuret, och då han kommit till sin lägerplats, flyttade han över en del på sin sadelhäst. Men han måste ändå lämna efter sig en del av sin utrustning — spett och skyffel och vaskpanna, extra proviant och kökskärl förutom åtskilliga andra grejor.

Solen stod i zenit, då mannen drev sina hästar genom den gröna väggen av vinrankor och slingerväxter. För att komma uppför stenröset måste djuren stegra sig och tränga blindt igenom den kaotiska massan av grönska. En gång stöp sadelhästen tungt, och mannen tog bort packningen för att få upp honom. Då han kommit i gång igen, stack mannen ut sitt huvud genom lövverket och tittade uppåt bergssluttningen.

»Den usla skurken!» sade han och försvann.

Det hördes ett kraschande och ett prassel i revor och grenar. Träden buktade sig fram och tillbaka, där hästarna arbetade sig fram mellan dem. Järnskodda hovar klapprade mot stenarna; då och då hördes en svordom eller ett barskt kommandorop. Sedan började mannen sjunga:

»Så vänd dig om, låt dina blickar smeka
De blåa bergen töckniga och bleka —
(I sina garn skall synden ej dig få!)
Naturens fågling njut, den evigt unga,
Och släng på marken syndabördan tunga —
(I morgon skall du inför Herren stå!)

Sången blev allt svagare och svagare, och genom tystnaden smög platsens stämning sig tillbaka. Flo- den började åter dåsa och viska; bergbiens surr ljud sömnigt. Genom den dofttyngda luften fladdrade bomullsträdens snövita flingor. Fjärilarna svävade ut och in mellan träden, och över alltsammans glödde det stilla solskenet. Endast märkena efter hovar i gräset och den sargade bergssluttningen vittnade om den larmande episod av liv som hade stört ställets frid och dragit förbi.

PSYKOGRAFEN.

»Det är min rättighet att få veta det», sade flickan.

Hennes röst klingade av beslutsamhet. Det fanns icke en skymt av något bedjande tonfall däri, men det var den beslutsamhet som är resultatet av en lång tids böner. Men det var icke med ord hon bedt, utan med hela sitt sätt att vara. Hennes läppar hade alltid varit stumma, men hennes ansikte och ögon och hela andliga habitus hade länge varit värtaliga av frågor. Det hade mannen vetat, men han hade aldrig svarat, och nu begärde hon uttryckligen att han skulle svara.

»Det är min rättighet», upprepade flickan.

»Jag vet det», svarade han förtvivlat och hjälplöst.

Hon väntade under tystnaden som nu uppstod, med ögonen riktade på ljuset som silade ner genom de yviga trädkronorna och insvepte de stora furornas stammar i mild värme. Detta dämpade, färgade ljus tycktes nästan stråla ut från själva stammarna, så starkt mättat var det med deras färg. Flickan såg utan att se, liksom hon hörde utan att höra flodens djupa sorl långt där nere på canyonbotten.

Hon betraktade mannen. »Nå?» frågade hon med den bestämdhet som låtsas tro på att den skall bli åtltydd.

Hon satt kappräk med ryggen mot en omkull-fallen trädstam, medan han låg på sidan bredvid henne med en armbåge stödd mot marken och huvudet vilande i handen.

»Kära, kära Lute», mumlade han.

Hon ryckte till vid ljudet av hans röst — icke av motvilja, utan av stridslust mot dess smekande blidhets trollmakt. Hon visste nu hur omotståndlig den mannen var och vilka rika löften om lugn och frid det låg i varje hans smekande tonfall, blotta beröringen av hans hand eller den svaga fläkten av hans andedräkt mot nacke och kind. Mannen kunde ej uttrycka sig i ord, blick eller vidröring utan att detta uttryck på ett fint och förstulet sätt framkallade en känsla av att en hand strök över kinden med en mjuk, tröstande rörelse. Denna ständiga smeksamhet berodde ej på för stor mildhet och godhet, ej heller var den sjukligt sentimental, och den var ej gråtmild av våldsamt kärlek. Den var kraftig, imponerande, manlig. Den var för övrigt till största delen omedveten för mannen själv. Han hade endast en dunkel föreställning om den. Den var en del av honom själv, så att säga hans själs andedräkt, ofrivillig och oreflekterad.

Men nu var hon beslutsam och förtvivlad, och hon stålsatte sig mot honom. Han försökte se henne rätt i ansiktet, men hennes grå ögon betraktade honom stadigt och utan att hon rynkade ögonbrynen, och han lät sitt huvud sjunka mot hennes knä. Hon förde lätt handen genom hans hår, och hennes ansikte fick ett uttryck av oro och ömhet. Men då han såg upp igen, voro hennes grå ögon stadiga och hennes ögonbryn släta och lugna som förut.

»Vad kan jag säga mera?» sade mannen. Han lyfte upp sitt huvud och mötte hennes blick. »Jag kan inte gifta mig med dig. Jag kan inte alls gifta mig. Jag älskar dig — det vet du — högre än mitt eget liv. Jag jämför dig med allt annat kärt i livet, och du uppväger allt. Jag skulle kunna offra allt för att få äga dig, men jag får inte. Jag kan inte gifta mig med dig. Jag kan aldrig gifta mig med dig.»

Hon bet ihop tänderna för att kunna behärska sig. Han ämnade åter lägga sitt huvud mot hennes knä, men hon hejdade honom.

»Är du redan gift, Chris?»

»Nej, nej!» utbrast han häftigt. »Jag har aldrig varit gift. Det är bara dig jag vill gifta mig med, och jag kan inte!»

»Då . . .»

»Nej», avbröt han, »fråga mig inte!»

»Det är min rättighet att få veta det», upprepade hon.

»Jag vet det», avbröt han henne åter, »men jag kan inte säga dig det.»

»Du har inte tagit hänsyn till mig, Chris», fortfor hon i mild ton.

»Jag vet, jag vet», inföll han.

»Du kan inte ha tagit hänsyn till mig. Du vet inte vad jag har att utstå från de mina för din skull.»

»Jag trodde inte att de hyste så ovänliga känslor mot mig», sade han bittert.

»Men det är sant. De kunna knappast tåla dig. De visa dig det inte, men de nästan hata dig. Det är jag som har haft att utstå allt detta. Men det har inte alltid varit så. Först tyckte de om dig lik-

som . . . liksom jag. Men det var för fyra år sedan. Tiden gick — ett år, två år — och sedan började de vända sig emot dig. Man kan inte klandra dem för det. Du sade inte ett ord. De förstodo att du höll på att ödelägga mitt liv. Det är fyra år sedan nu, och inte en enda gång har du uttalat ordet giftermål till dem. Vad skulle de tänka? Det som de ha tänkt: att du höll på att ödelägga mitt liv.»

Medan hon talade, fortfor hon att stryka smekande över hans hår, sorgsen över den smärta hon måste tillfoga honom.

»Först tyckte de om dig. Vem kan låta bli att tycka om dig? Du tycks dra till dig tillgivenhet från alla levande varelser, liksom träden dra fukt ur marken. Den kommer dig till del som din naturliga rätt. Tant Mildred och onkel Robert tyckte att det inte fanns någon som gick upp mot dig. Du var deras A och O. De tyckte att jag var den lyckligaste flicka i världen som vunnit en sådan mans kärlek. 'Ty det tycks du verkligen ha gjort', sade onkel Robert och nickade skälmaktigt. Naturligtvis tyckte de om dig. Tant Mildred suckade och såg retsamt på onkel och sade: 'Då jag tänker på Chris, önskar jag nästan att jag själv vore ung.' Och onkel svarade: 'Det klandrar jag dig inte för, kära vän, inte det ringaste.' Och sedan överöste de mig båda med lyckönskningar för att jag vunnit en sådan mans kärlek.

Och de visste att jag älskade dig. Hur skulle jag ha kunnat dölja det? Detta stora, underbara, som nu trädte in i mitt liv och fyllt alla mina dagar! I fyra år har jag bara levat för dig, Chris. Varje ögonblick var ditt. Vaken älskade jag dig. Sovande

drömde jag om dig. Varje handling jag utfört har dig till upphov, dig och tanken på dig. Till och med mina tankar fingo form av dig, av din osynliga närvaro. Alla mina syften, stora eller små, hade dig till mål.»

»Jag hade ingen aning om att jag pålagt dig ett sådant slaveri», mumlade han.

»Du pålade mig ingenting. Du lät mig alltid få min vilja fram. Det var du som var den lydige slaven. Du gjorde allt för mig utan att det stötte mig för huvudet. Du förekom mina önskningar utan att det märktes, så naturligt och oundvikligt var allt vad du gjorde för mig. Utan att det stötte mig för huvudet, sade jag. Du var ingen marionett. Och du gjorde intet väsen av dig. Förstår du mig? Du tycktes inte alls göra någonting. Vad du gjorde föll sig helt naturligt som någonting självfallet.

Slaveriet var kärlekens slaveri. Det var min kärlek till dig som gjorde att du lade beslag på alla mina dagar. Du trängde dig inte med våld in i mina tankar. Du smög dig in, du var alltid där — hur mycket, det skall du aldrig få veta.

Men då tiden led började tant Mildred och onkel tycka illa om dig. De blevo rädda. Vad skulle det bli av mig? Du förstörde mitt liv. Min musik? Du vet hur min dröm om den har skingrats. Den där våren då jag först träffade dig — jag var tjugu år, och jag stod i begrepp att fara till Tyskland. Jag ämnade studera flitigt. Det är fyra år sedan, och ännu är jag här i Californien.

Jag hade andra tillbedjare. Du drev bort dem — nej, det menar jag inte, det var jag som drev bort

dem. Vad brydde jag mig om tillbedjare eller någonting, då du fanns? Men som sagt, tant Mildred och onkel blevo rädda. Det har varit prat — vänner och bekanta, beskäftiga människor och så vidare. Tiden gick. Du sade ingenting. Jag kunde bara undra, undra. Jag visste att du älskade mig. Mycket talades emot dig, först av onkel och sedan av tant Mildred. De voro ju som far och mor för mig. Jag kunde inte försvara dig. Men jag var ändå lojal mot dig. Jag vägrade att inlåta mig i någon diskussion om dig. Jag teg. Det rådde en tvungen stämning i mitt hem — onkel Robert gick omkring med en min som en likbjudare, och tant Mildreds hjärta hotade att brista. Men vad kunde jag göra, Chris? Vad kunde jag göra?»

Mannen, som åter vilade huvudet mot hennes knä, suckade men svarade icke.

»Tant Mildred var som en mor för mig. Men jag gick inte längre till henne med mina förtroenden. Min barndoms bok var igenslagen. Det var en härlig bok, Chris. Jag får tårar i ögonen ibland, då jag tänker på den. Men det är ingenting att tala om. Jag har i alla fall varit mycket lycklig. Och jag är glad åt att jag kan tala frimodigt om min kärlek till dig. Och det har varit så skönt att kunna tillägna sig denna frimodighet. Jag älskar dig... jag kan inte säga hur mycket. Du är allt för mig — och mer än så. Kommer du ihåg barnens julgran? Och hur vi lekte blindbock? Och du grep mig om armen så hårdt att jag skrek till för att det gjorde ondt? Jag talade aldrig om det för dig, men jag fick mörka blånader på armen. Och du kan aldrig ana hur lyckliga

de gjorde mig. Det var svarta och blåa märken efter dina fingrar — dina fingrar, Chris, dina fingrar. Det var synliga spår efter ditt vidrörande. Det satt kvar i en vecka, och jag kysste märkena — å, så ofta! Det plågade mig att se dem blekna, jag ville nypa mig i armen för att få dem att sitta kvar. Jag var ond på det vita skinnet som kom tillbaka och drev bort blånaderna. Ja - - å, jag kan inte förklara det, men jag älskade dig så!»

Under den tystnad som nu uppstod fortfor hon att smeka hans hår, medan hon tankspridtn betraktade en stor grå ekorre, som larmande och munter hoppade av och an längre bort i furuskogen. En hackspett med röd kam, som energiskt bearbetade en omkullfallen trädstam, tilldrog sig hennes uppmärksamhet. Mannen såg ej upp. Han tryckte snarare sitt ansikte hårdare mot hennes knä, och hans axlar höjde och sänkte sig som om han andats tungt.

»Du måste säga mig det, Chris», sade flickan vänligt. »Denna hemlighetsfullhet tar livet av mig. Jag måste veta varför vi inte kunna gifta oss. Skall det alltid bli som nu? Att vi bara äro älskande som visserligen träffas ofta, men med långa skilsmässor mellan varje sammantträffande? Är det allt vad livet har att ge dig och mig, Chris? Skola vi aldrig bli mera för varandra? Å, jag medger att det är skönt att älska — du har gjort mig gränslöst lycklig, men ibland hungrar man efter något mera. Jag vill ha mer och mer av dig, Chris. Jag vill ha dig hel och hållen. Jag vill att vi alltid skola få vara tillsammans. Jag längtar efter hela det kamratskap, som nu inte kan bli vårt, men som skall falla oss till, då vi bli gifta —» hon

tystnade flämtande. »Men vi bli aldrig gifta. Det glömde jag. Och du måste säga mig varför.»

Mannen lyfte sitt huvud och såg henne i ögonen. Vilka han än talade med, brukade han alltid se dem i ögonen.

»Jag har tagit hänsyn till dig, Lute», började han undergivet. »Det gjorde jag från första början. Jag borde aldrig ha fortsatt. Jag borde ha dragit mig tillbaka. Det visste jag. Och med tanke på detta såg jag min skyldighet mot dig, och ändå... drog jag mig inte tillbaka. Herre Gud, vad skulle jag göra? Jag älskade dig. Jag kunde inte ge mig av. Jag kunde inte rå för det. Jag stannade. Jag föresatte mig... men jag bröt mina föresatser. Jag var som en drinkare. Jag var berusad av dig. Jag var svag, det vet jag. Jag sviktade. Jag kunde inte gå. Jag försökte. Jag reste — det minns du nog, fastän du inte visste varför. Nu vet du det. Jag reste, men jag kunde inte stanna borta. Fastän jag visste att vi aldrig kunde gifta oss, kom jag tillbaka till dig. Och jag är här nu hos dig. Skicka bort mig, Lute. Jag har inte kraft att gå själv.»

»Men varför skulle du gå?» frågade hon. »Dessutom måste jag veta varför, innan jag kan skicka bort dig.»

»Fråga mig inte.»

»Säg mig det», sade hon i kärleksfullt befallande ton.

»Nej, Lute, tvinga mig inte», bad han, och både hans ögon och hans röst bönföllo.

»Du *måste* säga mig det», envisades hon. »Det är din skyldighet mot mig.»

Mannen vacklade. »Om jag gör det...» började han. Sedan fullbordade han meningen i beslutsam ton: »Då skulle jag aldrig kunna förlåta mig själv. Nej, jag kan inte säga dig det. Försök inte tvinga mig, Lute. Du skulle bli lika bedrövad som jag.»

»Om det är något... om det finns hinder... om denna hemlighet verkligen hindrar...» Hon talade långsamt, med långa pauser, och sökte efter finkänsliga ord att kläda sina tankar i. »Jag älskar dig, Chris. Jag älskar dig så innerligt som det är möjligt för en kvinna att älska, det är jag säker på. Om du nu sade till mig: 'Kom', skulle jag gå med dig. Jag skulle följa dig vart som helst. Jag skulle bli din väpnare som i forna dagar, då damer reste till fjärran land med sina riddare. Du är min riddare, Chris, och du kan inte göra något orätt. Din vilja är min lag. Nu, då du har trädt in i mitt liv, är jag inte längre rädd. Jag skulle skratta åt världen och dess klander för din skull — och för min egen skull också. Jag skulle skratta, ty jag skulle ha dig, och du är mera för mig än världens välvilja och gillande. Om du säger: 'Kom', skall jag...»

»Nej, nej!» utropade han. »Det är omöjligt! Antingen vi gifta oss eller inte, kan jag inte ens säga: 'Kom!' Jag vågar inte. Jag skall bevisa dig det. Jag skall säga dig det...»

Han satte sig upp bredvid henne, och hans ansikte uttryckte en fast beslutsamhet. Han tog hennes hand och höll den fast. Hans läppar rörde sig för att tala. Hemligheten trängde på. Luften skalv av den. Flickan stålsatte sig för att höra på, som om det nu vore oåterkalleligt. Men mannen teg och stirrade

rätt framför sig. Hon kände hans hand slappas, och hon tryckte den deltagande och uppmuntrande. Men hon kände att spänstigheten vek ur hans lemmar, och hon visste att hans själ och kropp förslappades på samma gång. Hans beslutsamhet sinade ut. Han skulle inte tala, det visste hon, och med trons övertygelse visste hon också att det var därför att han inte kunde tala.

Hon stirrade förtvivlat framför sig med en dov känsla av förstelning i hjärtat, som om hopp och lycka dött. Hon såg solstrålarna sila ner mellan de glödande furustammarna. Men hon såg det helt mekaniskt och tankspriddt. Hon betraktade natursceneriet liksom på långt avstånd, utan intresse, som om hon själv varit en främling och ej längre haft någon del i jorden och träden och blommorna som hon älskade så högt.

Hon tyckte sig själv vara så långt borta, att hon erfor en egendomligt opersonlig nyfikenhet på sin omgivning. Genom en öppning mellan de närmaste träden såg hon ett blommande kastanjeträd som om hon sett det för första gången. Hennes ögon dröjde vid en gul klunga av Diogeneslyktor som växte vid kanten av en glänta. Blommor brukade alltid väcka hennes häftiga och exalterade förtjusning, men något sådant kände hon icke nu. Hon stirrade tankfullt på dessa blommor som en haschischätare, rusig av giftet, stirrar på en blomma i sin fantasi. I hennes öron ljöd flodens röst — en hes och sömning gammal jätte, som mumlade om sina dåsiga drömmar. Men hennes fantasi sattes ej i rörelse som den brukade; hon visste att det endast var ljudet av vattnet som

forsade över klippblocken i den djupa canyonbotten, det och ingenting annat.

Hennes blick gled förbi Diogeneslyktorna ut på gläntan. Vadande till knäna i vildhavren på kullens sluttning' betade två hästar, bägge kastanjebruna fuxar, alldeles lika, varmt guldblanka i solskenet, och med skiftningar i huden som av gnistrande ädelstenar. Hon kände igen, nästan med förvåning, att den ena av dem var hennes, Dolly, kamraten från barndomen och flickåren, mot vars hals hon gråtit ut sina sorger och sjungit ut sina fröjder. Hennes ögon fuktades vid denna syn, och hon vaknade åter till medvetande och visste att hon nu som förr hade andel i världen, dess lidanden och sorger.

Mannen sjönk framstupa, helt och hållet överväldigad av svaghet, och lade flämtande sitt huvud mot hennes knä. Hon lutade sig över honom och tryckte mjukt och länge sina läppar mot hans hår.

»Kom, låt oss gå», sade hon nästan viskande.

Hon kvävde en snyftning och knep ihop läpparna, i det hon reste sig. Hans ansikte var dödsblekt, så uppskakad var han av den kamp han utkämpat. De sågo ej på varandra, utan gingo direkt till hästarna. Hon lutade sig mot Dollys hals, medan han spände till sadelgjordarna. Sedan tog hon tyglarna i sin hand och väntade. Han såg på henne, då han böjde sig ner, med en bön om förlåtelse i sina ögon, och hennes egna ögon svarade honom. Hon stödde sin fot mot hans hand och svingade sig upp i sadeln. Utan att säga något och utan att vidare se på varandra vände de hästarnas huvuden och redo den smala stigen som slingrade sig ner genom de mörka skogsallé-

erna och tvärsöver de öppna gläntorna till betesmarkerna där nedanför. Vägen blev en kreatursstig och sedan en skogsväg som längre fram mynnade ut på en gärdesväg, och de redo mellan de låga, brungula californiska kullarna till en punkt, där ett led förde ut till landsvägen som gick genom dalbotten. Flickan satt kvar på hästen, medan mannen steg av och började lyfta av gärdselstörarna.

»Nej, vänta!» ropade hon, innan han hade rört de båda nedersta störarna.

Hon drev fram sitt sto ett par steg, och sedan satte hästen över stängslet med ett nätt litet hopp. Mannens ögon lyste, och han klappade i händerna.

»Du präktiga djur!» utbrast flickan och lutade sig impulsivt fram i sadeln och tryckte sin kind mot hästens hals som lyste eldröd i solskenet.

»Låt oss byta hästar under hemvägen», föreslog hon, då han ledde sin häst igenom och lade upp stängslet igen. »Du har aldrig satt tillräckligt värde på Dolly.»

»Nej, nej», protesterade han.

»Du tycker att hon är gammal och sävlig», envisades Lute. »Hon är bara sexton år, och hon är snabbare i loppet än nio unghästar av tio. Men hon är aldrig yster. Hon är för stadig, och du tycker inte om henne — nej, neka inte, min herre, jag vet det. Och jag vet också att hon kan springa om din berömda Washoe Ban. Ja, det påstår jag bestämt. För resten kan du nu rida henne själv. Du vet att Ban rider sig, rid därför Dolly och övertyga dig själv om vad hon duger till.»

De bytte om sadlar på hästarna, glada över denna

avledning i samtalet och med föresats att riktigt utnyttja den.

»Jag är förtjust åt att vara född i Californien», anmärkte Lute, då hon svingade sig upp på Ban. »Det är en skam både för hästen och kvinnan att rida i damsadel.»

»Du ser ut som en ung amazon», sade han gillande och såg ömt på flickan, då hon svängde hästen rundt.

»Är du färdig?» frågade hon.

»Ja.»

»Till den gamla kvarnen», ropade hon, då hästarna satte sig i rörelse. »Det är mindre än en mil.»

»Klart?» frågade han.

Hon nickade, och hästarna lydde tyglarnas maning och förstodo att det var fråga om en kappridt. Dammet stod som ett moln efter dem, då de travade framåt den släta vägen. De svängde om kröken, både hästar och ryttare bildade spetsiga vinklar mot marken, och mer än en gång lutade ryttarna sig ner för att undgå nedhängande trädgrenar. De travade över små trätrummor och dundrade över de bredare järnbroarna så att det skallrade i de lösa järnstängerna.

De redo sida vid sida och sparade djuren för den sista spurten, men läto dem ändå hålla en fart som satte deras kraft och uthållighet på prov. Då de svängde om en grupp av vitekar, låg vägen snörrät framför dem flera hundra meter, och i ändan av denna vägsträcka sågo de den förfallna kvarnen.

»Nu!» ropade flickan.

Hon satte fart i hästen genom att plötsligt böja sig fram och samtidigt ett ögonblick ge slaka tyglar och

ge honom en klapp på halsen med vänstra handen. Hon drog sig litet åt sidan.

»Ge henne ett litet slag på halsen med flata handen!» ropade hon till honom.

Stoet började småningom ta ledningen. Chris och Lute sågo ett ögonblick på varandra, men Dolly ökade alltjämt farten, så att Chris nödgades vända på huvudet. Det var nu bara hundra meter till kvarnen.

»Skall jag ge honom sporrarna?» ropade Lute.

Mannen nickade, och flickan drev skarpt och raskt in sporrarna för att tvinga sin häst att göra sitt yttersta, men samtidigt såg hon sin egen häst småningom få försprång.

»Slagen med tre hästlängder!» triumferade Lute, då de saktade farten till skridt. »Erkänn nu, att du inte trodde den gamla märren om det.»

Lute böjde sig åt sidan och lät ett ögonblick sin hand vila mot Dollys svettiga manke.

»Ban är en sölkorv bredvid henne», förklarade Chris. »Dolly är präktig, om man besinnar att hon är i sin indiansommar.»

Lute nickade gillande. »Det är ett artigt uttryck — indiansommar. Det är mycket träffande. Ja, lat är hon inte. Hon har indiansommarens hela glöd och intet av dess hetsighet. Hon är mycket klok, tack vare sina år.»

»Det är därpå det beror», invände Chris. »Hennes hetsighet har gått bort med åren. Hon har nog vållat dig många svåra stunder.»

»Nej», svarade Lute. »Jag har aldrig sett henne riktigt yster. Det enda besvär jag har haft med henne var visst då jag öppnade grindar. Hon blev rädd då

de gleda tillbaka mot henne — kanske djurets rädsla för att bli fångat. Men det övervann hon tappert. Och hon konstrade aldrig. Hon har aldrig durkat eller varit istadig eller yster i hela sitt liv — aldrig en enda gång.»

Hästarna gingo fortfarande i skridt, ännu flämtande efter galoppaden. Vägen slingrade sig fram nere på dalbotten och gick då och då över ån. På bägge sidorna hördes slåttermaskinernas entoniga surr, ibland avbrutet av höga rop från karlarna som bärgade höet. På västra sidan om dalen höjde sig kullarna gröna och mörka, men den östra var redan brunbränd av solen.

»Där är sommar, och här är vår», sade Lute. »Å, du härliga Sonomadall!»

Hennes ögon lyste och hennes ansikte strålade av kärlek till hemtrakten. Hennes blick vandrade över fruktträdgårdar och sluttande vinplanteringar och sökte de purpurroda skuggorna som tycktes hänga fast som en dunkel rök i kullarnas gömslen och de avlägsnare floddalarna. Långt bort, mellan de högre bergen, där de branta sluttningarna voro klädda med manzanitabuskar, uppfångade hon en skymt av en liten slätt, där vildgräset ännu ej hade förlorat sin grönska.

»Har du någonsin hört talas om den hemliga betesmarken?» frågade hon ännu med blicken riktad på den avlägsna gröna fläcken.

Men så kastade hon en förskräckt blick på mannen bredvid henne. Dolly stod på bakbenen med utspärrade näsborrar och vilda ögon och piskade ursinnigt luften med sina framben. Chris kastade sig fram mot

hennes manke för att hindra henne från att falla baklänges, och i detsamma gav han henne sporrarna för att tvinga henne att sätta ned framfötterna i marken och lyda sporrarnas kommando att gå på.

»Det där var då högst märkvärdigt, Dolly», började Lute i förebrående ton.

Men till hennes förvåning sänkte stoet sitt huvud, stegrade sig åter med spänstigt krökt rygg och tog sedan spjärn mot marken med styva framben.

»Hon vill kasta av mig!» ropade Chris, och i nästa ögonblick stegrade sig åter stoet under honom med ett nytt försök att kasta av honom.

Lute såg på, förvånad över hästens exempellösa tilltag och beundrande sin älskades ryttareskicklighet. Han var alldeles lugn och njöt tydligen själv av vad som försiggick. Om och omigen, ett halvt dussin gånger, blev Dolly styv i hela kroppen med spänd rygg. Sedan kastade hon huvudet rakt upp, reste sig på bakbenen, dansade rundt och slog med framhovarna. Lute bragte sig i säkerhet med sin häst, och i detsamma uppfångade hon en blixtnur Dollys ögon, som uttryckte blind, djurisk ilska och rullade som om de ville tränga ut ur huvudet. Den svaga ljusröda skiftningen i ögonvitorna var borta och hade efterträddts av en dunkel marmorvithet, som ännu glödde liksom av en inre eld.

Ett svagt utrop av skräck, som genast kvävdes, gick över Lutes läppar. Stoets ena bakben tycktes slappas, och ett ögonblick vacklade den kapprakt uppresta kroppen av och an, och det var osäkert om den skulle falla framåt eller bakåt. Mannen, som lutade sig ur sadeln åt sidan för att inte komma under häs-

ten om den ramlade baklänges, lade sig med hela sin tyngd framåt och längs manken. Därigenom motvägdes den farliga lutningen, och stoet tog åter mark med framfötterna.

Men det blev inte bättre. Dolly sträckte ut så att ansiktslinjen nästan blev en fortsättning av halslinjen, och nu föll hon i sken och flög som en pil nedåt vägen.

För första gången blev Lute riktigt rädd. Hon sporrade Washoe Ban, men han kunde ej hålla samma fart som det galna stoet och blev småningom efter. Lute såg Dolly stanna och stegra sig igen, och hon hann fram just då stoet gjorde ett nytt försök att kasta av sin ryttare. Då Dolly jagat rundt en vägkrök, stannade hon plötsligt styvbent. Lute såg sin älskade flyga upp ur sadeln, då han vid den hastiga knycken förlorade sitt tag med skänklarna. Han hade visserligen rubbats ur sadeln, men icke blivit avkastad, och då stoet jagade vidare, såg Lute honom klänga sig fast med en hand i manen och ett ben tvärs över sadeln. Med en rask ansträngning återtog han sin plats och grep sig an med att få bukt på hästen.

Men Dolly vek av från vägen och rusade utför en gräsbebuxen sluttning prickad av otaliga gula mariposaliljor. En gammal gårdsgård nedanför den var intet hinder. Hon bröt sig igenom den som om den varit en gles spindelväv och försvann mellan buskarna. Lute följde efter utan tvekan, sporrade Ban genom öppningen i gårdsgården och dök in i snåret. Hon låg tätt intill hans hals för att slippa bli riven av trädgrenar och revor. Hon kände hästen sjunka ner i lummig grönska och i de kalla småstenarna på åns botten. Framför henne hördes ett plask av vatten,

och hon såg en glimt av Dolly, där hon rusade uppför den låga strandbanken och in i en dunge av dvärgekar, mot vilkas stammar hon försökte skrapa av sig sin ryttare.

Mellan träden hann Lute nästan upp henne, men kom hopplöst efter på den angränsande trädesåkern, över vilken Dolly flög med stolt förakt för besvärligt väglag och mullvadhål. Då hon vände i spetsig vinkel ut på den buskbeväxta marken där bortom, red Lute diagonalt tvärsöver och höll sedan in Ban; hon hade kommit först. Inifrån snåret hörde hon ett förfärligt knakande av buskar och grenar. Så bröt Dolly fram, och på släta marken störtade hon utmatad på knä på den mjuka jorden. Hon reste sig och stapplade framåt, men haltade och måste stanna. Hon var löddrig av ångestsvett och stod där och skalv ömkligt.

Chris satt ännu på hennes rygg. Hans skjorta var i trasor. Händernas insidor voro fulla av skråmor, och från hans ansikte strömmade blod ur ett gapande hål nära tinningen. Lute hade behärskat sig bra, men nu kände hon hastigt kväljningar och darrade av mattighet.

»Chris!» sade hon så tyst att det nästan var en viskning. Sedan suckade hon: »Gud ske lov.»

»Å, jag är all right», ropade han till henne och inlade i sin röst all den kraft han var mäktig, men det var inte mycket, ty han hade själv varit i en fruktansvärd nervös spänning.

Då han svingade sig ur sadeln, visade han hur sinnesrörelsen tagit på honom. Han började med en duktig muskelprestation, då han lyfte sitt ben över

sadeln, men då han stod på marken, måste han stödja sig mot den utmattade Dolly. Lute flög ur sadeln och slog armarna om honom i ett utbrott av tacksamhet.

»Jag vet var det finns vatten», sade hon ett ögonblick därefter.

De läto hästarna stå otjудrade, och hon ledde sin älskade till en sval vrå inne i snåret, där en kristallklar bergbäck sorlade fram.

»Vad var det du sade om att Dolly aldrig blev yster?» frågade han, då blodflödet stillats och hans nerver och pulsslag voro normala igen.

»Jag är alldeles häpen», svarade Lute. »Jag kan inte förstå det. Aldrig i hela sitt liv har hon gjort något sådant. Och alla djur tycka ju så mycket om dig — det är inte för det. Hon är ju en barnhäst. Jag var bara en liten flicka då jag red henne första gången, och ända till i dag...»

»Ja, i dag var hon allt utom barnhäst», inföll Chris. »Hon var en satan. Hon försökte skrapa av mig mot trädstammarna och trycka in min hjärna mot trädgrenarna. Hon försökte skrapa av mig i alla de trängsta håll hon kunde finna. Du skulle ha sett henne tränga sig igenom. Såg du hur hon försökte kasta av mig?»

Lute nickade.

»Alldeles som en vildhäst.»

»Men vad vet hon om sådana konster?» frågade Lute. »Ingen har någonsin sett henne kasta av sin ryttare — ingen.»

Han ryckte på axlarna. »Kanske någon för längesedan glömd instinkt, som har vaknat upp igen.»

Flickan reste sig med beslutsam min. »Det skall jag nog ta reda på», sade hon.

De gingo tillbaka till hästarna och läto Dolly undergå en noggrann undersökning som ej ledde till något resultat. Hovar, ben, betsel, mun, kropp — allt var som det skulle. Sadeln och sadeltäcket hade ingenting som retade eller stack, ryggen var slät och utan rispor. De sökte några märken efter ormbett eller insektsting, men funno ingenting.

»Vad det än var, så var det inbillning, så mycket är säkert», sade Chris.

»Förhärning», föreslog Lute.

De skrattade åt den idén, ty bägge voro de det tjugonde århundradets barn, sunda och normala, roade av idealisternas fjärilsjakt, men de stannade alltid inför det sluttande plan där vidskepelsen börjar.

»En ond ande», skrattade Chris. »Men vad har jag gjort för ondt, efter jag skulle bli så straffad?»

»Nu är du alldeles för inbilsk», svarade Lute. »Då är det mera sannolikt något ondt som Dolly har gjort, jag vet inte vad. Du kom med alldeles av en händelse. Jag kunde ha suttit på hennes rygg i dag... eller tant Mildred eller vem som helst.»

Medan hon sade detta, tog hon stigbygelremmen och ämnade förkorta den.

»Vad gör du?» frågade Chris.

»Jag ämnar rida Dolly hem.»

»Nej, det blir ingenting av», förklarade han. »Det vore dålig disciplin. Efter vad som har hänt är jag helt enkelt tvungen att rida henne hem.»

Men det var ett mycket matt och mycket sjukt sto han red, stapplande och haltande, ansatt av nervösa

ryckningar och muskelkramp — dyningar efter den fruktansvärda pers hon genomgått.

»Jag tror att jag skall tycka om en versbok och en hängmatta efter allt vad som händt», sade Lute, då de redo in i lägret.

Det var ett sommarläger av stadströtta människor uppslaget i en lund av höga rödfuror, genom vilkas höga kronor solskenet silade ner, brutet och dämpat till mildt ljus och sval skugga. På avstånd från huvudlägret lågo köket och tjänstfolkets tält, och halvvägs däremellan var den stora matsalen inhägnad av levande furupelare, där det alltid fanns friska fläktar och där det ej behövdes någon baldakin för att utesluta solen.

»Stackars Dolly, hon är verkligen sjuk», sade Lute om kvällen, då de kommo tillbaka efter att ha sett om stoet ännu en gång. »Men du blev inte skadad, Chris, och det är tillräckligt för en liten kvinnovarelse att vara tacksam för. Jag trodde att jag visste det, men inte förr än i dag har jag vetat hur mycket du är för mig. Jag hörde bara tramp och strid inne i snåret. Jag kunde inte se dig eller veta hur det gick med dig.»

»Mina tankar voro hos dig», svarade Chris och kände en tryckning av handen som vilade på hans arm.

Hon vände sitt ansikte mot hans och mötte hans läppar.

»God natt», sade hon.

»Kära Lute, kära Lute», smekte han henne med rösten, medan hon avlägsnade sig i skymningen.

* * *

»Vem går efter posten?» ropade en kvinnoröst mellan träden.

Lute slog igen boken som de läst i och suckade.

»I dag skulle vi inte rida», sade hon.

»Låt mig göra det», föreslog Chris. »Du stannar här. Jag är tillbaka i en blink.»

Hon skakade på huvudet.

»Vem går efter posten?» envisades rösten.

»Var är Martin?» ropade Lute med höjd röst.

»Jag vet inte», svarade rösten. »Robert tog honom visst med sig någonstans . . . för att köpa hästar eller fiska, jag vet inte vad. Det finns verkligen ingen här mer än Chris och du. För övrigt få ni då bättre aptit till middagen. Ni ha legat i hängmattan hela dagen. Och onkel Robert *måste* ha sin tidning.»

»Då ska vi ge oss av, lilla tant», ropade Lute och steg ur hängmattan.

Några minuter därefter voro de ridklädda och höllo på att sadla sina hästar. De redo ut på landsvägen, där eftermiddagssolen gassade, och styrde kurs bortåt Glen Ellen. Den lilla staden låg och sov i solskenet, och den sömnige diversehandlaren och postmästaren höll knappt sina ögon öppna längre än som behövdes för att lämna ut en packe tidningar och brev.

En timme senare veko Lute och Chris av från vägen och följde en kreatursstig utför den höga strandbanken för att vattna hästarna, innan de återvände till lägerplatsen.

»Dolly ser ut som om hon alldeles hade glömt gårdagen», sade Chris då de läto sina hästar vada ut till knäna i det porlande vattnet. »Se på henne.»

Stoet hade lyft upp huvudet och spetsat öronen,

då en vaktel prasslade i snåret. Chris lutade sig fram och kliade henne omkring öronen. Dolly blev synbarligen förtjust och lade sitt huvud över manken på hans egen häst.

»Som en kattunge», sade Lute.

»Men jag kan aldrig mera lita riktigt på henne», sade Chris. »Inte efter hennes galenskaper i går.»

»Jag har också en känsla av att du sitter säkrare på Ban», skrattade Lute. »Det är besynnerligt. Min tro på Dolly är orubbad. Jag känner mig alldeles trygg igen. Ban däremot litar jag på lika fast som förut. Se på hans halslinje! Är han inte vacker? Han kommer att bli lika klok som Dolly, då han blir lika gammal som hon.»

»Det tror jag också», svarade Chris skrattande. »Ban skulle aldrig kunna spela mig något spratt.»

De läto hästarna stiga upp ur vattnet. Dolly stannade för att med mulen jaga bort en fluga från sitt knä, och Ban trängde sig förbi henne på den smala vägen. Utrymmet var för knappt för att få honom att vända utan mycket besvär, och Chris lät honom gå. Lute, som red efter, betraktade sin älskades rygg och njöt av den nakna halsens form och linjer ut till de muskulösa axlarna.

Plötsligt höll han in sin häst. Hon kunde ej göra annat än se på, så hastigt gick alltsammans. Nedanför och ovanför var den nästan lodräta strandbanken. Själva vägen var knappast bredare än en gångstig. Men Washoe Ban strök baklänges och svängde på samma gång rundt, stod ett ögonblick kapprak i luften och föll så baklänges från vägen.

Det kom så oväntat och så hastigt att ryttaren

drogs med i fallet. Han hade ej hunnit svinga sig ner på vägen. Innan han visste ordet av var han indragen i fallet, och han gjorde det enda som var möjligt — släppte stigbyglarna och kastade sig ut i luften, åt sidan. Det var tolv fot till stenarna där nere. Där satt han upprätt med huvudet upplyftat och ögonen riktade på hästen som var på väg att störta över honom.

Chris reste sig vig som en katt och tog i detsamma ett språng åt sidan. I nästa ögonblick låg Ban bredvid honom. Djuret sprattlade litet och uppgav det förfärliga skrik som hästar stundom ge ifrån sig då de skadat sig livsfarligt. Han hade fallit nästan på rygg, och i denna ställning låg han kvar, med huvudet vridet åt sidan, bakbenen slappa och orörliga och frambenen matt kavande i luften.

Chris såg upp för att lugna Lute.

»Nu börjar jag bli van vid det», smålog hon mot honom. »Jag behöver väl inte fråga, om du har gjort dig illa? Kan jag göra något?»

Han smålog tillbaka och gick till det stupade djuret, spände upp sadelgjorden och rätade ut huvudet.

»Tänkte just det», sade han efter en hastig undersökning. »Det föreföll mig så. Hörde du det kraschande ljudet?»

Hon ryste.

»Ja, det var livets punkt och slut, Ban kommer aldrig att göra någon nytta mer.» Han började klättra upp till stigen. »Jag har ridit Ban för sista gången. Låt oss nu ge oss av hem.»

Uppe på strandbanken vände Chris sig om och tittrade ner.

»Farväl, Washoe Ban!» ropade han. »Farväl, kamrat.»

Djuret ansträngde sig att lyfta på huvudet. Det var tårar i Chris' ögon, då han hastigt vände sig bort, och även i Lutes ögon, då de mötte hans. Hon klädde ej sitt deltagande i ord, men hennes hand tryckte hårdt hans, medan han gick bredvid hennes häst nedåt den dammiga vägen.

»Han gjorde det med flit», utbrast Chris plötsligt. »Utan föregående varning. Han kastade sig baklänges med flit.»

»Ja, utan föregående varning», medgav Lute. »Jag såg på. Och jag såg hur det gick till. Han svängde rundt och kastade sig ner på samma gång, alldeles som om du själv hade tvingat honom till det genom ett våldsamt ryck bakåt.»

»Jag gjorde ingenting, det kan jag bedyra. Jag tänkte inte ens på honom. Han gick naturligtvis med tämligen lösa tyglar.»

»Jag skulle ha sett det, om du hade gjort det», sade Lute. »Men alltsammans var över, innan du hunnit göra något. Det var inte din hand, inte ens din omedvetna hand.»

»Då var det någon osynlig hand som sträcktes ut, jag vet inte varifrån.»

Han tittade spefullt uppåt himlen och smålog åt den fantastiska idén.

Martin steg fram för att ta emot Dolly, då de kommo till den ända av skogsdungen där stallet låg, men hans min uttryckte ingen förvåning då han såg att Chris kom hem till fots. Chris höll sig ett ögonblick några steg efter Lute.

»Kan ni skjuta en häst?» frågade han.

Stalldrängen nickade och sade sedan: »Ja, sir», med en ännu eftertryckligare nick.

»Hur bär ni er åt?»

»Drar en linje från ögonen till öronen — tvärsöver, menar jag. Och där linjerna skära varandra...»

»Just så», avbröt Chris. »Ni känner till vattningsstället vid den andra flodkröken. Där träffar ni på Ban med bruten rygg.»

* * *

»Jaså, är du här? Jag har sökt efter dig allt sedan middagen. Det är någon som väntar ivrigt på dig.»

Chris kastade bort sin cigarr, gick sedan och satte foten på dess brinnande ända.

»Du har väl inte talat om det för någon? Det där om Ban?» frågade han.

Lute skakade på huvudet. »Det få de tids nog veta. Martin skall tala om det för onkel Robert i morgon.»

»Men var inte så ledsen för det», sade hon efter ett ögonblicks tystnad och smög sin hand i hans.

»Han var min fölunge», sade han. »Ingen annan än du har ridit honom. Jag har själv ridit in honom. Jag har känt honom sedan han föddes. Jag kände honom så ut och in, alla hans vanor och små kaprioler, och jag skulle ha kunnat våga mitt liv på att det var omöjligt för honom att göra något sådant. Det hela kom så oförmodat, han tuggade inte på betslet, var inte orolig. Jag har tänkt på det. Han var för resten aldrig istadig, orolig eller olydig. Och det

hade han ju inte tid till. Det var en impuls, och han lydde den snabbt som blixten. Jag är alldeles häpen över att det gick så fort. Efter en sekund voro vi över vägkanten och i luften.

Det var avsiktligt — avsiktligt självmord. Och mordförsök. Det var en intrig. Jag var offret. Han hade mig i sitt våld, och han kastade sig över med mig. Och ändå hatade han mig inte. Han älskade mig . . . så mycket som en häst kan älska. Jag är alldeles förbryllad. Jag kan inte förstå det, lika litet som du kan förstå Dollys beteende i går.»

»Men hästar kunna få koller, Chris», sade Lute. »Det vet du. Det är bara en egendomlig tillfällighet att två hästar skulle få sådana där anfall inom två dagar, då du red dem.»

»Ja, det är den enda förklaringen», svarade han och började gå bredvid henne. »Men vem är det som väntar på mig?»

»Psykografen.»

»Å, jag kommer ihåg. Det blir någonting nytt för mig. Jag gick miste om det den där gången för längesedan, då jag var så rasande modern.»

»Det gjorde vi alla», svarade Lute, »utom mrs Grantly. Det tycks vara hennes favoritvurm.»

»En trolsk liten varelse», anmärkte han. »Hon består bara av nerver och ett par svarta ögon. Jag slår vad om att hon inte väger nittio skålpund, och då är ändå det mesta magnetism.»

»Hon är riktigt hemsk . . . ibland.» Lute ryste ofrivilligt. »Hon gör att jag känner kalla kårar över ryggraden.»

»Striden mellan det sunda och det sjukliga», för-

klarade han torrt. Lägg märke till att det är de sunda som alltid få kallkårar. Det få aldrig de sjuka. De framkalla dem hos andra. Det ligger i deras natur. Vår ha de dina fått tag i henne?»

»Jag vet inte — jo, det vet jag för resten. Tant Mildred träffade henne visst i Boston — men jag vet inte heller. I alla händelser kom mrs Grantly till Californien och måste naturligtvis göra visit hos tant Mildred. Du vet att vi hålla öppen taffel.»

De stannade där en öppning mellan två stora rödfurors stammar utgjorde ingång till matsalen. Mellan sammanflätade grenar kunde de se stjärnorna. Salen med sina pelare av trädstammar var upplyst med vaxljus. Omkring bordet sutto fyra personer med ögonen riktade på psykografen. Chris betraktade dem och erfor en viss sorgsen självförebåelse, då hans blick en sekund stannade på Lutes tant Mildred och onkel Robert, som voro så blida i sin mogna medelålder och så godmodigt glada trots de små stötar livet hade givit dem. Han kastade blott en hastig, ironisk blick på den svartögda och bräckliga mrs Grantly och lät sedan sina ögon stanna på den fjärde personen, en ståtlig man med stort huvud och gråa tinningar, som kontrasterade emot hans solida och ungdomliga ansikte.

»Vem är det?» viskade Chris.

»En mr Barton. Tåget var försenat. Det är därför du inte träffade honom vid middagen. Han är bara kapitalist — vattenkrafts-elektricitets-transmittör eller något i den vägen.»

»Han ser inte ut att lida av någon överflödig fantasi.»

»Det är inte gärna möjligt. Han har ärvt sina pengar. Men han är nog förståndig att hålla på dem och leja andra människors hjärnor. Han är mycket konservativ.»

»Det är vad man kan vänta», kommenterade Chris. Hans blick gick tillbaka till de båda som varit far och mor för flickan bredvid honom. »Vet du», sade han, »det kändes som ett slag i går, då du sade mig att de hade vändt sig emot mig och att jag knappt var tåld. Jag kände mig sedan, i går kväll, riktigt skuldbelastad då jag träffade dem, rädd och darrande — och i dag också. Men ändå kunde jag inte märka någon förändring i deras sätt mot mig.»

»Käre vän», suckade Lute, »gästfrihet är någonting lika naturligt för dem som att andas. Men det är nog inte bara det. De rara människorna äro alltigenom ärliga. Hur strängt de än klandra dig, då du är frånvarande, vekna de och bli idel varm vänlighet, då de träffa dig. Så snart deras ögon vila på dig bubblar deras tillgivenhet och kärlek upp. Du är sådan. Alla djur hålla av dig. Alla människor hålla av dig. Det rå de inte för. Och du rå inte heller för det. Du är absolut älskvärd, och det bästa är att du inte vet det. Du vet det inte nu. Just nu då jag säger dig det förstår du det inte, och du kommer aldrig att förstå det — och just denna oförmåga att förstå det är ett av skälen varför du är så omtyckt. Du är misstrogen nu och skakar på huvudet, men jag vet det, jag som är din slavinna, och alla människor veta det, ty de äro också dina slavar.

Om en minut skola vi gå in till dem. Lägg då märke till den nästan moderliga ömhet som tändes i

tant Mildreds ögon. Hör på tonfallet i onkel Roberts röst då han säger: »Nå, Chris, min gosse?» Och se hur mrs Grantly smälter, bokstavligen smälter, som en dagdroppe i solen.

Och nu Barton där. Du har aldrig sett honom förr. Du kommer att be honom röka en cigarr tillsammans med dig, då vi andra ha gått till sängs — du, en obemärkt herr Vemsomhelst, och han, en man på många millioner, en mäktig man, uppblåst och dum som en oxe; och han skall följa med dig ut och röka cigarren och trava efter dig som en liten hund, din lilla hund. Han tänker inte på att han gör det, men han gör det i alla fall. Å, jag vet det så väl, Chris. Jag har iakttagit dig så ofta och älskat dig för det där och älskat dig ännu mer, emedan du var så förtjusande och blindt omedveten om vad du gjorde.»

»Jag är nära att spricka av egenkärlek över vad du säger mig», skrattade han, i det han lade sin arm omkring henne och drog henne intill sig.

»Ja», viskade hon, »och just i detta ögonblick, då du skrattar åt allt vad jag har sagt, drar du till dig — din känsla, din själ, kalla det vad du vill, men det är du själv — drar du till dig hela den kärlek som finns inom mig.»

Hon slöt sig närmare honom och suckade liksom av trötthet. Han tryckte en lätt kyss på hennes hår och slöt om henne med fast ömhet.

Tant Mildred gjorde en hastig rörelse och såg upp från psykografen.

»Seså, låt oss börja nu», sade hon. »Det blir snart kyligt. Var äro barnen, Robert?»

»Här äro vi», ropade Lute och gjorde sig lös.

»Bered dig nu på kallkåarna», viskade Chris, i det de trädde fram.

Lutes förutsägelse om sättet varpå hennes älskade skulle bli mottagen gick i fullbordan. Mrs Grantly — eterisk, osund, gnistrande av kall magnetism — blev varm och smälte som om hon verkligen vore dagg och han solen. Mr Barton flinade förtjust emot honom och var kolossalt älskvärd. Tant Mildred hälsade på honom med den innerligaste modersömhets, och onkel Robert frågade gladt och hjärtligt: »Nå, Chris, min gosse, hur gick ridten?»

Men tant Mildred svepte schalen tätare omkring sig och skyndade på dem att ta del i vad man nu hade för händer. På bordet låg ett ark papper. Över detta, vilande på tre stöd, fanns en liten trekantig inrättning av smala träribbor. Två av stöden hade lätttrörliga trissor. Det tredje, som var anbragt i triangelns spets, var försett med en blyertspenna.

»Vem börjar?» frågade onkel Robert.

Det blev ett ögonblicks tvekan, sedan lade tant Mildred sin hand på träribborna och sade: »Någon skall ju alltid bli till åtlöje för de andra.»

»Modig kvinna», utbrast hennes man i beundrande ton. »Gör nu ert värsta, mrs Grantly.»

»Jag?» frågade damen. »Jag gör ingenting. Kraften, eller vad ni nu vill kalla det, är utanför mig, liksom den är utanför er alla. Jag vågar inte säga vad denna kraft är. Det finns en sådan kraft. Jag har haft bevis därpå. Och ni skola säkert också få bevis på den. Var nu goda och var tysta allesammans. Håll handen lätt men säkert på apparaten, mrs Story, men gör ingenting med avsikt.»

Tant Mildred nickade och stod med handen på psykografen, medan de andra bildade en tyst och förväntningsfull krets omkring henne. Men ingenting inträffade. Minuterna gingo, och psykografen var orörlig.

»Ge er till tåls», rådde mrs Grantly. »Spjärna inte emot några inflytanden som ni kanske känner verka på er. Men gör ingenting själv. Kraften åtar sig allt. Ni kommer att känna er tvungen att göra något, och den impulsen blir alldeles omotståndlig.»

»Jag önskar att impulsen ville skynda sig», protesterade tant Mildred efter fem orörliga minuter.

»Bara litet till, mrs Story, bara litet till», sade mrs Grantly lugnande.

Plötsligt började det rycka i tant Mildreds hand. Hennes ansikte fick ett oroligt uttryck, då hon märkte handens rörelser och hörde kratsandet av blyertspennan i psykografens spets.

Detta fortgick i ytterligare fem minuter, men sedan tog tant Mildred med ansträngning bort handen och sade med ett nervöst skratt:

»Jag vet inte om jag gjorde det själv eller inte. Jag vet bara att jag blev nervös där jag stod som en psykisk fjolla med alla edra högtidliga ansikten vända emot mig.»

»Kråkfötter», var onkel Roberts omdöme, då han såg på papperet, varpå hon hade klottrat.

»Alldeles oläsligt», förklarade mrs Grantly. »Det ser inte alls ut som skrift. Kraften har inte börjat verka än. Vill ni försöka, mr Barton?»

Han steg fram, gravitetiskt villig att vara till lags, och lade sin hand på attiraljen. I tio långa, slöa mi-

nuter stod han där orörlig som en staty, en stel personifikation av affärsseklet. Det började arbeta i onkel Roberts ansikte. Han blinkade, snörpte på munnen, gav ifrån sig dämpade strupljud, djupt nedifrån, slutligen fnös han till, förlorade självbehärsningen och brast i gapskratt. Alla stämde in i hans munterhet, även mrs Grantly. Mr Barton skrattade med de andra, men han var litet stött.

»Försök ni, Story», sade han.

Ännu skrattande och övertalad av Lute och hustrun lade onkel Robert sin hand på psykografen. Plötsligt blev hans ansikte allvarligt. Hans hand hade börjat röra sig, och man hörde blyertspennan kratsa över papperet.

»För tusan», mumlade han, »det var egendomligt. Se på det. Jag gör det inte själv. Jag vet att jag inte gör det. Se så handen går! Se bara!»

»Seså, Robert, kom inte med dina löjliga upptåg nu», varnade hans hustru honom.

»Jag gör det inte, säger jag», svarade han harmset. »Kraften har fått tag i mig. Fråga mrs Grantly. Säg till henne att hejda den, om ni vill att den skall hejdas. Jag kan inte hejda den. För tusan, se då på den där slängen! Jag gjorde den inte. Jag har aldrig i mitt liv skrivit med slängar.»

»Försök att vara allvarsamma», förmanade mrs Grantly dem. »Under en sådan tanklös stämning kan inte psykografen arbeta ordentligt.»

»Så där ja, nu är det nog färdigt», sade onkel Robert och tog bort handen. »Låt se nu.»

Han lutade sig fram och satte sina glasögon till rätta. »Det är i alla fall något skrivet, och det ha

inte ni andra kunnat åstadkomma. Se här, Lute, du har unga ögon.»

»Å, sådana slängar!» utbrast Lute då hon såg på papperet. »Och se här, det är två olika stilar.»

Hon började läsa: *»Detta är den första lösningen. Inpräglade den satsen: 'Jag är en positiv ande, på inga villkor en negativ.' Fullfölj sedan och koncentrera er på positiv kärlek. Sedan skola frid och harmoni vibrera genom och omkring er kropp. Er själ . . . Här börjar den andra stilen. Det lyder så här: Bölgrodan 95, Dixie 16, Gyllne ankaret 65, Guldberget 13, Jim Butler 70, Jumbo 75, Nordstjärnan 42, Rescue 7, Black Butte 75, Bruna Hoppet 16, Järnsnurren 3.»*

»Järnsnurren står ganska lågt», mumlade mr Barton.

»Nu har du fuskat igen, Robert!» utropade tant Mildred i förebrående ton.

»Nej, det har jag visst inte», bedyrade han. »Jag läser bara som det står. Men hur tusan — ber om ursäkt — det där har kommit att stå på papperet, skulle jag gärna vilja veta.»

»Ert undermedvetna jag», föreslog Chris. »Ni har läst prisnoteringarna i dagens tidning.»

»Nej, det har jag inte, men i förra veckan tittade jag på den där spalten.»

»En dag eller ett år är detsamma för det undermedvetna jaget», sade mrs Grantly. »Det undermedvetna jaget glömmer aldrig. Men jag påstår inte att detta kommer från det undermedvetna. Jag vill inte säga varifrån jag tror att det kommer.»

»Men den första ramsan då?» frågade onkel Robert. »Det låter ungefär som jag föreställer mig Christian science . . .»

»Eller teosofi», föreslog tant Mildred. »Ett budskap till en nyomvänd.»

»Fortsätt, läs det övriga», befallde hennes man.

»*Detta sätter er i förbindelse med de mäktigare andarna*», läste Lute. »*Ni skall bli en av oss, och ert namn skall vara 'Arya', och ni skall — — Erövraren 20, Riket 12, Columbia-berget 18, Halvvägs 140 — och . . . ja, det är allt. Nej, här är ännu en släng: Arya, från Kandor . . . det måste säkert vara mahatman.*»

»Jag skulle vilja höra er förklara det där teosofiska från det undermedvetnas synpunkt, Chris», sade onkel Robert i utmanande ton.

Chris ryckte på axlarna. »Finns ingen förklaring. Ni måste ha fått ett budskap avsett för någon annan.»

»Linjekontakt kanske?» fnittrade onkel Robert. »Andlig trådlös telegrafi från flera håll, skulle jag kalla det.»

»Det är nonsens», sade mrs Grantly. »Aldrig har jag varit med om att psykografen burit sig så oförsvarligt åt. Det är störande krafter som verka. Det kände jag från början. Det är kanske därför att ni alla ta det för skämtsamt. Ni ä' för muntra.»

»En viss passande värdighet skulle vara fördelaktig», medgav Chris och lade sin hand på psykografen. »Låt mig försöka. Och ingen av er får skratta eller fnittra eller ens tänka på skratt och fnitter. Och om ni vågar fnysa en enda gång, onkel Robert, är det omöjligt att säga vilken ockult hämnd som kankomma att drabba er.»

»Jag skall vara snäll», svarade onkel Robert. »Men om jag verkligen måste fnysa, får jag väl smyga mig avsides i tysthet?»

Chris nickade. Hans hand hade redan börjat röra sig. Det hade ej varit några förberedande sprittningar eller försök att skriva. Hans hand började genast, och blyertspennan rörde sig fort och jämnt över papperet.

»Se på honom», viskade Lute till sin tant. »Se så blek han är.»

Chris föreföll störd av hennes röst, och sedan höllo alla sig tysta. Man hörde endast pennans oavbrutna kratsande. Plötsligt drog han bort handen, som om han fått ett styng. Med en suck och en gäspning tog han ett steg bort från bordet och stirrade som en nyvaken på deras ansikten.

»Jag tror att jag skrev något», sade han.

»Det vill jag lova», sade mrs Grantly belåtet, i det hon höll upp papperet och såg på det.

»Läs det högt», sade onkel Robert.

»Så här lyder det. Det börjar med 'akta dig' skrivet tre gånger och med mycket större bokstäver än det andra. Akta dig! Akta dig! Akta dig! — — — *Chris Dunbar, jag ämnar tillintetgöra dig. Jag har redan gjort två attentat mot ditt liv och misslyckats. Men jag skall lyckas. Jag är så säker på att jag skall lyckas, att jag vågar säga dig det. Jag behöver ej säga dig varför. Det vet du i ditt hjärta. Det onda du gör — och här slutar det tvärt.*»

Mrs Grantly lade ifrån sig papperet på bordet och såg på Chris, som redan blivit mål för allas blickar och som gäspade liksom av överväldigande sömnebgar.

»Det var då en riktigt blodtörstig vändning», anmärkte onkel Robert.

»Jag har redan gjort två attentat mot ditt liv», läste

mrs Grantly på papperet, som hon ögnade igenom för andra gången.

»Mot mitt liv?» frågade Chris mellan två gäspningar. »Mitt liv har ju inte varit utsatt för fara en enda gång. Å, vad jag är sömnig!»

»Min gosse, du tänker på människor av kött och blod», skrattade onkel Robert. »Men detta är en ande. Osynliga varelser ha gjort attentat mot ditt liv. Spöken ha förmodligen velat strypa dig under sömnen.»

»Å, Chris!» utbrast Lute impulsivt. »I eftermiddags! Handen som måste ha gripit tag i dina tyglar.»

»Jag skämtade ju», invände han.

»Ja, men . . .» Lute talade ej ut vad hon tänkte.

Mrs Grantly blev ivrig; hon hade fått upp ett spår. »Vad var det i eftermiddags? Var ert liv i fara?»

Chris' sömnhet var borta. »Nu börjar jag själv bli intresserad», medgav han. »Vi ha inte sagt något om det. Han bröt ryggen av sig i eftermiddags. Han kastade sig ner från strandbanken, och jag var nära att komma under honom.»

»Så underligt», sade mrs Grantly högt för sig själv. »Det ligger något under detta. Det är er en varning. Och i går gjorde ni er illa, då ni red miss Storys häst! Det är två attentat!»

Hon såg triumferande på dem. Psykografen var hämnad.

»Dumheter», skrattade onkel Robert, men med en viss liten retlighet i sitt sätt. »Sådant händer inte nu för tiden. Vi leva i det tjugonde århundradet, min bästa mrs Grantly. Och det där smakar medeltid, minst sagt.»

»Jag har gjort så underbara rön med psykografen», började mrs Grantly, men avbröt sig plötsligt och gick till bordet och lade handen på psykografen.

»Vem är du?» frågade hon. »Vad heter du?»

Pennan började genast skriva. Allas ansikten, utom mr Bartons, böjde sig nu över bordet och följde pennan.

»Det är Dick», utbrast tant Mildred med en viss nervositet i rösten.

Hennes man rätade upp sig, och hans ansikte blev för första gången allvarligt.

»Det är Dicks namnteckning», sade han. »Jag skulle känna igen den bland tusen.»

»Dick Curtis», läste mrs Grantly högt. »Vem är Dick Curtis?»

»Det här är sannerligen märkvärdigt!» inföll mr Barton. »Bägge stilarna äro densamma. Egendomligt, tycker jag, verkligen egendomligt.»

»Låt mig se», sade onkel Robert, i det han tog papperet och granskade det. »Ja, det är Dicks stil.»

»Men vem är Dick?» envisades mrs Grantly. »Vem är denne Dick Curtis?»

»Dick Curtis var kapten Rickard Curtis», svarade onkel Robert.

»Han var Lutes far», ifyllde tant Mildred. »Lute antog vårt namn. Hon har aldrig sett honom. Han dog då hon var några veckor gammal. Han var min bror.»

»Märkvärdigt, högst märkvärdigt.» Mrs Grantly tänkte på vad psykografen hade sagt. »Det *har varit* två attentat mot mr Dunbars liv. Det kan inte förklaras genom det undermedvetnas inflytande, ty ingen av oss visste om händelsen i dag.»

»Jag visste om den», svarade Chris, »och det var jag som höll handen på psykografen. Den förklaringen är enkel.»

»Men stilen», inföll mr Barton. »Vad ni skrev och vad mrs Grantly skrev ser likadant ut.»

Chris lutade sig fram och jämförde stilarna.

»För övrigt», utropade mrs Grantly, »känner mr Story igen stilen.»

Hon såg på honom för att få bekräftelse.

Han nickade. »Ja, det är Dicks stil. Det kan jag svära på.»

Men Lutes fantasi arbetade. Medan de andra debatterade för och emot och luften var full med fraser — »psykiska fenomen», »själshypnotism», »residuum av oförklarad sanning» och »spiritism» — återsåg hon i andanom den bild hon i sin barndom gjort sig av fadern som hon aldrig sett. Hon hade hans värja, det fanns flera gammaldags daguerrotyper, hon mindes mycket som sagts om honom, historier som berättats om honom — och allt detta utgjorde det material varav hon byggt upp hans bild i sin barnsliga fantasi.

»Vi ha ju den möjligheten att en själ omedvetet suggererar en annan», sade mrs Grantly, men Lute såg för sig sin far ridande på sin stora rödgråa stridshäst. Nu anförde han sin trupp. Hon såg honom under ensamma spanarefärder eller midt ibland de tjutande indianerna vid Salt Meadows, varifrån han kom tillbaka med endast tio procent av sitt folk. Och hos den bild hon gjort upp för sig av honom återspeglades hans själsläggning sådan hon tänkte sig den i sin pietetsfulla esteticism — hans tapperhet, hans livliga temperament, hans impulsiva ridderlig-

het, hans uppbrusande häftighet då det gällde en rättvis sak, hans varma ädelmod och lätthet att förlåta, hans chevalereska idéer som tycktes härstamma från medeltiden. Först och sist och dominerande allt såg hon i hans ansikte den heta lidelsefullhet och den raskhet i att handla som hade inbringat honom namnet »kämpen Dick Curtis».

»Vi måste kontrollera detta», hörde hon mrs Grantly säga. »Låt miss Story försöka psykografen. Det kanske kommer ett ytterligare budskap.»

»Nej, nej, för all del», inföll tant Mildred, »det är för hemskt. Det är säkert orätt att störa de döda. Dessutom är jag nervös. Eller ännu bättre . . . låt mig gå till sängs, så kunna ni sedan fortsätta med edra experiment. Det blir det bästa, och sedan kunna ni tala om det för mig i morgon bittida.» Då tant Mildred drog sig tillbaka och man sade godnatt, var det endast mrs Grantly som gjorde några lama invändningar.

»Robert kommer tillbaka», ropade tant Mildred, »så snart han har följt mig till mitt tält.»

»Det vore synd att uppge det nu», sade mrs Grantly. »Vi skola kanske få göra de sällsammaste rön. Vill ni inte försöka, miss Story?»

Lute lydde, men då hon lade handen på psykografen, erfor hon en obestämd, namnlös fruktan för att så där leka med det övernaturliga. Hon var en dotter av det tjugonde århundradet, och detta var medeltid, hade onkeln sagt. Men hon kunde ej skaka av sig den instinktliska skräck som vaknade inom henne — människans arv från de vilda, tjutande tidsåldrar, då hennes ludna, aplika prototyp var rädd för mörk-

ret och personifierade naturkrafterna i skräckinjagande föremål.

Men då den hemlighetsfulla makten satte hennes hand i rörelse och tvingade den att skriva på papperet, försvann allt det ovanliga ur situationen, och hon kände endast en viss nyfikenhet. Ty hon såg för sig en annan syn — denna gång modern, av vilken hon ej heller hade något minne. Icke skarp och livlig som faderns, utan dunkel och otydlig var den bild hon gjorde sig av sin mor — ett helgonansikte med en gloria av älsklighet, godhet och mildhet och framför allt präglad av en lugn beslutsamhet, en fast vilja, som dock ej gjorde något väsen av sig och under hennes levnad huvudsakligen tagit sig uttryck i resignation.

Lutes hand hade upphört att röra sig, och mrs Grantly läste redan det skrivna.

»Det är en annan stil», sade hon. »En fruntimmersstil. Det är undertecknat 'Martha'. Vem är Martha?»

Lute blev icke överraskad. »Det är min mor», sade hon helt lugnt. »Vad säger hon?»

Hon hade ej blivit sömnig som Chris, men hennes vanliga livlighet var dämpad, och hon kände en behaglig trötthet. Och medan budskapet lästes upp, såg hon hela tiden sin mor för sig.

»Älskade barn», läste mrs Grantly, »rätta dig inte efter honom. Han var alltid häftig och talade ofta oöverlagda ord. Var ingen smulgråt mot din älskade. Kärleken kan ej göra något ondt. Det är en synd att förneka kärleken. Lyd ditt hjärta, så gör du ingenting orätt. Lyd världsliga konsiderationer, lyd högmodet,

lyd dem som söka bearbeta dig mot ditt hjärtas ingivelser, och du begår synd. Rätta dig inte efter din far. Han är ond nu, som han brukade då han levde, men han skall nog inse att mitt råd är klokt, ty det brukade han göra då han levde. Älska, mitt barn, och älska ömt. — Martha.»

»Låt mig se det», utropade Lute, i det hon tog papperet och slukade det skrivna med sina ögon. Hon skälvde av outtalad kärlek till denna mor som hon aldrig hade sett, och detta skrivna budskap från gravens tycktes, bättre än fantasibilden av henne, ge en säker föreställning om att hon verkligen en gång funnits till.

»Detta är märkvärdigt», upprepade mrs Grantly. »Aldrig har jag varit med om något sådant. Tänk på det, min kära vän, både er far och er mor ha varit här hos oss i kväll.»

Lute ryste. Tröttheten var borta, och hon var sig lik igen, darrande av instinktlik fruktan för det osedda. Och det pinade henne att hennes föräldrars verkliga eller inbillade närvaro eller påminnelserna om dem hade manifesterat sig inför dessa båda främlingar, den osunda och hysteriska mrs Grantly och den slöe och enfaldige mr Barton, som var så plump både till kropp och själ. Och det föreföll henne också otillständigt att dessa främlingar skulle få en inblick i det förtroliga förhållandet mellan henne och Chris.

Hon hörde sin onkels steg nalkas, och situationen stod i det klaraste ljus för henne. Hon vek hastigt ihop papperet och gömde det i barmen.

»Var god och inte säg något till honom om detta

andra budskap, mrs Grantly och ni mr Barton. Inte till tant Mildred heller. Det skulle endast irritera dem och vålla dem onödig oro.»

Hon hyste också en tyst önskan att skydda sin älskade, ty hon visste att hans skeva ställning till hennes onkel och tant skulle, omedvetet för dem, förvärras genom psykografens mystiska utsago.

»Och låt oss nu slippa höra mera av psykografen», fortfor Lute hastigt. »Låt oss glömma allt detta nonsens.»

»Nonsens, kära barn?» protesterade mrs Grantly med ovilja, då onkel Robert trädde in i kretsen.

»Nå», sade han, »vad har här försiggått?»

»Den frågan kommer för sent», svarade Lute i lätt ton. »Inga flera börsmeddelanden för din räkning. Psykografens roll är utspelad för i kväll, och vi ha avbrutit diskussionen om sakens teoretiska sida. Vet du av, hur mycket klockan har blivit?»

*   *   *

»Nå, vad gjorde du i går kväll, sedan vi gått?»

»Å, jag gick ut och gick», svarade Chris.

Lute såg skälmaktig ut, då hon frågade med ett lekfullt koketteri som tydligen var spelat: »Med... mr Barton?»

»Ja visst.»

»Och ni rökte?»

»Ja. Varför frågar du det?»

Lute brast i ett muntert skratt. »Alldeles som jag sade att du skulle göra. Är jag inte en profetissa? Men jag visste innan jag nu fick se dig, att min spå-

dom hade gått i fullbordan. Jag har nyss skilts från mr Barton, och jag visste att han hade promenerat med dig i går kväll, ty han svär vid alla sina fetischer och idoler att du är en utomordentligt präktig ung man. Om jag också blundat, skulle jag ha sett att han fallit offer för Chris-Dunbar-förtrollningen. Men jag har inte slutat förhöret än. Var har du varit hela förmiddagen?»

»På ett ställe, dit jag skall ta dig med mig i eftermiddag.»

»Du gör upp planer utan att veta mina önskningar.»

»Jag vet mycket väl vad du önskar. Det är att få se den häst jag har kommit över.»

Hennes röst förrådde hennes förtjusning, då hon utbrast!: »Å, bravo!»

»Han är en skönhet», sade Chris.

Men hennes ansikte hade plötsligt blivit allvarligt, och hon fick ett oroligt uttryck i sina ögon.

»Han heter Comanche», fortfor Chris. »En skönhet, en riktig skönhet, idealet för en californisk pony. Och hans linjer . . . nå, vad står på?»

»Låt oss inte rida mera», sade Lute, »åtminstone på en tid. Jag tror verkligen också att jag är litet trött på det.»

Han såg förvånad på henne, och hon mötte tappert hans ögon.

»Jag ser din likvagn och dina gravkransar», började han, »och hör liktalet; jag ser världens ända och stjärnorna falla ner från himlen och himlavalvet rullas upp som en ridå; jag ser levande och döda samlas till den yttersta domen, fåren och getterna, lammen och baggarna o. s. v., de vitklädda helgonen, de klingande

gyllne harporna och de fördömda som tjuta då de ramla ner i avgrunden — allt det där ser jag den dagen då du, Lute Story, inte längre bryr dig om att rida en häst. En häst, Lute! En häst!»

»Åtminstone inte än på en tid», bad hon.

»Löjligt!» utbrast han. »Vad står på? Mår du inte bra? Du som alltid är så avskyvärd och gudomligt frisk!»

»Nej, det är inte det», svarade hon. »Jag vet att det är löjligt, Chris, jag vet det, men tvivlet kommer över mig. Jag kan inte rå för det. Du säger alltid att jag är så sundt rotad i jorden och verkligheten och allt sådant, men — det är kanske vidskepelse, jag vet inte — men allt vad som har tilldragit sig, psyko-grafens budskap, möjligheten av att min fars hand, jag vet inte hur, kunnat gripa tag i Bans tyglar och slunga honom och dig i dödens käftar, överensstämmelsen mellan min fars utsago att han har gjort två attentat mot ditt liv och det faktum att du under de två sista dagarna två gånger har varit i livsfara genom hästar — allt detta, säger jag, gör att det vaknar tvivel hos mig. Tänk om det låg något i detta? Jag är inte så säker. Vetenskapen är kanske för självsäker, då den förnekar det osedda. Det osedda, själens krafter äro kanske för subtila, för förändligade för att vetenskapen skall kunna komma åt dem och pröva och definiera. Förstår du inte, Chris, att det ligger något förnuftigt i själva tvivlet? Det är kanske ett helt svagt tvivel — å, så svagt — men jag älskar dig för högt för att vilja löpa till och med den lilla risken. Dessutom är jag kvinna, och det borde i och för sig vara en tillräcklig förklaring på min böjelse för vidskepelse.

Ja, ja, jag vet, kalla det överkligt. Men jag har hört dig slunga ut paradoxer om det överkligas verklighet — illusionens verklighet för ett sjukt sinne. Och så är det med mig, om du så vill; det är illusion och överklighet, men för mig, sådan jag nu en gång är skapad, är det fullkomligt verkligt — verkligt som en ohygglig dröm strax innan man vaknar.»

»Det mest logiska argument för det ologiska som jag någonsin har hört», smålog Chris. »Det är i alla händelser ett ypperligt disputationsämne. Du lyckas omspanna ett större antal möjligheter för din filosofi än jag för min. Det påminner mig om Sam, trädgårdsmästaren som ni hade för ett par år sedan. Jag råkade få höra honom och Martin disputerat i stallet. Du vet vilken fanatisk ateist Martin är. Nå, Martin hade dränkt Sam i störtsjöar av logik. Sam funderade litet och sade sedan: 'Du talar som ett gammalt hus brinner, Martin, men du har sämre utsikter än jag.' 'Hur så?' frågade Martin. 'Jo, ser du, Martin, du har bara en chance mot mina två.' 'Det kan jag inte förstå', sade Martin. 'Jo, ser du, Martin, det förhåller sig på det här viset. Du säger att du bara har den utsikten att bli mull och göda kålen i trädgården. Men jag har den utsikten att få höja min röst till Herrans lov, då jag vandrar på himlens gyllne gator — förutom den utsikten att bli mull tillsammans med dig, Martin.»

»Du vill inte ta mig på allvar», sade Lute efter att ha skrattat åt hans historia.

»Hur kan jag ta den där psykografbluffen på allvar?» frågade han.

»Du kan inte förklara det — min fars stil, som on-

fel Robert kände igen — ja, alltsammans, du kan inte förklara det.»

»Jag känner inte alla själens hemligheter», svarade Chris. »Men jag tror att alla sådana fenomen skola erhålla sin vetenskapliga förklaring i en icke avlägsen framtid.»

»Jag har i alla fall en hemlig lust att höra mera av psykografen», tillstod Lute. »Den är ännu där nere i matsalen. Vi kunna experimentera med den nu, du och jag, och ingen får veta det.»

Chris fattade hennes hand och utropade: »Kom då! Det skall bli livat.»

Hand i hand sprungo de utför vägen till den gröna pelarsalen.

»Jägret är öde», sade Lute, då hon ställde psykografen på bordet. »Mrs Grantly och tant Mildred ligga, och mr Barton har gått ut med onkel Robert. Det är ingen som kan störa oss.» Hon anbragte sin hand på träskivorna. »Nu börja vi.»

Några minuter gingo utan att någonting inträffade. Chris ännade säga något, men hon tystade ned honom. De förberedande sprittningarna hade börjat kännas i hennes hand och arm. Sedan begynte blyertspennan skriva. De läste vad den skrivit, ord för ord:

Det finns en större visdom än förnuftets. Kärleken alstras ej genom förståndets snustorra metoder. Kärleken härstammar från hjärtat och står utom allt förstånd, all logik, all filosofi. Tro på ditt eget hjärta, min dotter. Och om ditt hjärta bjuder dig att lita på din älskade, skratta då åt förnuftet och dess kalla visdom och lyd ditt hjärta och lita på din älskade. — Martha.

»Det där budskapet är ju dikterat av ditt eget hjärta

utbrast Chris. »Förstår du inte det, Lute? Tanken är din egen, och ditt undermedvetna jag har givit det uttryck på papperet.»

»Men det är en sak som jag inte förstår,» invände hon.

»Vad då?»

»Stilen. Se på den. Den är inte alls lik min. Den är sirlig, gammaldags, den är den gammaldags stilen hos den förra generationens kvinnor.»

»Du menar väl inte att du verkligen tror, att detta är ett budskap från den döda?» avbröt han.

»Jag vet inte, Chris», sade hon tvekande. »Jag vet sannerligen inte.»

»Det är orimligt!» utropade han. »Det där är fantasiens spindelvävar. Då en människa är död, så är hon död. Hon är stoft. Hon göder kålen, som Martin säger. De döda? Jag skrattar åt de döda. De existera inte. De *äro* inte. Jag trotsar gravens makt och människorna som äro döda och borta och multnade till stoft.

»Och vad har *du* att säga om detta?» sade han utmanade och lade sin hand på psykografen.

Ögonblickligen började hans hand skriva. Båda blevo de överraskade av att det gick så plötsligt. Budskapet var kort:

»Akta dig! Akta dig! Akta dig!«

Han nyktrade synbarligen till, men han skrattade. »Det är som ett mirakeldrama. Döden ha vi, som talar till oss ur graven. Men Goda gärningar, var är du? Och Fränderna? Och Glädjen? Och Hemmets goda makter? Och Vänskapen? Och hela det munttra sällskapet?»

Men Lute instämde ej i hans trots. Hennes ansikte hade ett uttryck av skräck. Hon lade sin darrande hand på hans arm:

»A, Chris, låt oss sluta. Jag är ledsen över att vi började. Låt oss lämna de döda i fred. Det är orätt. Det måste vara orätt. Jag tillstår att det har gripit mig. Det råar jag inte för. Både min kropp och min själ darrar. A, dessa ord från graven, denne döde man som reser sig ur mullen för att beskydda mig mot dig! Det ligger någon orsak under det. Det är den levande hemlighet som hindrar dig från att gifta dig med mig. Om min far levde, skulle han beskydda mig mot dig. Han är död, men ännu försöker han beskydda mig. Hans händer, hans skugghänder, sträckas hotande ut mot ditt liv!»

»Lugna dig», sade Chris i lirikande ton, »och hör på mig. Alltsammans är bluff. Vi leka med vårt eget väsens subjektiva krafter, med fenomen som vetenskapen ännu inte förklarat, det är alltsammans. Psykologien är en så ung vetenskap. Det undermedvetna jaget har nyss blivit upptäckt, kan man säga. Ännu är det idel hemligheter; dess lagar äro inte formulerade. Det är helt enkelt oförklarade fenomen. Men det är inte något skäl varför vi genast skulle avfärda det genom att kalla det spiritism. Ännu så länge veta vi ingenting, det är allt. Vad psykografen beträffar . . .»

Han tystnade plötsligt, ty då han för att ge eftertryck åt sina ord lade sin hand på psykografen, greps den ögonblickligen som av en kramp, flög med eller mot sin vilja över papperet och skrev som en ursinnig människa skulle ha skrivit.

»Nej, jag vill inte vara med om det här längre», sade Lute då budskapet var färdigt. »Det är som att åse en kamp mellan dig och min far. Det hela har en karaktär av brottnings och stötar.»

Hon pekade på en mening som lydde: *Du kan inte undgå mig eller ditt rättvisa straff!*

»Jag har kanske för livlig fantasi, ty jag ser hans händer om din strupe. Jag vet att han är död och borta, som du säger, men ändå ser jag honom som en levande människa som går på jorden, jag ser vreden i hans ansikte, vreden och hämndlusten, och jag ser dem riktade mot dig.»

Hon kramade ihop de skrivna papperen och ställde undan psykografen.

»Vi ska inte syssla med den vidare», sade Chris. »Jag trodde inte att det skulle göra så starkt intryck på dig. Men jag är övertygad om att alltsammans är subjektivt, kanske med en liten tillsats av suggestion — det och ingenting mera. Och hela vår spända situation har gjort förhållandena ovanligt gynnsamma för överraskande fenomen.»

»Apropå vår situation», sade Lute, i det de långsamt gingo tillbaka uppför gångstigen. »Jag vet inte vad vi skola ta oss till. Skola vi fortsätta som hitills? Vad är det bästa? Har du tänkt på något?»

Han kämpade med sig själv, medan de gingo några steg. »Jag har tänkt på att tala med din onkel och tant.»

»Om det du inte kunde säga till mig?» frågade hon hastigt.

»Nej», svarade han långsamt, »men lika mycket som jag har sagt till dig. Jag har ingen rättighet att säga dem mera än jag har sagt dig.»

Nu var det hon som kämpade. »Nej, säg ingenting till dem», sade hon slutligen. »De skulle inte förstå det. Jag förstår det för övrigt inte heller, men jag tror på dig, och det faller av sig självt att de inte kunna ha samma tro. Du ställer upp för mig en hemlighet som hindrar vårt giftermål, och jag tror på dig; men de skulle inte kunna tro dig utan att tvivel uppstod angående hemlighetens brottsliga art. Dessutom skulle det endast öka deras oro.»

»Jag borde försvinna, jag vet att jag borde försvinna», sade han halvt för sig själv. »Och det kan jag. Jag är ingen svag älskare. För att jag inte kunde hålla mig borta en gång, behöver jag ju inte misslyckas en gång till.»

Hon drog flämtande andan åt sig. »Det är som att bli utplundrad, då jag hör dig tala om att ge dig av och stanna borta. Jag skulle aldrig få se dig mera. Det är alltför förfärligt. Och anklaga inte dig själv för svaghet. Det är jag som är klandervärd. Det är jag som hindrade dig från att stanna borta den förra gången, det vet jag. Jag ville ha det så. Och jag vill ha det så.

Det är ingenting att göra, Chris, ingenting annat att göra än att fortsätta och låta det reda ut sig självt på något sätt. Ett äro vi säkra på: att det kommer att sluta på något sätt.»

»Men det vore lättare om jag drog mig tillbaka», sade han.

»Jag är lyckligare då du är här.»

»Förhållandena äro grymma», mumlade han bittert.

»Gå eller stanna — det är länken i avvecklingskedjan. Men jag vill inte att du skall gå, Chris, det vet

du. Och nu inte mera om det. Ord kunna ingenting utträtta. Låt oss aldrig mera nämna detta — om inte — om inte någon gång, en underbar, lycklig dag, då du kan komma till mig och säga: 'Lute, nu är allt bra. Hemligheten binder mig ej längre. Jag är fri.' Låt oss till dess begrava allt detta tillsammans med psykografen och allt annat och försöka få ut så mycket som möjligt ur det lilla vi ha.

Och för att visa dig hur beredvillig jag är att söka få ut så mycket som möjligt av det lilla vi ha, är jag till och med redo att följa dig i eftermiddag och se på hästen — fastän jag önskar att du inte ville rida mera ... åtminstone på några dagar eller en vecka. Vad hette han, sade du?»

»Comanche», svarade han. »Jag vet att du kommer att tycka om honom.»

*   *

Chris låg på rygg med huvudet stödt mot den nakna utspringande bergväggen och blicken uppmärksam och riktad tvärsöver floddalen på den trädbevuxna slutningen på andra stranden. Han hörde kraschande ljud i buskarna och järnskodda hovars klapprande mot stenar; då och då lossnade en mossig sten och föll med ett plask ner i floden som forsade över ett vildt kaos av klippblock nedanför honom. Ibland såg han Lutes guldbruna riddräkt skymta fram genom grönskan och fuxen som hon red på.

Hon red ut på en öppen plats, där ett jordskred sopat bort träden och gräset. Hon höll in hästen utmed jordskredet och kastade en granskande blick

nedåt dess lopp. Fyrtio fot längre ner slutade skredet i en liten, på ytan hårdnad terrass, där det rasade gruset och jorden hopat sig till en bank.

»Det är ett bra experiment», ropade hon över floden. »Jag skall låta honom gå utför här.»

Hästen gav sig försiktigt ut på den förrädiska, brant sluttande vägen, förlorade och återfick det bakre fotfästet då och då, men höll sina framben styva; utan panik eller nervositet, lugnt och besinningsfullt, drog han upp sina framhovar, då de sjönko för djupt ner i den glidande jorden, som bildade liksom en böljande ström framför honom. Då han fick fast fot där nere, steg han ut på den lilla terrassen med en fart, en livlighet och smidighet i alla rörelser som utgjorde en kontrast mot hans lugna försiktighet medan han arbetade sig utför sluttningen.

»Bravo!» ropade Chris över floddalen och klappade i händerna.

»Jag har aldrig sett en häst med så säkra fötter och så klart huvud», ropade Lute tillbaka, i det hon lät djuret vika av åt sidan och styra kosan utför en stenig sluttning och in mellan träden igen.

Chris följde henne tack vare ljudet och de skymtar han såg av henne där lövverket var glesare, medan hon red i sicksack utför den branta, väglösa sluttningen. Hon dök fram nedanför honom vid den steniga flodbrädden, lät hästen förpassa sig ner från en tre fots berghäll och höll in honom för att söka sig ett vadvälle.

Fyra fot ute i strömmen reste sig en smal klippa över vattenytan. Bortom den sjöd en brusande virvel. Men till vänster från klipphällen och flera fot

lägre gick en liten grusbädd. En ofantlig kullersten spärrade vägen till grusbädden. Det enda sättet att komma dit var att först ta ett språng till stenhällen. Hon tänkte sig noga för, och den rörelse hon gjorde med vänstra armen tydde på att hon fattat sitt beslut.

Chris hade i sin oro satt sig upp för att noggrannare iaktta vad hon tänkte göra.

»Försök inte», ropade han.

»Jag litar på Comanche», ropade hon tillbaka.

»Han kan inte göra sidohoppet till grusbanken», varnade Chris. »Han kan aldrig stå på benen. Han ramlar ner i virveln. Inte en häst på tusen skulle kunna göra det.»

»Men Comanche är just den hästen», svarade hon.

»Se på honom.»

Hon gav hästen lös tygel och han hoppade behändigt och med noggrann beräkning över till klipphällen, med fötterna tätt tillsammans för det trånga utrymmets skull. I detsamma han hamnade där, vidrörde Lute hans hals lätt med tygeln och vände honom åt vänster, och vacklande på sitt osäkra fotfäste, med framfötterna nära att glida ner i virveln framför lyfte han sig på bakbenen med en halv vändning, gjorde ett språng åt vänster och kom nätt och jämnt ner på den smala grusbädden. Med ett lätt hopp var han över strömmen, och Lute lät honom klättra i sicksack uppför strandbanken och stanna framför Chris.

»Nå?» frågade hon.

»Jag var i den starkaste spänning», svarade Chris.

»Jag höll andan.»

»Köp honom för all del», sade Lute i det hon satt

av. »Det är en god affär. Jag skulle kunna våga vad som helst med honom. Aldrig i mitt liv har jag så litat på en hästs fötter.»

»Hans ägare säger att han aldrig har förlorat fotfästet, och att det är omöjligt att få honom att störta.»

»Köp honom, köp honom genast», rådde hon, »innan mannen hinner ångra sig. Om du inte gör det, gör jag det. Å, sådana fötter! Jag litar så på dem, att när jag sitter på hans rygg, tänker jag inte alls på att han har några fötter. Och han är snabb som en katt och lyder ögonblickligen. Man skulle kunna styra honom med silkestrådar. Å, jag vet nog att jag är exalterad, men om du inte köper honom, Chris, gör jag det. Kom ihåg att jag är andre spekulanten näst efter dig.»

Chris smålog gillande, medan han bytte om sadlarna. Under tiden jämförde hon de båda hästarna.

»Naturligtvis passar han inte lika bra ihop med Dolly som Ban gjorde», sade hon i beklagande ton, »men han har ändå ett vackert skinn. Och tänk en sådan häst under skinnet!»

Chris hjälpte henne upp i sadeln och följde henne uppför backen till landsvägen. Hon höll plötsligt in Dolly och sade:

»Vi rida inte direkt till lägerplatsen.»

»Du glömmer middagen», påminde han.

»Men jag kommer ihåg Comanche», svarade hon. »Vi rida direkt till ranchen och köpa honom. Middagen finns alltid kvar.»

»Men inte köksan», skrattade Chris. »Hon har redan hotat med att gå ur tjänsten, emedan vi oupphörligt komma för sent.»

»Än sedan?» svarade hon. »Tant Mildred får väl skaffa sig en annan köksa, men då ha vi i alla fall fått Comanche.»

De vände hästarna åt annat håll och redo uppför Nun Canyon-vägen som leder över bergåsen och ner till Napadalen. Men vägen var brant, och de kommo endast långsamt framåt. Ibland voro de hundra fot över flodbädden, ibland doko de ner och redo över den tjugu gånger bara på en liten sträcka. De redo i den djupa skuggan av slätstammiga lönnar och resliga rödfuror och kommo ut på öppna bergsplatåer, där jorden låg torr och rämnade i solen.

De kommo ut på en sådan platå, där vägen låg slät framför dem en kvarts mil. På den ena sidan reste sig bergets väldiga massa. På den andra sänkte sig floddalens branta vägg i omöjliga sluttningar och lodräta stalp ner till ån på botten. Det var en avgrund av härlig grönska och mörka klyftor, randad av irrande solstrålar och här och där med bredare solfläckar. Sorlet av forsande vatten steg upp i den vindlösa luften, och man hörde surret av vilda bin.

Hästarna föllo in i ett lätt trav. Chris red på ytersidan, tittade ner i djupet och njöt av vad han såg. Genom biens surr urskilde man nu dånet av fallande vatten. Det blev starkare för varje steg hästarna togo.

»Se!» ropade han.

Lute böjde sig fram ur sadeln för att se. Under dem forsade vattnet fram utför en slät häll till dess nedre kant, där det blev fritt — ett pulserande vitt band, i ständigt glidande rörelse, som ändrade sin massa men icke sin form, en luftig vattenväg lika immateriell

som en ånga och lika evig som berget; det vältrade sig genom den fria luften från klipphällens kant till trädtopparna långt därunder, i vilkas grönska det försvann för att samla sig i en osynlig göl.

De hade jagat förbi. Det nedstörtande vattnet blev ett avlägset brus som åter sammansmälte med biens surr och dog bort. Drivna av en gemensam impuls sågo de på varandra.

»Å, Chris, det är skönt att leva . . . och ha dig vid min sida!»

Han svarade henne med en varm glimt i sina ögon.

Allt förenade sig om att väcka en härlig stämning hos dem — deras kroppars rörelse som harmonierade med hästarnas, det lindrigt stimulerade blodet som strömmade genom deras lemmar med en blid förnimmelse av hälsa, den varma luften som fläktade mot deras ansikten, flödade över deras hud med balsamiska och uppfriskande smekningar, genomträngde dem och dränkte dem i svag sinnlig extas, världens skönhet som ännu svagare och finare flödade över dem och badade dem i en extas som hör själen till och är personlig och helig och ej kan klädas i ord, men ändå kan meddelas genom strålglansen i ett öga som skingrar själens slöjor.

Så betraktade de varandra, medan hästarna travade under dem och naturens vår och deras ungdoms vår värmdes deras blod och tillvarons hemlighet skälvd i deras ögon och tycktes nära att med ett enda magiskt ord brista ut och lösa alla livets vedermodor och gåtor.

Vägen krökte sig framför dem så att de sågo floddalens övre bakgrund och flodens avlägsna bädd låg

högt över deras huvuden. De veko om kröken, lutade sig inåt och betraktade naturtavlan som hastigt växte inför deras ögon. Icke ett varnande ljud. Hon hörde ingenting, men redan innan hästen störtade ner hade hon en känsla av att harmonien mellan de båda travande djuren var bruten. Hon vände på huvudet så hastigt, att hon såg Comanche falla. Han varken snavade eller steg miste. Han föll som om han dött mitt i loppet eller träffats av ett förlamande slag.

Och i detta ögonblick kom hon ihåg psykografen; det var som om en blixst av allfamnande minnen svedt hennes hjärna. Hennes häst strök baklänges med hennes kroppstyngd på sina länder, men hennes huvud var vändt åt sidan och hennes ögon riktade på den fallande Comanche. Han störtade handlöst omkull på bergsvägen med benen slappa och livlösa under sig.

Alltsammans tilldrog sig i en av dessa livslånga sekunder som tyckas spänna om en hel evighet. Hon kände en lätt men ändå märkbar stöt, då Comanches kropp studsade mot marken. Den våldsamhet varmed han törnade emot drev luften ur hans stora lungor i ett hörbart stönande. Farten slungade honom över vägkanten. Genast då han lutade till fall kom ryttarens tyngd på hans manke honom att störta framstupa.

Hon kom av hästen, hon visste ej hur, och stod vid vägkanten. Hennes älskade var ur sadeln och fri från Comanche så när som på högra foten som fastnat i stigbygeln. Sluttningen var för brant för att de skulle kunna hejdas. Jord och småsten, som lossnat under deras krampaktiga rörelser, rullade ner med

dem och framför dem som ett litet jordskred. Hon stod alldeles stilla med handen tryckt mot hjärtat och såg ner. Men medan hon såg vad som verkligen tilldrog sig, såg hon också i en inre syn hur hennes fars andehand delat ut den stöt som kommit Comanche att störta mitt i loppet och slungat häst och ryttare ut över avgrundens rand.

Under hästen och mannen slutade branten i en låg, knottrig ås, från vars fot en ny brant sluttade ner till en ny ås. En tredje sluttning kantades av en tredje ås som löpte utmed flodbädden fyra hundra fot under det ställe där flickan stod och såg på. Hon såg Chris förgäves knycka med benet för att frigöra foten från stigbygel. Comanche slog hårdt emot en utskjutande klippudd. Under bråkdelen av en sekund hejdades hans fall och under tiden lyckades mannen få tag i en ung manzanitatelning. Lute såg honom förstärka greppet med den andra handen. Sedan fortfor Comanche att falla. Hon såg stigbygelremmen stramas till och sedan även hennes älskades kropp och armar. Manzanitaroten rycktes upp och häst och man rullade över klippkanten och försvunno ur sikte.

De blevo åter synliga på nästa sluttning, rullade om varandra gång på gång, än var mannen under och än hästen. Chris kämpade ej längre emot, och tillsammans vältrade de över till den tredje sluttningen. Nära den sista stenåsen fastnade Comanche mot ett klipputsprång. Han låg stilla, och nära honom, ännu fjättrad vid honom med stigbygel, låg hans ryttare med ansiktet nedåt.

»Om han bara ville ligga stilla», viskade Lute för

sig själv, medan hennes tankar arbetade för att finna något medel till räddning.

Men hon såg Comanche börja sprattla igen, och hon såg tydligt faderns spökhand gripa tyglarna och vältra honom över. Comanche tumlade över klipputsprånget, den orörliga människokroppen följde efter, och både hästen och mannen försvunno ur sikte. De syntes ej mera. De voro nere.

Lute såg sig omkring. Hon stod ensam i världen. Hennes älskade var borta. Ingenting vittnade om att han någonsin funnits till utom märkena efter Comanches hovar på vägen och efter hans kropp där den vältrat över klippranden.

»Chris!» ropade hon en gång, två gånger, men hon ropade förgäves.

Ur djupet genom den vindlösa luften steg endast surret av bin och sorlet av rinnande vatten.

»Chris!» ropade hon för tredje gången och sjönk långsamt ned i vägdammet.

Hon kände hur Dolly rörde vid hennes arm med sin nos, och hon lutade sitt huvud mot stoets manke och väntade. Hon visste inte varför hon väntade eller på vad, men hon tyckte att för henne fanns nu ingenting annat att göra än att vänta.

INNEHÅLL:

MÅNANSIKTET	5
LEOPARDTÄMJARENS HISTORIA	14
LOKALFÄRG	20
AMATÖRKVÄLLEN	43
MIDAS' HEJDUKAR	63
SKUGGA OCH LJUS	81
»BARA GULD»	103
PSYKOGRAFEN	131

FOR MYCKET GULD

FÖR MYCKET GULD
OCH ANDRA BERÄTTELSEFRÅN
KLONDYKE

AV

JACK LONDON

BEMYNDIGAD ÖVERSÄTTNING
AV M. D R A N G E L

STOCKHOLM
BOHLIN & Co.

STOCKHOLM

1 9 1 8

VICTOR PETTERSONS BOKINDUSTRIAKTIEBOLAG

EN KVARLEVA FRÅN TERTIÄRPERIODEN.

Jag tvär mina händer i fråga om honom nu genast från början. Jag kan inte vara som en far för hans historier eller påtaga mig ansvaret för dem. Märk väl, jag gör denna inledande reservation som värn för min egen redbarhet. Jag innehar en viss bestämd, om också anspråkslös ställning, och jag har även en hustru; och för det samhälles anseende, som hedrar min existens med sitt gillande, och för min hustrus och mina efterkommandes skull kan jag icke riskera möjligheter så som förr, ej heller kan jag stödja sannolikheter med ungdomens obetänksamma brist på förutseende. Jag upprepar därför att jag tvär mina händer i fråga om honom, denne Nimrod, den väldige jägaren, den rättframme, blåögde, fräknige Thomas Stevens.

Sedan jag nu har handlat redligt mot mig själv och alla de kommande fredspanter det kan behaga min hustru att begåva mig med, kan jag ha råd att vara ädelmodig. Jag skall icke kritisera de historier, som Thomas Stevens har berättat för mig, jag skall icke ens uttala något omdöme om dem. Om man frågar mig varför, kan jag endast svara att jag icke har något sådant. Många gånger har jag funderat, grubblat och övervägt, men resultatet har aldrig blivit

detsamma — så förhåller det sig sannerligen! Antagligen därför att Thomas Stevens är förmer än jag. Har han talat sanning — nå, då är allting godt och väl. Och har han talat osanning, så är ändå allting godt och väl. Ty vem kan lämna några bevis för eller emot? Jag avstår från lösningen av problemet, och de klentrogna kunna göra så som jag har gjort — gå och sammanträffa med Thomas Stevens själv och diskutera med honom de händelser som jag, om lyckan står mig bi, nu skall relatera. Var man skall söka honom? Det är mycket enkelt. Någonstädes mellan 53:dje graden nordlig latitud och polen å ena sidan och å den andra på de yppersta jaktmarker som ligga mellan östra kusten av Sibirien och det avlägsnaste Labrador. Att han finns någonstädes på detta tydligt angivna område, därpå kan jag sätta mitt ord i pant som en hederlig man, som vill lämna ärligt tal och rättrådigt leverne i arv åt sina efterkommande.

Det är möjligt att Thomas Stevens har tummat kolossalt på sanningen, men då vi först träffades — det bör läggas på minnet — steg han plötsligt in i mitt läger på en plats, där jag trodde mig vara minst tusen mil bortom civilisationens yttersta gräns. Vid åsynen av detta människoansikte, det första jag såg sedan långa månader, kunde jag ha rusat fram och tagit honom i famn, fastän jag inte alls är någon demonstrativ människa, men för honom tycktes besöket vara den minst märkvärdiga tillfällighet under solen. Han kom helt enkelt inspatserande i ljusskenet hos mig och tillbragte sin dag efter vedertaget vandraremanér, slängde mina snöskor åt ena sidan och ett par av hundarna åt den andra, så att där blev

plats för honom vid elden. Sade att han bara hade tittat in för att få låna en nypa soda och se om jag hade någon skaplig tobak. Så tog han fram en gammal pipsnugga och stoppade den med all möjlig omsorg, varefter han utan att ens be om min tillåtelse tömde hälften av tobaken ur min skinnpung i sin egen. Ja, det var en ganska god sort. Så suckade han med en rättfärdig mans välbehag och njöt av röken från de glödande, gula flagorna på ett sätt, som gjorde en rökare godt att skåda.

Var han jägare? Trapper? Guldsökare? Han ryckte på axlarna. Nej, han ville bara se sig om en smula. Hade för en tid sedan kommit dit upp från Stora Slavsjön och funderade nu på att spatsera över till Yukons land. Kommissionären i Koshim hade talat om de upptäckter man hade gjort i Klondyke, och han kunde just ha lust att gå och titta på hur där var. Jag lade märke till att han talade om Klondyke under dess arktiska benämning. Han kallade det för Reindeer River — så som de äldsta på platsen brukade göra för att visa sig överlägsna, då de talade med *chechaquas* och nykomlingar i allmänhet. Men han gjorde det så naivt och som en så naturlig sak, att man ej fann sig sårad, och jag förlät honom. Han sade också, att innan han gick över vattendelaren till Yukon, skulle han göra en liten tripp uppåt Fort o' Good Hope.

Till Fort o' Good Hope är det emellertid en lång färd norrut, över och bortom polcirkeln, genom trakter där få män ha satt sin fot. Och när så en slusk, som inte kan vidare klassificeras, kommer in till en från mörkret utan att man vet varifrån och slår sig

ned vid ens eld och börjar tala om att »spatsera omkring» och »göra en liten tripp», kan det vara på tiden att vakna och skaka upp sig ur sitt drömmande tillstånd. Jag såg mig omkring. Jag såg vindflöjeln och där nedanför granriset, som tjänade till underlag för sovhudarna — jag såg säckarna med livsförnödenheter, cameran, hundarnas frostiga andedräkt kretsande utomkring ljusskenet, och ovanför allt detta en bred strimma norrsken som en bro tvärsöver zenit från sydost till nordväst. Jag ryste. Det är någonting magiskt i Nordlandets nätter, som stjäla sig över en likt feberfrossan från ett träsk. Man blir gripen och överväldigad innan man har en tanke på det. Så stannade min blick på snöskorna, som lågo med bottenarna uppåtvända och i kors där han hade slängt dem. Jag sneglade också på min tobakspung. Minst hälften av dess ganska rikliga innehåll var försvunnet. Detta var avgörande. Min fantasi hade icke bedragit mig.

Naturligtvis var han nästan vanvettig genom lidanden, tänkte jag, i det jag såg noga på honom — en av dessa förvildade vandrare, som irra omkring långt från sin födelseort och likt förlorade själar ströva genom väldiga ödemarker och över okända djup. Nåja, så må han fortfara med sitt pladder, tills han möjligen samlar sina förvirrade tankar. Vem vet? Kanske behövdes det inte mera än ljudet av en medmänniskas röst för att allt åter skulle klarna för honom.

Jag eggade honom således att tala, och jag blev snart förvånad, ty han talade om villebråd och om de olika sätten att gå tillväga under jakt. Han hade dödat sibiriska vargar i det västligaste Alaska och sten-

getter i okända trakter av Klippiga bergen. Han förklarade att han kände till de platser där de sista bufflarna ännu höllo till, att han hade följt vildrenshjor-dar på hundratusentals djur och sovit i Great Barrens på myskoxens vinterväg.

Och nu ändrade jag åsikt om honom — för första gången, men för ingen del den sista — och jag ansåg honom för en monumental bild av sanningen själv. Hur det kom sig, det vet jag icke, men anden drev mig att upprepa en historia, som jag hade hört av en man, vilken hade varit för länge i landet för att veta bättre. Det var om de stora björnarna, som uppehålla sig på de branta sluttningarna på St. Elias och aldrig bege sig ner till de mindre höjdernas jämnare mark. Men nu har vår Herre skapat dessa djur så lämpade för uppehållet på branterna, att deras ben på ena sidan äro en hel fot längre än på den andra. Vilket ju är väldigt bekvämt, det måste medges. Och jag beskrev jakten efter de märkvärdiga djuren i mitt eget namn, hela tiden talande i första person singularis, presens indikativus — skildrade vederbörlig terräng, gjorde nödiga utstofferingar och gav det hela en och annan tusch av sannolikhet, väntande att få se min åhörare slagen av häpnad.

Men visst inte. Om han tvivlat, kunde jag ha förlåtit honom. Hade han gjort invändningar och förnekat det farliga i jakten på grund av djurets oförmåga att vända sig och gå andra vägen — hade han gjort detta, säger jag, så kunde jag ha skakat hand med honom som den äkta sportsman han var. Men visst inte. Han fnös, såg på mig och fnös om igen. Så prisade han vederbörligen min tobak, lade upp den ena

av sina fötter i mitt knä och bad mig undersöka dess beklädnad. Det var en *mucluc* efter innuiterfason, hopsydd med djursenor och utan pärlor eller andra utsirningar. Men det var själva skinnet som var märkvärdigt. Det var väl drygt en halv tum tjockt, och det påminde om valrossens hud. Men därmed var det också slut med den likheten, ty aldrig har någon valross haft en så underbar hårväxt. På sidorna och vid fotknölarna var håret nästan helt och hållet avnött genom kontakt med buskar och snö; men där ovanför och nedåt den mera skyddade baksidan fanns det kvar — grovt, smutsigt svart och mycket tjockt. Jag skilde med svårighet håren åt och sökte invid huden det finare pälshår, som är vanligt hos Nordlandets djur, men jag fann ingenting alls i den vägen. I stället var håret så mycket längre. De ruggar, som så väl hade uthärdat ur och skur, höllo med säkerhet sju eller åtta tum i längd.

Jag såg upp i mannens ansikte, och han drog ner sin fot igen och sade: »Ha edra björnar på St. Elias en sådan hud?»

Jag skakade på huvudet. »Det ha varken de eller något annat djur till lands eller havs», svarade jag ärligt. Hudens tjocklek och hårets längd förbluffade mig.

»Den här huden», sade han — och han sade det utan minsta skymt av effektsökeri — »förskriver sig från ett mammutdjur.»

»Nonsens!» utropade jag, ty jag kunde inte hindra min otro från att protestera. »Mammutdjuret har för länge sedan försvunnit från jorden, min bästa herre. Vi veta att det existerat i forna tider, på grund av

fossila lämningar som vi ha funnit i jorden och genom ett fruset skelett, som den sibiriska solen ansåg lämpligt att smälta loss från en glaciär; men vi veta också, att det inte numera finns ett enda levande exemplar kvar av denna djurart. Våra upptäcktsresande . . .»

»Edra upptäcktsresande? Bah!» avbröt han otåligt. »Vekligt folk. Låt oss inte tala om dem. Men säg mig vad ni vet om mammutdjuret och dess tillvaro.»

Detta gav givet anledningen till en skepparhistoria, och jag satte bete på min krok genom att rannsaka mitt minne efter de data jag kunde ha i min ägo angående berörda ämne. Att börja med framhöll jag att djuret var förhistoriskt, och jag anförde alla de fakta jag visste tjäna till stöd för detta. Jag talade om de sibiriska sandåsarna, där det fanns gamla mammutben i massor; jag talade om de stora kvantiteter fossilt elfenben som Handelskompaniet i Alaska köpte av inuiterna; jag berättade att jag egenhändigt hade grävt upp sex till åtta fots betar ur gruset i vattendragen i Klondyke. »Alltsammans förstenadt», avslutade jag mitt föredrag, »och funnet bland avlagringar som fortgått sedan otaliga tidsåldrar tillbaka.»

»Jag kommer ihåg, att jag som pojksvalp såg en petrificerad vattenmelon», sade Thomas Stevens med en fnysning — han hade ett fördömdt sätt att fnysa emellanåt. »Följer därav, att fastän vilseledda personer ibland inbilla sig att de verkligen ha dragit upp eller ätit sådana, så skulle det inte finnas någonting sådant till numera som vattenmeloner?»

»Men tänk bara på födan», invände jag utan att besvara hans utfall, som var puerilt och betydelseöst.

»Marken måste frambringa en oerhördt rik växtlighet för att kunna underhålla så kolossala djur. Ingenstades i Norden är jordmånen så fruktbar. Ergo kan mammutdjuret inte existera längre.»

»Jag förlåter er okunnighet i fråga om många saker som röra detta nordanland, därför att ni är en ung man och har färdats föga omkring — men på samma gång är jag böjd för att ge er rätt i ett avseende. Mammutdjuret existerar inte längre. Hur jag kan veta det? Därför att jag dödade det sista av dem med egen hand.»

Så talade Nimrod, den väldige jägaren. Jag slängde ett vedträ på hundarna, befallde dem att tiga med sitt ohyggliga tjut och väntade på vad som komma skulle. Utan tvivel skulle nu denne sällsynt skicklige löpare öppna sin mun och ge mig kvitto för min St. Eliasbjörn.

»Så här gick det till», började han slutligen efter en vederbörligt lång paus. »Jag låg i läger en dag . . .»

»Var?» avbröt jag.

Han visade vårdslöst bortåt nordost, där det fanns ett *terra incognita* dit få män ha styrt sina steg och varifrån ännu färre ha kommit tillbaka. »Jag låg i läger en dag med Klooch. Och Klooch var en så vacker liten *kamooks* som någonsin har gnällt i seltyg eller stuckit nosen i en lägergryta. Hennes far var en äkta *malmute* från ryska Pastilik vid Behrings hav, och modern en finlemmad tik av Hudson-Bayrasen. Jag dresserade henne med förstånd, och hon var väldigt fin, må ni tro. Nå, den dagen jag nu talar om skulle hon valpa — hade parat sig med en vild varg från skogarna — grå, långsträckt, med väldiga lungor

och ändlös uthållighet. Har man någonsin hört maken till ättartavla? Det var en alldeles ny hundras jag hade att vänta, och jag väntade mig någonting oerhördt.

Som jag nyss sade, hon skulle just valpa, och allt gick lyckligt. Jag satt nedhukad över hennes läger — sju kraftiga, blinda små kräk — då jag plötsligt bakom mig hörde ett ljud som liknade trumpetstötar och dånet av metall. Vidare ett häftigt brus, påminnande om väderilarna, som följa regnet i spåren, och jag var halvvägs på fötter, då jag kastades framstupa på marken. I detsamma hörde jag Klooch stöna, alldeles som en man gör, då man ger honom ett knytnävs-slag i magen. Ni kan sätta er proviantsäck i pant på att jag låg stilla där jag låg, men jag vred en smula på huvudet och såg en väldig massa röra sig ovanför mig. Men så kom den blåa rymden åter hastigt i sikte och jag steg upp. En kolossal, hårig köttmassa försvann i detsamma i snåren vid randen av den öppna platsen. Jag uppfångade en skymt av bakdelen med dess styva svans, ungefär så stor i omfång som min kropp och stående rakt ut i vädret. I nästa ögonblick syntes endast ett väldigt genombrott i snåret där djuret gått fram, men jag hörde ännu den dånande stormilen som hastigt dog bort, medan buskar och träd brötos och krossades.

Jag sträckte ut handen efter min bössa. Den hade legat på marken med myningen på en träkubb — men nu var gevärstocken krossad, pipan tillklämd och låset i tusen bitar. Så såg jag efter hyndan, och — ja, vad tror ni?»

Jag skakade på huvudet. .

»Må min själ brinna i tusen helveten om det fanns det minsta kvar av henne! Klooch och hennes sju blinda små kråk — borta, totalt borta! Där hon hade legat syntes en slemmig och blodig fördjupning i den mjuka marken, en hel yard i diameter, och vid kanten några spridda hår.»

Jag mätte upp tre fot i snön, drog en cirkel omkring detta mått och såg på Nimrod.

»Djuret var trettio fot långt och tjugu fot högt», svarade han, »och dess betar höllo över aderton fot. Jag kunde i denna stund knappt tro mina egna sinnens vittnesbörd, fastän det nyss hade händt. Men om de hade gäckat mig, så var där ju den förstörda bössan och den väldiga öppningen i småskogen. Och där var också — eller rättare sagt var *inte* — Klooch och hennes valpar. Det kokar i mig då jag tänker på detta! Klooch! En ny Eva — stammodern för en ny ras! Och så kommer där en morsk och vildsint mammuttjur, och som en ny syndaflod sopar han bort dem helt och hållet från jordens yta — både mor och barn! Undrar ni på att den bloddränkta jorden ropade högt till himlens Herre? Eller att jag grep min handyxa och rusade efter?»

»Er handyxa?» utbrast jag, häpen vid denna tanke. »Er handyxa — och en kolossal mammuttjur, trettio fot lång och tjugu fot...»

Nimrod instämde i min munterhet, han skrattade med full hals. »Ja, skulle *det* inte kosta livet?» utropade han. »Var det inte en ren galenskap? Jag har skrattat åt det många gånger sedan, men då skrattade jag minsann inte, jag var alldeles galen av harm över min förstörda bössa och min Klooch. Kom

ihåg, en splitter ny men icke klassificerad eller patenterad hundras bortsopad innan den ännu hade öppnat sina ögon eller hunnit bli dokumenterad! Nåja, så går det till här i världen. Livet är fullt av missräkningar, och det kan vara rätt så godt det. Kött smakar bäst strax efter hungersnöd, och en bädd känns mjukare efter en mödosam färd.

Som jag nyss sa' — jag gav mig av efter den där besten väpnad med handyxa, och jag följde hans väg nedåt dalen. Men då han svängde tillbaka mot dalens övre ända, befann jag mig andfådd vid den nedre. På tal om föda, så kan jag så gärna här göra ett uppehåll för att förklara ett par saker. Däruppe, midt ibland bergen, finns en väldigt märkvärdig formation. Det är en hel mängd små dalar, alla så lika som ärter i en skida och alla prydligt infattade av branta klippväggar som resa sig på alla sidor. Vid deras nedre ände finns ofelbart små öppningar, där vattenavloppet eller isskredet måste ha brutit sig ut. Den enda vägen dit in går genom dessa öppningar, som alla äro små, men somliga mindre än andra. Och vad nu föda beträffar — ni ser ut att vara en världsvandrare, och det är därför troligt att ni har traskat omkring på de regndränkta öarna utmed Alaskas kust nedåt Sitkavägen. Och ni vet hur det växer där — frodigt, saftigt och djungelartat. Nå, på samma sätt var det med de här dalarna. Djup, rik jordmån, med ormbunkar och gräs och allt sånt där så högt att det skulle räcka er över huvudet. Regn tre dagar av fyra under sommarmånaderna. Där fanns föda för tusen mammutdjur, att nu inte tala om att där också fanns smärre villebråd till människoföda.

Men nu kommer jag tillbaka till min historia. Vid nedre ändan av dalen blev jag andfådd och måste stanna. Då började jag fundera, ty medan jag kippade efter andan blev jag allt hetare och hetare och jag kände att jag aldrig skulle få någon ro i min själ förrän jag hade dinerat på rostad mammutfot. Och jag visste också, att detta var detsamma som *skookum mamook pukapuk*. Ursäktat landsmålet — jag menar att en svår kamp förestod. Mynningen till min dal var mycket trång och bergväggarna branta. Högt uppe på ena sidan låg en väldig gungande eller rät-tare sagt balanserande klippa, som väl vägde sina modiga två hundra ton. Just en sådan var det jag behövde. Jag drev i väg tillbaka till iägreten, och hela tiden gav jag noga akt på att besten inte skulle slippa förbi. Jag tog fram min ammunition. Den var ju ingenting värd sedan bössan hade blivit förstörd, så att jag öppnade patronerna, tömde ut krutet under klippan och antände det med en lång lunta. Laddningen var inte särdeles stark, men den gamla stenen däruppe välte långsamt över, föll ner på rätt plats och lämnade nätt och jämnt så stor öppning bredvid sig att vattnet kunde sila ut. Nu hade jag honom.»

»Men huru kunde ni ha honom?» frågade jag.
»Vem har någonsin hört talas om att en man har dödat ett mammutdjur med handyxa? Eller för övrigt med någonting alls?»

»Har jag inte sagt er att jag var galen av ilska?» svarade Nimrod med en lätt anstrykning av retlighet.
»Rent av galen för hyndans och bössans skull. Och för övrigt — var jag inte jägare? Och var inte detta en ny och högst ovanlig jakt? Min handyxa? Pytt!

Jag behövde den inte. Hör på så skall ni få höra en jakthistoria som lika väl kunde ha tilldragit sig i världens barndom, då grottinnevånarna dödade sitt villebråd med handyxor av sten. En sådan skulle ha varit mig till alldeles samma nytta. Nå, är det inte ett faktum att en man kan trötta ut en hund eller en häst? Med sin intelligens och sin uthållighet?»

Jag nickade.

»Nå?»

Det började dagas för mig, och jag bad honom fortsätta.

»Dalen var kanske fem mil i omkrets. Dess mynning var tilltäppt. Det fanns ingen väg därifrån. Mammuttjuren var en skygg best, och jag hade honom nu på nåd och onåd. Jag följde honom åter i hälarna, väsnades som en avgrundsande, bombarderade honom med stenar och rusade tre gånger rundt om dalen efter honom innan jag rastade för att äta kvällsvard. Kan ni tänka er detta uppträde? En kapplöpning mellan människa och mammutdjur! En hippodrom med sol, måne och stjärnor till åskådare!

Det tog två månader, men jag gjorde det i alla fall. Och detta är ingen fantastisk inbillning. Rundt, rundt jagade jag honom; jag höll mig i en cirkel innanför hans och åt torkadt kött och bär medan jag sprang. Emellanåt stal jag mig också till en stunds sömn. Naturligtvis blev han då och då alldeles ursinnig och vände. Då måste jag hålla mig till sumpmarkerna invid vattendraget, och där låg jag och öste ut förbannelser över honom och hans förfäder och befallde honom trotsigt att komma närmare. Men han var för klok att ge sig in på sumpmark. En

gång stängde han in mig invid bergväggen och jag kröp baklänges in i en djup ränna och väntade. Så snart han stack in sin snabel och trevade efter mig, bearbetade jag den med yxan, tills han drog ut den igen med ett tjut som var nära att spränga mina örhinnor. Han var alldeles vild. Han visste att han både hade och inte hade mig fast, och det gjorde honom rent galen. Men han var inte dum. Han visste att han var fredad så länge jag stannade i bergsrännan, och han beslöt att hålla mig kvar där jag var. Däri gjorde han förbaskadt rätt, men han hade inte tagit matfrågan med i räkningen. Där fanns varken föda eller vatten, och därför kunde han inte hålla ut med belägringen. Han stod framför öppningen i timental, höll utkik på mig och slängde bort mosquitos med sina stora hängande öron. Men så blev han törstig och rände omkring och röt så att jorden skakade och kallade mig allt fult han kunde hitta på. Det gjorde han naturligtvis för att skrämma mig, och då han trodde att jag var tillräckligt spak, drog han sig sakta tillbaka och försökte smita till vattendraget. Ibland lät jag honom komma nästan ända dit — bara på ett par hundra yards avstånd därifrån — men då rusade jag ut från mitt gömsle, och så vände han om, tung och ovig som naturligt var för den gamle landsstrykaren. Sedan detta hade upprepats några gånger och han hade räknat ut det, bytte han om metod. Tillgrep hastighetens taktik. Utan minsta varning rusade han i väg som en vanvettig bortåt vattnet, beräknande att han skulle hinna dit och tillbaka igen innan jag kunde komma ut ur rännan. Men till sist uppgav han belägringen under ohyggliga förbannel-

ser över mig och begav sig med stadiga steg till dricksplatsen.

Det var enda gången han hade mig i fälla — det räckte i tre dagar — sedan var hippodromen i oupphörlig gång. Rundt, rundt, rundt gick det i ständigt lopp mot hans vilja. Mina kläder förvandlades till idel slarvor och trasor, men jag stannade aldrig för att laga dem. Slutligen sprang jag där spritt naken som en son av moder Jord, bara med en gammal yxa i ena handen och en sten i den andra. Jag stannade faktiskt aldrig, utom för att sova någon blund bland klippskrevorna. Tjuren blev märkbart magrare — måste till sist ha lättnat åtskilliga ton — och han var nervös som en skolmamsell på överblivna kartan. Då jag kom honom nära och galltjöt, eller då jag träffade honom från långa håll med mina stenar, hoppade han till som en lättskrämd fölunge och darrade i hela kroppen. Så satte han av igen med svans och snabel styva och svängande, med huvudet över ena bogen och ögonen lysande av ilska, medan han svor över mig alldeles ohyggligt. Han var verkligen en högst omoralisk best, både mördare och svärjare.

Men till sist lade han bort allt detta och började gnälla och pjunka som ett barn. Hans mod var brutet och han var ingenting annat än en skälvande massa elände. Han fick anfall av våldsam hjärtklappning och stapplade omkring som en rusig, föll till marken och skrapade sönder skinnet på sina ben. Och se'n grät han, men alltid under språngmarsch. Själva gudarna skulle ha kunnat gråta med honom — och ni också, såväl som varje annan människa. Det var verkligen ömkligt, och det räckte så länge också,

men jag förhårdade mitt hjärta och höll ut med jakten. Slutligen hade jag tröttat ut honom helt och hållet och han lade sig ned, flämtande, hjärtbruten, pinad av hunger och törst. Då jag fann att han inte kunde röra sig ur stället, skar jag av hans halssenor, och sedan tillbragte jag största delen av dagen med att gräva i honom med min yxa, medan han oupphörligt fnös och stönade, tills jag slutligen hade arbetat mig tillräckligt långt in för att kunna döda honom. Trettio fot lång var han och tjugu fot hög, och man skulle godt ha kunnat spanna en hängmatta mellan hans betar och sova bekvämt i den. Fastän jag hade jäktat mesta musten ur honom, smakade han riktigt bra, och bara hans fyra fötter, rostade hela, skulle ha räckt till föda för en människa ett helt år. Jag tillbragte hela vintern där på platsen.»

»Och var är den där dalen belägen?» frågade jag.

Han visade bortåt nordost och sade sedan: »En ypperlig tobak ni har! Jag har ett drygt kvantum av den i min skinnpung, och jag skall minnas den i hela mitt liv. Som ett bevis på min erkänsla och i utbyte mot moccasinerna ni har på er vill jag överlämna åt er dessa *muclucs*. De kunna vara en påminnelse om Klooch och hennes sju blinda små stackare. För övrigt ä' de också ett minne av en händelse utan like i historien, nämligen utrotandet av både den älsta djurrasen på jorden och den yngsta. Och deras förnämsta förtjänst ligger däri att de ä' outslitliga.»

Efter utbytet av fotbeklädnad knackade han askan ur sin pipa, skakade min hand till godnatt och vandrade i väg utåt snön. Apropos denna historia, för vars sanningsenlighet jag redan har av sagt mig allt

ansvar, vill jag anbefalla alla dem som betvivla den att göra ett besök på Smithsonian Institute. Om de äro försedda med nödiga rekommendationsbrev och icke komma dit under ferietiden, skola de utan tvivel få företräde hos professor Dolvidson. Ovan nämnda *muclucs* äro i hans ägo, och han intygar — icke det sätt på vilket de erhållits, men det material varav de äro förfärdigade. Då han konstaterar, att de äro gjorda av mammuthud, tar den vetenskapliga världen hans domslut för godt. Och vad behövs det väl mer?

EN BRYGD UPPE I HÖGSTA NORDEN.

Berättelse om en förslagen vit mans tilltag bland det egendomliga folket vid randen av norra Ishavet.

Thomas Stevens' sannfärdighet må nu ha varit lika med x och hans fantasi lika med den ordinära människans ökad till högsta potens, men det måste i alla fall medges att han aldrig gjorde sig skyldig till ord eller gärningar, vilka kunde stämplas som uppenbar lögn... Han må ha jonglerat med sannolikheter och snuddat vid möjligheternas yttersta gräns, men det gnisslade aldrig i det maskineri som höll hans historia i gång. Att han kände till Nordlandet så väl som någon bok kan ingen levande själ förneka. Och att han var en mäktig berest man som hade trampat otaliga okända stigar, bekräftas av många vittnesbörd. Förutom min egen personliga bekantskap med honom känner jag också andra män som ha träffat på honom överallt, men huvudsakligast vid gränsen till landet Ingenstans. Så till exempel Johnson, f. d. kommissionär för Hudson-Baykompaniet, som hade härbärgerat honom i en verkstad i Labrador, tills hans hundar hade fått vila sig litet och han åter var i stånd att ge sig av. Vidare Mc Mahon, agent för Alaska-Handelskompaniet, som först hade råkat

honom i Dutch Harbour och sedan bland de yttre av Aleuterna. Det var odisputabelt att han varit ledare för en bland de tidigare av Förenta staternas rekognosceringar, och historien konstaterar med bestämdhet att han i samma egenskap tjänat Västra unionen, då den försökte överföra sin trans-alaskanska och sibiriska telegraf till Europa. Slutligen känner jag också valfångstkaptenen Joe Lamson, som en gång, då han låg infrusen vid Mackenzies mynning, fick besök ombord av Thomas Stevens — han kom och ville ha tobak.

Detta ärende var ett avgörande bevis för Stevens' identitet. Hans sökande efter tobak var ständigt och outtröttligt. Innan vi ännu hade hunnit bli ordentligt bekanta, lärde jag mig hälsa på honom med ena handen och räcka honom tobakspungen med den andra. Men den kvällen då jag träffade på honom i John O'Briens skänkrum i Dawson, var hans huvud omgivet av ett rökmoln från en femticientsigarr, och i stället för att begära min tobakspung begärde han min guldstoftpåse. Vi stodo just vid ett faraobord, och han satte ut pungens innehåll på »högsta kortet». »Femtio!» sade han, och mannen som höll banken nickade. »Högsta kortet» kom upp och han gav mig tillbaka min pung, begärde uppgörelse och drog mig med sig till vågskålarna, där vågnästaren helt nonchalant betalade ut femtio dollars kontant åt honom i guldstoff.

»Och nu ska vi dricka ett glas», sade han. En stund efteråt, då han satte ned glaset på disken, förklarade han: »Det här påminner mig om en liten brygd som jag hade för mig en gång uppåt Tattarat-

vägen. Nej, ni vet inte någonting om den platsen, och den finns inte utsatt på kartan. Men den ligger uppåt randen av Ishavet, inte så många hundra mil från amerikanska gränsen, och ungefär ett halvt tusental av Gud övergivna själar ha där sitt hemvist, gifta sig och giftas bort, svälta och dö då och då. Våra upptäckare ha förbisett dem, och de finnas inte upptagna i folkräkningen 1890. En gång hade ett valfångstfartyg råkat i klämma däruppe, men besättningen som kravlade sig i land över isen begav sig söderut och hördes aldrig av vidare.

Men det var en präktig brygd vi gjorde, Moosu och jag», tillade han ett ögonblick senare med en liten antydan om en suck.

Jag förstod att det måste ligga stordåd och djärva tilltag bakom den sucken, varför jag halade in honom i ett hörn mellan en roulett och ett pokerbord och väntade att hans tunga skulle tina upp.

»Hade ett enda att invända mot Moosu», började han i det han begrundande skakade på huvudet, »ett enda, men också bara det. Han var en indian från yttersta gränsen av Chippewyanlandet, men felet var det att han hade fått en smula hum om bibeln. Han hade en tid varit lägerkamrat med en fransk kanadensare, renegat, som förut hade studerat till präst. Moosu hade aldrig sett kristendomen tillämpad i livet, men hans huvud var fullproppat med mirakler, strider, försynens anordningar och allt möjligt som han inte begrep. I andra avseenden var han en bra karl, händig på färdvägar eller vid lägerelden.

Vi hade slitit grundligt ondt tillsammans och voro illa medtagna, då vi råkade dimpa ner i Tattarat. Hade

mist både resgods och hundar under färden över bergsryggen i höstrusket, och våra magsäckar voro fasttorkade vid ryggraden och våra kläder hängde i trasor, då vi kravlade oss in i byn. Folket där blev inte mycket överraskade vid vår åsyn — de hade haft valfångare där förut — och man gav oss det uslaste hybblet i byn att bo i och den sämsta föda de hade att livnära oss av. Vad som föreföll mig märkvärdigt var att de lämnade oss alldeles ensamma. Men Moosu förklarade orsaken.

'Shamanen *sick tumtum*', sade han. Därmed menade han, att deras shaman eller medicinman var avundsjuk om sin makt och hade rådt folket att inte ha någonting att skaffa med oss. Det lilla han hade sett av valfångarna hade lärt honom inse, att min ras var starkare och klokare än hans, och han bar sig endast åt så som shamaner överallt i världen ha burit sig åt i alla tider. Innan jag har slutat min historia skall ni inse, hur nära han var sanningen.

'Det här folket har en lag', sade Moosu, 'som säger, att den som äter kött måste jaga villebråd. Och ni och jag, herre, äro oskickliga i att handtera detta landets vapen. Vi kunna varken stränga bågar eller slunga spjut efter deras manér. Och därför ha också deras shaman och Tummasook, som är deras hövding, slagit sina huvud tillhopa, och det har blivit beslutat, att vi skola arbeta tillsammans med kvinnorna och barnen — släpa hem de fällda djuren och passa upp på jägarna.'

Och detta är alldeles galet, Moosu, svarade jag, ty vi äro bättre människor än detta folk som vandrar i blindhet. För övrigt behöva vi vila och hämta

krafter, ty vägen söderut är lång, och en svag människa kan inte uthärda färdvägens vedermödor.

'Men vi ha ingenting', invände han, i det han såg sig om på det ruttna timret i vår *igloo* och rynkade på näsan åt stanken från det ålderstigna valrossköttet som hade utgjort vår aftonmåltid. 'På en sådan kost kunna vi inte fetma. Och vi ha ingenting själva förutom buteljen med 'smärtdödaren', som ändå inte fyller något tomrum — och därför måste vi böja oss under de otrognas ok och sköta vedhuggning och vattenbärning. Och det finns goda saker här, som vi inte få smaka. Ty ni skall veta, herre, att ännu aldrig har min näsa ljugit för mig, och jag har följt den till hemliga förrådsrum och bland djurhudsbäddarna i deras *iglors*. Många goda varor ha dessa män tilltvingat sig av de stackars valfångarna, och dessa förråd ha stannat hos ett fåtal. Kvinnan Ipsukuk, som bor i den bortersta ändan av byn närmast intill hövdingens *igloo*, har massor av mjöl och socker, och mina ögon ha till och med sett, att hon har bestrukit sitt ansikte med sirap. Och i Tummasooks — hövdingens — *igloo* finns det te. Har jag inte sett det gamla svinet sitta där och sörpla? Och deras shaman har en låda 'Star' och två kuttingar prima röktobak. Och vad ha vi? Ingenting! Ingenting!'

Men jag var alldeles häpen över vad han hade sagt om tobaken, och jag svarade inte.

Och Moosu bröt tystnaden på eget bevåg. 'Och så är där också Tukeliketa, dottern till en väldig jägare och en rik man. En vacker flicka. Verkligen en mycket behaglig flicka.'

Jag funderade skarpt om natten medan Moosu snar-

kade, ty jag hade svårt att uthärda tanken på att det fanns tobak så nära, som jag inte kunde få röka.

Det var sant som han hade sagt — vi hade absolut ingenting. Men så blev vägen klar för mig, och på morgonen sade jag till Moosu: 'Gå du ut och ha ögonen med dig, som du brukar, och skaffa mig något slags ben, ihåligt och krökt som en gåshals. Gå ödmjukt omkring, men se noga upp var det finns grytor och pannor och alla slags kärl. Och kom väl ihåg, att jag äger den vite mannens visdom — och gör nu vad jag har befallt. Gör det säkert och raskt.'

Medan han var borta, ställde jag koklampan med valolja mitt i vår *igloo*, och flyttade undan de skabbiga sovfällarna så att jag skulle få utrymme. Så tog jag isär Moosus bössa och placerade pipan helt behändigt, varefter jag flätade en mängd vekar av bomull, som kvinnorna hade samlat i massor under sommaren. Då Moosu kom tillbaka, hade han med sig benet som jag hade befallt honom hämta, och han berättade att i Tummasooks *igloo* fanns ett fotogenkäril på fem gallons rymd och en stor kopparkittel. Jag sade nu, att han hade gjort sin sak bra och att vi skulle vänta dagen ut. Och nära midnatt höll jag ett tal till honom.

'Den där hövdingen Tummasook har i sin ägo en kopparkittel och ävenså en tom oljekanna.' Nu lade jag en slät kiselsten i Moosus hand. 'I lägret är det tyst och stjärnorna blinka. Gå, Moosu — smyg dig sakta in i hövdingens *igloo* och slå honom med den här på magen, slå hårdt! Och låt tanken på kött och god mat under kommande dagar sätta kraft i din arm. Det blir skrik och skrån och hela byn kommer

i häftig rörelse. Men var oförfärad, Moosu! Dölj dina rörelser och göm din gestalt i nattens mörker och den allmänna förvirringen. Och då kvinnan Ipsukuk är i din närhet — hon som smörjer sitt ansikte med sirap — gör du på samma sätt med henne, och för övrigt med vem som helst av dem som ha mjöl och som du kommer åt. Sedan skall du jämra dig och vika dig dubbel med knäppta händer och föra ett förskräckligt oväsen till tecken att också du har blivit hemsökt av nattligt våld. Och därigenom skola vi skörda ära och stora ägodelar och få lådan med 'Star' och den prima rökto-baken och din 'Tukeliketa, som är en vacker flicka.'

Då han hade gått för att uträtta sitt uppdrag, väntade jag tåligt i vårt hybble och tänkte på att tobaken kom inom allt närmare räckhåll. Så ljud plötsligt ett skrik av förfäran genom natten, jämmer och klagan och oväsen steg mot skyn. Jag grep 'smärtdö-daren' och rusade ut. Det var en väldig uppståndelse och jämmer bland kvinnorna, och skräck låg tungt över alla. Tummasook och kvinnan Ipsukuk vred sig på marken i plågor och förutom dem också flera andra, bland dem Moosu. Jag knuffade undan dem som voro i vägen för mig och höll buteljen intill Moosus mun. Då blev han genast bra och upphörde att tjuta. Nu blev det ett väldigt skränande från de andra slagna, som alla tiggde och bådö om buteljen. Men jag höll ett tal till dem, och innan de fingo smaka en droppe för att bli botade, hade jag lagt beslag på Tummasooks kopparkittel och oljekanna och på kvinnan Ipsukuks socker och sirap, och de andra sjuka måste köpa sig bot för åtskilliga mått mjöl. Shamanen

blängde ilsket på folket som omfattade mina knän, men han kunde knappt dölja sin häpnad över underverket. Jag bar emellertid mitt huvud högt, och Moosu pustade under sin börda, då han följde efter mig till vårt skjul.

Där började jag genast arbeta. I Tummasooks kopparkittel blandade jag tre delar vetemjöl med fem delar sirap, och sedan tillsatte jag tjugu delar vatten. Så ställde jag kitteln helt nära lampan för att blandningen skulle jäsa i värmen och bli stark. Moosu började nu begripa vad det var fråga om, och han sade att min visdom övergick allt förstånd och var större än Salomos — han hade hört att denne var en vis man i forna dagar. Oljekannan satte jag över lampan, och vid dess pip fäste jag en tuta, vari jag stack in benet, som liknade en gåshals. Så skickade jag ut Moosu att hacka upp is, medan jag satte hans bösspipa i förbindelse med gåshalsen, och midt över pipan staplade jag upp isen som han hade hackat upp. Vid pipans mynning, bortom ishögen, ställde jag en liten järnpanna. Då brygden var tillräckligt stark (och det dröjde två dagar innan den blev det) fyllde jag fotogenkannan med den och tände vekarna, som jag hade flätat.

Då nu allting var färdigt, talade jag återigen till Moosu. 'Gå ut', sade jag, 'till de förnämsta männen i byn och framför till dem min hälsning och bjud dem att komma till min *igloo* och sova bort natten tillsammans med mig och med gudarna.'

Det sjöng och susade muntert i min brygd, då de började skjuta undan huden som hängde framför ingången och slinka in, och jag staplade oupphörligt

upp mera is på bösspipan. Ur den bortersta ändan av röret föll det dropp, dropp, dropp — det var *hooch*, ser ni. Men de hade aldrig sett någonting ditåt och de fnittrade nervöst, medan jag höll ett tal om dryckens förtjänster. Medan jag talade, såg jag avunden lysa ur shamanens ögon, så att när jag hade slutat, lät jag honom ta plats bredvid Tunmasook och kvinnan Ipsukuk. Sedan gav jag dem av drycken, och deras ögon vattnades och deras magar värmdes tills de inte längre tvekade av rädsla, utan begärligt sträckte sig efter mer. Och när jag väl hade fått dem i gång, vände jag mig till de andra. Tunmasook började skrodera om att han en gång hade dödat en polarbjörn, och under sitt kraftfulla gestikulerande var han nära att slå till sin morbror. Men ingen frågade efter sådant. Kvinnan Ipsukuk brast i gråt över sin son, som för fyra år sedan hade gått förlorad under isen, och shamanen började göra besvärjelser och profetera. Så gick det till, och innan morgonen kom, lågo de alla på marken djupt sovande i gudarnas sköte.

Nå, nu faller fortsättningen av sig själv, eller hur? Nyheten om den trolska drycken spreds. Det hela är för underbart att kunna beskrivas med ord. Tungomål kunde endast återge en bråkdel av de mirakler, som drycken åstadkom. Den lindrade kroppsliga plågor, gav tröst i sorg, väckte gamla minnen, döda anleten och förgättna drömmar. Det var en eld, som åt sig igenom allt blodet i kroppen och som brann utan att bränna. Den styrkte hjärtat, gjorde ryggraden styv och männen mer än modiga. Den gav insikt i det kommande, framkallade uppenbarelser och profetior. Den porlade av visdom och avslöjade hemlig-

heter. Det fanns ingen ände på de ting den kunde åstadkomma — och snart uppstod en ivrig ävlan att få sova tillsammans med gudarna. De kommo med sina varmaste pälsverk, sina kraftigaste hundar, sitt bästa kött. Men jag sålde *hooch* med omtanke, och endast de blevo gynnade som kommo med mjöl, sirap och socker. Och så stora förråd strömmade in att jag måste låta Moosu bygga ett förvaringsrum åt dem, min *igloo* var snart överfull. Innan tre dagar hade gått, var Tummasook ruinerad. Shamanen, som efter första natten aldrig var mer än halvrusig, gav sorgfälligt akt på mig och hängde med under större delen av veckan. Men innan tio dagar voro förbi, hade även kvinnan Ipsukuk gjort slut på allt vad hon ägde och gick hem på svaga och vacklande fötter.

Men Moosu klagade. 'Herre', sade han, 'vi ha samlat stora rikedomar i sirap och socker och mjöl, men vår bostad är ännu usel, våra kläder dåliga och våra sovfällar skabbiga. Magen ropar efter kött, vars lukt inte vore en förolämpning mot stjärnorna, och efter sådant te som Tummasook sörplar. Och här finns också en väldig längtan efter den tobak, som äges av Neewak, shamanen, som vill vårt fördärv. Jag har så mycket mjöl att det äcklar mig och sirap utan ände, men det oaktat är Moosus hjärta sjukt och hans bädd enslig.'

'Tyst!' svarade jag. 'Du är svag till förståndet och en narr. Var stilla och vänta, så skola vi vinna allt vad vi åtrå. Ta vi det nu, så blir det bara litet och till slut ingenting. Du är ett barn i fråga om den vite mannens visdom. Håll din tunga tyst och vänta, och jag skall visa dig den väg mina bröder på andra

sidan havet bruka följa då de samla jordens skatter för sin räkning. Detta är vad man kallar 'affär' och vad vet du om affärer?'

Men dagen därpå kom han häftigt inrusande. 'Herre, märkvärdiga ting tilldra sig i shamanen Neewaks *igloo* — och vi äro säkert förlorade. Och vi ha varken fått de varma kläderna eller smakat den goda tobaken, därför att du har varit så galen efter sirap eller mjöl. Gå nu du och ta reda på vad som försiggår, så skall jag se efter din brygd!'

Jag gick till Neewaks *igloo*. Och se! Han hade gjort sig en egen destillationsapparat, slugt modelle-rad efter min. Och då han fick se mig, dolde han mycket illa sin triumf. Ty han var en man med begåvning, och hans sömn tillsammans med gudarna, då han besökte min *igloo*, hade icke varit djup.

Men jag oroade mig inte, ty jag visste vad jag visste, och då jag kom tillbaka till min egen *igloo*, gjorde jag några utläggningar för Moosu och sade: 'Lyckligtvis respekteras äganderätten bland detta folk, som i övrigt bara har blivit välsignat med mycket få av mänsklighetens institutioner. Och på grund av denna aktning för egendom skall både du och jag tillta i fetma, och dessutom skola vi bland dem införa nya institutioner, som andra folk hava arbetat sig till under stor möda och mycket lidande.'

Men Moosu förstod mig högst ofullkomligt, tills shamanen kom med flammande ögon och hotande röst och begärde att få handla med mig. 'Ty det finns varken mjöl eller sirap i hela byn', utropade han. 'Allt sådant har ni med listig hand lockat ifrån mitt folk, som har sovit tillsammans med edra gudar och

nu icke har någonting i behåll mer än tunga huvud, svaga knän och en törst efter kallt vatten som inte kan släckas. Detta är icke bra; och min röst har makt bland dem, så det kan vara så godt, att vi nu driva handel oss emellan om sirap och mjöl, just så som ni har handlat med dem.'

Jag svarade: 'Detta är ett godt tal och visdomen dväljes på dina läppar. Vi skola handla med varandra. För så och så mycket mjöl och sirap ger du mig din låda 'Star' och dina bägge kuttingar rökto bak.'

Och Moosu knotade, och när byteshandeln var gjord och shamanen hade gått, sträckte han upp mig. 'Galen är du, herre, och nu äro vi i sanning förlorade för din dårskaps skull! Neewak kommer att brygga *hooch* för egen räkning, och när tiden är inne, skall han befalla sitt folk att inte dricka någon annans *hooch* än hans *hooch*. Och på det sättet gå vi under, och vårt gods blir värdelöst och vår *igloo* lika usel och Moosus bädd lika enslig och kall!'

Och jag svarade: 'Vid vargens kropp svär jag, att du är en dåre och dina fäder före dig och dina barn efter dig, ända intill sista och yttersta led. Din visdom är sämre än ingen visdom alls, och dina ögon äro blinda för affärer, som jag förut har talat med dig om och varom du inte vet någonting alls. Gå, du son av tusen generationer dårar, och drick av den *hooch*, som Neewak brygger i sin *igloo*, och tacka dina gudar för att du har en vit mans visdom att hylla dig till och som kan göra din bädd mjuk. Gå! Och när du har druckit, skall du komma tillbaka med smaken kvar på dina läppar, så att jag får veta vad där sker.'

Och två dagar därefter kom en hälsning från Neewak med inbjudning till hans *igloo*. Moosu gick, men jag satt ensam med suset från destillationsapparaten i mina öron och med luften tjock av rökmoln från shamanens tobak. Ty den kvällen gick handeln dåligt. Ingen kom mer än Angeit, en ung jägare, som hade tillit till mig. Senare på kvällen kom Moosu tillbaka. Han kunde knappt tala för skratt, och ögonen kisade av munterhet.

'Du är en stor man, herre!' sade han. 'Du ä en stor man, och just därför att du är stor, skall du inte döma din tjänare Moosu för att han ofta tvivlar och inte kan begripa dina handlingar.'

'Vad nu?' » frågade jag. 'Har du druckit dig rusig? Och sova de nu djupt allesammans i shamanen Neewaks *igloo*?'

'Nej, de äro upptända av vrede och möra i alla leder, och hövdingen Tummasook har klämt sina tummar om Neewaks strupe och svurit vid sina förfäders ben att han aldrig mera vill se hans ansikte. Ty se! Jag kom till shamanens *igloo*, och hans brygd sjöd och bubblade, och ångan trängde genom gåshalsen alldeles som din ånga, och alldeles som din blev den också till vatten, då den träffade på isen, och dropade ut i pannen nedanför ändan av röret. Och Neewak gav oss av drycken, och se — den var inte alls lik din, för den varken sved på tungan eller kom ögonen att tåras, utan det var sannerligen bara vatten. Och vi drucko — och drucko omåttligt; men ändå sutto vi där allvarliga och kalla om hjärtat. Och Neewak var förvirrad och hans panna mulnade. Och han tog Tummasook och Ipsukuk avsides från det övriga säll-

skapet och satte dem för sig och hade dem att dricka och dricka och dricka. Och de drucko och drucko och drucko, och ändå sutto de där allvarliga och kalla — tills Tummasook slutligen reste sig i vrede och begärde att få tillbaka pälsverken och teet som han hade lämnat i betalning. Och Ipsukuk höjde också sin pipiga röst i vrede. Och hela sällskapet begärde tillbaka vad de hade givit, och där var en stor uppståndelse.'

'Tror denne son av en hund att jag är en val?' frågade Tummasook, som i detsamma sköt undan skinnet framför ingången och stod högre framför mig med rynkade ögonbryn och ansiktet svart av vrede. 'Varför är jag fylld som en fiskblåsa, så att jag är nära att spricka och knappast kan gå för den tyngd jag bär inom mig? *Lalah!* Jag har druckit så som aldrig förut, och ändå äro mina ögon klara, mina knän starka och min hand stadig.'

'Shamanen kan inte skicka oss att sova med gudarna', klagade folket, som nu också strömmade in till oss, 'det är bara i din *igloo* som detta kan ske'.

Och jag skrattade i mjugg, medan jag lät min *hooch* gå rundt och gästerna gjorde sig glada. Ty i mjölet som jag hade sålt till Neewak hade jag blandat en god del soda, som jag hade fått från kvinnan Ipsukuk. Och huru kunde hans brygd jäsa, när sodan höll den frisk? Eller hans *hooch* bli *hooch*, när den inte ville surna?

Efter detta strömmade ägodelar in till oss utan något hinder eller avbrott. Pälsverk hade vi i massor, handarbeten som kvinnorna förfärdigat, allt hövdingens te och kött i oändlighet. En dag berättade Moosu

för mig till synnerlig uppbyggelse historien om Josef i Egypten — bedröfligt förvriden — men det gav mig en idé, och snart var halva stammen sysselsatt med att bygga stora förrådshus för min räkning. Och av allt villebråd som fälldes fick jag lejonparten och magasinerade det. Moosu var inte heller overksam. Han gjorde sig en kortlek av björkbark och lärde Nee-wak att spela knack. Han förledde också Tukeliketas fader att deltaga i spelet. Och så en dag tog han flickan till hustru, och dagen därpå flyttade han in i shamanens hus som var det vackraste i byn. Nee-waks ruin var fullständig, ty han förlorade allt vad han ägde, sina trummor av valrosshud, sina besvärjelseverktyg — allting. Och till slut blev han vedhug-gare och vattenbärare och fick lyda Moosus minsta vink. Och Moosu, han upphöjde sig själv till shaman eller överstepräst, och med sin förvridna bibelkänne-dom dekreterade han nya gudar och gjorde besvärjelser inför deras altaren.

Och jag var mycket belåten, ty jag ansåg det bra att kyrkan och staten skulle gå hand i hand, och jag hade vissa planer rörande sistnämnda institution. Händelserna utvecklade sig alldeles så som jag hade förutsett. Godt humör och småleende ansikten syntes ej längre till i byn. Folket hade blivit buttert och retligt. Där blev gräl och slagsmål, och sinnena voro i uppror både natt och dag. En kortlek till gjordes, och jägarna började spela sinsemellan. Tumma-sook slog sin hustru alldeles ohyggligt, och hans mor-bror satte sig däremot och slog honom med en valross-tand, så att han skrek överljudt om natten och blev utskämd inför folket. Under detta upprörande till-

stånd försumrades jakten och det blev hungersnöd i landet. Nätterna voro långa och mörka, och utan kött kunde man inte få köpa *hooch*. Befolkningen knorrade mot sin hövding. Det var detta jag hade åsyftat, och då de voro riktigt grundligt utsvultna och missnöjda, sammankallade jag hela byn, höll ett storartat tal, hoverade mig som patriark och mättade de hungriga. Moosu höll också tal och på grund av detta och vad jag hade gjort blev jag korad till hövding. Moosu, som ju hade Herrens öra och förkunnade hans domslut, smorde mig med valfisktran, och han gjorde det mycket för grundligt, emedan han inte hade något begrepp om en sådan ceremoni. Och bägge tolkade vi för folket den nya läran om en konungs gudomliga rättigheter. Det bjöds på *hooch* och kött och festades grundligt, och de antogo villigt den nya ordningen.

Så ni hör att jag har innehaft höga platser och burit purpur och regerat över folk. Och jag kunde ännu ha varit kung, om bara tobaken hade räckt längre, eller om Moosu hade varit mera narr och mindre kanalje. Ty han kastade sina ögon på Esanetuk, äldsta dottern till 'Tummasook, och jag satte mig däremot.

'Broder', sade han, 'du har ansett det lämpligt att tala om att införa nya institutioner bland detta folk, och jag har lyssnat till dina ord och därigenom förvärvat visdom. Du regerar med gudagiven rätt, och jag gifter mig med gudagiven rätt.'

Jag lade märke till att han kallade mig broder, och jag blev arg och stampade åt honom. Men han gick tillbaka till folket och gjorde besvärjelser i tre dagar, och hela folket deltog i hans förehavande. Till

slut bjöd han dem höra Herrens röst, och så förkunnade han att månggifftet var ett påbud från gudomen. Men han var slug, ty han stadgade att antalet hustrur skulle stå i förhållande till ägodelarna för övrigt, varför han genom sin rikedom gynnades framför alla de andra. Jag kunde inte låta bli att beundra hans förslagenhet, fastän det var tydligt att medgången hade slagit honom åt huvudet, så att han aldrig skulle nöja sig förrän all makt och alla ägodelar voro i hans händer. Han blev uppblåst av högmod, glömde att det var jag som hade hjälpt honom till den plats han innehade och började arbeta på mitt fördärv.

Men det var intressant, ty den kanaljen åstadkom på sitt sätt en utveckling av det primitiva samhället. På grund av mitt *hooch*-monopol hade jag en inkomst som jag inte längre tillät honom att dela. Han funderade över detta en tid, men så uppfann han ett system av prästerlig beskattning. Han lade tionde på folket, höll tal om feta förstlingar och dylikt och förvred alla möjliga förvridna bibelord han hade hört som kunde tjäna till stöd för hans ändamål. Även detta fördrog jag under tystnad, men då han kom med någonting som kunde liknas vid en graderad inkomstskatt, reste jag mig däremot, och jag gjorde det i blindhet, ty det var just detta han ville framkalla. Nu vädjade han till folket, och de ställde sig på hans sida, avundsjuka som de voro på mina stora rikedomar och själva drygt beskattade. 'Varför skulle vi erlägga skatt och inte ni?' frågade de. 'Ä det inte Guds röst som ljuder genom Moosus — shamanens — läppar?' Så jag måste ge efter. Men samtidigt

höjde jag priset på *hooch* — och genast var han framme och höjde min beskattning.

Så blev där öppet krig oss emellan. Jag fäste alltid särskilt avseende vid Neewak och Tummasook på grund av deras traditionella rättigheter, men Moosu överträffade mig genom att inrätta ett prästerskap och ge dem bägge höga platser inom detsamma. Maktproblemet framställde sig för honom, och han löste det så som det ofta förut har blivit löst. Mitt missstag låg däri, att jag skulle ha gjorts till shaman och han till hövding, men detta insåg jag för sent, och i sammandrabbningen mellan andlig och världslig makt var det givet att jag skulle dra det kortaste strået. Där blev en väldig kontrovers, men alla övergingo snart till det ena hållet. Folket kom ihåg att Moosu hade smort mig till kung, och det stod klart för dem att källan till min myndighet inte låg hos mig själv, utan hos Moosu. Endast några få höllo ännu fast vid mig under Angeits ledning, medan Moosu däremot stod i spetsen för folkpartiet och skickade ut rykten om att jag hade i sinnet att stöta honom och sätta mina egna gudar, som voro högst orättfärdiga gudar, i stället för hans. Och i det avseendet hade den sluge skälmen förekommit mig, ty det var just vad jag hade ämnat göra — jag tänkte avstå från kungligheten, förstår ni, och kämpa mot andligheten med andliga vapen. Men han skrämde upp folket med mina särskilda gudars orättfärdighet — i synnerhet målade han ut en som han kallade för 'Biz-e-Nass' — och därigenom kvävde han min plan i dess linda.

Nu hände det sig, att en yngre dotter till Tummasook vid namn Kluktu hade vunnit mitt behag

och jag hennes. Jag vände mig till fadern, men f. d. hövdingen vägrade tvärt — sedan jag hade betalt priset för henne — och han förklarade att flickan var avsedd åt Moosu. Detta gick ju för långt, och jag var nästan sinnad att gå till hans *igloo* och döda honom med vapenlös hand. Men så kom jag ihåg, att tobaken snart var slut, och jag gick skrattande hem till mig. Dagen därpå höll Moosu besvärjelse, och han förvred berättelsen om bröden och fiskarna, så att den blev till en profetia; och jag kunde läsa mellan raderna att han syftade på de väldiga köttförråden i mina magasin. Folket läste också mellan raderna, och eftersom Moosu inte uppmanade dem att gå på jakt, stannade de hemma, och mycket få vildrenar och björnar fälldes och släpades hem.

Men jag hade mina hemliga planer, sedan jag hade sett att det inte allenast började ta slut med tobaken utan även med mjölet och sirapen. Jag kände det för övrigt som en plikt att hävda den vite mannens visdom och bringa svåra bekymmer över Moosu, som hade blivit väldigt uppblåst över den makt jag hade givit honom. Den natten gick jag till mina köttmagasin och där hade jag mycket att beställa. Dagen därpå voro alla byns hundar märkvärdigt slöa. Ingen misstänkte någonting, och jag sysslade lika ivrigt varenda natt — och hundarna blevo fetare och fetare och folket allt magrare och magrare. De knorrade och begärde att profetian skulle gå i fullbordan, men Moosu lugnade dem och väntade att deras hunger skulle bli ännu större. Och ända in i det sista hade han ingen aning om det spratt jag hade spelat dem med de tomma magasinerna.

Då allting var redo, skickade jag Angeit och de få övriga trogna, som jag hade bespisat i hemlighet, genom byn för att sammankalla folket. Och stammen samlades på en rymlig plan med tilltrampad snö framför ingången till min bostad. Köttbodarna tronade på sina höga pålar i bakgrunden. Moosu infann sig också och stod vid den inre randen av cirkeln midt emot mig, övertygad om att jag hade någon ny plan och beredd att störta mig vid första tillfälle. Men jag steg upp och hälsade honom inför alla de församlade.

'O Moosu, du Herrens välsignade', började jag, 'utan tvivel har det väckt din undran att jag har sammankallat denna församling. Och utan tvivel är du, på grund av mina många dårskaper, beredd på att jag skall göra mig skyldig till häftiga ord och obetänkta handlingar. Men nej — icke så. Det har blivit sagt, att om gudarna vilja någons fördärv, göra de honom först vanvettig. Och det har jag sannerligen varit. Jag har satt mig emot din vilja och bespottat din myndighet och bedrivit åtskilliga onda och lättfärdiga ting. Och därför hemsöktes jag i natt av en uppenbarelse, och jag lärde mig inse det syndiga i mitt levnadssätt. Och du, Moosu, stod för mig som en lysande stjärna, och det flammade från ditt ännu och i mitt hjärta kände jag din storhet. Jag såg allting klart. Jag visste att du har Guds öra, att han lyssnar då du talar. Och jag kom ihåg, att då jag har gjort några goda gärningar, har jag utfört dem endast genom Guds och Moosus nåd.

Ja, mina barn', utropade jag, i det jag vände mig till folket, 'vad rätt jag har gjort och vad godt jag har gjort, det har härrört från Moosus råd Medan

jag lyssnade till honom, gick allting bra; sedan jag slöt mina öron för honom och handlade efter min egen dåraktiga ingivelse, har allting gått galet. Det var på grund av hans råd som jag samlade mina förråd av kött och kunde föda de hungrande under mörka tider. Genom hans nåd blev jag kallad till hövding. Och hur har jag handhaft mitt ämbete? Låt mig säga er det. Jag har inte gjort någonting alls. Mitt huvud var förvridet genom makten, jag ansåg mig för större än Moosu — och se, jag har kommit på förfall. Min styrelse har varit ovis, och gudarna vredgas. Se, ni äro utpinade av hungersnöd, mödrarnas bröst ha ingen mjölk att ge, och småbarnen gråta hela de långa nätterna. Och jag, som har förhärdat mitt hjärta mot Moosu, vet icke vad som skall kunna göras eller på vad sätt man skall kunna skaffa föda.'

Och nu blev det ett nickande och skrattande, och folket trängde sina huvuden tillsammans, och jag visste, att de viskade till varandra om bröden och fiskarna. Jag fortsatte hastigt: 'Sålunda blev jag upplyst om min egen dårskap och om Moosus visdom, om min egen oduglighet och Moosus duglighet. Och eftersom jag nu ej längre är vanvettig, erkänner jag allt och vill godtgöra det onda. Jag kastade i orättfärdighet mina ögon på Kluktu och se, hon var förbehållen åt Moosu. Hon är ändå min tillhörighet, ty har jag inte lämnat Tummasook de varor han värderade henne till? Men jag är ovärdig att få henne, och hon skall gå från sin faders *igloo* till Moosus. Kan månen lysa då solen skiner? För övrigt skall Tummasook behålla det gods som jag lämnade honom i lösen,

och Kluktu skall vara en fri gåva till Moosu, som Gud har bestämt till hennes rättmätige herre.

Och ännu mera! Eftersom jag har använt mina ägodelar ovist och till att förtrycka er, mina barn, skänker jag fotogenkärlet och gåshalsen och bösspi-pan och kopparkitteln till Moosu. Och eftersom jag inte mera kan skaffa mig några beståndsdelar, måste ni gå till honom, då ni törsta efter *hooch*, och han skall vederkvicka er utan ocker. Ty han är en stor man, och Gud själv talar genom hans mun.

Hören nu vidare — mitt hjärta har veknat och jag ångrar min galenskap. Jag som är en dåre och son av dårar — jag som är slav under den onde guden Biz-e-Nass — jag som vet edra magar tomma, men inte vet varmed man skall kunna fylla dem — varför skall jag vara hövding och stå över dig och sköta styrelsen till ditt fördärv? Varför skall jag göra detta som icke är godt? Men Moosu, han som är shaman och som är vis framför alla andra människor, han är danad så att han kan styra med mild och rättvis hand. Och på grund av allt vad jag nu har anfört avsäger jag mig min plats som er hövding och lämnar den åt Moosu — åt den ende som vet hur ni kunna finna föda nu då intet kött finns i landet.'

Nu följde väldiga handklappningar och folket ropade '*Kloshe! Kloshe!*', vilket är detsamma som '*Bra! Bra!*' Jag hade sett undran och oro i Moosus ögon, ty kan kunde icke begripa någonting av allt detta, och han var rädd för den vite mannens visdom. Jag hade gått hans önskningar till mötes alltigenom och till och med förekommit åtskilliga av dem. Och som jag nu stod där, efter att själv ha berövat mig all

makt, visste han att ögonblicket icke var gynnsamt att reta folket emot mig.

Innan de skingrades, förkunnade jag att destillationsapparaten visserligen skulle tillfalla Moosu, men allt *hooch* jag hade skulle vara folkets. Moosu försökte protestera mot detta, ty förut hade vi aldrig tillåtit flera än några stycken att berusa sig samtidigt. Men allt folket skrek återigen, *Kloshe! Kloshe!* och där blev ett väldigt festande utanför min dörr. Då nu drycken steg dem åt huvudet och de blevo bråkiga, höll jag rådslag med Angeit och de övriga som hade förblivit mig trogna. Jag förelade dem vad de skulle göra och lärde dem vad de skulle säga. Sedan gick jag en bakväg till en plats inne i skogen, där två väl lastade slädar, dragna av icke alltför välfödda hundar, väntade på mig. Våren nalkades, ser ni, och över snön låg en hård skorpa, så det var bästa tiden att ge sig av söderut. Och för resten var tobaken slut. Där i skogen satt jag och väntade, ty jag hade ingenting att frukta. Ville de förfölja mig, så voro deras hundar för feta och de själva för utmagrade att kunna hinna upp mig. Jag antog också att hela uppträdet skulle avlöpa på ett sätt, för vilket jag hade gjort lämpliga förberedelser.

Först kom en av mina anhängare springande och efter honom en annan. 'Herre', ropade den förste flämtande, 'det råder stor uppståndelse i byn, och ingen känner sitt eget sinnelag eller vet vad han vill. Allesammans ha druckit sig rusiga, och somliga stränga sina bågar, och somliga ge varandra hätska ord. Aldrig har där varit ett sådant oväsen.'

Och den andre sade: 'Jag har gjort som du bjöd

mig, herre — jag har viskat sluga ord i törstande öron och påmint om hur det var i forna tider. Kvinnan Ipsukuk jämrar sig högt över sin fattigdom och begråter den rikedom, som icke längre hör henne till. Och Tummasook tror att han åter har blivit hövding och folket gnages av hunger och rusar av och an.'

Och en tredje: 'Neewak har kullkastat Moosus altaren och gör besvärjelser inför de gamla, fordom hedrade gudarna. Och allt folket kommer ihåg den goda maten som förr gick igenom deras strupar, men som de nu inte längre ha. Och först slogs Esanetuk, som var *sick tumtum*, med Kluktu, och det blev ett stort oväsen. Sedan slogs de bägge — eftersom de voro döttrar av samma mor — med Tukeliketa. Varefter de alla tre överföllo Moosu som stormilar från skilda håll, så att han måste springa sin väg från sin *igloo*, och folket gjorde narr av honom. Ty en man som inte kan tygla sina kvinnor, han blir hållen för en narr.'

Så kom Angeit. 'I stor vedermöda har Moosu kommit, herre, ty jag har viskat till folket allt vad jag kunnat, tills de slutligen gingo till honom och sade att de voro hungriga och begärde att profetian skulle bli uppfylld. Och där höjdes högljudda rop av 'Itlwillie! Itlwillie!' (Kött.) Så han skrek till sina kvinnfolk, som voro utom sig av vrede och av *hooch*, att de skulle tåga — och så förde han hela stammen raka vägen till dina förrådshus. Och han bjöd männen att de skulle öppna dem och äta sig mätta. Men se — magasinen voro tomma! Där fanns intet kött. De stodo där stumma, folket var slaget av skräck, och midt under den djupa tystnaden höjde jag min röst. 'O

Moosu, var finns köttet? Vi veta att där har funnits kött. Ha vi inte jagat villebråd och släpat det hit efter jaktens slut? Och det skulle vara en lögn att påstå, att en enda man har ätit upp det. Och vi ha varken sett hudar eller hår efter djuren. Var finns köttet, Moosu? Du har ju Guds öra. Var är köttet?’

Och folket ropade: ’Du har Guds öra. Var är köttet?’ Och de trängde sina huvuden tillhopa och voro slagna av skräck. Då gick jag omkring bland dem och talade med bävan om outränsakliga ting — om andar som komma och gå likt skuggor och öva onda gärningar — tills de alla skreko högt i förskräckelse och trängde sig tillsammans, alldeles som små barn då de äro rädda för mörkret. Neewak höll tal, och han skyllde detta onda, som hade kommit över dem, på Moosu. Då han hade slutat blev där ett förskräckligt oväsen, och de togo spjut i sina händer och valrossbetar och klubbor och stenar från stranden. Men Moosu rusade i väg hem, och eftersom han inte hade druckit *hooch*, kunde de inte ta fast honom, utan tumlade om varandra och kommo långsamt framåt. Ännu i denna stund tjuta de utanför hans *igloo*, och hans kvinnfolk väsnas där innanför, och han kan inte göra sig hörd för deras skrik och skrän.!’

’Du har gjort väl, Angeit’, sade jag och befallde sedan: ’Gå nu och tag denna tomma släde och de magra hundarna och kör raskt med dem till Moosus *igloo*. Och innan folket, som ju är berusat, hinner ge akt därpå, skall du hastigt kasta honom på släden och föra honom hit till mig’

Jag väntade på hans återkomst, och under tiden

gav jag goda råd åt mina andra trogna. Då släden kom tillbaka, var Moosu med, och jag såg på skråmorna i hans ansikte att hans kvinnfolk hade skött om honom bra. Men han tumlade ur släden och föll till mina fötter i snön och ropade: 'Herre, du skall förlåta din tjänare Moosu allt det onda han har gjort! Du är en stor man! Säkert skall du förlåta!'

'Kalla mig 'broder' Moosu — kalla mig 'broder', tillrättavisade jag, i det jag lyfte honom på fötter med spetsen av min mockasin. 'Vill du lyda mig hädanefter?'

'Ja herre', gnällde han, 'i alla tider'.

'Lägg dig då tvärs över släden.' Jag tog hundpiskan i min högra hand. 'Och vänd ditt ansikte nedåt, mot snön. Och raska på, ty vi resa söderut i dag.' Och då han var ordentligt fastbunden, gav jag honom klatsch efter klasch, och för varje slag räknade jag upp de oförrätter han gjort mig. 'Här har du för din olydnad i allmänhet — klatsch! Och här för din olydnad i särskilda fall — klatsch! klatsch! Här har du för Esenatuk! Och här för din själs frälsning! Och här för din nådiga myndighet! Och här för Kluktu! Och här för dina gudagivna rättigheter! Och här för dina feta förstlingar! Och här och här för din inkomstbeskattning och för bröden och fiskarna! Och här för all din olydnad! Och så till sist det här för att du hädanefter skall ha lärt dig att fara fram hovsamt och med förstånd! Sluta nu upp med att stöna och stig upp! Sätt på dig dina snöskor, och gå dit fram och trampa väg för hundarna. *Chook! Mushon!* I väg.»

Thomas Stevens smålog helt belåtet för sig själv,

medan han tände sin femte cigarr och skickade den ena rökringen efter den andra uppåt taket.

»Men hur gick det med folket i Tattarat?» frågade jag. »Var det inte hårdt att lämna dem utmärglade av hunger?»

Och han svarade skrattande mellan ett par rökringar: »De hade ju de gödda hundarna!»

TROHET.

»Jag skall säga dig vad vi ska göra — vi skalåta tärningen avgöra det.»

»Det passar mig», sade den andre och vände sig i detsamma till indianen som höll på att laga snöskor i ett hörn av hyddan. »Hör på, Billebedam, spring snällt ned till Olesons hydda och säg honom, att vi be att få låna hans tärningslåda.»

Denna plötsliga begäran midt under en rådplägning om avlöningar, ved och födoämnen förvånade Billebedam. Dessutom var det tidigt på dagen, och han hade aldrig sett vita män av Pentfields och Hutchinsons kaliber syssla med kort eller tärning förrän dagens arbete var slut. Men hans ansikte hade det orubbligt likgiltiga uttryck som anstår en Yukonindian, och han drog på sig sina vantar och gick ut.

Fastän klockan var åtta, var det ännu mörkt ute, och hyddan upplystes av ett talgljus nedstucket i en tom whiskybutelj. Den stod på ett bord av furubräder midt ibland en oredig massa odiskade tennkärl. Talg från otaliga ljus hade förut droppat nedåt den långa buteljhalsen och stelnat till en gletscher i miniatyr. Det lilla rummet, som upptog hela hyddan, var lika belamrat med skräp som bordet, och i ena ändan fanns ett par kojor, den ena ovanför den andra, från vilka

filtarna hängde ned alldeles som de bägge männen hade slängt dem av sig, då de stego upp.

Lawrence Pentfield och Corry Hutchinson voro millionärer, fastän de icke sågo så ut. Det märktes ingenting ovanligt hos dem; i vilket michiganläger som helst skulie de ha tagits för att vara ett par präktiga exemplar av timmerhuggare. Men utanför i mörkret, där hål gapade i jorden, voro många män sysselsatta med att vinda upp grus och dy och guld från hålens botten, och andra hade femton dollars om dagen för att de skrapade det löst från klippbädden. För varje dag skrapades guld till tusentals dollars värde från klippbädden och vindades upp till ytan, och alltsammans tillhörde Pentfield och Hutchinson, som räknades bland Bonanzas rikaste matadorer.

Pentfield bröt den tystnad, som följde på Billebedams bortgång, genom att stapla upp de smutsiga tallrikarna och faten litet högre på varandra och sedan trumma på den lediga platsen med sina knogar. Hutchinson snoppade det rykande ljuset och gnuggade tankfullt sotet från vecken mellan tummen och pek-fingret.

»Besitta, jag önskar, att vi kunde resa bägge två!» utbrast han plötsligt. »Då vore allting klart.»

Pentfield gav honom en mörk blick.

»Vore det inte för din fördömda halsstarrighet, så klarade det sig i allå fall. Allt vad du har att göra är att ge dig av. Jag skall se till alltsammans här under tiden, och nästa år kan jag få resa ut.»

»Varför skulle jag resa? Jag har ingen som väntar på mig . . .»

»Dina anhöriga», avbröt Pentfield barskt.

»Men det har du», fortsatte Hutchinson. »En flicka, menar jag — det vet du.»

Pentfield ryckte på axlarna med butter uppsyn. »Hon kan nog vänta, tänker jag.»

»Men hon har väntat nu i två år.»

»Och ett år till kommer nog inte att göra henne så gammal, att man inte känner igen henne.»

»Det skulle bli hela tre år. Besinna det, gamle gosse — tre år i denna ända av världen, denna avskrädesplats för de fördömda!» Hutchinson slog ut med armen och uppgav en nästan högljudd jämmer.

Han var flera år yngre än sin kompanjon, endast tjugusex år, och hans ansikte hade den prägel av tränad man ser hos dem som förgäves längta efter ting, som länge ha varit dem förnekade. Samma längtan fanns i Pentfields ansikte, och hans klagan tog sig tydligt uttryck i axelryckningen.

»Jag drömde i natt, att jag var hos Zinkands», sade han. »Musiken spelade, glasen klingade, kvinnorna skrattade, och jag beställde ägg — ja, ägg, sir — stekta och kokta och förlorade och hackade ägg, anrättade på alla möjliga sätt, och jag sväljde dem så fort de kunde serveras.»

»Jag skulle ha beställt sallad och grönsaker», kritiserade Hutchinson med hungrig uppsyn, »en stor präktig rättika och lök och rädisor — sådana som knastra om tänderna då man biter i dem.»

»Jag hade nog rekviderat sådana saker efter äggen, tänker jag, om jag inte hade vaknat», svarade Pentfield.

Han tog upp en illa medfaren banjo från golvet och började locka ur den några osäkra toner. Hutchinson ryckte till och andades tungt.

»Låt bli det där!» utbrast han med plötslig häftighet, då den andre övergick till en munter melodi. »Det gör mig galen. Jag kan inte uthärda det.»

Pentfield slängde banjon i den ena kojen och gnolade:

»Hör mig iviska hvad den svagaste icke vill höra —
jag är Minne och Plåga — jag är din Stad!
Jag är Lyx och Prakt, jag är allt som gör glad!»

Den andre ryckte till där han satt och sänkte sitt huvud mot bordet. Pentfield återtog det monotona trummandet med sina knogar. En högljudd smäll från dörren ådrog sig hans uppmärksamhet. Frosten kröp långsamt uppåt insidan på densamma som en vit skärm och han gnolade återigen:

Hjordarna beta, platanerna lövas,
och laxarna leka sitt älskogskrig.
O, kunde, min älskade flicka, jag bygga
ett bo åt mitt hjärta och dig!»

Så blev där tyst, och denna tystnad bröts icke förr än Billebedam kom och ställde lådan med tärningarna på bordet.

»Hm — mycket kallt ute», sade han. »Oleson — hm — talade till mig och sade, att — hm — Yukon har frusit till i natt.»

»Hörde du, gamle gosse!» utropade Pentfield och slog Hutchinson på axeln. »Den av oss som vinner kan ge sig av på färden till ett bättre land så här dags i morgon bittida.»

Han tog lådan och skramlade muntert med tärningarna.

»Vad skall det bli?»

»Poker hel enkelt», svarade Hutchinson. »Slå ut dem, du.»

Pentfield strök diskarna slamrande från bordet och slog ut de fem tärningarna. Bägge följde dem ivrigt med ögonen. Där fanns inga lika, och den högsta tärningen visade en femma.

»*Stiff!*» klagade Pentfield.

Efter långt betänkande tog Pentfield upp alla fem tärningarna och lade dem i lådan.

»Jag skulle slå på femmor, om jag vore som du», sade Hutchinson.

»Nej, det skulle du inte göra — inte se'n du har sett det här», svarade Pentfield, i det han slog på nytt.

Återigen fanns där inga lika, och denna gång steg tärningarnas värde i oavbruten följd från två till sex.

»Ännu en gång *stiff!*» klagade Pentfield. »Tjänar ingenting till att du skakar, Corry — du kan inte förlora.»

Den andre samlade tyst ihop tärningarna, skakade dem, kastade ut dem på bordet med en sväng och såg, att också han hade slagit en sex poängs *stiff*.

»Slagit dig i alla händelser, men jag måste göra det bättre än så», sade han, i det han samlade ihop fyra av tärningarna för att slå på sexor. »Och här kommer dråpslaget.»

Men tärningarna visade dus, tres, kvart och sinka — således ännu en gång *stiff* och varken bättre eller sämre än Pentfields kast.

Hutchinson drog en suck.

»Händer inte en gång på en million», sade han.

»Och inte heller en människa på millionen», tillade Pentfield, i det han hastigt tog tärningarna och kastade ut dem. Tre femmor kommo upp, och efter långt betänkande fick han en fjärde femma i andra slaget. Hutchinson tycktes ha förlorat allt hopp.

Men i sitt första slag fick han upp tre sexor. Den andres ögon fingo ett tvekande uttryck, och hoppet tändes på nytt i hans egna. Han hade ett slag kvar. En sexa till — och han skulle färdas över isen till havet och Staterna.

Han skakade om tärningarna i lådan, gjorde en ansats att slå, men tvekade och fortför att skaka dem.

»Gå på! Gå på! Du behöver väl inte hålla på så där till långt fram på natten!» utbrast Pentfield häftigt. Han krökte sina naglar mot bordet, så tungt stödde han sig mot dem under bemödandet att behärska sin sinnesrörelse.

Tärningarna rullade ut och en uppåtvänd sexa mötte de bägge männens ögon. De sutto båda och stirrade på den. Det blev en lång tystnad. Hutchinson kastade en hastig blick i smyg på sin kompanjon, som uppfångade den förstulet och sköt ut läpparna för att försöka se likgiltig ut.

Hutchinson skrattade då han steg upp. Det var ett nervöst, oroligt skratt. I det här fallet var det mera brydsamt att vinna än att förlora. Han gick omkring bordet till sin kompanjon, och denne vände sig häftigt emot honom.

»Du kan så gärna vara tyst, Corry! Jag vet allt vad du vill säga — att du hellre vill stanna här och låta mig resa, och allt det där — så du behöver inte alls säga det. Du har dina anhöriga i Detroit att

hälsa på, och det måtte väl vara nog. För resten kan du uträtta åt mig just det som jag skulle ha gjort, om jag hade kommit att resa.»

»Och det är...?»

Pentfield läste både frågan och svaret i sin kompanjons ögon, och han svarade:

»Ja, just det. Du kan hämta henne hit till mig. Enda skillnaden blir att vi få viga i Dawson i stället för i San Francisco.»

»Men, käre vän», invände Hutchinson, »hur i all världen skall jag kunna föra henne hit? Hon och jag ä' ju inte precis syster och bror, och för övrigt har jag ju aldrig ens sett henne, så det kunde just inte vara passande att vi reste tillsammans. Naturligtvis skulle det aldrig vara någonting ondt i det — det vet både du och jag — men betänk, hur det skulle se ut för andra!»

Pentfield svor halvhögt och skickade »hur det skulle se ut för andra» till mindre kalla regioner än Alaska.

»Och om du nu vill vara så god och höra på, och inte så fördömt hastigt sätta dig på dina höga hästar», fortsatte hans kompanjon, »så skall du få se att det enda riktiga för mig under dessa omständigheter är att låta dig resa i år. Det är ju bara ett år till det nästa — och då kan jag ge mig av.»

Pentfield skakade på huvudet, fastän han tydligen vacklade inför frestelsen.

»Det går inte, Corry, gamle gosse! Jag uppskattar din vänlighet och allt det där, men det går inte. Jag skulle skämmas för varje gång jag tänkte på hur du slavade här i mitt ställe.»

En tanke tycktes plötsligt vakna hos honom. Han

började leta i sin koj, rev om allting i ivern och fick slutligen tag i en skrivportfölj och penna, varefter han satte sig vid bordet och började skriva fort och utan tvekan.

»Se här», sade han och lämnade det skrivna till sin kompanjon. »Om du bara lämnar det här, så blir allting bra.»

Hutchinson läste och lade papperet ifrån sig.

»Hur vet du att hennes bror är villig att göra den otäcka resan hit?» frågade han.

»Å, det gör han nog för min skull — och för systemens», svarade Pentfield. »Men han är ömtålig till hälsan, och jag skulle därför inte vilja anförtro henne åt honom ensam. Med dig som tredje man går färden däremot lätt och säkert. Så snart du kommer ut, beger du dig till dem och förbereder henne på färden. Sedan reser du österut till dina anhöriga, och när våren kommer, ä' hon och hennes bror i ordning att följa dig. Jag vet att du skall tycka om henne från första stund — och se på det här, så skall du känna igen henne, så fort du får se henne.»

Han öppnade boetten på sitt ur och visade ett fotografiporträtt som var fastsatt därinnanför. Corry Hutchinson betraktade det med tydlig beundran.

»Mabel heter hon», fortfor Pentfield, »och det kan vara så godt att jag säger dig, hur du skall hitta dit. Så snart du kommer till San Francisco, tar du en droska och säger: 'Kör till Holmes' vid Myrdon Avenue!» Jag undrar om du ens behöver säga gatans namn. Kusken vet i alla händelser var domaren Holmes bor. — Och så», tillade Pentfield efter ett kort uppehåll, »skulle det nog inte vara så illa, om du skaffade mig några småsaker som — hm . . .»

»Som en gift man kan behöva», utbrast Hutchinson småskrattande.

Pentfield drog på munnen.

»Ja visst, servetter och dukar, lakan och örngått och så'nt där. Och så kunde du också skaffa en ordentlig porslinsservis. Du kan förstå, att det skulle falla sig svårt för henne att vara utan sådana saker. Du kan frakta dem med ångbåt över Behrings hav. Och jag undrar om vi inte skulle kunna få hit ett piano?»

Hutchinson understödde ivrigt denna idé. All hans tvekan var försvunnen, och han började bli alltmera intresserad för sitt uppdrag.

»Ja, Lawrence, jag skall nog föra hit din flicka på ett riktigt stiligt manér», sade han vid överläggningens slut, då de bägge reste sig från sina platser. »Jag skall sköta matlagningen och ta vård om hundarna, och allt vad brodern behöver göra blir att se till att hon har det bra och göra för henne vad jag kan ha glömt. Men jag skall glömma det minsta möjliga, det kan jag försäkra.»

Dagen därpå skakade Lawrence Pentfield hand med honom till avsked och stod sedan och såg efter honom och hans hundar, medan de försvunno uppåt den isbelagda Yukon på väg till saltvattnet och den yttre världen. Så gick Pentfield tillbaka till sin Bonanzagruva, där det nu var många gånger tråkigare än vanligt, och han såg beslutsamt framåt mot den långa vintern. Där var mycket att göra, arbetare att övervaka och operationer att leda, medan man borrhade efter det oregelbundna, rika malmstrecket; men han var icke med liv och själ med i arbetet. Så var det

för övrigt med allt vad han företog sig, ända tills stockväggarna av en ny bostad började resa sig på höjden bakom gruvan. Det var ett ganska stort hus, omsorgsfullt byggt och indelat i tre ordentliga rum. Varje stock var skrädd och kanthuggen för hand — ett dyrbart infall, eftersom arbetarna hade femton dollars per dag i avlöning. Men Pentfield ansåg inga kostnader för stora i fråga om Mabel Holmes' blivande hem.

Han drev ivrigt på byggnadsarbetet och gnolade under tiden allt som oftast: »O, kunde jag bygga ett bo åt mitt hjärta och dig min älskade flicka!» Han hade en väggalmanack uppsatt ovanför bordet, och det första han företog sig varje morgon var att stryka den innevarande dagen och räkna efter hur många det kunde återstå innan hans kompanjon skulle komma farande över isen på Yukon framåt våren. Ett annat infall han hade var att ingen ännu fick sova i den nya bostaden på höjden. Den måste vara lika ny och obegagnad vid hennes ankomst som virket var nytt och fint; och då allting var färdigt, satte han ett hänglås för dörren. Ingen fick gå dit in mer än han själv, och han brukade sitta där i timtal och sedan komma ut med egendomligt strålande uppsyn och en glad och varm glans i sina ögon.

I december fick han ett brev från Corry Hutchinson. Han hade nyss råkat Mabel Holmes. Hon var allt vad hon borde vara för att bli Lawrence Pentfields hustru, skrev han. Hutchinson talade om henne i entusiastiska ordalag, och brevet kom blodet att spritta i Pentfields ådror. Flera brev kommo, det ena tätt efter det andra, och ibland två eller tre på samma

gång, när posten dök upp. Och alla voro hållna i samma ton. Corry hade nyss kommit från Myrdon Avenue; Corry skulle just gå till Myrdon Avenue; eller Corry var vid Myrdon Avenue. Och han dröjde allt längre och längre i San Francisco, nämnde ingenting alls om att resa till Detroit.

Lawrence Pentfield började tycka att hans kompanjon var bra mycket i Mabel Holmes' hem för att vara på väg österut till de sina. Han till och med överraskade sig med att oroa sig över det emellanåt, och han skulle ha oroat sig ännu mer, om han icke hade känt både Mabel och Corry så väl. Mabels brev hade å sin sida en hel del att berätta om Corry. För övrigt rörde de också en tvekan, som rent av närmade sig motvilja för färden över isen och giftermålets ingående i Dawson. Pentfield skrev gladt tillbaka och skämtade med hennes rädsla, som han mera tog för att vara fysisk fruktan för mödor och fara än för ett utslag av flickaktig tvekan.

Men den långtrådiga vintern med dess långa väntan — efter två föregående av samma slag — pressade honom hårdt. Övervakandet av arbetet vid gruvan erbjöd ingen lättnad i den dagliga enformigheten, och i slutet av januari hade han börjat göra en och annan utflykt till Dawson, där han för någon stund skingrade sin ledsnad vid spelborden. Just därför att han kunde våga att förlora, vann han, och »Pentfields tur» blev ett bevingat ord bland faraospelarna.

Denna tur följde honom till andra veckan i februari. Hur mycket längre den kunde ha sträckt sig är omöjligt att säga, ty efter ett särskilt tillfälle spelade han aldrig mera.

Det var i operahuset det hände, och i en timmes tid hade det sett ut som om han icke kunde sätta ut pengar på ett kort utan att vinna. Under den stillhet som rådde mot slutet av en givning sade Nick Inwood — som höll banken — helt apropå:

»Nå, jag undrar hur det går er kompanjon därute, Pentfield.»

»Lita på att Corry har det bra», svarade Pentfield, »och det förtjänar han också.»

»Var och en har sin smak», förklarade Nick skratande, »men jag skulle knappast kalla det för bra att gå och gifta sig.»

»Gifta sig? Corry?» utbrast Pentfield misstroget, men på samma gång ytterligt överraskad.

»Ja visst!» sade Inwood. »Jag såg giftermålet annonserat i San Francisco-tidningen, som kom hit över isen i morse.»

»Jaså, och vem är *hon*?» frågade Pentfield med samma tåliga och behärskade min som då man deltagar i en lek och hela tiden vet att ett homeriskt skratt skall bryta ut på ens bekostnad, sedan man har blivit lurad.

Nick Inwood drog upp tidningen ur sin ficka, började se igenom den och sade:

»Jag har just inte synnerligt godt minne för namn, men jag tror att hon hette Mabel eller nå'nting ditåt — Mabel — jaha, här står det! Mabel Holmes, dotter till domaren Holmes — vem det nu kan vara.»

Lawrence Pentfield förändrade icke en min, men han undrade inom sig hur någon däruppe i Nordlandet kunde veta hennes namn. Han såg med stadig blick på den ene efter den andre för att utforska vad

som kunde vara meningen med den lek de förehade med honom, men deras ansikten förrådde ingenting annat än ärlig nyfikenhet. Så vände han sig till Inwood och sade med kall och stadig ton:

»Jag vågar femhundra på att det ni nyss sade alls inte står i tidningen.»

Spelaren såg på honom med komisk förvåning.

»Prat, Pentfield! Jag vill inte åt edra pengar.»

»Jag trodde det var meningen», svarade Pentfield hånfullt, i det han återtog spelet och gjorde ett par insatser.

Nick Inwood blev röd i ansiktet, och som om han ej vore fullt säker på vad han sett, läste han mycket uppmärksamt igenom en del av en spalt i tidningen. Sedan vände han sig till Lawrence Pentfield.

»Hör på, Pentfield», sade han hastigt och nervöst, »ni förstår väl, att jag inte kan tåla det där?»

»Vad då?» frågade Pentfield häftigt.

»Att ni insinuerade att jag ljög.»

»Visst inte», ljöd svaret. »Jag insinuerade bara att ni försökte er på en klumpig kvickhet.»

»Gör edra insatser, mina herrar», uppmanade den som gav. [K]

»Men jag säger er, att det är sanning», vidhöll Nick Inwood envist.

»Och jag säger er att jag håller femhundra på att det *inte* står där i tidningen», förklarade Pentfield och slängde en tung påse guldstoff på bordet.

»Jag är ledsen att nödgas ta edra pengar», ljöd den andres svar, och han stack tidningen i Pentfields hand.

Pentfield läste, men han kunde knappast förmå sig

att tro sina egna ögon. Som rubrik stod »Ung Lochin-
var kom från Norden», och sedan han hade kommit
så långt att namnen Mabel Holmes och Corry Hutchin-
son skuro honom rakt i ögonen, såg han efter tidningens
namn och utgivningsort. Det var en San Francisco-
tidning.

»Pengarna ä' edra, Inwood», sade han med ett
kort skratt. »Nå, det är aldrig godt att veta vad ens
kampanjon tar sig till ute i världen.»

Han tog tillbaka tidningen och läste om artikeln
ord för ord, mycket långsamt och mycket noggrant.
Han kunde icke längre hysa några tvivel. Corry
Hutchinson hade gift sig med Mabel Holmes, det kunde
icke disputeras. Tidningen beskrev honom »som en
av Bonanzamatadorerna och kompanjon med Law-
rence Pentfield (som societeten i San Francisco ännu
icke hade glömt) samt tillika med nämnda herre in-
tresserad i andra rika fyndigheter i Klondyke». Mot
slutet läste han: »Det påstås att mr och mrs Hut-
chinson efter en hastig tur österut till Detroit skola
göra sin egentliga weddingtrip till det lockande Klon-
dyke».

»Jag kommer tillbaka igen; bevara platsen åt mig»,
sade Pentfield, i det han reste sig och tog sin pung som
under tiden hade lättats på femhundra dollars.

Han gick nedåt gatan och köpte en Seattletidning.
Där stod ungefär detsamma, ehuru i sammandrag.
Corry och Mabel voro otvivelaktigt gifta. Pentfield
vände om till operahuset och återtog sin plats vid spelet.
Han begärde att få spela med obegränsade betar.

»Vill ha fritt svängrum», sade Nick Inwood skrat-
tande och nickade medgivande åt den som gav. »Jag

tänkte gå ned till A. C. magasinet, men nu tror jag att jag stannar för att få se er göra ert värsta.»

Och det hade Lawrence Pentfield gjort efter två timmars ursinnigt spel, ty då bet bankören spetsen av en ny cigarr och strök eld på en tändsticka, i det han förklarade att banken var sprängd. Pentfield kasserade in guldstoff för fyrtiotusen dollars, skakade hand med Nick Inwood och förklarade att detta var sista gången han spelade vare sig hos honom eller någon annan.

Ingen visste eller kunde gissa sig till att han hade blivit sårad, och än mindre att såret var djupt. Det märktes ingen förändring i hans sätt. Under en hel vecka skötte han sitt arbete precis som han alltid hade gjort. Så läste han ett tillkännagivande av giftermålet i en Portlandstidning. Då skrev han efter en vän som tog hand om gruvan i hans ställe, och så reste han uppåt med sina hundar. Han följde Saltvattenvägen, tills han kom till White River. Inåt denna flod vek han av. Fem dagar senare kom han till ett jaktläger som tillhörde White River-indianer. På kvällen hölls fest och Pentfield satt som hedersgäst vid hövdingens sida. Följande morgon vände han sina hundar till återfärd mot Yukon. Men han färdades icke längre ensam. En ung indianska fodrade hans hundar den kvällen och hjälpte honom att slå läger. Hon hade i sin barndom blivit slagen av en björn och haltade litet. Hennes namn var Lashka, och i början var hon helt förlägen inför den underlige vite mannen som hade kommit så plötsligt från »det okända» och gift sig med henne, nästan utan att ge henne en blick eller ett ord... Och nu förde han henne med sig tillbaka till »det okända».

Men Lashka hade haft större tur än de flesta indian-skor som gifta sig med vita män däruppe i Nordlandet. Så snart de kommo till Dawson, helgades det barbariska giftermålet av en präst enligt de vitas sed. Och från Dawson, som för Lashka tedde sig likt en underbar dröm, fördes hon direkt till Bonanza-gruvan och installerades i det nya huset på höjden.

Den allmänna överraskningen gällde icke så mycket den omständigheten att Lawrence Pentfield hade tagit en squaw till sitt bord och sin bädd, men så mycket mera den ceremoni varigenom deras förbindelse legaliserats. Just att äktenskapet vederbörligen helgats genom kyrkans stadfästelse var en sak som övergick allmänhetens förstånd. Men ingen bråkade med Pentfield om det. Så länge en mans besynnerliga infall icke speciellt vore till skada för samhället, lät samhället mannen vara i fred, och icke heller blev Pentfield utestängd från de mäns hem som hade vita hustrur. Vigselceremonien försatte honom utom situationen att vara squaw-man och höjde honom över allt moraliskt klander, fastän det fanns åtskilliga som frändömde honom god smak i fråga om kvinnor.

Inga brev hördes av utifrån. Sex slädlaster post hade gått förlorade vid Big Salmon. För övrigt visste ju Pentfield att Corry och hans brud nu redan måste ha anträdt sin långfärd. De voro naturligtvis ute på sin weddingtrip, denna weddingtrip som han så ofta drömt om för egen del under de två enformiga åren. Hans överläpp kröktes bittert vid denna tanke, men förutom att han var vänligare än någonsin mot Lashka lät han icke märka det ringaste.

Mars var gången och april nalkades sitt slut, då

Lashka en morgon begärde tillåtelse att få resa flera mil nedåt viken till Siwash Petes hydda. Petes hustru, som var från Stewart River, hade skickat upp bud att det var någonting på tok med hennes lilla barn, och Lashka, som var moderlig till sin natur och ansåg sig äga mycken insikt i fråga om barnsjukdomar, försummade aldrig något tillfälle att få vårda barn tillhörande andra kvinnor, vilka i detta avseende voro lyckligare än hon.

Pentfield selade sina hundar och körde med Lashka nedåt Bonanzaviken. Det låg vår i luften. Kölden hade mist sin skärpa, och snön låg visserligen kvar, men sorlet av sipprande vatten vittnade om att vintern höll på att släppa sitt järngrepp. Det frätte under snön, och här och där hade man nödgats ta ny väg omkring ett öppet hål. Just invid en sådan plats, där det icke fanns rum för två slädar att köra förbi varandra, hörde Pentfield klangen av annalkande klockor och höll in sina hundar.

Ett spann tröttkörda hundar, som drogo en tungt lastad släde, kom fram vid den smala kröken. Vid styrstången gick en man, som skötte den på ett för Pentfield välbekant sätt, och bakom släden gingo två kvinnor. Hans blick återvände till mannen vid styrstången. Det var Corry. Pentfield steg ur och väntade. Han var glad att Lashka var med honom. Sammanträffandet kunde aldrig ha skett lämpligare, om det hade varit anordnat på förhand, tyckte han. Och medan han väntade, undrade han vad de skulle komma att säga, vad de kunde vara i stånd att säga. Vad honom själv beträffade, behövde han naturligtvis icke säga någonting alls. Alla förkla-

ringar tillkommo dem att ge, och han var färdig att lyssna till dem.

Då de voro jämsides med varandra, kände Corry igen honom och höll in sina hundar. Och med ett: »Hallå, gamle gosse!» sträckte han ut sin hand.

Pentfield skakade den, men utan värme och utan att säga ett ord. Under tiden hade de bägge kvinnorna hunnit fram, och han såg att den ena av dem var Dora Holmes. Han strök av sig mössan, så att dess klaffar flaxade, och skakade hand med henne; sedan vände han sig till Mabel. Hon lutade sig framåt, vacker och strålande, men såg häpen ut, då han räckte henne handen. Han hade ämnat säga: »Hur står det till, mrs Hutchinson?» Men hur det nu var, ville »mrs Hutchinson» ej över hans läppar, och allt vad han förmådde säga var: »Hur står det till?»

Det låg så mycken stelhet och förlägenhet över situationen som han någonsin kunde önska. Mabel förrådde den sinnesrörelse hon måste erfara, men Dora som de tydligt hade tagit med i egenskap av något slags fridsstifterska, utbrast:

»Vad i all världen står på, Lawrence?»

Innan Pentfield hann svara, grep Corry honom i armen och drog honom åt sidan.

»Hör på, gamle gossen, vad skall det här betyda?» frågade Corry med låg röst och med en betydelsefull blick på Lashka.

»Jag inser just inte, att det kan angå dig på något sätt», svarade Pentfield med gäckande ton.

Men Corry gick rakt på sak.

»Vad har indianskan i din släde att göra? Förbaskat otrevligt för mig att få lov att bortförklara

den historien. Jag vill väl hoppas att den låter förklara sig. Vem är hon? Vems squaw är hon?»

Nu utdelade Lawrence Pentfield sitt slag, och han gjorde det med ett visst lugnt övermod, som tycktes i viss mån godtgöra honom för den oförrätt han lidit.

»Hon är *min* squaw», sade han. »Indianskan därborta är mrs Pentfield.»

Corry Hutchinson drog djupt efter andan, och Pentfield vände sig ifrån honom och gick tillbaka till de bägge kvinnorna. Mabel såg ledsen och förtretad ut och tycktes hålla sig på avstånd. Pentfield stannade framför Dora och sade så gladt, som om det endast funnes solsken till i världen:

»Hur har ni haft det under resan? Höll ni er så varm att ni kunde sova? Och hur uthärdade mrs Hutchinson resans besvärligheter?» frågade han därnäst med blicken fäst på Mabel.

»Å, ni käraste dummerjöns!» utropade Dora, i det hon slog sina armar omkring honom och kramade honom. »Ni har således sett det! Jag kunde väl tro att det var någonting på färde, eftersom ni bar er så besynnerligt åt.»

»Jag — jag förstår inte alls...» stammade han.

»Uppgiften rättades i tidningen dagen därpå», fortfor Dora livligt. »Vi hade ingen tanke på att ni kunde få se den. I alla de andra tidningarna var den riktig, men naturligtvis var just den olycksaliga tidningen den enda ni skulle få tag i!»

»Vänta litet! Hur — hur var det?» frågade Pentfield, och hans hjärta krympte plötsligt ihop av förskräckelse, ty han kände sig som vid randen av en djup avgrund.

Men Dora fortfor ivrigt:

»Och tänk, när det kom ut att Mabel och jag skulle resa till Klyndyke, stod det i *Every Other Week*, att när vi vore borta, skulle det bli 'skojigt' vid Myrdon Avenue, men det var naturligtvis meningen 'sorgligt.'»

»Ja, det är jag som är mrs Hutchinson», fortfor Dora »och så trodde ni förstås hela tiden att det var Mabel!»

»Alldeles så», sade Pentfield långsamt. »Men nu förstår jag. Reportern hade förväxlat namnen... Och i Seattle och Portland hade de tryckt av notisen efter San Franciscotidningen.»

Han stod tyst en minut. Mabel hade åter vändt sig emot honom, och han kunde se att hennes rodande ansikte lyste av förväntan. Corry tycktes vara djupt intresserad av den söndriga tåspetsen på sina mockasiner, och Dora kastade förstulna blickar på Lashkas orörliga ansikte därborta i släden. Lawrence Pentfield stirrade rakt framför sig inåt en dyster framtid, där han såg sig själv färdas på släde efter galopperande hundar med den halta Lashka vid sin sida.

Och så höjde han sin röst och sade helt öppenhjärtligt, i det han såg Mabel i ögonen:

»Det bedrövar mig djupt. Jag kunde aldrig drömma om något sådant. Jag trodde att ni hade gift er med Corry. Och det är mrs Pentfield som sitter i släden därborta.»

Mabel Holmes vände sig mot sin syster så blek och matt, som om all trötthet efter den långa färden helt plötsligt hade sänkt sig över henne. Doralade sin arm omkring hennes liv. Corry Hutchinson var

fortfarande upptagen av sina mockasiner. Pentfield såg hastigt på den ena efter den andra, sedan vände han sig mot sin släde.

»Kunna inte stanna här hela dagen, eftersom Petes lilla barn väntar», sade han till Lashka.

Den långa pisksnärten ven genom luften, hundarna höggo i och släden sattes i gång.

»Det var så sant, Corry —», ropade Pentfield tillbaka, »bäst att du tar den gamla bostaden. Den har inte begagnats nu på en tid. Jag har byggt en ny uppe på höjden.»

FÖR MYCKET GULD.

Eftersom detta är en historia från ett guldgräwareland — och en sannare historia än det ser ut — kan man nästan vänta att den skall handla om otur. Men det beror på synpunkten. Enligt Kink Mitchells och Hootchinoo Bills åsikt är »otur» ett ganska mildt uttryck för vad som hände, och att dessa bägge män ha en bestämd åsikt om saken är allmänt bekant i Yukons land.

Det var under hösten 1896 som de bägge männen kommo ned till östra stranden av Yukon och drogo fram en Peterboroughkanot från ett mossbeväxt skjul. De sågo inte precis trevliga ut. Efter att hela sommaren ha sökt efter guld under otaliga mödor och stor brist på föda, voro de själva utmärglade och deras kläder i trasor. En svärm av mosquitos surrade omkring deras huvuden. Deras ansikten voro översmetade med blålera. Bägge voro försedda med var sin klump av denna fuktiga lera, och så snart något av ansiktsmasken torkade och föll av, smetades det dit nytt i stället. Deras röster hade ett grälaktigt klagande tonfall och deras åtbörder utvisade en retlighet, som vittnade om störd sömn och om fåfäng strid mot de små bevingade odjuren.

»De här kanäljerna bli min död till sist», gnällde Kink Mitchell, då kanoten sköts ut från stranden.

»Seså, krya upp dig nu! Vi ä' snart framme», sade Hootchinoo Bill med en låtsad munterhet i sin gravlika stämma som lät nästan hemsk. »Om fyrtio minuter ä' vi i Forty Mile, och se'n — förbannade lilla sate!»

Hans ena hand släppte åran och applicerade ett häftigt slag bak på hans nacke, varefter han under de mest svavelhaltiga svordomar smetade ett nytt lager av lera på den stungna kroppsdelen. Kink Mitchell var icke det ringaste road av detta uppträde. Han begagnade endast tillfället att smeta ett tjockare lerlager på sin egen nacke.

De rodde över till Yukons västra strand och sköto sedan nedåt strömmen med lätta årtag, tills de efter fyrtio minuters rodd svängde in dikt åt vänster rundt om nedre udden av en ö. Där låg Forty Mile plötsligt framför dem. Bägge rätade upp sig och betraktade den syn som tedde sig för deras ögon. De betraktade den länge och noga, medan de läto farkosten driva med strömmen, och deras ansikten fingo så småningom ett uttryck av överraskning och undran. Icke en enda strimma rök höjde sig från de hundratal stockhyddorna. Där hördes inga ljud av yxor som klyva trä, eller av hammare och såg. Varken hundar eller män höllo till framför det stora magasinet. Inga ångbåtar lågo vid stranden, inga kanoter, inga flatbottniga båtar, inga slags farkoster syntes till. Floden var lika tom på sådana som staden tycktes vara på liv och rörelse.

»Ser ut ungefär som om ängeln Gabriel hade tutat

här i sitt lilla horn — och du och jag hade kommit på efterkälken», anmärkte Hootchinoo Bill.

Han sade detta helt världslöst, som om det icke skulle ligga någonting ovanligt eller märkvärdigt i en sådan tilldragelse. Och King Mitchells svar blev lika världslöst, som om inte heller han kände någon synnerlig sinnesrörelse.

»Eller också som om de alla vore baptister och hade tagit båtarna för att fara sjövägen till himlen», inföll han.

»Gubben far därhemma var baptist», tillade Hootchinoo Bill. »Och han höll alltid på att det var fyrtiotusen mil närmare den vägen.»

Så var det slut med deras skämt. De löpte in med kanoten och klättrade uppför den höga jordvallen. En viss högtidlig bävan grep dem då de vandrade genom de öde gatorna. Staden badade i solsken. Ett sakta vinddrag kom linorna att slå mot flaggstången utanför de stängda portarna till Caledonia Dance Hall. Mosquitos surrade, rödhakar sjöngo och nötskrikor trippade hungriga omkring bland hyddorna; men ingen människa syntes till och icke ett enda tecken till mänskligt liv.

»Jag håller på att dö av törst», sade Hootchinoo Bill, och han sänkte omedvetet sin röst till en hes viskning.

Kamraten nickade endast till svar; han var obenägen att låta sin röst störa stillheten. De traskade framåt under mulen tystnad, tills de slutligen överraskades av att få se en öppen dörr. Ovanför dörren satt en grovt målad skylt, som sträckte sig över byggnadens hela bredd och förkunnade att här var »Monte

Carlo». Bredvid dörren i en bakåtlutande stol satt en man med hatten neddragen över ögonen och solade sig. Det var en gammal man. Skägget och håret var långt, vitt och patriarkaliskt.

»Måntro det där inte är gamle Jim Cummings, som liksom vi har kommit för sent till uppståndelsen?» sade Kink Mitchell.

»Mycket troligt att han inte har hört Gabriel tuta», medgav Hootchinoo Bill. »Hallå, Jim — vakna!» skrek han.

Gubben rörde på sig helt långsamt, blinkade med ögonen och mumlade automatiskt: »Vad ska' det vara, go' herrar? Vad ska' det vara?»

De följde honom in och slog sig ned vid den långa, disken, där i forna dagar ett halvt dussin flinka uppappare haft föga tid att lata sig. Det stora rummet som brukade sorla av liv och rörelse var nu tyst och dystert som en grav. Där hördes intet skrammel av tärningar, intet surr av elfenbenskulor. Roulette- och faraobord sågo ut som gravstenar under sina buldanöverdrag. Inga kvinnoröster trängde muntert ut från danssalen innanför. Gamle Jim Cummings torkade ett glas med sina giktbrutna händer, och Kink Mitchell ritade sina initialer i dammet på disken.

»Var ä' flickorna?» skrek Hootchinoo Bill med låtsad munterhet.

»Borto», svarade den gamle mannen med en röst lika tunn och ålderstigen som han själv och lika darande som hans händer.

»Var ä' Bidwell och Barlow?»

»Borta.»

»Och Sötvattens-Charley?»

»Borta.»

»Än hans syster?»

»Också borta.»

»Nå, men er dotter Sally då och hennes barnunge?»

»Borta, allesammans borta.» Gubben skakade sorgset på huvudet och började tankspritt leta bland de dammiga buteljerna.

»Men du store sankt Antonius, vart ha de tagit vägen?» exploderade Kink Mitchell, ur stånd att behärska sig längre. »Ni menar väl inte att pesten har härjat här?»

»Å, men har ni då inte hört nå'nting om *det*?»

Gubben skrattade helt flegmatiskt. »De ha ju allesammans givit sig i väg till Dawson.»

»Vad tusan är det?» frågade Bill. »En vik? Eller ett utskänkningsställe? Eller en ort?»

»Har ni aldrig hört talas om Dawson, ni?» Den gamle mannen storskrattade. »Dawson är ju en stad, större än Forty Mile — ja, sir, större än Forty Mile.»

»Jag har varit i det här landet i sju år», förkunnade Bill med eftertryck, »och jag tar mig friheten säga att jag aldrig har hört talas om den cityn förut. Hallå! Låt oss få litet mer av den här whiskyn! Edra nyheter ha gjort mig helt matt, det ha de. Nå, men var ligger då det där Dawson som ni pratar om?»

»På den stora flacka slätten vid Klondykes mynning», svarade gamle Jim. »Men var ha då ni bägge varit hela sommaren?»

»Kan just göra er detsamma var vi bägge ha varit», ljöd Kink Mitchells buttra svar. »Men så mycket kan jag säga er, att vi ha varit där det är så tjockt med 'squitos', att man får lov att svänga med en käpp

i luften för att kunna få se solen och veta hur dags det är på dagen. Har jag inte rätt, Bill?»

»Visst har du rätt», sade Bill. »Men på tal om det där Dawsonstället, hur ha de råkat på det, Jim?»

»Fick ett helt uns i pannan vid en vik som heter Bonanza, och de ha inte kommit till klippbädden än.»

»Vem hittade det?»

»Carmack.»

Då de bägge kamraterna hörde upptäckarens namn, stirrade de på varandra med ett uttryck av vämjelse. Men så nickade de högtidligt.

»Siwash George», fnös Hootchinoo Bill.

»Squaw-mannen», hånade Kink Mitchell.

»Jag skulle inte dra på mig mina mockasiner för att trampa i väg efter nå'nting som *han* hade funnit», sade Bill.

»Säger detsamma», förklarade kamraten. »En karl som är så lat att han inte orkar dra upp sin egen lax! Det var därför han slog sig ihop med indianerna. Tänker att den där svarta svågern hans — låt mig se — Skookum Jim, eller vad? — tänker att han är med där?»

Gubben Cummings nickade. »Ja visst, och vad mera är, hela Forty Mile också, förutom jag och några krymplingar.»

»Och fylltrattar», tillade Kink Mitchell.

»Ne-*ej* då, sir!» utbrast den gamle ivrigt.

»Jag vill hålla vad att den supbulten Henkins inte är med!» ropade Hootchinoo Bill i tvärsäker ton.

Jims gamla ansikte klarnade upp. »Går in på vad det, Bill — och nu har ni förlorat.»

»Hur i all världen kunde den gamla fyllkajan komma härifrån?» frågade Mitchell.

»Å, de band honom och slängde honom i en båt», förklarade gamle Jim. »De kom rakt in hit, det gjorde de och tog honom ur stolen därborta i hörnet, och tre fyllbultar till hitta' de under pianot. Jag ska säga er, att hela lägret rök i väg uppåt Yukon och till Dawson, som om själva hinhåle hade vari' efter dem — kvinnor, halvvuxna och småbarn, hela konkarongen. Bidwell kom till mig och sa: 'Jag vill att ni ska ta hand om Monte Carlo, Jim', sa' han. 'För jag ger mig av.' — 'Nå, men var är Barlow då?' sa' jag. 'Redan i väg', sa' han, 'och jag följer efter med en laddning whisky.' Och utan att ge mig tid att säga nej en gång, rusa' han iväg till sin båt som han gick och stod och staka' se'n uppåt floden som en vanvetting. Se'n dess har jag varit här och har inte serverat ett enda glas förut, fast det är tre dar se'n han för.»

De bägge kamraterna sågo på varandra.

»Det var också tusan, Kink!» utbrast Hootchinoo Bill. »Tycks som om du och jag skulle höra till den sortens folk som ha bara gafflar till hands, när det regnar soppa.»

»Men man kan då också förlora aptiten», sade Kink Mitchell. »En hel samling av gröngölingar, fyllbultar och dragdrivare!»

»Och squaw-män», ifyllde Bill. »Inte en enda genuin guldgrävare bland hela rasket.»

»Alla äkta guldgrävare sådana som du och jag, Kink», tillade han snusförnuftigt, »ä' ute och svettas och tråla på Birch Creek-vägen. Inte en äkta guldgrävare är med om den där galna Dawsonska rusningen, och det säger jag då rent ut att jag tar inte

ett enda steg för någon Carmacks upptäckt. Först vill jag åtminstone se något av guldstoffet.»

»Säger detsamma», medgav Mitchell. »Låt oss dircka ett glas till.»

Sedan de hade blött sitt beslut, drogo de kanoten i land, buro upp lasten till sin hydda och lagade till middagsmat. Men då det led fram på eftermiddagen, började de bli retliga. De voro vana vid den tystnad som råder i de stora ödemarkerna, men denna gravlika stillhet i en stad pinade dem. De överraskade sig med att lyssna efter välbekanta ljud — »väntade att nån'ting skulle bullra som inte gjorde det», såsom Bill förklarade saken. De traskade genom de öde gatorna tillbaka till Monte Carlo för att få mer att dricka, och de vandrade utmed flodstranden till ångbåtarnas landningsplats, där nu endast vattnet fräste och bubblade och en och annan lax gjorde ett hopp så att den glittrade i solen.

De satte sig i skuggan framför magasinet och pratade med den lungsiktige agenten, vars fallenhet för blodstörtning höll honom kvar på platsen. Bill och Kink talade om för honom, hur de nu hade för avsikt att lata sig i sin hydda och vila upp efter sommarens hårda arbete. De påpekade med ett visst eftertryck, som till hälften var avsett att väcka tilltro och till hälften manade till motsägelse, hur grundligt de skulle njuta av sin lättja. Men agenten var utan allt intresse för detta. Han förde snart samtalet tillbaka till det stora fyndet i Klondyke, och de kunde omöjligen få honom ifrån detta ämne. Han kunde icke tänka på annat, icke tala om annat, och slutligen blev Hutchinoo Bill ordentligt förargad.

»Må fan ta ert Dawson, säger jag!» utropade han.

»Säger detsamma», förklarade Kink Mitchell och klarnade upp. »En skulle riktigt kunna tro, att det är nå'nting med det där — och så är det bara en lustfärd för gröngölingar och oduglingar.»

Men nu kom en båt i sikte nedåt strömmen. Den var långsträckt och smal och höll sig tätt intill stranden. Tre män stodo upprätt i den och arbetade sig framåt mot den starka strömmen med långa stänger.

»Tydligen från Circle City», sade agenten. »Jag har tittat efter dem hela eftermiddagen. Forty Miles har hundrasjuttio mils försprång framför dem. Men de ha samnerligen inte förlorat någon tid.»

»Och nu ska vi sitta här helt lugnt och se dem rusa förbi», förklarade Bill med ett visst välbehag.

Han hade knappt talat ut förrän en ny båt kom inom synhåll, och efter ett par minuter följdes denna av två andra. Nu var den första båten mitt framför männen på stranden. Dess tre passagerare upphörde icke att staka båten framåt, medan hälsningar utbyttes, och ehuru färden ej kunde annat än skrida långsamt framåt, var båten efter en halvtimme ur sikte uppåt floden.

Och nedifrån kom oupphörligt båt efter båt i en ändlös procession. Bill och Kink kände sin oro tilltaga. De kastade förstulna, lurande och spekulerande blickar på varandra, och om deras ögon möttes, sågo de hastigt bort med förvirrad uppsyn. Tillsist möttes emellertid deras blickar utan att någon av dem såg bort.

Kink öppnade munnen för att tala, men han fann inga ord, och där satt han och gapade, medan han fortfor att se på kamraten.

»Precis min tanke om saken, Kink», sade Bill.

De grinade fåraktigt mot varandra, och liksom genom en tyst överenskommelse reste de sig för att gå därifrån. Så småningom ökade de farten, och till sin hydda kommo de springande av alla krafter.

»Kan inte förspilla någon tid, när alla de där bara rusa i väg», puttrade Kink, medan han stoppade surdegskannan i bönkrukan med ena handen och ryckte till sig stekpannan och kaffekokaren med den andra.

»Tänker så med», flämtade Bill som redan hade kört huvud och axlar in i klädsäcken, där de hade sina vinterstrumpor och underkläder. »Och jag säger dig, Kink, glöm inte jästpulvret, som står på hyllan i hörnet bakom spiseln.»

En halvtimme därefter höllo de på att lasta och klara sin båt, medan agenten lät höra en massa skämtsamma utrop om stackars svaga dödliga och vandringssfeberns smittosamhet. Men när Bill och Kink satte sina långa stänger i botten och stakade båten mot strömmen, ropade han efter dem:

»Nå, så lyckosam resa! Glöm inte att märka en lott eller två åt mig!»

De nickade ivrigt till svar och kände ett djupt medlidande med den stackars uslingen som var tvungen att stanna kvar.

*

Kink och Bill arbetade hårdt. Enligt Nordlandets reviderade kodex är rusningen för de snabba, inmutningen för de starka — och så tar kronan genom sina prerogativ brorslotten för sin del. Kink

och Bill voro både snabba och starka. De gjorde den besvärliga färden med långa, svängande tag, som totalt förkrossade ett par nykomlingar, vilka försökte hålla jämna steg med dem. Spridda mellan dem och Dawson — där båtarna skulle lämnas och resan fortsättas till lands — färdades förtruppen från Circle City. Men under kapprodden från Forty Mile hade de bägge männen gått förbi varenda en av de andra båtarna, sedan de hade vunnit en båtlängd på den främsta av dem vid inloppet till Dawson och lämnat dess passagerare på ett betänkligt avstånd efter sig, då de började färden till lands.

»Uff! Kunde knappt se varandra för rök», sade Hootchinoo Bill skrattande, i det han torkade svetten ur pannan och kastade en hastig blick utåt den väg de hade kommit.

Där syntes tre män komma gående mellan träden. Två andra följde dem hack i och häl, och strax efteråt kommo en man och en kvinna inom synhåll.

»Kom, Kink! Raska på bara!»

Bill påskyndade sina steg. Mitchell såg sig om, som om han haft mindre brådtom.

»Sannerligen tror jag inte att de springa!»

»Och här är en som har sprungit sig trött», sade Bill och pekade åt ena sidan av vägen.

Där låg en man på rygg och flämtade i en paroxysm av ytterlig utmattning. Hans ansikte var likblekt, ögonen blodsprängda och glasaktiga; han såg alldeles ut som en döende.

»*Chechaquo!*» grymtade Kink Mitchell föraktfullt. Det var den gamla »surdegens» förakt för »de gröna»

- för dem som voro försedda med »självfjäsande» mjöl och använde jästpulver till sina skorpor.

De bägge kamraterna hade enligt gammal vana haft för avsikt att börja sökandet med ens nedåt strömmen, men när de genom ett anslag på ett träd sågo, att det redan fanns en »*Inmutning 81 Nedanför*» — vilket betydde drygt åtta mil nedanför Discovery — ändrade de mening. De åtta milen tillyggalades på mindre än två timmar. Det var en mördande hastighet då det gällde så svår terräng, och de gingo förbi tjogtals uttröttade som hade dignat vid sidan av vägen.

I Discovery var föga att lära angående den övre delen av vattendraget. Carmacks svåger, indianen Skookum Jim, hade en dunkel uppfattning av att lotter skulle vara inmutade så högt som till 30, men när Kink och Bill sågo hörnstolparna till 79 *Ovanför*, slängde de packningen av sig och satte sig ned för att röka. Alla deras ansträngningar hade varit förgäves. Bonanza var inmutad från början till slut, »så långt man kunde se och över nästa vattendelare», klagade Bill samma kväll, medan de stekte sitt fläsk och kokade sitt kaffe över Carmacks eld i Discovery.

»Försök 'lillingen'», föreslog Carmack morgonen därpå.

»Lillingen» var en bred bäck som flöt in i Bonanza vid 7 *Ovanför*. De bägge kamraterna mottogo hans råd med hela det överlägsna förakt som en »surdeg» känner för en squaw-man, och de tillbragte i stället sin dag vid Adams' Creek, ett annat tillflöde till Bonanza som föreföll dem mera lovande. Men det blev

den gamla historien om igen — inmutad så långt ögat kunde nå.

I tre dagar upprepade Carmack sitt råd, och i tre dagar åhörde de det med föraktfulla miner. Men den fjärde dagen hade de ingen annan plats att besöka, och därför gingo de uppåt »lillingen». De visste att där faktiskt icke fanns många inmutningar förut, men de hade då visst icke heller för avsikt att göra några sådana. De företogo sin utflykt snarare för att ge luft åt sitt dåliga lynne än för någonting annat. De hade blivit både cyniska och skeptiska. De hänskrattade och fnöso åt allting och förolämpade varenda *chechaquo* de träffade under vägen.

Inmutningarna togo slut med *Numro 23*. Återstoden av vattendraget var ledigt till uthyrning.

»Älgbete», förklarade Kink Mitchell med ett hånfullt skratt.

Men Bill mätte med allvarlig min upp femhundra fot uppåt bäcken och märkte hörnstolparna. Han hade fått tag i en botten till en ljuslåda, och på dess släta sida skrev han:

Detta älgbete är reserverat för svenskar och chechaquos.

BILL RADER.

Kink läste med gillande min igenom det skrivna och sade sedan: »Eftersom jag har samma tanke, kan jag gärna skriva under jag också.»

Och så sattes även namnet Charles Mitchell under notisen. Mången gammal »surdeg» ansikte ljusnade den dagen vid åsynen av denna förklaring av en besläktad själ.

»Nå, hur var det med lillingen?» frågade Carmack, då de kommo tillbaka till lägret.

»Åt fanders med lillingen!» blev Hootchinoo Bills svar. »Jag och Kink tänker gå och leta efter Too Much Gold*, när vi ha vilat upp oss.»

»Too Much Gold», var ett fabelaktigt vattendrag, om vilket alla »surdegare» drömde, och det påstods att i detsamma låg guldets så tjockt, att man för att kunna vaska det först måste skyffla in gruset i slussar. Men åtskilliga dagars vila som de bägge kamraterna unnade sig före sin upptäcktsfärd medförde en liten förändring i deras planer. Till platsen kom nämligen en svensk, som kallade sig Ans Handerson.**

Ans Handerson hade hela sommaren arbetat för dagspenning vid Miller Creek, borta vid Sixty Mile, och när sommaren var förbi, hade han förirratsig uppåt Bonanza i likhet med mången annan kringstrykare som hjälplöst hade råkat i drift på guldsökeriets vågor, vilka översvämmade landet kors och tvärs. Han var lång och skranglig. Hans armar voro långa som den förhistoriska människans och hans med tjocka knogar försedda händer skålformiga, förvridna och valkiga av hårdt arbete. Han var långsam i tal och rörelser, och hans ögon — lika ljusblåa som hans hår var ljusgult — tycktes fulla av en evig dröm, vars innehåll ingen människa visste, allra minst han själv. Kanske kom sig detta evigt drömmande uttryck av en ytterlig och innehållslös enfald. I alla händelser uppfattades han på detta sätt av män av ordinär kaliber,

* Too much gold = för mycket guld.

** Naturligtvis en rospigg.

Övers. anm.

och det fanns ingenting extraordinärt hos Hootchinoo Bill och Kink Mitchell.

De bägge kamraterna hade förnött en dag med påhälsningar och prat, och på kvällen begåvo de sig till den tillfälliga samlingsplatsen Monte Carlo, ett stort tält, där vandrare vilade sina trötta ben och dålig whisky såldes till en dollar glaset. Men eftersom det enda myntet som användes var guldstoft och affärens innehavare vägrade oärligt, kostade whiskyn mer än en dollar. Bill och Kink drucko icke alls, huvudsakligast av det skälet att deras enda och gemensamma stoftpung icke var så väl fylld att den kunde stå ut med många promenader till vågskålarna.

»Vet du vad, Bill, jag har fått korn på en *chechaquo* som har en säck mjöl», sade Mitchell triumferande till kamraten.

Bill fick en intresserad och belåten min. Det var ondt om föda, och de voro icke över sig väl utrustade för sina spaningar efter Too Much Gold.

»Mjöl är värdt en dollar skålpundet», svarade han. »Men hur tror du att du ska' kunna komma åt det?»

»Låta honom köpa halvparten i vår inmutning», svarade Kink.

»Vilken inmutning?» Bill var överraskad. Men så kom han ihåg det där området som han hade stakat ut och reserverat för svenskar, och han utbrast: »Å-å!»

»Men jag skulle då inte hålla så snålt på *det*», tillade han. »Låt honom få alltsammans, medan du håller på — visa dig riktigt frikostig!»

Bill skakade på huvudet. »Om jag gjorde det, kunde han dra öronen åt sig och ge affären på båten.

Nej, jag låter honom i stället veta att den där platsen anses vara synnerligt värdefull, och att vi aldrig skulle göra oss av med halva andelen, om vi inte vore så totalt utan livsmedel. Efteråt kan vi ju presenta honom hela klabbet.»

»Bara ingen har förbisett vårt anslag och lagt embargo på inmutningen efteråt», invände Bill, ehuru han kände sig mäktat belåten med utsikten att få utbyta det utstakade området mot en säck mjöl.»

»Inte», försäkrade Kink lugnande. »Den har numro 24 och står kvar för vår räkning. *Chechaquos* togo emellertid saken på allvar och började staka ut där du hade slutat. De ha till och med stakat ända över vattendelaren. Jag talade just med en av dem, och han hade kommit tillbaka med kramp i benen.»

Just då hörde de för första gången Ans Handerson yttra sig, långsamt och famlande efter ord.

»Jag tycker om läget», sade han till värden på stället. »Och jag tänker att jag tar en lott.»

De bägge kamraterna blinkade åt varandra, och några minuter senare satt där en förvånad och tacksam svensk och drack dålig whisky tillsammans med två hårdhjärtade främlingar. Men hans huvud var lika hårdt som deras hjärtan. Stoffpungen gjorde oupphörliga turer fram till vågen, för varje gång omsorgsfullt iakttagen av Kink Mitchells ögon, men Ans Handerson ville ändå inte tina upp. I hans ljusblåa ögon tycktes liksom i sommarsjöar evinnerliga drömmar dyka upp och glänsa för en stund, men det kom sig snarare av talet om guld och vaskpannor, som surrade i hans öron, än av whiskyn som så lätt gled igenom hans strupe.

De bägge kamraterna voro förtvivlade, fastän de visade sig jovialiska och högljudda i tal och handling.

»Genera er inte för mig, min vän», hickade Hoot-chinoo Bill och lade sin hand på Ans Handersons axel. »Drick ett glas till! Vi hålla just på att fira min vän Kinks födelsedag, ser ni. För det här är min vän och kompanjon Kink, ser ni — Kink Mitchell. Och vad kan ni heta för något?»

Sedan han hade fått upplysning därom, dunkade han Kink kraftigt i ryggen, och Kink låtsade en klumpig inbilskhet över att vara festens medelpunkt, medan Ans Handerson med belåten min frågade om de ville dricka ett glas med honom. Det var första och sista gången han »bjöd», innan skådespelet växlade och hans oskuldsfulla själ hängav sig åt en sällspord slösaktighet. Men han betalade för whiskyn ur en välfylld pung. »Kan aldrig innehålla mindre än åttahundra», kalkylerade Kink som hade ögonen så skarpa som ett lodjurs. Och på grund av denna beräkning tog han första tillfälle i akt för att få ett enskilt samtal med Bidwell, tältets och den dåliga whiskyns ägare.

»Här är min pung, Bidwell», sade Kink med hela den förtrolighet och säkerhet som en man av gamla stammen kan visa mot den andre. »Väg upp femtio dollars för den i en dag eller två ungefär, så ska' Bill och jag bli er högst förbundna.»

Efter detta blevö pungens resor fram till vägen allt tätare, och firandet av Kinks födelsedag pågick under tilltagande munterhet. Han försökte till och med sjunga gamla stammens visa: »Förbjudna fruktens saft» — men kom av sig och dränkte sin förvirring i ett förnyat skålande. Till och med Bidwell

hedrade honom med en skål eller två på lokalens vägnar, och både Kink och Bill voro vederbörligen berusade, då Ans Handersons ögonlock började bli tunga och hans tungband tycktes vilja lossna.

Bill blev först ömsint och sedan förtrolig. Han berättade om sina motgångar och bekymmer för världen och för världen i allmänhet och Ans Handerson i synnerhet. Han behövde icke åkalla histrioniska maktens hjälp för att spela den rollen. Den dåliga whiskyn hjälpte honom att göra det. Han arbetade sig upp till en väldig sorg över sig själv och Bill, och det var med verkliga tårar han omtalade att han och hans kompanjon tänkte på att sälja halva andelen i sin präktiga inmutning, därför att de ledo brist på livsmedel. Till och med Kink satt där och lyssnade och trodde.

Ans Handersons ögon lyste helt syndigt, då han frågade: »Hur mycke' tänker ni ta?»

Bill och Kink hörde honom icke, och han var tvungen att upprepa sin fråga. Nu tycktes de vara motvilliga. Han blev angelägar. Och han vaggade fram och tillbaka, medan han stödde sig mot disken och lyssnade med spetsade öron, medan de å sin sida rådgjorde och kivades om de skulle eller inte skulle och grälade med teaterviskningar om vilket pris de skulle bestämma.

»Två hundra och — hick! — femtio», tillkännagav slutligen Bill, »men vi ha just ingen lust att sälja.»

»Det är förbannat förståndigt av er, om jag får säga min lilla tanke om saken», sekunderade Bidwell.

»Naturligtvis», tillade Kink. »Vi ä' väl inte något

välgörenhetssällskap heller, som ädelmodigt lämnar allting fritt åt svenskar och andra vita.»

»Jag tänker vi ta oss ett glas till», hickade Ans Handerson, som var nog slug att vilja skjuta upp affären till en lägligare stund.

Och för att framkalla denna lägligare stund började nu hans egen pung löpa av och an mellan byxfickan och vågen. Bill och Kink voro först rätt krusliga, men slutligen gävo de vika för hans vänlighet. Varpå han blev en smula förlägen och drog Bidwell avsides. Han var mycket osäker på benen och måste stödja sig på Bidwell för att hålla sig uppe, medan han frågade:

»De ä' väl att lita på, de där karlarna? Tror ni det?»

»Alldeles säkert», svarade Bidwell ivrigt. »Har känt dem i flera år. Gamla surdegare. När de sälja en lott, så sälja de en lott. Ä' inga skojare.»

»Jag tänker jag köper», förklarade nu Ans Handerson och stapplade tillbaka till de bägge andra.

Men nu sjönk han i djupa drömmar och tillkännagav att han antingen ville ha hela inmutningen eller också ingenting alls. Det gjorde Hootchinoo Bill utom sig. Han höll ljungande tal om den »högfärd», som regerade *chechaquos* och svenskar. Emellanåt slumrade han in mitt i en fras, rösten dog bort med ett gurglande ljud och huvudet sjönk ned mot bröstet. Men så snart Kink eller Bidwell gav honom ett nyp, var han genast färdig att ladda ur sig en ny salva ovet.

Ans Handerson satt lugn under allt detta. Varje okvädinsord ökade enligt hans åsikt inmutningens

värde. En så häftig motvilja för att sälja kunde ju endast ha *ett* slags betydelse för honom, och han kände det som en stor tröst, då Hottchinoo Bill föll snarkande ned på golvet och han kunde få vända sig till hans mindre svårhandterlige kompanjon.

Kink Mitchell lät tala med sig, men han var en dålig matematiker. Han fällde strida tårar, men han var villig att sälja halva andelen för tvåhundra femtio dollars, eller också alltsammans för sjuhundra femtio. Ans Handerson och Bidwell bemödade sig att klara hans missuppfattning i fråga om bråkdelar, men deras ansträngningar voro fåfänga. Han slösade med tårar och jämmer såväl över disken som över deras axlar, men dessa tårar förmådde ändå inte spola bort hans föreställning, att om en hälft var värd tvåhundra femtio dollars, så vore två hälfter värda tre gånger så mycket.

Slutligen — och själva Bidwell hade sedermera endast ett otydligt minne av hur natten slutade — uppsattes ett köpekontrakt, varigenom Bill Rader och Charles Mitchell avhände sig alla rättigheter och anspråk på inmutningen 24 *Eldorado* — vilket namn bäcken hade fått av någon optimistisk *chechaquo*.

Då Kink hade skrivit under, förenade alla tre sina ansträngningar för att väcka Bill. Med pennan i hand satt han länge och vaggade av och an över dokumentet. För varje gång han gjorde det blänkte och försvann ömsom en underbar gyllne syn för Ans Handersons ögon. När den dyrbara underskriften slutligen hade kommit till stånd och summan var utbetald, drog svensken en djup suck, ramlade under bor-

det och somnade. Där låg han sedan och drömde eviga drömmar ända till morgonen.

Men dagen var kylig och grå. Han kände sig rusig. Det första han gjorde var att omedvetet och automatiskt känna efter sin pung. Det förfärade honom att den var så lätt. Minnet av nattens händelser grydde långsamt i hans hjärna. Så stördes han av grova röster. Han slog upp ögonen och tittade fram under bordet. Ett par morgonkrya män — eller rättare ett par som hade varit ute på färdväg hela natten — voro inbegripna i ett samtal om Eldorado Creeks absoluta och föraktliga värdelöshet. Ans Handerson blev rädd, körde ner handen i sin ficka och fick tag i köpehandlingen på 24 *Eldorado*.

Tio minuter därefter väcktes Hottchينو Bill och Kink Mitchell; där de lågo insvepta i sina filter, av en svensk med vildt stirrande ögon, som försökte påtvinga dem ett handskrivet och mycket suddigt dokument.

»Jag tänker att jag tar igen mina pengar», sluddrade han, »jag tänker att jag tar igen mina pengar.»

Han hade tårar i ögonen och i strupen. De runno utför hans kinder, medan han föll på knä framför de bägge andra och tiggde och bad. Men Bill och Kink skrattade icke åt honom. De kunde ha varit mera hårdhärtade än de voro.

»Första gången jag nå'nsin har hört en karl lipa för en gruvlott», sade Bill. »Och jag tar mig friheten säga, att det är en högst ovanlig syn.»

»Säger detsamma», förklarade Kink Mitchell. »Att handla med gruvlotter är ju precis som att handla med hästar.»

Deras förvåning var fullt uppriktigt. De kunde icke

föreställa sig att de själva skulle kunna jämra sig över en affärstransaktion, och därför kunde de icke heller förstå att andra kunde göra det.

»Stackars kräk till *chechaquo*», mumlade Hootchinoo Bill, då de sågo den sörjande svensken försvinna uppåt vägen.

»Nu till Too Much Gold!» sade Kink Mitchell muntert.

Och innan dagen var slut, hade de köpt mjöl och fläsk till överdrivet högt pris för Ans Handersons guldstoft och gingo över vattendelaren bortåt strömmarna mellan Klondyke och Indian River.

Tre månader därefter kommo de tillbaka mitt under en snöstorm och råkade under vägen på 24 *Eldorado*. Det var en ren slump att de kommo dit. De hade icke hållit utkik efter sin forna inmutning. Icke heller kunde de se mycket genom den piskande snön förrän de voro alldeles framme. Just då lättade det litet i luften, och de sågo en grop med vindspel över, som sköttes av en man. De sågo honom hämta upp ett ämbar grus ur gropen och tömma ut det vid dess kant. De sågo också en annan man, som föreföll dem märkvärdigt bekant, fylla en panna med det nyupptagna gruset. Han hade stora händer och ljusgult hår. Men innan de hunno fram till honom, vände han om med pannan och rusade bort till en hydda. Han var barhuvud och snön trängde innanför halslinningen, vilket förklarade hans skyndsamhet. Bill och Kink rusade emellertid efter in i hyddan och funno honom där på knä vid spiseln, där han vaskade gruset i ett spann med vatten.

Han var för ivrigt upptagen för att ge akt på nå-

gonting mer än att någon hade kommit in i hyddan. De stodo alldeles bredvid honom och sågo på. Han satte pannan i sakta svängande rörelser och stannade den ett par gånger för att ta bort de större gruspartiklarna med sina fingrar. Vattnet var tjockt och pannan hölls nedsänkt däri, så att de inte kunde se något av dess innehåll. Plötsligt lyfte han upp pannan och slängde ut vattnet ur den med en knyck. En gul massa låg kvar på pannans botten liksom smöret i en kärna.

Hootchinoo Bill sväljde. Aldrig i sitt liv hade han drömt om ett så rikt resultat i en vaskpanna.

»Tjockt det där, min vän», sade han buttert. »Hur mycket räknar ni det för på ett ungefär?»

Ans Handerson såg icke upp, men han svarade: »Jag tänker väl en femti uns.»

»Ni måste ha blivit fan så rik då, eller va'?»

Ans Handerson satt fortfarande med sänkt huvud upptagen av att klämma på massan för att bli av med de sista gruspartiklarna, och han svarade: »Jag tänker att jag har väl en femhundratusen dollars.»

»Herre min skapare!» sade Hootchinoo Bill, och han sade det vördnadsfullt.

»Ja, Herre min skapare, Bill!» sade Kink Mitchell. Och de gingo tyst ut och stängde dörren efter sig.

TUSEN DUSSIN ÄGG.

David Rasmussen var en gåpåare; och i likhet med mången större man än han ägnade han sig helt åt en enda idé. Då därför trumpetstöten från Nordlandet nådde hans öra, gjorde han upp för sig en äventyrlig spekulation i ägg och satte sedan in hela sin energi på att fullfölja den. Han gjorde raska och noggranna beräkningar, och affären tedde sig för honom i regnbågsskimrande färger. Att ägg såldes i Dawson till ett pris av fem dollars dussin var han alldeles säker på. Och i följd därav var det ju odisputabelt att tusen dussin ägg skulle i den gyllene staden inbringa fem tusen dollars.

Å andra sidan måste ju också omkostnaderna tas i betraktande, och det gjorde han och gjorde det mycket noga, ty han var en förtänksam man, ytterligt praktisk och förslagen, och med ett hjärta som aldrig blivit uppvärmt av någon fantasi. Beräknade han omkostnaderna till femton cents per dussin, så skulle totalsumman per tusen dussin belöpa sig till hundra femtio dollars — en ren bagatell i förhållande till den kolossala vinsten. Och om man också antog, bara antog — för att för en enda gång göra sig skyldig till en vanvettig överdrift — att transporten för honom själv och för äggen skulle springa upp till åttahundra-

femtio därutöver, så skulle han i alla fall ha fyratusen kontant, då han hade sålt sitt sista ägg och fått sin sista betalning i guldsoff.

»Ser du, Alma» — han gjorde sina beräkningar i sällskap med hustrun och med den trevliga matsalen översvämmad av kartor, officiella rapporter, handböcker för resande och »vägvisare i Alaska» — »ser du, cmkostnaderna börja egentligen inte förrän man kommer till Dyea, dit reser man för femtio dollars på första klass. Och från Dyea till Lake Linderman transportera indianska bärare ens gods för tolv cents skålpundet, således tolv dollars för hundra eller hundra-tjugu för tusen. Antag nu att jag har femtonhundra skålpund, så kostar det hundraåttio dollars — låt oss för säkerhets skull säga tvåhundra. Jag har fått upplysning av en trovärdig klondykare, som nyss har kommit därifrån, att jag kan köpa en båt för trehundra. Och samme man har sagt att jag kan vara säker på att få ett par passagerare med för hundrafemtio per styck, varigenom jag har båten för ingenting, och dessutom kunna de hjälpa mig att sköta den. Ja, där har du alltsammans! I Dawson för jag mina ägg i land från båten. Nå, låt nu se vad det blir för det hela — Femtio dollars från San Francisco till Dyea — tvåhundra från Dyea till Linderman — båten betald av passagerarna — således summa inalles tvåhundrafemtio», summerade han raskt. »Och så hundra till för kläder och personlig utrustning», fortsatte han belåtet, »varefter återstår en reservkassa av femhundra för oförutsedda händelser. Och vad skulle väl kunna inträffa?»

Alma ryckte på axlarna och höjde på ögonbrynen.

Om det vidsträckta Nordlandet vore i stånd att uppsluka en man och tusen dussin ägg, så skulle det säkert också finnas tillräckligt med utrymme för vad han möjligtvis kunde äga i övrigt. Det var hennes tanke, men hon sade ingenting. Hon kände David Rasmussen för väl för att säga någonting.

»Fördubblar man tiden på grund av tillfälliga uppskov, så skall jag göra färden på två månader. Besinna det, Alma! Fyratusen på två månader! Det är annat än de knappa hundra i månaden jag nu har. Då kunde vi bygga längre bort, där vi hade mera utrymme — vi skulle ha gas i alla rum och vidsträckt utsikt — hyran för vår nuvarande bostad skulle betäcka skatter, försäkringsavgifter och vatten och ändå lämna ett överskott. Och så är det ju alltid en möjlighet att jag kan upptäcka en guldåder och komma tillbaka som millionär. Nå, säg nu, Alma, tycker du inte att jag är mycket moderat i mina beräkningar?»

Och Alma kunde väl knappast tycka annat. För övrigt: hade icke nyss hennes egen släkting — visserligen på långt håll och dessutom det svarta fåret i familjen, en vildbasare och notorisk odugling — kommit tillbaka från detta besynnerliga Nordland med hundratusen dollar i guldstof, för att icke tala om halva andelen i hålan, varur det förskrev sig?

David Rasmussens kryddkrämare blev helt överraskad, då han fann honom sysselsatt med att väga ägg i vågskålarna längst bort på disken, och Rasmussen själv blev ännu mera överraskad, då han upptäckte, att ett dussin ägg vägde ett och ett halft skålpund — hans tusen dussin skulle således väga femton-

hundra? Hans kläder, filtar, kokkärl och det nödvändiga matförrådet för resan skulle alltså inte få väga någonting alls? Det omstörtade alla hans beräkningar, och han var just i begrepp att göra nya, då han kom på den idén att endast väga *små* ägg. »Ty antingen de ä' små eller stora så är ett dussin ägg ändå alltid ett dussin ägg», resonnerade han snusfornuftigt för sig själv, och nu fann han att ett dussin små ägg endast vägde ett och ett fjärdedels skålpund. Varefter staden San Francisco i ett nu översvämmades av ivriga utskickade, och kommissionsaffärer och mejeribolag överraskades av plötsliga förfrågningar efter ägg, som inte vägde mer än tjugu uns dussinet.

Rasmussen in-tecknade nu sin lilla villa för tusen dollars, ombestyrde att hans hustru skulle få göra ett långt besök hos sina anhöriga, lämnade sitt arbete och startade norrut. För att hålla sig inom den upp-gjorda marginalen tog han andraklassbiljett, på vilken plats han i fråga om bläst hade det värre än på mellandäck; och sent på sommaren steg han blek och stapplande i land i Dyea med sina ägg. Det dröjde emellertid icke länge förrän han återfick sin aptit och sina stadiga ben. Hans första samtal med Chilkoot-bärarna satte liv i honom och förmådde honom att resa rygg. Fyrtio cents skålpundet begärde de för den tjuguatta mil långa transporten, och medan han hämtade andan och sväljde, steg deras pris till fyrtiotre. Femton buttra indianer fäste sina spännremmar på hans collies för fyrtiofem, men de lossade dem igen, sedan de hade blivit bjudna fyrtiosju av en Krösus från Skaguay i smutsig skjorta och trasig överrock, som hade mist sina hästar på White Pass-vägen och

gjorde en sista förtvivlad ansträngning att komma fram över Chilkoot.

Men Rasmussen var ihärdig, och för femtio cents fick han bärare som två dagar senare satte ned hans ägg oskadade vid Linderman. Femtio cents skålpundet gör emellertid tusen dollars per ton, och hans femtonhundra skålpund hade uttömt hans reservfond och låtit honom stranda på en Tantaluspunkt, där han för varje dag såg nybyggda båtar ge sig av till Dawson. För övrigt rådde en rastlös oro och ängslan vid lägret, där båtarna byggdes. Männen arbetade ursinnigt, bittida och sent, så mycket de förmådde, diktade, hamrade och spikade med en vanvettig fart, vartill man icke hade svårt att finna anledning. Med varje dag kröp snögränsen längre nedåt de kala klip-piga bergstopparna, den ena nordanstormen följde efter den andra med snöglopp, isslask och snö, och i vikar och på stillastående vatten frös ytan till is, som blev tjockare timme efter timme. Och alla de all-varliga, maskinmässigt arbetande männen vände då och då sina glåmiga ansikten utåt sjön för att se efter om den hade lagt sig. Ty isläggningen var detsamma som döden för deras hopp — hoppet att få bege sig utför den snabbt flytande strömmen innan båtfa-ten stängdes på sjöarna.

Till yttermera pina för Rasmussen upptäckte han tre äggkonkurrenter. Det var visserligen så att en av dem, en liten tysk, hade haft otur och stod i begrepp att nedslagen själv bära det sista av sin packning tillbaka igen; men de andra bägge hade snart sina båtar färdiga, och de besvuro dagligen köpmännens och månglarnas gud att hejda vinterns järnhand en

enda dag till. Men järnhanden slöt sitt hårda grepp över landet. Män förfröso i nordanstormen som sopade fram över Chilkoot, och Rasmussen hade förfrusit sina tår innan han märkte det. Han fann ett tillfälle att få gå med som passagerare med sin frakt i en båt, som just skulle skjuta ut över klapperstenarna, men det kostade tvåhundra extra kontant, och han hade inga pengar.

»Jag tänker att ni kan vänta lite», sade den svenske båtbyggaren, som hade funnit sitt Klondyke just där och var nog klok att inse det, »bara lite — så ska' jag göra er en riktigt fin båt, så sant jag heter Petter.»

Med detta obesvurna ord till grund begav Rasmussen sig tillbaka till Crater Lake, där han träffade ett par tidningskorrespondenter, vilkas hoprörda effekter voro pridda från Stone House tvärs över passet ända till Happy Camp.

»Tja», sade han i dryg ton till dem, »jag har tusen dussin ägg vid Linderman, och man håller just på att slå i de sista spikarna i min båt. Tur för mig att ha kommit över den. Båtar ä' sällsynta, som ni vet, och där finns inte en enda att få.»

Varpå de bägge korrespondenterna nästan med handgripligheter betygade sin önskan att få följa med honom. De fläktade med gröna sedlar för ögonen på honom och slängde guldmynt ur hand i hand. Han ville först icke alls höra på dem, men de övertalade honom med makt, och han lovade slutligen att ta dem med för trehundra per styck. Varefter de påtrugade honom betalningen i förskott. Och medan de sedan sutto och skrevo till sina respektive tidningar om den barmhärtige samariten med tusen dussin ägg,

var den barmhärtige samariten på väg tillbaka till den svenske båtbyggaren vid Linderman.

»Seså! Låt mig nu få den där båten!» ljöd hans hälsning, i det han skramlade med korrespondenter-
nas guldmynt och fäste giriga blickar på den nyss
fullbordade farkosten.

Svensken stirrade enfaldigt på honom och skakade
på huvudet.

»Hur mycket skall den andre betala? Trehundra?
Nå — här ä' fyra. Tag dem.»

Han försökte truga på honom pengarna, men sven-
sken drog sig undan.

»Det går inte. Jag har sagt honom, att han får
båten. Ni får lov att vänta.»

»Här ä' sexhundra. Mitt sista bud. Tag dem
nu eller låt bli. Ni kan ju säga honom att det var
ett misstag.»

Svensken tvekade. »Jag tänker det går», sade han
slutligen, och det sista Rasmussen såg av honom var
att han fåfängt rådbråkade sitt ordförråd för att för-
klara misstaget för de andra kamraterna.

Tysken halkade och bröt sin fot på branten ovan-
för Deep Lake, sålde ut sin vara för en dollar dussin-
net, och för pengarna lejde han indianer, som buro
honom tillbaka till Dyea. Men morgonen därpå lade
Rasmussen ut med sina korrespondenter, och hans
bägge konkurrenter följde strax efteråt.

»Huru mycket har ni?» ropade den ene av dem, en
liten mager man från New England.

»Tusen dussin», svarade Rasmussen stolt.

»Oj! Men jag vill ändå hålla vad att jag slår er
med mina åttahundra.»

Korrespondenterna erbjödo sig att låna honom pengar till vadet. Men Rasmussen avböjde det och yankeen gjorde i stället upp med den andre konkurrenten, en svartmuskig sjöbuss, som lovade att »lära dem ett eller annat knep, då det väl brakade löst». Och så stack han ut med ett stort råsegel, som pressade bogen halvt under vatten vid varje rullning. Han var den förste som löpte ut från Linderman, och utan att fråga efter att låta bära sina varor mellan de farbara vattnen, styrde han sin lastade båt mitt emellan klipporna i de brusande forsarna. Rasmussen och yankeen, som också hade två passagerare, knogade förbi dessa farliga ställen med sina packlårar på ryggen och halade båtarna tomma genom den svåra passagen till Bennet.

Bennet var en tjugufem mil lång sjö, smal och djup, ett slags genomgång mellan bergen, där stormar ständigt rasade. Rasmussen lägrade sig i sandgropen vid sjöns övre ände, där en hel mängd män och båtar, som ämnade sig norrut, hade råkat i den arktiska vindens klor. Han vaknade på morgonen vid en tju-tande blåst från söder, som hämtade kyla från de snö- och istäckta bergstopparna och dalarna och kändes så kall som någon nordanvind. Men luften var klar, och han såg yankeen gå förbi den första udden med alla segel tillsatta. Båt efter båt gav sig av, och korrespondenterna ivrade entusiastiskt för avfärd.

»Vi hinna upp honom innan vi komma till Cariboo Crossing», försäkrade Rasmussen, medan de satte upp seglet och *Alma* fick det första isbemängda vågskvalpet över sin bog.

Nu hade Rasmussen i hela sitt liv varit allt annat

än en hjälte till sjöss, men han högg tag i det genstörtiga styret med beslutsam uppsyn. Hans tusen dus-sin ägg voro där i båten mitt för hans ögon, säkert instuvade under korrespondenternas bagage, och hur det nu var, kom han också att tänka på den lilla vil-lan och inteckningen på tusen dollars.

Det var en bister köld. Allt emellanåt halade han in styråran och tog en annan, medan hans passage-rare skrapade isen från bladet. Varhelst vågskvalpet lade sig kvar, förvandlades det genast till is, och bom-men på spriseglet, som oupphörligt doppades i vatt-net, blev snart fransad med ispiggar. *Alma* stre-tade och dunkade sig fram genom den häftiga sjögån-gen, tills det började sila in vatten i hennes fogar och sömmar, men i stället för att pumpa hackade korre-spondenterna oupphörligt bort is och kastade den över-bord. Ingen rast, ingen ro! Den ursinniga kapp-löpningen med vintern var börjad, och båtarna rusade framåt i en förtvivlad rad.

»V-v-vi kunna inte st-stanna, om det så gällde vår eviga salighet», sludrade den ene korrespondenten, stammande av köld men icke av fruktan.

»Mycket riktigt! Håll henne midt ute, min gubbe!» uppmuntrade den andre.

Rasmussen svarade med ett idiotiskt grin. De klippiga stränderna skymdes av yrande skum, och till och med mitt ute på vattnet låg deras enda hopp i att kunna bibehålla farten undan de stora vågorna. Att stryka segel vore att bli upphunnen och sänkt. Flera gånger passerade de båtar, som stampade bland klipporna, och en sågo de på väg att törna på alldeles invid bränningarna. En liten farkost bakom dem,

som fördes av två män, gick över stag och kapsejsade.

»S-s-se upp, m-m-min gubbe!» skrek korrespondenten med de skallrande tänderna.

Rasmussen grinade och klämde sina värkande fingrar fastare om styråran. Tjogtals gånger hade sjön fått tag i båtens breda akter och kastat farkosten ur den rätta riktningen, så ått det slog i seglet, och för varje gång hade Rasmussen endast med användande av hela sin styrka kunnat tvinga den tillbaka igen. Hans grin hade så småningom blivit permanent, och det verkade irriterande på korrespondenterna att se på honom.

Alma rusade förbi en isolerad klippa hundra yards från stranden. Från dess vågsköljda topp uppgav en man ett vildt skrik, som för ett ögonblick skar igenom stormen. Men i nästa sekund hade *Alma* flugit förbi, och klippan syntes som en svart fläck i det upprörda skummet.

»Det där var yankeen: Men var ha vi sjömannen?» skrek den ene av Rasmussens passagerare.

Rasmussen kastade en blick över axeln på ett mörkt sprisegel bakom dem. Han hade sett det dyka upp ur det dimmiga grå i lovert, och i en timmes tid hade han givit akt på hur det så småningom blev allt större. Sjömannen hade tydligen nödgats reparera några skador och höll nu på att ta igen den tid han förlorat.

»Där kommer han!»

Bägge passagerarna upphörde att hugga bort is och bara sågo och sågo. Tjugu mil av Bennet låg bakom dem — sjön hade tillräckligt spelrum att kunna vräka upp skyhöga vågor. Stigande och sjunkande

med dem likt en stormgud drog sjömannen förbi. Det stora seglet tycktes gripa tag i båten uppe på vågkamarna, slita den ur vattnet och slunga den med dån och brak ner i de gapande vågdalarna.

»Sjön tar honom aldrig!»

»Men han kommer att kö-kö-köra båten på näsan!»

I detsamma försvann det mörka seglet ur sikte bakom en väldig vågkam. Nästa våg rullade fram över samma fläck, och den nästa likaså, men båten syntes icke till. *Alma* rusade förbi. Där syntes orediga skymtar av åror och packlådor. En arm stacks upp och ett ruggigt huvud syntes ovanför ytan ungefär tjugu yards därifrån.

De tre sutto tysta en stund. Då änden av sjön kom i sikte, började vågorna slå in i båten så oavbrutet, att korrespondenterna icke längre höggo bort is, utan slängde ut vatten med spann. Men icke ens detta förslog, och efter en gallsrikande konferens med Rasmussen lade de hand på bagaget. Mjöl, fläsk, bönor, faltar, kokspis, linor, varjehanda småskräp — allt vad de kunde få tag i flög överbord. Båten visade genast sin erkänsla, den tog in mindre vatten och reste sig spänstigare.

»Nu kan det vara nog!» skrek Rasmussen häftigt, då de grepo tag i den översta ägglådan.

»Jo, i he-he-helvete också!» skrek den skälvande ursinnigt. Förutom sina anteckningar, sina kameror och films hade korrespondenterna offrat hela sitt bagage. Han lutade sig framåt, fattade tag i en av ägglådorna och började dra fram den under presenningen.

»Släpp den! Släpp den, säger jag!»

Rasmussen hade lyckats få fram sin revolver, och

med armen krökt över styråran försökte han ta sikte. Korrespondenten stod uppe på toften och balanserade fram och tillbaka; hans ansikte förvreds av hot och mållös vrede.

»Å, Herre Gud!»

Så skrek hans yrkesbroder, i det han kastade sig framstupa på båtens botten. Då Rasmussens uppmärksamhet splittrades, hade *Alma* råkat ut för en väldig vattenmassa och snurrade rundt. Seglet slog, slaknade och gick över, och då bommen med förfärande kraft sopade över båten, slungades den uppbragte korrespondenten överbord med bruten rygg. Mast och segel hade också gått. En väldig sjö slog över båten, då den miste farten, och Rasmussen rusade till pumpen.

Under den närmaste halvtimmen flög den ena båten efter den andra förbi dem — mindre båtar, båtar av samma storlek som deras, förskrämda båtar, som voro ur stånd att göra annat än rusa vanvettigt framåt. Men så kom en tio tons slup, som med oerhörd risk strök segel mot vinden och närmade sig tungt och ovigt.

»Fall! Fall!» skrek Rasmussen.

Men hans låga reling skrapade emot den tunga farkosten, och den kvarvarande korrespondenten klättrade ombord. Rasmussen flög över äggglådorna upp i fören som en katt och försökte att med sina stelnade fingrar få bukt med handgölingarna.

»Kom an!» skrek en man med röda polisonger till honom.

»Jag har tusen dussin ägg här», skrek Rasmussen tillbaka. »Tag mig på släp! Jag skall betala er för det.»

»Kom an!» tjöts det i korus.

I detsamma bröts en vittoppig våg alldeles invid dem, sköljde över slupen och dränkte *Alma* till hälften. Slupens besättning kastade loss och svor över Rasmussen, medan de åter hissade segel. Rasmussen svor åt dem igen och började pumpa. Masten och seglet voro ännu fast vid fallen; liksom genom ett ankare hölls båten därigenom upp i vinden, och det gav honom en möjlighet att kunna kämpa mot vattnet.

Tre timmar senare kom han utmattad och nästan stelnad, knappast vetande vad han sade, men alltjämt pumpande, till en isbelupen strand i närheten av Cariboo Crossing. Två män — en av styrelsens kurierer och en halvindiansk resenär — hjälpte honom ur bränningarna, räddade hans last och drogo båten i land. De voro på väg ur landet i paddelbåt och gävo honom skydd för natten i sin farkost. Morgonen därpå reste de, men han valde att stanna hos sina ägg. Och efter detta begynte ryktet om mannen med tusen dusin ägg att spridas över landet. Guldsökare, som kommo dit in före isläggningen, förde med sig ryktet om hans ankomst. Gråhåriga män av gamla stammen i Forty Mile och Circle City, surdegas med lädergom och magen garvad av bönor, hängåvo sig åt drömlika minnen av kyckling och grönsaker, då hans namn nämndes. Dyea och Skaguay fattade intresse för hans tillvaro och frågade var och en som kom över passen, hur långt han kunde ha hunnit, och Dawson — det gyllne, men omelettlösa Dawson — förtärdes av längtan och kastade sig över varje nykomling för att möjligen få veta någonting om honom.

Men om allt detta visste Rasmussen ingenting. Da-

gen efter sitt skeppsbrott lappade han ihop *Alma* och begav sig åter på väg. En grym, ostlig vind blåste rakt emot honom från Tagish, men han lade ut årorna och arbetade sig manligen framåt, fastän han oupphörligt drevs bakåt och måste skrapa årbladen fria från is. Som vanligt där i orten drevs han i land vid Windy Arm; tre gånger fick han båten på grund och fylld med vatten och på Lake Marsh höll han på att bli instängd av is. *Alma* for mycket illa under kampen mot alla dessa svårigheter, men äggen voro oskadade. Dessa lät han bära tillbaka två mil över isen till stranden, där han byggde ett förrådshus, som sedan stod kvar i åttatal och utpekades av dem som kände till historien.

Ett halvt tusen mil frusen mark låg mellan honom och Dawson, och vattenvägen var stängd. Men Rasmussen vände om med ett egendomligt spänt uttryck i sitt ansikte och vandra de uppåt sjöarna till fots. Vad han utstod under denna ensliga färd, varunder allt vad han hade med sig utgjordes av en filt, en yxa och en handfull bönor, är icke vanliga dödliga givet att förstå. Endast en kringströvande äventyrare i Nordlandet kan göra sig ett begrepp därom. Det kan vara tillräckligt att omtala, att han råkade ut för en snöstorm på Chilkoot och lämnade ett par av sina tår hos fältskären i Sheep Camp. Och ändå höll han sig på fötter och skötte diskningen ombord på *Pawona* till Puget Sound, varifrån han gick som kolbärare på ett fartyg till San Francisco.

Det var en utmärglad och ruskig figur som linkade över det blanka kontorgolvet i banken för att ta ny in-teckning i villan. Hans ihåliga kinder förrådade sin

magerhet under det tovigga skägget, och hans ögon tycktes ha sjunkit in i djupa hålor, där de lyste med kalla flammor. Hans händer voro barkade av väder och vind och hårdt arbete och naglarna svarta av tätt packade lager av smuts och koldamm. Han framkastade obestämda antydningar om ägg och ishinder, om stormar och sjögång — men då männen i banken vägrade att låta honom få mer än ettusen till, blev hans tal ännu mera osammanhängande och rörde sig huvudsakligast om priset på hundar och hundmat samt om sådana saker som snöskor, mockasiner och vintervägar. Slutligen läto de honom få femtonhundra, vilket var mer än panten var värd, och de andades lättare då han hade lämnat sin underskrift och var utom dörren.

Två veckor senare färdades han över Chilkoot med tre slädar, var och en dragen av fem hundar. Ett av spannen körde han själv, de bägge indianerna han hade med sig körde de andra. Vid Lake Marsh öppnade de förvaringsrummet och lastade. Men det fanns ingen väg att följa. Han var den förste som for över isen, och på honom föll det mödosamma värvet att packa till snön och bana sig fram genom hopad is. Bakom sig märkte han ofta någon lägereld, från vilken en tunn rökpelare höjde sig i den lugna luften, och han undrade varför dessa människor aldrig hunno upp honom. Ty han var främling i landet och förstod icke orsaken. Lika litet kunde han förstå sina indianer, då de försökte förklara saken för honom. De ansågo sig ha råkat illa ut, men då de knotade och vägrade att bryta upp om mornarna, drev han dem till deras arbete med höjd pistol.

Då han hade kommit igenom en isbrygga i närheten av White House och förfrusit en fot — som ännu hade varit öm och ytterligt känslig efter föregående förfrysning — väntade indianerna att han skulle ge tappt. Men han offrade en filt, och med foten instucken i en slags ofantlig mockasin, omfångsrik som en vattenhink, fortsatte han sin färd med den främsta släden. Där var det tyngsta arbetet, och indianerna respekterade honom för att han tog det på sig, men i hemlighet knackade de sig på pannan med knogarna och skakade betydelsefullt på huvudet. En kväll försökte de rymma sin väg, men hans kulors vinande över snön förmådde dem att vända om, brummande men övertygade. Varefter de, som ju endast voro vildar från Chilkoot, kommo överens om att döda honom; men han var lättsövd som en katt, och varken under sömnen eller vaka fingo de tillfälle att utföra sitt uppsåt. Ofta försökte de upplysa honom om betydelsen av rökpelaren bakom dem, men han begrep dem icke och blev alltmera misstänksam gent emot dem. Och om de voro tjuriga och ville skolka, var han kvick med att ge dem en pisksläng mellan ögonen eller att kyla av deras hetsiga blod genom att dra upp sin laddade revolver.

Och så gick hans färd vidare — med upproriskt folk, vilda hundar och en väg, vars besvärligheter kunde krossa allt mod. Han måste slåss för att få indianerna att stanna hos honom, han slogs med hundarna för att hålla dem på avstånd från äggen, han slogs med isen, med kölden och med smärtorna i sin fot som icke ville läkas. Så snart det bildades nytt skinn på såret, gick det upp igen i den bitande kölden,

och slutligen blev hålet så stort, att han nästan kunde köra in sin knutna hand. På morgnarna, då han först steg på foten med hela sin tyngd, gick det rundt för hans ögon och han var nära att svimma av smärta; men längre fram på dagen blev den vanligen som domnad, varefter pinan började på nytt då han kröp in i sina filter och försökte sova. Och ändå kunde han, som förut hade varit skrivare och suttit vid pulpeten i alla sina dagar, tråla tills indianerna voro utmattade — han tröttade till och med ut hundarna. Hur hårdt han arbetade och hur mycket han led, det visste han icke. Han var en man som ägnade sig helt åt en enda idé, och då han nu hade fått denna idé, behärskade den honom helt och hållet. I förgrunden av sitt medvetande hade han Dawson och i bakgrunden sina tusen dussin ägg — och mellan dessa arbetade hans eget jag, oupphörligt strävande efter att dra dem tillsammans till en glittrande gyllne punkt. Denna gyllne punkt var de femtusen dollars, som utgjorde summan av idén och var utgångspunkten för varje ny idé som kunde rinna upp. Vad allt övrigt beträffade var han en ren automat. Han hade ingen uppfattning för andra ting, dem såg han endast som genom ett mörkt glas och ägnade dem icke en tanke. Sina händers arbete förrättade han med maskinmässig klokhets, och det var på samma sätt med huvudets arbete. Under allt detta blev uttrycket i hans ansikte mycket spänt; indianerna kände sig rädda för honom och förvånade sig över den besynnerlige vite mannen som hade gjort dem till slavar och tvingade dem att arbete så vanvettigt.

Så kom en ny plåga på Lake Le Barge, då den yttre

rymdens köld träffade planetens topp och termometern föll mer än sextio grader under noll. I denna köld strävade han framåt med öppen mun för att kunna andas friare, och nu förkylde han sina lungor och led under återstoden av vägen av en torr hackhosta som i synnerhet retades av röken i lägret eller genom överdriven kroppsansträngning. På Thirty Milefloden fann han mycket öppet vatten, varöver vanskliga isbroar hälvde sig och som var brämat med en smal kantis, osäker och bedräglig. Denna kantis var det omöjligt att räkna på, och därför vågade han sig ut på den utan all beräkning, tog revolvern till hjälp då hans följeslagare knotade. Men på isbroarna kunde man vidtaga försiktighetsmått, ehuru de voro täckta med snö. De gingo över dem i snöskor och med långa störrar burna korsvis i händerna för att ha dem till hjälp om någonting skulle hända. När de väl voro över, kallade de på hundarna att följa efter. Och på en sådan bro, där snön dolde bristen på is i mitten, fann den ena av indianerna sitt slut. Han föll igenom så hastigt och perfekt som då en kniv går igenom tunt gelé, och strömmen förde honom genast under isen.

Den natten rymde hans kamrat sin väg i det svaga månskenet och Rasmussen punkterade förgäves den stora stillheten med sin revolver — en tingest som han handterade med mera nit än skicklighet. Trettiosex timmar senare kom den förrymde indianen till ett polisläger vid Big Salmon.

»Hm — hm — hm... Lustig man... Vad kalla ni det?... Hans huvudknopp alldeles vriden», förklarade tolken hans tal för den förbryllade föreståndaren. »Vad? ... Ja — virrig, mycket virrig man.

Agg, agg, agg — hela tiden bara agg . . . förstår ni? Kommer nog med tiden.»

Det drojde flera dagar innan Rasmussen kom — med alla tre slädarna bundna vid varandra och alla hundarna sammanförda till ett spann. Det var obekvämt och besvarligt, och där vägen var svår hade han varit tvungen att låta förela fram en släde i sänder, fastän han mestadels hade lyckats att genom herkuliska ansträngningar få dem fram på samma gång. Det tycktes icke göra något intryck på honom, då polisen berättade att hans lejde indian var på väg över hogtrakterna till Dawson och förmodligen vid det laget befann sig halvvägs mellan Selkirk och Stewart. Lika litet tycktes det intressera honom, då han fick höra att polisen hade brutit väg så långt som till Pelly, ty han hade kommit därhan att på ett fatalistiskt sätt betrakta alla företeelser i naturen, goda såväl som onda. Men när man sade honom att det var så godt som hungernöd i Dawson, smålog han, lade seltygen på sina hundar och begav sig åter på väg.

Vid sin nästa hållplats fick han förklaring på den mystiska röken. Sedan man vid Big Salmon hade fått upplysning om att väg var bruten till Pelly, hade rokpelaren icke längre någon anledning att hålla sig bakom. Rasmussen, och medan han i ensamheten satt nedkrupen vid sin eld, såg han en hel mängd slädar dra förbi. Först kom kuriren och halvindianen, som hade hälat upp honom ur Bennett, sedan två postsläddar från Circle City och därefter ett blandat sällskap av resenärer till Klondyke. Både hundarna och männen voro raska och valfödda, då däremot Rasmussen och hans dragare voro så utmårglade att de

voro föga annat än skinn och ben. Männen med rökpelaren hade rest en dag på tre och för övrigt vilat sig och sparat sina krafter för att kunna färdas raskare då de kommo till bruten väg — och han hade däremot trampat och plumsat framåt varenda dag, ansträngt sina hundar över hövan och tagit ifrån dem allt deras mod.

Vad honom själv beträffade, så kunde han icke brytas. De tackade honom vänligt för den möda han hade gjort sig till deras förmån, dessa raska och duktiga män — tackade honom med breda grin och råa skratt — och nu, då han förstod alltsammans, svarade han ej med ett enda ord. Han hyste icke heller någon tyst bitterhet mot dem. Allt detta var betydelselöst. Hans idé — eller det faktum som låg bakom denna idé — var icke förändrad. Här var han och hans tusen dussin ägg — och där var Dawson . . . Problemet var oförändrat.

Vid Little Salmon blev det brist på föda åt hans hundar, och djuren måste nu få med av hans egna livsmedel. Därifrån och till Selkirk levde han på bönor — hårda bruna bönor, stora bönor, mycket närande, som trevade sig igenom hans mage och förskaffade honom kolik var tredje timme. Men kommissionären i Selkirk hade satt upp ett tillkännagivande på dörren vid porten, att ingen ångare hade gått uppför Yukon på två års tid och att priset på livsmedel därför var oerhört högt. Han erbjöd sig emellertid att lämna mjöl till ett pris av en kopp för varje ägg, men Rasmussen skakade endast på huvudet och fortsatte sin färd. Ett stycke nedanför posten lyckades han få köpa frusen hästhud åt hundarna, emedan hästar hade

slaktats av boskapsägare i Chilkoot och allt avskrap och avfall hade tillvaratagits av indianerna. Han försökte själv hugga in på hästhuden, men håren trängde in i såren som bönorna hade åstadkommit i hans mun, och det var outhärdligt.

Här i Selkirk mötte han förelöpare till de hungliga utvandrarna från Dawson, och sedan såg han dem överallt släpa sig fram på vägen, en eländig hop folk. »Inga livsmedel!» var den stående refrängen. »Inga livsmedel, och ändå måste de gå.» — »Mjöl kostade halvannen dollar skålpundet, men det fanns ingen som sålde.»

»Ägg?» svarade en av dem. »En dollar stycket, men det finns inga.»

Rasmussen gjorde en hastig kalkyl.

»Tolvtusen dollar», sade han högt.

»Vad?» frågade den andre.

»Ingenting», svarade Rasmussen och drev på sina hundar.

Då han kom till Stewart River, sjuttio mil från Dawson, hade han mist fem av sina hundar, och de övriga dignade av trötthet i seltygen. Också han gick nu i selen och drog med hela den smula styrka han hade kvar. Men ändå kunde han icke komma längre än tio mil om dagen. Hans näsa och kindben, som oupphörligt blevo frostbitna, hade fått en svartröd färg som var rent av ohygglig. Tummen varmed han höll styrstången var även frusen och vållade honom svåra plågor. Den kolossala mockasinen hade han ännu på sig, och underliga smärtor började kännas uppåt benet. Vid Sixty Mile blev det slut på bönorna, som han den senaste tiden hade portionerat ut åt sig,

men han avhöll sig ståndaktigt från att röra äggen. Han kunde omöjligt få för sig att detta var tillåtet, och han stapplade och föll allt emellanåt på vägen till Indian River. Där träffade han på en nyss dödad älg och en frikostig man av gamla stammen, som gav honom och hans hundar nya krafter, och vid Ainslies kände han sig lönad för alla sina mödor, då en strykare, som hade kommit från Dawson för fem timmar sedan, försäkrade att han skulle få en och en fjärdedels dollar för varje ägg.

Han kom uppför den branta backen vid Dawsons baracker med häftigt klappande hjärta och skakande knän. Hundarna voro så svaga att han var tvungen att låta dem vila, och medan han väntade stödde han sig matt mot styrstången. Så kom en man med oerhördt dekorativt utseende promenerande, klädd i en stor björnskinnspäls. Han såg nyfiket på Rasmussen, så stannade han och kastade en spekulativ blick över hundarna och de tre omsurrade slädarna.

»Vad har ni?» frågade han.

»Ägg», svarade Rasmussen hest. Han var knappast i stånd att höja sin röst över en viskning.

»Ägg? Hurra! Hurra!» Han hoppade högt i luften, snurrade rundt som en galning och slutade med ett halvt dussin stampningar. »Ni menar väl inte, att ni har ägg i alla de där?»

»Jo, i alla.»

»Å — då måste ni vara mannen med äggen.» Han gick rundt omkring Rasmussen och betraktade honom från alla sidor. »Säg, är ni mannen med äggen?»

Det visste inte Rasmussen, men han förmodade att

han var det, och nu tycktes den andre bli något mera sansad.

»Vad väntar ni att ni skall få för dem?» frågade han försiktigt.

Rasmussen blev djärv. »Halvannan dollar», sade han.

»Toppl!» sade den andre hastigt. »Ge mig ett dussin.»

»Jag... jag menar halvannan dollar per styck», förklarade Rasmussen tveksamt.

»Visst!» Jag hörde vad ni sa'. Tag två dussin. Här har ni er betalning.»

Han drog upp en försvarlig pung med guldstoft, stor som en liten hackkorv, och slängde den vårdslöst mot styrstången. Rasmussen kände en besynnerlig darrning i maggropen, det kittlade i hans näsborrar, och han erfor ett nästan överväldigande begär att sätta sig ned och gråta. Men en storögd och nyfiken folkhop började samlas omkring honom, och den ene efter den andre började ropa efter ägg. Han hade ingen våg, men mannen i björnskinnspälsen gick efter en och var nog välvillig att väga in guldstoftet, medan Rasmussen lämnade ut varan. Snart blev där ett skuffande och trängande och knuffande och ett stort oväsen. Alla ville köpa, och alla ville ha först. Och allt efter som de andras hetsighet steg, blev Rasmussen avkyld. Det här kunde aldrig hänga rätt ihop. Det måste ligga någonting bakom deras iver att få köpa. Det vore nog klokast att han vilade sig först och sedan hörde sig om på platsen. Kanske äggen rent av vore värda två dollars stycket. I alla händelser var han säker på att få halvannan,

när helst han ville sälja. »Stopp!» ropade han, sedan han hade sålt ett par hundra. »Det blir inte mera nu. Jag är alldeles förbi av trötthet. Jag måste skaffa mig bostad, och sedan kan ni komma och söka upp mig där.»

Nu blev det en allmän klagan, men mannen i björnskinnspläsen gillade Rasmussens beslut. Tjugufyra av de frusna äggen skramlade i hans omfångsrika fickor, och han frågade icke efter om de andra i staden hade någonting att äta eller inte. För övrigt såg han också, att Rasmussen med knapp nöd höll sig uppe.

»Det finns en hydda strax bortom andra hörnet från Monte Carlo», sade han till honom, »en hydda med buteljglasfönster. Den är inte min, men jag har den om hand. Hyran är tio per dag, och det är ganska billigt. Ge er av dit med ens, så skall jag sedan komma till er. Glöm inte att där är buteljglasfönster. — Tralala!» ropade han sedan över axeln. »Nu går jag upp på kullen och äter ägg och drömmer om hembygden.»

På vägen till sin bostad kom Rasmussen ihåg att han var hungrig och köpte ett litet förråd av livsmedel i ett matvarumagasin ävensom en biffstek i en slaktarbod och torkad fisk åt hundarna. Han fann den omtalade hyddan utan svårighet och lät hundarna behålla seltygen, medan han gjorde upp eld och satte på kaffe pannan.

»Halvannan dollar stycket — tusen dussin — gör aderton tusen dollars!» mumlade han oavbrutet för sig själv, medan han sysslade med sina bestyr.

Just då han lade biffen i stekpannan, gick dörren upp. Han vände sig om. Det var mannen med björn-

skinnspälsen. Han kom in med en viss beslutsamhet, som om han hade något bestämt ärende, men då han såg på Rasmussen, fick hans ansikte ett besvärat uttryck.

»Jag ville säga er -- ja, jag ville säga er...» började han, men avbröt sig.

Rasmussen undrade om han ville ha hyran.

»För tusan -- jag ville säga er, ser ni — att äggen va' skämda.»

Rasmussen studsade. Det kändes som om någon hade givit honom ett slag mellan ögonen. Hyddans väggar vacklade och ville falla... Han sträckte ut handen för att få stöd och fick tag i den upphettade spiseln. En skärande smärta och lukten av bränt kött återkallade honom till medvetande.

»Jag förstår», sade han långsamt, i det han famlade i sina fickor efter pengar. »Ni vill ha igen edra pengar.»

»Det är inte pengarna», sade den andre, »men har ni inte andra ägg — som ä' bra?»

Rasmussen skakade på huvudet. »Det är bättre att ni tar pengarna.»

Men den andre vägrade och drog sig mot dörren. »Jag kommer tillbaka», sade han, »när ni har inventerat och sett efter vad ni har.»

Rasmussen rullade in huggkubben i hyddan och bar in ägglådorna. Han gjorde det fullkomligt lugnt. Så tog han sin yxa och började klyva äggen, det ena efter det andra. Han undersökte halvorna mycket noga och lät dem sedan falla på golvet. Först tog han ett här och där ur olika lådor, men sedan tömde han med flit en låda i sänder. Högen på golvet blev

allt större. Kaffet kokade över och röken från den brända biffsteken fyllde luften i rummet. Rasmussen högg och högg ihärdigt och monotont, tills det sista lådan var tömd.

Då knackade någon på dörren, knackade om igen, öppnade och kom in.

»En så'n röra!» sade han, då han ställde sig att se på förödelsen.

De kluvna äggen började tina upp i hettan från spiseln och spredo en elak lukt som tilltog i styrka.

»Måste ha hänt på ångbåten», framkastade han.

Rasmussen såg på honom länge med tom blick.

»Jag är Murray — Jim Murray — alla människor här känna mig», fortfor mannen. »Jag har just fått höra att edra ägg ä' ruttna, och jag bjuder er tvåhundra för hela rasket. De ä' inte så bra som fisk, men de duga ändå åt hundar.»

Rasmussen tycktes ha blivit förvandlad till sten. Han gjorde icke en rörelse. »Dra åt helvete», sade han utan en skymt av häftighet.

»Besinna er nu! Jag smickrar mig med att det är hederligt bjudet för en så'n smörja som det där, och det är ju alltid bättre än intet. Två hundra. Nå, vad säger ni?»

»Dra åt helvete», upprepade Rasmussen stilla, »och gå er väg.»

Murray gapade på honom med stor respekt — och så gick han försiktigt ut baklänges, hela tiden med ögonen fästade på den andres ansikte.

Rasmussen följde efter honom ut och selade av hundarna. Han kastade åt dem all fisken han hade köpt och tog ett surrtåg från en av slädarna över

armen. Så gick han tillbaka in i hyddan och drog till klinkan efter sig. Röken från den brända biffsteken kom hans ögon att svida. Han steg upp på kojens kant, slängde surrtåget över tabkjälken och mätte avståndet med ögonen. Han tycktes icke vara nöjd, ty han lyfte upp stolen i kojen och steg upp på den. Så gjorde han en rämnarna i ena ändan av tåget och stack in huvudet i den. Den andra ändan gjorde han fast. Och så sparkade han bort stolen.

LIT-LITS GIFTERMÅL.

Då John Fox kom till ett land där whisky fryser till en fast massa och kan begagnas till brevprens en stor del av året, kom han alideles utan de ideal och illusioner som vanligen äro ett hinder för mera fint uppfosttrade äventyrares framgång. Född och uppfödd vid yttersta gränsen av Förenta staterna tog han med sig till Canada en primitiv sinnesart, ett okonstlat väsen och så att säga ett elementärt begrepp om saker och ting som tillförsäkrade honom omedelbar framgång på hans nya bana. Från att vara en underordnad tjänare vid Hudson-Baykompaniet, som hade till åliggande att ro resandes båtar och bära deras bagage på sin rygg över de ställen där det behövdes, steg han snart till kommissionär och fick överinseende över ett varunederlag vid Fort Angelus.

Här tog han snart, driven av sin naturliga enkelhet, en infödd kvinna till hustru, och genom den äktenskapliga sällhet som därmed följde undgick han den oro och den fåfänga längtan som förbittrar mera nogräknade mäns dagar, gör deras arbete odugligt och slutligen överväldigar dem helt och hållet. Han levde nöjd och belåten, skötte ärligt den syssla han hade sig ålagd och slog ett briljant rekord i styrelsens tjänst. Vid denna tid dog hans hustru; hennes anhöriga gjorde

anspråk på hennes lik, och hon begravdes på sitt folks manér i en blecklåda uppe i toppen av ett träd.

Två söner hade hon fött honom, och då han befordrades av kompaniet, reste han med dem ännu längre in på Nordvästra Territoriets område till en plats som kallades Sin Rock, där han tog hand om ett nytt nederlag, på en viktigare omsättningsplats för hudar. Här tillbragte han flera ensliga och tryckande månader, oerhördt led åt de unga indianskornas föga intagande utseende och med stora bekymmer för sina uppväxande gossar, som voro i behov av moderlig vård. Så föllo hans ögon höndelsevis på Lit-lit.

»Lit-lit, ja — hon är Lit-lit» — så beskrev han henne nästan i förtvivlan för sin förste bokhållare Alexander Mc Lean.

Mc Lean hade nyligen fått sin skottska uppfostran avslutad — han »var ännu inte torr bakom öronen», som John Fox sade — för att förstå sig på landets seder i fråga om äktenskap. Han hyste emellertid alldeles ingen motvilja för att kommissionären skulle sätta sin egen odödliga själ i fara — och eftersom han för egen del kände en ödesdiger dragning till Lit-lit, erfor han en dyster förnöjelse över att få *sin* själs salighet försäkrad genom att hon blev gift med John Fox.

Det var verkligen icke att undra på att Mc Leans stränga skottska själ stod i fara för att tina upp i solskenet från Lit-lits ögon. Hon var vacker och smärt och smidig, hade icke alls det stora ansikte och det slöa temperament som är vanligt hos i indianskorna i genomsnitt. Namnet »Lit-lit» hade hon fått efter sin vana att ända från barndomen fladdra omkring över-

allt, flyga hit och dit som en fjäril, glad och oberäknelig, och skratta lika lätt som hon hoppade och dansade.

Lit-lit var dotter till Snettishane, en av stammens förnämligare män, och hon hade haft en halvindianska till mor. Till denne Snettishane begav sig nu kommissionären liksom händelsevis en dag för att inleda underhandlingar om giftermål. Där satt han sedan hos sin värd i röken från den sura veden som var tänd utanför hyddan för att avhålla mosquitos, och de talade om allt under solen, eller åtminstone om allt som i Nordlandet existerar under solen, med undantag av giftermål. John Fox hade enkom begivit sig dit för att tala om giftermål; det visste Snettishane, och John Fox visste, att han visste det — och därför undveks just detta ämne samvetsgrant. Dylikt påstås vara indiansk slughet. I själva verket är det genomskinlig enfald.

Timmar gingo, och Fox och Snettishane rökte otaliga pipor och sågo varandra i ögonen med en oskuldsfullhet, som var ett supert bevis på skådespelartalang. Under eftermiddagens lopp gingo Mc Lean och hans kamrat i tjänsten, Mc Tavish, förbi, oskyldigt ointresserade, på väg till floden. Då de efter en timmes förlopp kommo samma väg tillbaka, hade Fox och Snettishane kommit till en ceremoniös diskussion angående beskaffenheten av det krut och det fläsk som kompaniet hade att bjuda i byteshandel. Emellertid hade Lit-lit, som gissade sig till kommissionärens ärende, krupit in under hyddans bakvägg, och bakom det nedhängande skynket vid ingången höll hon utkik på de bägge ordklyvarna vid mosquitoelden. Hon var

echaufferad och hade ett lyckligt uttryck i ögonen, stolt som hon var över att ingen ringare man än själva kommissionären — som stod närmast Gud i Nordlandets hierarki — hade utvalt henne, och för övrigt driven av kvinnlig nyfikenhet att på nära håll se efter vad slags man han var. Det skarpa solskenet på isen, lägerroken och den hårda temperaturen hade färgat hans ansikte kopparbrunt, så att hennes far var lika ljus i skinnet som han och hon själv ljusare. Över detta kände hon en obestämd glädje, men ännu mera gladde det henne att han var stor och stark, fastän hans stora, svarta skägg halvt skrämde henne; det var så märkvärdigt.

Eftersom Lit-lit var mycket ung, var hon oerfaren i fråga om män. Sjutton gånger hade hon sett solen draga sig åt söder och bli borta bakom horisonten, och sjutton gånger hade hon sett den komma tillbaka igen och lysa från himlen dag och natt, tills det icke fanns någon natt alls. Under dessa år hade hon omsorgsfullt skyddats av Snettishane, som stod mellan henne och alla friare, föraktfullt lyssnande till de unga jägare, som gjorde sina anbud på henne, och avvisande dem, som om hon ej stod att få till något pris. Snettishane var sniken. Lit-lit var så gott som ett kapital för honom. Och genom detta kapital hoppades han ernå icke en viss bestämd ränta, utan en sådan av oberäkneligt belopp.

Och då den unga flickan på detta sätt hade växt upp under förhållanden så nära klosterlika som stammens seder kunde tillåta, var det med djup flickaktig oro hon nu beskådade denne man, som säkert hade kommit för hennes skull — han, som skulle lära henne

allt vad hon ännu hade att lära av livet, den myndige och mäktige, vars ord härefter skulle vara hennes lag och som skulle bestämma hennes handlingar och lägga band på hennes uppförande under hennes återstående dagar.

Men medan hon så spionerade bakom skynket för ingången, upprörd och darrande inför det underliga öde som nu skulle gripa henne, kände hon sig helt bedragen då dagen led och kommissionären och hennes far fortfarande orerade om saker som rörde andra ting och icke alls hade någonting med giftermål att göra. Då solen sänkte sig allt lägre och lägre mot norr och midnatten nalkades, började kommissionären göra tydliga förberedelser till uppbrott. Han vände sig redan om för att gå och Lit-lit kände hjärtat sjunka i sitt bröst, men det återtog sin plats, då han stannade och till hälften vände sig om på ena hälen.

»Å, det var sant, Snettishane», sade han, »jag behöver en squaw, som kan tvätta åt mig och laga mina kläder.»

Snettishane uppgav ett grymtande ljud och föreslog sedan Wanidani, som var en gammal kvinna och tandlös.

»Nej, nej», avbröt kommissionären. »Det är en hustru jag behöver. Jag har funderat mycket på den saken, och så kom jag just nu att tänka på, att ni kanske känner till någon som kunde vara lämplig för mig.»

Snettishane såg intresserad ut, och så vände kommissionären om ett par steg, för att helt händelsevis och nonchalant stanna och diskutera detta nya tillfälliga ämne.

»Kattou?» föreslog Snettishane.

»Hon har bara ett öga», invände Fox.

»Laska?»

»Hon är hjulbent. Er största hund, Kips, skulle ledigt kunna hoppa mellan hennes knän då hon står.»

»Senatee?» fortsatte den ogenomtränglige Snettishane.

Men nu låtsade John Fox bli förargad och utbrast: »Vad är det för galenskaper? Är jag en gammal man, eftersom du vill gifta mig med gummor? Är jag tandlös? Halt? Eller blind? Eller är jag så fattig, att ingen klarögd flicka kan se på mig med välbehag? Kom ihåg, jag är ju kommissionären, jag är både rik och förnäm, en mäktig man i landet, och mina ord komma män att darra och lyda!»

Snettishane kände sig mycket belåten, ehuru hans sfinxlika ansikte icke förändrade en min. Han hade kommissionären på kroken och förmådde honom att tala först. Snettishane var en så osammansatt natur, att han icke hade rum för mer än en enda idé i sänder, men han kunde fullfölja denna idé längre än John Fox. Ty hur enkelt konstruerad John Fox än var, så var han likväl tillräckligt komplicerad för att kunna hålla eld i flera tankar på samma gång, vilka hindrade honom från att fullfölja en enda så uteslutande som hövdingen gjorde det.

Snettishane fortsatte således lugnt att räkna upp hela raden av valbara unga flickor, vilka allt efter som deras namn nämndes förklarades omöjliga av John Fox med bifogade detaljerade förklaringar. Han tycktes ännu en gång uppge hela saken och beredde sig att vända om hem till sig. Snettishane såg honom

gå, gjorde intet försök att hejda honom, men såg honom slutligen stanna av egen drift.

»Kommer just att tänka på, att vi bägge ha glömt Lit-lit», sade kommissionären. »Undrar hur hon skulle passa för mig?»

Snettishane avhörde förslaget med orubbligt likgiltig uppsyn, men bakom denna mask flinade hans själ av hjärtans lust. Det var en avgjord seger. Hade kommissionären tagit ett enda steg till för att gå, skulle Snettishane ha varit nödsakad att själv nämna sin dotters namn, men nu hade kommissionären icke tagit detta enda steg.

Snettishane var osäker angående Lit-lits lämplighet, tills han drev den vite mannen att även ta nästa steg i den önskade riktningen.

»Nå», sade kommissionären begrundande, »enda sättet att komma underfund med det är väl att göra ett försök.» Och nu höjde han rösten. »Jag bjuder dig för Lit-lit tio filter och tre skålpund tobak, riktigt god tobak.»

Snettishane svarade med en gest som tycktes betyda, att alla filter och all den tobak som fanns i hela världen ej skulle kunna ersätta honom för Lit-lit med alla hennes dygder. Då nu kommissionären nödgade honom att själv nämna sitt pris, förklarade han helt lugnt, att han ville ha femhundra filter, tio bössor, femtio skålpund tobak, tjugu röda dukar, tio buteljer rom, en speldosa och dessutom kommissionärens välvilja och största tillmötesgående jämte en plats vid hans hörd.

Nu tycktes John Fox få ett anfall av apoplexi, varigenom filtarnas antal reducerades till tvåhundra

och platsen vid härden ströks — sistnämnda villkor var någonting som man aldrig förut hört talas om vid giftelmål mellan vita män och landets döttrar. Slutligen, efter ytterligare tre timmars underhandling, kommo de till ett resultat. Snettishane skulle för sin Lit-lit få hundra filter, fem skålpund tobak, tre bössor, en butelj rom jämte välvilja och tillmötesgående — vilket enligt John Fox's påståenden var tio filter och en bössa mer än hon var värd. Och då han begav sig hemåt fram på småtimmarna, medan solen vid tretiden flammade i nordost, hade han en obehaglig förnimmelse av att Snettishane hade klått honom på affären.

Trött men segerglad gick Snettishane in för att gå till vila, och han upptäckte Lit-lit innan hon hann smyga sig ut.

Han grymtade betydelsefullt. »Du har sett. Och du har hört. Varför din faders mycket stora visdom och förstånd måste ha framstått i klart ljus för dig. Jag har gjort upp ett storartat giftermål för dig. Akta på mina ord och tag dem till rättesnöre — gå när jag säger gå och kom när jag bjuder dig att komma, så skola vi göda oss med de rikedomar som tillhöra den storväxte, vite mannen, ty han är lika enfaldig som han är stor.»

Dagen därpå gjordes affären upp i magasinet. Kommissionären bjöd på whisky före frukosten till stor förtjusning för Mc Lean och Mc Tavish, gav sina hundar dubbla ransoner och var klädd i sina bästa moccasiner. Utanför gjordes förberedelser till en *potlatch*. Potlach är detsamma som »gästabud», och John Fox hade för avsikt att fira sitt giftermål med

Lit-lit genom en potlatch, som skulle vara lika frikostigt anordnad som bruden var vacker. På eftermiddagen samlades hela stammen till fest. Män, kvinnor, barn och hundar undfagnades till överflöd, och där fanns icke en enda person ens bland tillfälliga besökare och kringströvande jägare från andra stammar, som icke fick röna något prov på brudgummens frikostighet.

Lit-lit, som var skygg och förskrämd ända till tårar, begåvades av sin skäggige make med en ny bomulls-dräkt, ett par pråktigt utstyrda moccasiner, en lysande sidenduk över det korpsvarta håret, en purpurfärgad lång schal över axlarna, öronringar och fingerringar av mässing, jämte en halv liter talminipper, däribland ett Waterburyur. Snettishane kunde knappt styra sig då han såg allt detta; men så snart han kom åt drog han sin dotter avsides från festen.

»Inte i natt och inte heller den nästa», började han med eftertryck, »men någon av de närmast följande nätterna skall jag kraxa som en korp nere vid stranden, och då är det tid för dig att gå ifrån din långa enfaldiga man och komma till mig. — Ja», tillade han hastigt, då han i hennes ansikte läste en tydlig motvilja för att vända ryggen åt sitt underbara nya liv, »ty din enfaldiga man skall genast komma till min hydda och klaga. Och då skall du också börja klaga och säga att den och den saken inte är bra, och den och den tycker du inte heller om, och att vara hustru åt honom är mer än du har gått in på, men att du skall nöja dig som det är, om du får flera faltar och mera tobak och mera ägodelar av allehanda slag åt din fattiga gamla fader Snettishane. Kom väl ihåg detta, då jag kraxar som en korp nere vid stranden.»

Lit-lit nickade; ty att vara fadern olydig var farligt, det visste hon mycket väl. Och för övrigt var det ju en småsak han fordrade, nämligen en kort skilsmässa från kommissionären, som sedan skulle känna så mycket större glädje över att få henne tillbaka. Hon vände om till festen, och då midnatten kom, sökte kommissionären upp henne och tog henne med sig in under högljudda rop och mycket skämt av de kvarvarande, varvid alla squaws visade sig synnerligt högröstade.

Lit-lit kom snart underfund med att det äktenskapliga samlivet med föreståndaren vid en förrådsstation var vida bättre än hon någonsin hade kunnat tänka sig. Nu behövde hon icke längre hämta ved och vatten och ständigt passa upp på gnatiga karlar. För första gången i sitt liv kunde hon ligga kvar i sin säng tills frukosten stod på bordet. Och vilken bädd! Ren och pryddlig och mjuk och bekväm, så som hon aldrig förr hade sett. Och maten! Skorpor, färskt och godt bröd tre gånger om dagen för varenda dag och allt vad man ville ha för resten! Ett överflöd som hon knappt kunde fatta.

Till råga på hennes belåtenhet bemötte kommissionären henne med förståndig vänlighet. Han hade ju redan förut varit gift, och han förstod mycket väl att köra med slaka tömmar som endast drogos in någon enda gång, men då skedde det med kraftig hand. »Lit-lit är härskarinna här på platsen», tillkännagav han betydelsefullt vid bordet morgonen efter bröllopet. »Vad hon säger skall ske. Förstår ni?» Och både Mc Lean och Mc Tavish förstodo. De visste också att kommissionären ej brukade lägga fingrarna emellan.

Men Lit-lit drog ingen egennyttig fördel av sin ställning. Hon lättade sin makes mödor genom att genast ta hand om hans bägge söner, skaffade dem mera komfort jämte ett visst mått av frihet ungefär lika med den han gäv henne själv. De bägge gossarna prisade överljutt sin nya mamma; Mc Lean och Mc Tavish sjöngo även hennes lov; och kommissionären skröt med sitt lyckliga äktenskap, tills ryktet om Lit-lits goda uppförande och hennes makes belåtenhet spreds till samtliga invånarna i Sin Rocks distrikt.

Snettishane, som hölls vaken om nätterna av tanken på den oberäkneligt höga räntan, ansåg det nu vara på tiden att börja röra på sig. Den tionde natten efter sitt giftermål väcktes Lit-lit av en korpas kraxande läte, och hon visste att Snettishane väntade på henne vid stranden. I sin stora lycka hade hon icke glömt överenskommelsen med fadern, och nu stod den för henne i förening med all den barnsliga rädsla hon hyste för sin far. En lång stund låg hon förskrämd och darrande, ovillig att gå, rädd för att stanna. Men slutligen vann kommissionären seger i den tysta striden; hans ömhet plus hans väldiga muskler och kraftiga underkär stålsatte hennes nerver, så att hon beslöt sig för att lämna korpens kraxande obeaktat.

Men på morgonen steg hon upp mycket rädd och skötte sina plikter, fastän hon då och då kände sig rädd för att hennes far skulle komma. Medan dagen led började hon emellertid åter fatta mod. Hon hörde John Fox ge Mc Lean och Mc Tavish en grundlig skopa ovett för någon obetydlig försummelse, och

det hjälpte henne att övervinna sin rädsla. Hon försökte att ständigt behålla sin man i sikte, och då hon följde honom till det stora magasinet och såg honom lyfta och slänga omkring stora varubalar så lätt som om det vore fjärderkuddar, kände hon sig styrkt i sin ohörsamhet mot fadern. Detta var hennes första besök i magasinet, och då Sin Rock var den förnämsta depån, varifrån varor sändes till flera mindre nederlag, var det icke underligt att hon häpnade över de ändlösa rikedomar som voro hopade där.

Denna syn jämte minnet av pappa Snettishanes torftiga hydda vaggade all hennes tvekan till ro. Hon stärkte emellertid sin övertygelse genom ett par hastigt utbytta ord med en av sina styvsöner. »Vita pappa mycket god?» frågade hon, och gossen svarade, att hans far var den bästa människa han någonsin hade sett. Den natten kraxade korpen om igen. Och natten därpå ljöd kraxandet ännu ihärdigare. Det väckte John Fox, så att han en stund oroligt kastade sig av och an. Sedan sade han högt: »Må tusan ta den där korpen!» och Lit-lit skrattade tyst där hon låg.

Tidigt följande morgon infann sig Snettishane med olycksbådande min och sattes att äta frukost i köket hos Wanidani. Han vägrade emellertid att äta »käringsmat», och en stund därefter sökte han upp sin måg i magasinet där byteshandeln sköttes. Han hade fått höra, sade han, att hans dotter måste vara en riktig juvel till kvinna, och därför hade han nu kommit för att få mera faltar, mera tobak och flera bössor, framför allt flera bössor. Han ansåg nämligen att han hade blivit lurad på affären, och han kom för att fordra

rättvisa. Men kommissionären hade varken filter eller rättvisa till överlopps. Varpå han underrättades att pappa Snettishane hade talat med missionären vid Three Forks, och denne hade upplyst honom om att sådana giftermål icke voro instiftade i himlen och att det var hans faderliga plikt att begära sin dotter tillbaka.

»Jag är god kristen nu», fortfor Snettishane, »och jag vill att min Lit-lit skall komma till himlen.»

Kommissionärens svar var kort och rakt på sak, ty han förstodigade sin svärfar att bege sig till de himmelskas antipoder, och med ett grepp i nacken och ett ryck i filten förhjälppte han honom på den anvisade vägen så långt som till dörren.

Men Snettishane smög sig rundt om och in genom köket, varefter han träffade på Lit-lit i stora salen.

»Kanhända du sov som en stock förra natten, då jag kallade dig nedifrån stranden», började han med mörk blick.

»Nej, jag var vaken och hörde dig.» Hennes hjärta slog som om det ville kväva henne, men hon fortfor med stadig stämma: »Och natten förut var jag också vaken och hörde, och likaså natten förut.»

Driven av sin stora sällhet och av fruktan för att den skulle bli tagen ifrån henne kastade hon sig in i ett originellt och glödande försvar för kvinnans ställning och rättigheter, det första föredrag av nutidskvinnorna som hållits ovanför femtiotredje graden.

Men hennes ord träffade ohörsamma öron. Snettishane tillhörde avgjort den mörkare tidsåldern. Då hon tystnade för att hämta andan, sade han i hotande ton: »I natt skall jag återigen kraxa som korpen.»

I detsamma kom John Fox in och hjälpte åter Snettishane ett stycke på väg till de himmelskas antipoder.

Den följande natten kraxade korpen ihärdigare än någonsin. Lit-lit var lättsövd, hon hörde och hon smalog. John Fox kastade sig oroligt av och an i sömnen. Så vaknade han och kastade sig ännu oroligare. Han fnös och brummade, svor med låg röst och med höjd röst och rusade slutligen upp ur sängen. Han trevade sig in i den stora salen och tog från hängaren en laddad bössa, laddad med ett hagelskott som lämnats kvar av den vårdslöse Mc Tavish.

Kommissionären smög försiktigt ut från fortet och ner till floden. Kraxandet hade upphört, men han sträckte ut sig i det långa gräset och väntade. Luf-ten var kylig, men balsamisk, och efter dagens hetta tycktes jorden då och då andas emot honom. John Fox drogs in i det helas ryttn, och med huvudet vilande på armen slumrade han in.

På femtio yards avstånd satt Snettishane med huvudet lutat mot knäna och ryggen vänd åt John Fox och även han sov, överväldigad av nattens stillhet. En timme gick, men så vaknade han, och utan att lyfta upp huvudet lät han nattluften vibrera av kor-pens hesa, kraxande struptioner.

Kommissionären vaknade, icke yrvaken som den civiliserade människan, utan med vildens snabba och fullt medvetna övergång från sömn till vakenhet. I den nattliga halvdagern såg han ett mörkt föremål bland gräset och riktade bössmyningen mot detsamma. Ett nytt kraxande påbörjades, och han klämde på trycket. Syrsorna upphörde med sin sång, riporna

med sitt sladder, och korpens kraxande tvärtystnade och dog bort i andlös tystnad.

John Fox rusade till stället och sträckte sig efter det byte han hade dödat, men han fick tag i en massa strävt hår, och vad han vände uppåt i stjärnljuset var Snettishanes ansikte. Han kände till hur en sådan bössa sprider sin laddning på femtio yards avstånd, och han visste att han hade pepprat Snettishane med hagelkorn mellan axlarna och nedåt hela ryggen. Och Snettichane visste att han visste det, men ingendera nämnde ett ord därom.

»Vad gör du här?» frågade kommissionären. »Vid den här tiden borde gamla ben ligga i sin säng.»

Men Snettishane svarade med värdighet, fastän hagelskottet brände under hans hud.

»Gamla ben söka ingen vila», sade han högtidligt. »Jag gråter över min dotter, över min dotter Lit-lit som lever och ändå är död, och som med all säkerhet skall komma i den vite mannens helvete.»

»Gråt då hädanefter på den andra stranden, utom hörhåll från fortet», sade John Fox och vände sig ifrån honom, »ty din gråt är förskräckligt högljudd och hindrar en från att sova om nätterna.»

»Mitt hjärta är sårat», svarade Snettishane, »och mina dagar och nätter äro svarta av sorg.»

»Svarta som korpen», sade John Fox.

»Svarta som korpen», sade Snettishane.

Aldrig mer höres korpen kraxa vid stranden. Lit-lit blir alltmera matronlik dag efter dag och är mycket lycklig. Det har kommit systrar till John Foxs söner med den första hustrun, som ligger begravd i ett träd. Gamle Snettishane besöker icke mera fortet, och han

kan i tintal höja sin tunna gamla röst i klagan över den otacksamhet som visas av barn i allmänhet och av hans dotter Lit-lit i synnerhet. Hans ålderdom förbittras genom medvetandet att han blev lurad på affären med dottern. Och John Fox har till och med tagit tillbaka sitt påstående att han hade betalt Lit-lit med tio filter och en bössa för mycket.

BASTARD.

Bastard var en riktig djävul. Det var känt och erkänt över hela Nordlandet. »Helvetesynglet» kallades han av många, men hans herre och husbonde Svarte Leclere hade givit honom det skamliga namnet »Bastard». Men nu var Svarte Leclere också en djävul, så att de passade bra tillsammans. Det sägs att när två djävlar komma tillsammans, blir det ett litet helvete av. Detta är ingenting annat än vad man kan vänta, och man kunde med all säkerhet vänta det när Bastard och Svarte Leclere kommo tillsammans. Första gången de träffades var Bastard en liten valp, mager och hungrig med elaka ögon, och de möttes med gläfs och morrande och ilsken uppsyn, ty Leclere hade ett varglikt sätt att lyfta på överläppen och visa en rad vita, grymma tänder. Och vid detta tillfälle lyfte han på den, och hans ögon glimmade av ondska då han sträckte sig efter Bastard och drog honom ur den kravlande högen. Det var alldeles säkert att de genomskådade varandra, ty inom en sekund hade Bastard huggit sina valptänder i Lecleres hand, och Leclere tryckte tummen och pekfingret om valpens strupe, så att han var nära att släcka hans unga liv.

»*Sacredame*», sade fransmannen sakta, i det han torkade det droppande blodet från sin bitna hand och

betraktade den lilla uslingen som låg flämtande och kippande efter luft i snön.

Leclere vände sig nu till John Hamlin, magasin-förvaltare vid Sixty Miles station, och denne sade: »Det är gry i den där! Hur mycket vill ni ge, *m'sieu?* Hur mycket? Å, köp honom nu — köp honom med ens!»

Och därför att han hatade honom med det bittraste hat, köpte Leclere Bastard och gav honom hans skamliga namn. I fem års tid strövade de bägge under åtskilliga äventyr genom Nordlandet, från St. Michaels och Yukons delta till Pellys övre sträckor, och till och med så långt som till Peace River, Athabasca och Stora Slavsjön. Och därunder förvärvade de ett rykte för oböjlig elakhet, vars make man aldrig hört talas om hos människa och hund.

Bastard hade aldrig känt sin far — det var av den anledningen han hade fått sitt namn — men John Hamlin visste att fadern hade varit en stor grå varg. Hans mor däremot — och av henne behöll han ett svagt minne — var en morrande, gläfsande, smutsig gråhund, bredbröstad och hängbukig, med ondskefulla ögon, seglivad som en katt och med en medfödd böjelse för knep och elakhet. Det fanns varken ära eller redlighet hos henne, och hennes bedräglighet var det enda man kunde vara säker på. Hennes kärleksförbindelser i vilda skogar vittnade om allmän depravation. Det fanns mycket ondt och mycken styrka hos Bastards förfäder, och eftersom han var kött av deras kött och ben av deras ben, hade han fått alltsammans i arv. Och så kom Svarte Leclere och lade sin tunga hand på detta stycke pulserande valpliv, och

han pressade och tryckte och formade det tills det blev en stor ilsken best, slug i kanaljeri, frustande av hat, bakslug, illvillig och elak som en avgrundsande. Med en lämplig husbonde kunde Bastard ha blivit en vanlig duktig slädhund. Men han fick aldrig tillfälle till det. Leclere befäste honom endast i hans medfödda ondska.

Historien om Bastard och Leclere är en historia om ett ständigt krig — fem grymma, skoningslösa år, av vilka deras första möte är en träffande bild. Jag vill till en början säga att det var Lecleres fel, ty *han* hatade med förnuft och intelligens, medan den långbenta, otympliga valpen endast hatade blindt och instinktmässigt, utan reson eller metod. Från början förekommo inga raffinerade grymheter — dessa skulle komma senare — utan endast simpelt stryk och rå brutalitet. Under en av dessa avstraffningar fick Bastard sitt ena öra skadat. Han återfick aldrig väldet över de slitna musklerna och örat hängde ständigt och slankade, för att han skulle behålla sin plågåre i minne. Och han glömde ingenting.

Hans valptid var en period av dåraktig upproriskhet. Han drog alltid det kortaste strået, men han slog igen, därför att det var hans natur att slå igen. Och det var omöjligt att kuva honom. Hur gällt han än gläfsste av smärta under piskans och påkens upprepade slag, lyckades han ändå alltid få fram en och annan trotsig morring — ett skarpt uttryck för den hämndlystnad han kände — som ofelbart skaffade honom mera stryk. Men han var seglivad som modern. Ingenting tycktes kunna döda honom. Han växte och frodades mitt i sitt elände, fetnade under svält,

och den förtvivlade kampen för livet utvecklade hos honom en övernaturlig intelligens. Han hade ärvt såväl sin mors slughet och hat som sin fars vildsinthet och mod.

Möjligen kom det sig av hans fäderne att han aldrig jämrade sig. Valpgläfsset försvann då han blev säkrare på benen, och han blev grym och tyst, snabb att hugga till, men långsam att varna. Han besvarade en svordom med en morning, ett slag med ett hugg, medan hans grinande ansikte förrådade ett outsläcktligt hat. Men det hände aldrig mera att Leclere ens under den yttersta tortyr kunde avlocka honom ett skrik av fruktan eller smärta. Och denna okuvlighet underblåste endast Lecleres vrede och drev honom till ännu mera satanisk grymhet.

Då Leclere gav Bastard en halv fisk, medan hans kamrater fingo hela, gick Bastard och tog fisk från andra hundar. Han stal också i förrådshus och förövade tusentals andra tjuvstreck, så att han blev en fasa för alla hundar och hundägare. Då Leclere slog Bastard och kelade med Babette — Babette som icke arbetade hälften så styvt som han — kastade Bastard omkull henne i snön och sargade hennes ena bakben med sina väldiga käftar så att Leclere blev tvungen att skjuta henne. Och under blodiga slagsmål gjorde sig Bastard till herre över alla sina kamrater, dikterade lagar för dem i fråga om både arbete och utfodring och såg till att de efterlevde dem också.

På fem år hörde han blott en enda gång ett vänligt ord och fick en välvillig strykning av en hand, och då förstod han sig icke på vad det var. Han tog ett vildt hopp, otämd som han var, och hans betar

elogos tillsammans med blixstens hastighet. Det var missionären i Sunrise, en nykomling i landet, som uttalade det vänliga ordet och gav den välvilliga smekningen. Och under de närmast följande sex månaderna skrev han icke ett enda brev hem till Staterna; fältskären i Mc Question reste tvåhundra mil över isen för att rädda honom från blodförgiftning.

Både män och hundar sågo snedt på Bastard då han kom till läger eller stationer. Av männen hälsades han med foten hotfullt lyft till spark, av hundarna med rest ragg och blottade huggtänder. En gång gav en karl Bastard en spark, och snabbt som en varg slöt Bastard sina käftar som en stålfälla om mannens vad, så att huggtänderna trängde ända in till benet. Den bitne var fast besluten att ta hundens liv, men då trädde Leclere emellan med hotfulla ögon och dragen jaktkniv. Ta livet av Bastard — *sacre dame*, det var ett nöje som Leclere förbehöll åt sig själv. Det skulle naturligtvis ske någon gång, eller också — bah, vem kunde veta det? I alla händelser skulle problemet nog bli löst till slut.

Ty de hade rent av blivit till problem för varandra. Varje andedrag från den ene var en utmaning och en hotelse gentemot den andre. Hatet band dem starkare tillsammans än kärleken någonsin kunde ha gjort. Leclere njöt av tanken på den dag då Bastards mod skulle vara brutet och han jämrade och vred sig vid sin husbondes fötter. Och Bastard — ja, Leclere visste vad Bastard hade i sinnet, han hade mer än en gång läst det i Bastards ögon. Och det så tydligt och klart att han, då Bastard höll sig bakom, oupphörligt såg sig om över axeln.

Andra män förvanade sig över att Leclere avslog stora summor, som bjödos honom för hunden. »En vacker dag slår ni i alla fall ihjäl honom, och då har ni mist honom för ingenting», sade John Hamlin en gång, då Bastard låg flämtande kvar i snön, sedan Leclere hade sparkat honom, och ingen visste om hans revben voro krossade, och ingen vagade gå och se efter.

»Det är min ensak, det, *m'sieu*», svarade Leclere torrt.

Och de ändrade också över att Bastard inte rymde från sin hufvudbonde. Det kunde de icke begripa. Men Leclere förstod det. Han var en man som levde mycket ute i det fria där inga människoröster hördes, och han hade lärt sig att tyda vindens sus och stormens dan, nattens suckan, gryningets viskning och dagens buller. Han kunde så att säga höra gräset växa, saven stiga och knopparna blöta. Och han förstod också allt vad som rörde sig, han uppfattade kabinens rörelser i snaran, korsets dystra vingslag, skuggornas glidande i mörkret, vargens smygande mellan aftnens dunkel och nattens mörker. För honom var Bastard tydlig och klar. Han begrep fullkomligt varför Bastard inte rymde, och han sag sig allt oftare om över axeln.

Då Bastard var uppretad, var han ingalunda behaglig att skada, och mer än en gång hade han tagit ett språng mot Lecleres stupa, men endast för att skälvanande och sanslös sträckas till marken av den ständigt tillgängliga hundpiskans tjockände. Därigenom lärde Bastard att bida sin tid. Då han hade uppnått full ungdomsstyrka, ansåg han tiden vara kommen. Han var bredbröstad och hade präktiga muskler, hans stor-

lek översteg i ansenlig mån den vanliga, och från nacken ner till bogen hade han en massa rest ragg — hans yttre stämplade honom som en odisputabel fullblodsvarg. Leclere låg och sov i sina filter, då Bastard fick för sig, att nu hade tiden nått sin fullbordan. Han smög sig över sin husbonde helt varsamt med huvudet sänkt mot marken, det friska örat lagt bakåt och med kattlikt tysta steg. Bastard drog andan sakta, mycket sakta, och han lyfte icke upp huvudet förrän han var alldeles framme hos den sovande. Han stod så ett ögonblick och såg på den bronsfärgade tjurhalsen, där den låg naken och muskulös och svällde av ett kraftigt och regelbundet blodomlopp. Dregeln droppade från hans käftar och rann från hans tunga vid denna syn, och i samma stund kom han ihåg sitt hängande öra, de oräkneliga slag han fått och de talrika oförrätter han lidit, och utan ett ljud kastade han sig över den sovande.

Leclere vaknade av smärtan, då hundens tänder högg in i hans strupe, och eftersom han själv var ett djur, vaknade han med fullt klar hjärna och klart medvetande. Han grep tag om Bastards luftstrupe med bägge händerna och rullade sig ut ur fällarna för att komma med sin tyngd ovanpå sin angripare. Men tusental av Bastards förfäder hade huggit sig fast i strupen på otaliga älgar och vildrenar och fällt dem till marken, och han hade ärvt deras visdom. Då han kände Lecleres tyngd över sig, reste han sina bakben och riktade anfallet mot hans mage och underliv. Och när han kände kroppen över sig rygga tillbaka och lyftas, sargade och riste han mannens hals. De övriga hundarna, hans kamrater, samlades omkring dem i en

morrande krets, och Bastard, som andades med svårighet och var nära att mista medvetandet, visste att deras käftar hungrade efter att få tag i honom. Men det betydde ingenting, det var mannen, det gällde mannen som låg ovanpå honom, och han rev och slet med sina klor och sargade och riste så länge han hade ett uns kvar av sin styrka. Men Leclere klämde honom med bägge händerna, tills Bastards bröst hävde och vred sig efter den luft som var honom förnekad — tills hans ögon blevo stela och glasartade, hans käftar långsamt släppte sitt tag och tungan sträcktes svart och svullen ut ur hans mun.

»Jaså? Nå — *bon*, din djävull!» väste Leclere med munnen och strupen fulla av sitt eget gurglande blod, då han slängde den medvetslöse hunden ifrån sig.

Men då nu de andra hundarna störtade sig över Bastard, jagade Leclere bort dem under svordomar. De drogo sig tillbaka i en vidgad krets, satte sig ned och slickade sig ivrigt om käften, varenda en med rest ragg.

Bastard hämtade sig hastigt, och då han hörde Lecleres röst, reste han sig mödosamt på sina fötter och stod där sviktande av och an.

»Å-å-å, din fördömda kanalje!» Leclere spottade och svor ömsom. »Jag skall ge dig, jag! Du skall få vad du behöver, din djävull!»

Med luften strömmande in i sina utmattade lungor som ett livselixir gjorde Bastard ett nytt språng mot sin herre, rakt mot hans ansikte, men hans käftar förfelade sitt mål och smällde tillsammans med metallisk klang. De rullade nu oupphörligt om varandra i snön, under det att Leclere slog vildt med sina knutna

nävar. Så skildes de åt och kretsade av och an framför varandra. Leclere kunde ha dragit sin kniv. Och hans bössa låg på marken vid hans fötter. Men vild-djuret inom honom hade vaknat och rasade ohejdat. Han ville göra det där med sina händer — och tänder. Bastard gjorde ett nytt angrepp, men Leclere slog honom till marken med knytnäven, kastade sig över honom och högg sina tänder ända intill benet i hundens bog.

Det var en högst primitiv iscensättning och ett lika primitivt skådespel — ett som kunde ha ägt rum under världens vilda barndom. En öppen plats i en mörk skog, en krets av grinande varghundar och i midten två vilddjur inbegripna i strid, morrande och bitande, ursinnigt rasande, flämtande, pustande, svärjande, stretande, vilda av raseri, gripna av vanvettig mordlust, huggande, slitande och klösande i hela sin naturliga brutalitet.

Men så träffade Leclere Bastard bakom örat med ett slag av sin knutna hand, och hunden sjönk bedövd till marken. Leclere hoppade upp på honom med bägge fötterna och fortfor att hoppa upp och ned för att krossa honom och trycka honom till jorden. Bägge bakbenen på Bastard voro brutna, innan Leclere gjorde en paus för att hämta andan.

»Å-å-å! Å-å-å!» skrek han och skakade sin knutna hand, urståndssatt att tala, ty hans hals och struphuvud nekade att göra tjänst.

Men Bastard var okuvlig. Han låg där i hjälplöst elände, men hans överläpp lyftes matt och förvreds till den morrning han ej hade kraft att ge ljud. Leclere sparkade honom, och Bastard trötta käftar slöto

sig om husbondens fotled, men förmådde icke genomtränga huden.

Så tog Leclere sin piska och började nästan slå honom sönder och samman, och han ropade för varje piskslag: »Den här gången gör jag av med dig! Eller vad? Fan ta mig gör jag inte av med dig!»

Slutligen sjönk han ihop utmattad och färdig att svimma av blodförlust; han föll bredvid sitt offer men då varghundarna närmade sig för att utkräva sin hämnd, använde han sitt sista medvetande till att lägga sig över Bastard och på det sättet skydda honom för deras käftar.

Detta tilldrog sig icke långt ifrån Sunrise, och då missionären några timmar senare öppnade sin dörr för Leclere, överraskades han av att icke se Bastard bland hans dragare. Och hans förvåning blev ingalunda mindre, då Leclere kastade undan en del klädespersedlar från släden, lyfte upp Bastard i sina armar och stapplade in i huset med honom. Fältskären från Mc Question, som hade en viss fallenhet för dagdriveri, råkade just vara där för att prata bort en stund och de ville nu genast ta itu med att lappa ihop Leclere.

»*Merci, non*», sade han. »Var så goda och hjälp hunden först. — Låta honom dö, säger ni? *Non*. Det vore inte bra. Därför att jag måste kuva honom först. Just därför får han inte dö.»

Fältskären kallade det för en märkvärdighet och missionären betecknade det som ett mirakel att Leclere kunde gå igenom alls. Och så medtagen var han i alla fall, att febern angrep honom på våren, så att han åter måste lägga sig till sängs. Bastard hade varit ännu värre tilltygad, men hans seglivade natur

segrade till sist, hans bakben växte ihop och alla hans organ läktes medan han i flera veckors tid låg ombunden på golvet. Och när Leclere slutligen tillfrisknade och satt gråblek och skälvande i solskenet vid dörren, hade Bastard redan återtagit herravälde över sina medbröder och tvingat icke allenast sina egna kamrater, utan även missionärens hundar till underkastelse.

Han rörde icke en muskel och reste icke heller ett hår, då Leclere för första gången stapplade ut vid missionärens arm och långsamt och med oändlig försiktighet satte sig på den trebenta stolen.

»*Bon!*» sade Leclere. »*Bon!* Solen är skön att ha!» Och han sträckte ut sina avmagrade händer och lät dem bada i värme.

Så föll hans blick på hunden, och den forna elden lyste ånyo i hans öga. Han lade sin hand lätt på missionärens arm. »*Mon père* — Bastard där — han är en riktig djävul. Vill ni gå efter en pistol åt mig, så att jag kan få fröjda mig åt solen i fréd och ro.»

Sedan satt han många dagar i solen utanför ingången. Han slumrade aldrig, och pistolen låg ständigt tvärs över hans knän. Bastard tog för vana att genast på mornarna se efter om vapnet låg på dess vanliga plats. Så snart han fick se pistolen, lyfte han en smula på överläppen till tecken att han hade förstått, och Leclere lyfte sin överläpp till ett motsvarande grin. En dag lade missionären märke till allt detta.

»Bevare mig!» sade han. »Jag tror bestämt att djuret begriper...»

Leclere skrattade. »Hör på, *mon père* — det jag nu säger begriper han alldeles säkert.»

Som till bekräftelse därpå höjde Bastard märkbart sitt enda öra för att noga uppfånga ljudet av sin husbondes röst.

»Jag säger — dö!»

Bastard morrade djupt nere i strupen, håret reste sig utefter hans nacke och varje muskel tycktes spännas i förväntan.

»Jag lyfter mitt vapen — så här.» Han lät handlingen följa på orden och siktade rakt på Bastard.

Hunden tog ögonblickligt ett hopp åt sidan och försvann ur sikte på andra sidan om byggnadens hörn.

»Bevare mig!» upprepade missionären gång på gång.

»Men varför rymmer han inte ifrån er?»

Fransmannen höjde på axlarna på det särskilda sätt, som är så karaktäristiskt för hans ras och som kan betyda allt möjligt från och med total okunnighet till och med obegränsad kunskap.

»Och varför dödar ni honom inte då?»

Återigen en åxelryckning.

»*Mon père*», sade Leclere efter en paus, »tiden är inte inne ännu. Han är en genuin djävul. Någon gång kommer jag att krossa honom i smulor. Någon gång. *Bon!*»

Så kom en dag, då Leclere tog sina hundar med sig och gick med båt till Forty Mile och därifrån vidare till Porcupine, där han tog anställning hos P. C. kompaniet och gick ut på upptäcksfärd under största delen av året. Därefter begav han sig uppåt Koyokuk

till det övergivna Arctic City och kom sedan drivande tillbaka från läger till läger utmed Yukon. Under dessa långa månader fick Bastard en grundlig tuktan. Han utstod mycken tortyr, i synnerhet hungerns, törstens, eldens och det värsta av allt: musikens tortyr.

I likhet med de övriga av sitt släkte tyckte han icke om musik. Den förorsakade honom en ytterlig vända, pinade varje nerv, sönderslet varenda fiber i hans varelse. Den förmådde honom att utstöta långa, ulvlika tjut, som då vargarna höja sin klagosång mot stjärnorna under kalla nätter. Han kunde omöjligt låta bli att tjuta. Det var hans enda svaghet under kampen med Leclere, och denna svaghet var hans skam. Å andra sidan hyste Leclere en passionerad vurm för musik, han älskade den lika högt som han älskade starka drycker. Och då hans inre ville ge sig luft, ytttrade det sig vanligen på det ena eller andra av dessa sätt, oftast på bäggedera. Och när han hade druckit och hans hjärna var bräddfull av osjungna sanger, rörde sig djävulen inom honom och han fann sin största njutning i att martera Bastard.

»Nu ska' vi ha oss lite musik, du», brukade han säga. »Eller hur? Vad säger du om det, Bastard?»

Det var bara en gammal sliten dragharmonika han hade, ömt vårdad och tålmodigt reparerad. Men det var den bästa som stod att få för pengar, och ur dess inre framlockande han underliga, formlösa melodier, som ingen människa hade hört förut. Så snart han började, drog sig Bastard stum och med hårdt sammanbitna tänder tum efter tum tillbaka in i den ävlägsnaste vrån. Och Leclere följde efter med en

väldig påk under ena armen och spelande, oupphörligt spelande — han följde efter tum efter tum, steg efter steg, tills det icke vidare fanns någon undanflykt.

Först brukade Bastard göra sig så liten som möjligt, krypa ihop tätt intill golvet; men då musiken kom närmare och närmare, måste han resa sig upp, han tryckte ryggen intill väggbjälkarna och fäktade med frambenen i luften, som om han ville slå ifrån sig de brusande ljudvågorna. Han höll fortfarande tänkarna sammanbitna, men hela hans kropp ryckte och skakade konvulsiviskt, skälvyde och vred sig i stum pina. Slutligen förlorade han väldet över sig själv, käkarna skildes spasmodiskt åt och djupa vibrationer trängde upp ur hans strupe, för lågt ned i registret för att mänskliga öron skulle kunna uppfånga dem. Hans näsborrar spändes, ögonen vidgades, håret reste sig i hjälplöst raseri och han uppgav det långdragna vargtjuttet. Det började med en glidande stigning uppåt, svällde ut i hjärtslitande toner, dog bort i en smärtsamt utdragen kadens — och så kom nästa ansats uppåt, okta. efter oktav, en tonmålning av ett bristande hjärta, av oändlig smärta och sorg, som avtog, bleknade, sjönk och långsamt dog bort.

Det var ett rent helvete. Och med djävulsk skarp-sinnighet tycktes Leclere kunna leta sig till varje särskild nerv och hjärtsträng hos hunden och förmå den att med långa jämrande, darrande och snyftande molltoner ge luft åt all sin sorg. Det var verkligen fruktansvärdt, och i tjugufyra timmar efteråt var Bastard nervös och slapp, spratt till vid helt vanliga ljud, ryckte till för sin egen skugga och var framför allt elak och despotisk mot sina kamrater. Men man såg

inga tecken till att hans trots var brutet. Snarare blev han alltmera butter och tyst och bidade sin tid med ett outgrundligt tålamod som började kännas förvirrande och tryckande för Leclere. Hunden kunde i timal ligga orörlig i eldskenet och stirra rakt framför sig på Leclere, med ögonen lysande av det bittraste hat.

Mannen kände ofta att han hade råkat i strid med själva livets grundelement, den obetvingliga kraft, som förmår höken att skjuta ner ur skyn som en fjäderklädd blix, som driver den stora grågäsen över halva jorden och jagar den lekande laxen tvåtusen mil uppför den sjudande Yukonfloden. I sådana stunder kände han sig manad att ge uttryck åt sin obetvingliga livskraft, och han hängav sig åt vilda orgier med starka drycker, vanvettig musik och Bastard, varunder han slungade sin smula styrka i ansiktet på tingen och utmanade allt som var, som hade varit och som skulle komma att vara.

»Det är någonting i det här», resonerade han, då hans rytmiska utgjutelser berörde de innersta strängarna hos Bastard och framkallade det långdragna hemska tjutet. »Och jag drar fram'et med mina händer — så och så. Hahaha! Det är lustigt. Det är verkligen lustigt! Prästerna mässa, kvinnorna bedja, männen svära, småfåglarna säga *pip-pip* och Bastard, han sjunger *yo-yo* — och allt detta är samma sak. Hahaha!»

En värdig prästman, fader Gautier, gjorde honom en gång förebräelser och hotade honom med evig fördömmelse. Men han gjorde icke om det.

»Nå, må så vara, *mon père*», gav Leclere till svar.

»Och jag tänker att jag går igenom helvetet med ett knastrande, liksom odörten genom elden. Vad tror ni, *mon père?*»

Men alla onda ting få ett slut såväl som de goda, och så gick det även med Svarte Leclere. Då vatt-
net stod lågt under sommaren, lämnade han Mc Dou-
gall och stakade sig fram till Sunrise i båt. Han for
från Mc Dougall i sällskap med Timothy Brown och
kom ensam fram till Sunrise. Man visste att de bägge
reskamraterna hade varit i gräl nyss innan de begåvo
sig av. *Lizzie*, en flåsande tio tons hjulbåt, som hade
lagt ut tjugufyra timmar efteråt, kom fram tre da-
gar före Leclere. Och när han kom, hade han håll
efter en kula i ena axeln och berättade en hel lång hi-
storia om bakhåll och mord.

Det hade emellertid gjorts fyndigheter vid Sunrise
och förhållandena där hade blivit betydligt föränd-
rade. Med ankomsten av flera hundra guldsökare,
en mängd whisky och ett halvt dussin väl utrustade
spelare hade resultatet av missionärens fleråriga arbete
bland indianerna blivit fullständigt utplånat. Då
squaws blevo ständigt upptagna med att koka bönor
och hålla eld åt hustrulösa guldgrävare och de unga
männen ej gävo sig tid med annat än att byta bort
sina varma pälsverk mot svarta whiskybuteljer och
söndriga klockor, lade sig missionären till sängs, sade
»Gud hjälpe mig» flera gånger om och begav sig till
den sista uppgörelsen i en grovt tillyxad avlång kista.
Varefter spelarna flyttade in sina roulett- och farao-
bord i missionshuset, där sedan skramlet från tärnin-
gar och klingandet av glas hördes dygnet om.

Nu råkade Timothy Brown vara mycket omtyckt

bland dessa äventyrare i Nordlandet. Det enda man kunde förebrå honom var hans häftiga sinne och hans lätthet att slå till, en småsak, för vilken hans goda hjärta och beredvillighet att förlåta utgjorde mer än tillräcklig ersättning. Å andra sidan fanns det ingenting försonande hos Svarte Leclere. Han var och förblev »svart»; mer än ett dåd, som man väl påminde sig, bar vittne därom, och han var lika hatad som den andre var älskad. Och så lade männen i Sunrise ett antiseptiskt omslag på hans axel och drogo honom inför domaren Lynch.

Det var en enkel affär. Han hade grälat med Timothy Brown i Mc Dougall. I sällskap med Timothy Brown hade han rest från Mc Dougall. Utan Timothy Brown hade han kommit till Sunrise. Då man sammanställde detta med hans ondska, drog man enhälligt den slutsatsen att han hade dödat Timothy Brown. Å andra sidan erkände Leclere ovanstående fakta, men han reste sig mot slutsatsen och avgav en annan förklaring. Tjugu mil från Sunrise hade han och Timothy Brown hållit på att staka fram båten utmed den klippiga stranden, då två skott plötsligt smällde. Timothy Brown stupade ur båten och i vattnet, där han gick till botten medan det bubblade rödt, och det var det sista han såg av Timothy Brown. Han själv, Leclere, föll på båtens botten med genomskjuten skuldra. Han låg mycket stilla och spejade mot stranden. Efter en stund såg han ett par indianer sticka fram sina huvuden och komma ut till vattenbrynet, bärande en kanot av björkbark emellan sig. Då de satte ut den i vattnet, tog Leclere sikte och sköt. Han träffade den ene indianen, som föll ur ka-

noten på samma sätt som Timothy Brown hade gjort. Den andre föll på kanotens botten, och så bar det av med kanoten och båten utför strömmen i stark fart. Så kommo de bägge farkosterna in i en virvel och kanoten drevs på ena sidan om en ö och båten på den andra. Det var det sista han hade sett av kanoten. Men att döma efter det språng som indianen hade gjort innan han föll till kanotens botten, var han säker på att han hade sårat honom. Det var alltsammans.

Lecleres förklaring ansågs icke tillräcklig. Man gav honom tio timmars uppskov, medan *Lizzie* ångade nedåt floden för att göra undersökningar. Efter tio timmar kom båten pustande tillbaka till Sunrise. Den hade icke gjort några upptäckter. Man hade icke funnit några bevis som kunde stödja hans påståenden. Nu tillsades han att förordna om sin kvarlåtenskap, ty han var ägare till en inmutning i Sunrise värderad till femtiotusen dollars, och de voro ett laglydigt såväl som ett lagstiftande folk.

Leclere ryckte på axlarna. »Bara en sak till», sade han, »en liten — vad är det ni kallar det igen? En *ynnest*, tror jag — ja, en liten *ynnest*, så är det. Jag donerar mina femtiotusen dollars till kyrkan. Och jag donerar min draghund Bastard åt helvetet. Och den lilla *ynnesten*? Jo — att ni först hänger honom, och se'n mig. Passar det?»

De kommo överens om att det passade — det var ju i sin ordning att »helvetesynglet» skulle bana väg för sin husbonde på den sista vandringen, och så flyttades domstolen ner till stranden, där en väldig fura stod skild från de övriga. Sötvattens-Charley gjorde en rämnarna i änden på en draglina, och snaran

lades över Lecleres huvud och drogs åt omkring hans hals. Hans händer voro bundna på ryggen och han hjälptes upp på en upprest skorplåda. Därefter slängdes linans andra ände över en utskjutande gren, strammades till och gjordes fast. Sparkade man sedan undan skorplådan, så skulle Leclere dingla i luften.

»Nu ska' vi ta itu med hunden», sade Webster Shaw, som emellanåt tjänstgjorde som gruvingenjör. »Släng snaran om honom du, Charley.»

Leclere flinade. Charley stoppade en tobaksbuss i munnen, gjorde en rännsnara och ringlade nonchalant ihop reget några slag i handen. Han avbröt sig ett par gånger för att jaga bort särskilt närgångna mosquitos från sitt ansikte. Alla fläktade bort mosquitos utom Leclere, kring vars huvud ett helt litet moln var samlat. Till och med Bastard, som låg utsträckt raklång på marken, drev oupphörligt bort landsplågan från ögon och mun med sina framtassar.

Men medan Charley väntade på att Bastard skulle lyfta på huvudet, hördes ett svagt rop genom den stilla luften, och man såg en man komma springande över den flacka sträckan från Sunrise, svängande med ena armen. Det var förrådsförvaltaren.

»Vänta, vänta, pojkar!» flämtade han, då han kom fram till dem. »Lille Sandy och Bernadotte ha just nyss kommit in», förklarade han, då han hade fått tillbaka andedräkten. »Landade här nedanför och kommo upp genvägen. Hade Bävern med sig. Hade hittat honom och hans kanot influtna i ett sund och Bävern har ett par kulor i kroppen. Han hade haft Klok-Kutz med sig — den där som misshandlade sin squaw och ställde till bråk.»

»Nå? Vad var det jag sa'?» skrek Leclere ivrigt. »Den var det alldeles säkert! Hör ni nu! Jag sa' sant.»

»Vad vi nu ha att göra är att lära de där fördömda Siwash en smula mores», förklarade Webster Shaw. »De hålla på att bli feta och morska, och vi måste sätta ned dem ett pinnhål. Omringa hela följet och häng upp Bävern till en varnagel för dem. Där ha vi programmet. Kom nu, så få vi höra vad han har att försvara sig med.»

»Hallå, *m'sieu!*» ropade Leclere, då massan började skingras och ge sig av i skymningen bortåt Sunrise. »Jag skulle fasligt gärna vilja se den leken.»

»Å, vi ska släppa er lös, när vi komma igen», ropade Webster Shaw tillbaka över axeln. »Under tiden kan ni fundera över edra synder och över försynens skickelser. Det skall göra er godt, så att ni kan vara tacksam för det.»

Som det alltid brukar vara med män som äro vana vid stora risker och vilkas nerver äro sunda och tränade till tålamod, så var det också med Leclere, och han beredde sig på sin långa väntan, det vill säga, han fann sig i den. Det kunde aldrig bli tal om att slå sig ned och vänta, ty det hårdt åtdragna repet tvingade honom att stå rak. Minsta slappnande av benmuskelnerna skulle göra att det grova repet trängde in i hans hals, och den upprätta ställningen förorsakade honom stor smärta i den sårade axeln. Han sköt ut underläppen och blåste ut andedräkten uppåt för att jaga bort mosquitos från sina ögon. Men situationen hade i alla fall sin tillfredsställande sida. Att slippa ur dödens käftar var väl värdt en smula kropps-

ligt lidandé; men det var otur att han inte skulle få vara med och åse Bäckens hängning.

Dessa tankar sysselsatte hans sinne tills hans blick händelsevis föll på Bastard, som låg utsträckt på marken med huvudet mellan framtassarna och sov. Nu togo Lecleres tankar en annan riktning. Han gav noga akt på hunden och försökte utforska, om han verkligen sov eller endast låtsade göra det. Bastards sidor hävdades regelbundet, men Leclere hade en förnimmelse av att andedragen kommo och gingo skuggan av en bråkdel för hastigt; han märkte också en ivrig vaksamhet hos varje hårstrå, som förrådde att sömnen icke var verklig. Han skulle ha velat ge hela sin inmutning vid Sunrise för att vara säker om att hunden icke var vaken, och en gång då det knakade i hans egna leder såg han hastigt och oroligt på Bastard för att få veta om han rörde på sig. Det gjorde han icke då, men några minuter efteråt reste han sig långsamt och lättjefullt, sträckte sig och såg sig noga omkring.

»*Sacre dame*», viskade Leclere nästan ohörbart.

Sedan Bastard hade förvissat sig om att ingen fanns inom syn- eller hörhåll, satte han sig ned, drog upp överläppen nästan till ett smil, såg upp på Leclere och slickade sig om käften.

»Jag ser, att det är förbi med mig», sade mannen och skrattade högt och sardoniskt.

Bastard kom närmare med det skadade örat slankande och det andra spänt framåt med sataniskt skärpt uppfattningsförmåga. Han höll huvudet skälmaktigt på sned och närmade sig med små lekfulla steg. Så skubbade han sin kropp sakta mot lådan, så att den

skakade och skakade om igen. Leclere trampade försiktigt av och an för att behålla jämnvikten.

»Akta dig, Bastard!», sade han lugnt. »Jag dödar dig.»

Bastard morrade vid det ödesdiga ordet och skakade på lådan med mera eftertryck. Så reste han sig kapprak och vräkte med framtassarna hela sin tyngd mot lådan högre upp. Leclere sparkade utåt med ena foten, men repet skar in i hans hals och hejdade honom så tvärt att han var nära att ta överbalansen.

»Hej, hå! *I väg! Framåt!*» skrek han.

Bastard drog sig tillbaka ungefär tjugu fot eller så, med en djävulsk spänstighet i varje rörelse, som Leclere icke kunde misstaga sig på. Han kom ihåg hur hunden ofta hade brutit upp isen på vaskhålet genom att höja på sig och kasta sig med hela sin tyngd på den frusna ytan, och då han tänkte på detta, förstod han också vad Bastard nu hade i sinnet. Hunden vände sig om och stod stilla. Han visade sina vita tänder med ett grin och Leclere svarade på samma sätt. Så gjorde Bastard ett luftsprång och flög med hela sin tyngd rakt mot lådan.

En kvart därefter kommo Sötvattens-Charley och Webster Shaw tillbaka och funno någonting som påminde om en spöklik pendel svängande av och an i dunklet. De påskyndade sina steg, kommo närmare och upptäckte att det var en livlös kropp, vid vilken ett levande föremål hade bitit sig fast och riste och skakade den med sina tänder, så att den kom i svängning.

»Släpp — ditt helvetesyngel!» skrek Webster Shaw.

Men Bastard glodde ilsket på honom och morrade hotfullt utan att släppa sitt tag.

Charley drog upp sin revolver, men hans hand skakade liksom av köld, och han fubblade.

»Se här, tag den», sade han och räckte vapnet till Webster Shaw.

Webster Shaw skrattade till, tog sikte mitt emellan Bastards glimmande ögon och tryckte av. Hundens kropp ryckte till vid knallen, sparkade spasmodiskt mot marken ett ögonblick och blev sedan plötsligt alldeles slak. Men sina tänder höll han fortfarande hårdt hopbitna.

HISTORIEN OM JEES UCK.

Det är skillnad på försakelse och försakelse. Men i grunden är försakelsen alltid densamma. Och paradoxen i detta är att män och kvinnor försaka det käraste i världen för någonting ännu kärare. Det har aldrig varit annorlunda. Så var det då Abel offrade förstlingarna av sin hjord och av deras talg. Förstlingarna och deras talg var för honom det dyrbaraste i världen, men han offrade det för att stå väl hos Gud. Så var det med Abraham, då han beredde sig att offra sin son Isak på ett stenaltare. Isak var honom mycket kär, men på ett outrannsakligt sätt var Gud honom ännu kärare. Det var kanske så att Abraham var rädd för Herren. Men antingen det nu var sant eller ej, så har det sedan blivit betygat av ett par milliarder människor, att han älskade Herren och ville tjäna honom.

Och eftersom det hade blivit fastslaget att älska och tjäna höra tillsammans, och att offra eller avstå är att tjäna, så har också Jeess Uck, ehuru hon endast var en kvinna av en mörkskinnad ras, älskat så högt som någon. Hon var ingalunda bevandrad i historien, hade endast lärt sig tyda väder och vind och villebråds vanor. Således hade hon aldrig hört talas om Abel eller Abraham. Och eftersom hon hade undgått

de goda systrarna vid Holy Cross, visste hon icke heller någonting om Ruth, moabitiskan, som till och med avstod från sin Gud för en främmande kvinna från ett främmande land. Jeess Uck hade endast lärt sig ett sätt att försaka, och det var med en käpp till drivkraft, ungefär som då man tvingar en hund att avstå från ett stulet mörghon. Men då hennes tid kom, visade hon sig i stånd att höja sig till jämbredd med ljushyade kungliga raser och försaka på ett verkligt kungligt sätt.

Detta är således historien om Jeess Uck, och det är också historien om Neil Bonner och Kitty Bonner och ett par av Neil Bonners avkomlingar. Jeess Uck tillhörde en mörkskinnad ras, det är sant, men hon var icke indian, icke heller var hon eskimå, och icke heller innuit. Går man tillbaka i vad de muntliga traditionerna ha att förtälja, så finner man där en viss Skolkz, en toyootindian från Yukon, som i sin ungdom färdades ner till det stora deltat där innuiterna bo, och där förenade han sig med en kvinna vars namn skall ha varit Olillie. Denna Olillie var född av en mor som var eskimå och en far som var innuit. Och av Skolkz och Olillie föddes Halie, som således var till hälften toyootindian och för övrigt en fjärdedel innuit och en fjärdedel eskimå. Och Halie var mormor till Jeess Uck.

Men nu hade Halie, hos vilken tre olika stammar voro bastardiserade och som alls icke hyste någon fördom mot vidare blandning, förenat sig med en rysk pälshandlare vid namn Shpack, på sin tid också känd under benämningen »Den store tjocke». Shpack har här blivit klassificerad som ryss i brist på fullt

behörig term; ty Shpacks far, en slavonisk straffånge från de nedre provinserna, hade rymt från kvicksilvergruvorna till norra Sibirien, där han träffade på Zimba, som var en kvinna av nomadfolket och blev mor till Shpack, som blev morfar till Jeess Uck.

Och hade nu icke Shpack under sina gossår blivit tillfångatagen av havsfolket, som lever i sitt elände utmed kusten av Ishavet, skulle han aldrig ha blivit morfar till Jeess Uck, och det skulle icke vara någon historia alls att berätta. Men han *blev* tillfångatagen av havsfolket, rymde från dem till Kamschatka och kom därifrån med ett norskt hvalfångstfartyg till Östersjön. Icke långt därefter dök han upp i St. Petersburg, och det dröjde icke många år förrän han for österut samma besvärliga väg som hans far ett halvt århundrade förut hade gått under pina och jämmer. Men Shpack var en fri man, och han var i tjänst hos det stora ryska pälshandelskompaniet. Och på grund av denna sin anställning färdades han allt längre och längre österut, tills han gick över Behrings hav till Ryska Amerika. Vid Pastolik, som ligger helt nära det stora deltat vid Yukon, tog han Halie till hustru — hon som blev mormor till Jeess Uck. Och i denna äktenskapliga förening föddes flickebarnet Tukesan.

På kompaniets befallning gjorde Shpack en kanotfärd på ett par hundra mill uppåt Yukon till stationen Nulato. Han tog med sig Halie och den lilla Tukesan. Detta hände 1850, och det var 1850 som flodindianerna överföll Nulato och utplånade det från jordens yta. Där ändades Shpacks och Halies liv. Och under denna förskräckliga natt försvann Tukesan.

Ännu i dag förneka toyooterna att de ha haft någon-
ting med saken att skaffa; men hur därmed än må
vara, så är det ändå ett faktum att flickebarnet Tuke-
san växte upp bland dem.

Tukesan var gift med två bröder efter varandra
av toyootfolket, men med ingendera av dem hade hon
barn. De andra kvinnorna skakade på huvudet åt
detta, och inom stammen ville ingen tredje man även-
tyra att ta den barnlösa änkan till hustru. Men
vid denna tid fanns många hundra mil där ovanför
vid Fort Yukon en man som hette Spike O'Brien.
Fort Yukon var en av Hudson-Baykompaniets statio-
ner, och Spike O'Brien var en av kompaniets tjänare.
Han var en duglig tjänare, men han kom till den åsik-
ten att tjänsten var dålig, och med tiden lade han
denna sin åsikt i dagen genom att desertera. Det
skulle ha tagit ett helt år att färdas tillbaka till York
Factory vid Hudson's Bay, om man reste från station
till station. Och eftersom stationerna tillhörde kom-
paniet, visste han att han på den vägen aldrig skulle
kunna undgå att falla i kompaniets klor. Det fanns
således ingen annan utväg än att bege sig nedåt Yukon.
Det var visserligen sant att ingen vit man någonsin
förut hade färdats nedåt Yukon, och ingen vit man
visste huruvida Yukon föll ut i Ishavet eller i Behrings
hav — men Spike O'Brien var kelt, och möjligheten
till faror var en lockelse som han aldrig kunnat stå
emot.

Några veckor därefter drog han illa medfaren av
mödor och svält och halvdöd av feber sin båt i land
vid en toyootby, varefter han genast föll avsvimmad
till marken. Medan han under de närmaste veckorna

återvann sina krafter, såg han på Tukesan och fann behag i henne. I likhet med Shpacks far, som levde till hög ålder bland det sibiriska nomadfolket, kunde Spike O'Brien en gång ha låtit sina trötta ben vila för alltid hos toyooterna. Men romantiska idéer fingo makt med honom och hindrade honom från att stanna där han var. Så som han hade rest från York Factory till Fort Yukon, så skulle han ju också kunna först av alla gå från Fort Yukon ända ut till havet och förvärva sig äran av att vara den förste som färdades nordvästpassagen genom landet. Han gick också utför floden, vann den eftersträfvade äran, men förblev obemärkt och obesjungen. Längre fram höll han ett värdshus för sjömän i San Francisco, där han blev ansedd för en mycket framstående lögnare på grund av de rena sanningar han berättade. Emellertid födde den förut barnlösa Tukesan ett barn. Och detta barn var Jeess Uck. Vi ha gått så noga igenom hennes släktregister för att visa, att hon varken var indian eller eskimå eller innuit eller någonting annat; ävensom för att visa vilka värnlösa oäktingar vi alla äro i fråga om vår geneologi och hur underliga vägar den säd går, varifrån vi leda vårt ursprung.

Med allt det vagabondliv hon hade i sina ådror och allt vad hon hade i arv från så många olika raser växte Jeess Uck upp till en underbar skönhet. Den var kanhända en smula bizarr och tillräckligt orientalsk för att förbrylla varje etnolog. Hon var smidig och graciös. Hon hade livlig fantasi, men det var också det enda, vari keltens inflytande kunde spåras. Möjligen hade det också drivit hennes varma blod så tätt intill huden, vilket gjorde hennes ansikte mindre

mörklagt och hennes kropp ljusare, men detta kunde också ha kommit från Shpack, »Den store tjocke», som hade ärvt sin slavoniske fars hudfärg. Och slutligen hade hon stora strålande svarta ögon, halvblekets ögon, runda, med välvda glober och det lidelsefulla uttryck som betecknar de mörka rasernas blandning med den ljusa. Det från de vita nedärvda blodet jämte hennes egen vetskap om att hon hade det, gjorde henne på sätt och vis ärelysten. I övrigt var hon såväl genom uppfostran som ifråga om livsuppfattning helt och hållet toyootindian.

En vinter, då hon var en ung kvinna, kom Neil Bonner i hennes väg. Men han kom i hennes väg på samma sätt som han hade kommit till landet, nämligen en smula motvilligt. Egentligen var det mycket mot hans vilja att han någonsin kom dit. Mellan en far som klippte kuponger och odlade rosor och en mor som älskade societetslivet hade Neil Bonner blivit en vindböjt. Han var icke dålig; men en man som alltid får äta sig mätt och ingenting har att göra här i världen måste på något sätt ge utlopp åt sin energi, och Neil Bonner var just i detta predikament. Och han gav i så ytterlig grad luft åt sin energi, att när den oundvikliga höjdpunkten var uppnådd, kravlade sig hans far — Neil Bonner senior — ut från sina rosor i panisk förskräckelse och såg på sin son med den största häpnad. Varpå han begav sig bort till en stallbroder med besläktad sysselsättning, med vilken han brukade rådgöra om sina kuponger och rosor, och dessa bägge män avgjorde Neil Bonners öde. Han måste skickas ut på förbättring, för att överge

sina harmlösa dårskaper och arbeta sig upp till deras egen förträffliga ståndpunkt.

Sedan detta beslut var fattat och unge Neil hade ångrat sig en smula och känt sig ganska skamsen, gick det övriga lätt. De bägge stallbröderna voro stora aktieägare i P. C. kompaniet. Och P. C. kompaniet ägde hela flottor av flodbåtar och oceanångare, och dessutom hade det också exploaterat en hundratusen kvadratmil eller så av det land som på geografernas kartor vanligen representeras av vita områden. Och så skickade P. C. kompaniet unge Neil Bonner till Nordlandet, där de vita områdena äro, för att arbeta och lära sig bli lik sin far. »Fem års enkelt levnads-sätt därborta under arbete och långt från alla frestelser skall göra honom till en man», sade gamle Neil Bonner, varefter han kravlade sig tillbaka in bland sina rosor. Unge Neil bet ihop tänderna, antog en beslutsam min och grep sig an arbetet. Han fyllde sin plats väl som underordnad och vann sina förmäns ynnest. Icke att han på något sätt fann behag i arbetet, men det var det enda som kunde hindra honom från att mista förståndet.

Första året önskade han att han vore död. Det andra året förbannade han sin skapare. Det tredje året vacklade han mellan bägge dessa sinnesstämnningar och kom i gräl med en av sina förmän. Han blev segrare i dispyten, men hans förmän fick ändå sista ordet — och på grund av detta ord skickades Neil Bonner till en förvisningsplats, i jämförelse med vilken hans förra vistelseort föreföll honom som ett paradis. Men han begav sig dit utan någon klagan, ty Nordlandet hade verkligen gjort honom till en man.

Här och där på de vita områdena på kartan ser man små cirklar som likna bokstaven »o» och på den ena eller andra sidan om dessa cirklar läser man namn som till exempel »Fort Hamilton» — »Yanana Station» — »Twenty Mile» — vilket föranleder oss att tro att de vita områdena äro till överflöd bebyggda med städer och byar. Men det är ingenting annat än en tom inbillning. Twenty Mile, som är mycket lik alla de övriga stationerna, består av ett blockhus ungefär så stort som en vanlig kryddbod med rum att hyra en trappa upp. På bakgården står ett magasin på höga ben eller styltor och dessutom ett par uthus. Bakgården har ingen inhägnad och sträcker sig så långt ögat kan nå och ett oberäkneligt stycke där bakom. Inga andra hus synas till, men toyooterna slå emellanåt vinterläger en mil eller par nedåt Yukon. Och detta är Twenty Mile, en av P. C. kompaniets många tentakler. Här sköter kompaniets ombud med ett biträde till hjälp byteshandeln med indianernas pälsvaror ävensom en mera oberäknelig handel med de vandrande guldgrävarna, som betala vad de köpa med guldsoft. Här längta agenten och hans biträde hela vintern igenom efter våren, och när våren kommer, slå de sig svärjande ned på husets tak, emedan Yukon svämmas över sina bräddar. Och hit skickades nu Neil Bonner under det fjärde året av sin vistelse i landet för att ta hand om det hela.

Han hade ej trängt ut någon företrädare. Den som skött stationen förut hade tagit livet av sig, »därför att platsen var så svår», sade biträdet, som ännu fanns kvar. Toyooterna uttalade likväl en annan åsikt om saken, där de sutto vid sina eldar. Bi-

trädet var en ung man med smala axlar och insjunket bröst, hans ansikte såg ut som en döds-kalle, och det tunna svarta skägget kunde icke dölja håligheterna i hans kinder. Han hostade mycket, det lät som om hans lungor vore angripna och hans ögon hade den vilda, feberaktiga glans, som man ser hos lungsotspatienter i det sista stadiet. Hans namn var Pentley — Amos Pentley — och Bonner tyckte icke om honom, fastän han tyckte synd om den hopplöst förlorade stackaren. De kommo icke särdeles väl överens dessa bägge, vilka framför alla andra borde ha varit i godt samförstånd med varandra under väntan på kölden och tystnaden och mörkret under den långa vintern.

Slutligen kom Bonner till den övertygelsen att Amos led av partiell sinnesförvirring, och han lämnade honom i ro och gjorde allt arbetet själv utom matlagningen. Men ändå hade Amos endast ilska ögonkast och ett otvetydigt hat att ge honom. Det var en stor prövning för Bonner; ty ett småleende från någon av ens eget släkte, ett gladt ord, den sympati som kan uppstå genom kamratskap i olyckan, allt detta har mycket att betyda, och vintern hade icke framskridit långt då han började inse, att med ett sådant biträde kunde det ha funnits flera skäl för den förre agenten att bära hand på sitt liv.

Det var mycket ensligt vid Twenty Mile. Ödemarker sträckte sig åt alla håll bortåt horisonten. Den frusna snön hade lagt sitt täcke över landet och begravde allting i dödens tystnad. I flera dagar var det klart och kallt och termometern visade ihärdigt fyrtio till femtio grader under noll. Men så inträdde en förändring. Den smula fuktighet som dunstat upp i

atmosfären samlades till dystert gråa, formlösa moln; det blev nästan varmt, termometern steg till tjugu under noll, och fuktigheten föll ner i hårda frostpartiklar som knastrade likt torrt socker eller drivsand, då man trampade på dem. Sedan blev det återigen klart och kallt, tills tillräckligt med fuktighet hade samlats för att skydda jorden mot kölden i den yttre rymden. Detta var alltsammans. Ingenting hände. Inga stormar, inga brusande vatten och häftigt susande skogar, ingenting annat än det mekaniska nedstörtandet av samlad fuktighet. Det märkligaste som inträffade under dessa enformiga veckor var måhända att temperaturen steg till den ovanliga höjden av femton grader under noll. Men till gengäld ansatte den yttre rymden jorden med sin köld, så att kvicksilvret frös och sprittermometern i fjorton dagars tid stod mer än sjuttio grader under noll, varefter den sprack. Efter detta kunde ingen säga hur mycket kallare det blev. En annan tilldragelse, enformig i sin regelbundenhet, var nätternas förlängning, tills dagen ej blev någonting annat än en ljusglimt mellan perioder av nattligt mörker.

Neil Bonner var ett sällskapsdjur. Själva de dårskaper för vilka han nu gjorde bot hade haft sin rot i hans överdrivna sällskaplighet. Och nu, under det fjärde året av sin landsflykt, fann han sig i sällskap — egentligen en parodi på detta ord — med en fientlig och så godt som mållös varelse, vars hemska ögon lyste av ett hat lika bittert som det var obefogat. Och Bonner, för vilken samspråk och kamratskap var så godt som livsluft, gick omkring som en ande skulle ha gjort, plågad av minnen från forna sällsksapsfröj-

der. Om dagarna voro hans läppar hårdt sammanpressade och hans uppsyn sträng, men om nätterna knöt han sina händer, rullade sig av och an i sina filtar och grät högt som ett litet barn. Och han tänkte på en viss person med faderlig myndighet och förbannade honom i timal. Han förbannade också sin skapare. Men Gud ser och förstår. Han kan icke ha hjärta att klandra svaga dödliga, som göra sig skyldiga till hädelser i Alaska.

Och hit till stationen Twenty Mile kom Jeess Uck för att byta till sig mjöl och fläsk och pärlor och lysande rött tyg till sina handarbeten. Hon kom också, ehuru omedvetet, till stationen Twenty Mile för att göra en ensam man ännu mera ensam och förmå honom att i sömnen sträcka ut sina armar mot tomma rymden. Ty Neil Bonner var bara en människa. Då hon först kom in i magasinet, gav han henne en lång blick, så som en törstande skulle kunna se på ett flödande källsprång. Och hon med sitt arv från Spike O'Brien lät sin fantasi skena av helt djärvt och såg honom småleende i ögonen, icke så som mörkskinnade folk borde le mot kungliga raser, utan så som en kvinna ler mot en man. Resultatet var oundvikligt; men det förstod han icke, utan han kämpade emot lika häftigt och lidelsefullt som han drogs till henne. Och hon? Ja, hon var Jeess Uck, genom sin uppföstran helt och hållet toyootindian.

Hon kom ofta till stationen för att handla. Och ofta satt hon vid den stora spiseln och pratade på bruten engelska med Neil Bonner. Och det blev så att han längtade efter hennes ankomst, och de dagar hon icke kom var han ängslig och utan ro. Ibland tog

han sig för att tänka, och då bemötte han henne kyligt och med en beslutsamhet som förvirrade och sårade henne och som hon icke trodde vara uppriktig. Men oftast vågade han icke tänka alls, och då var allt godt och väl och där blev både småleenden och skratt. Och Amos Pentley, som flämtade likt en strandad kattfisk, medan hans hosta drog honom allt närmare graven, såg på allt detta och flinade. Han som älskade livet kunde icke få leva, och det pinade honom in i själen att andra skulle vara i stånd att göra det. Därför hatade han också Bonner, som var så full av liv och hvars ögon lyste av glädje, då han fick se Jeess Uck. Vad Amos beträffade var blotta tanken på flickan tillräckligt att sätta blodet i svallning, så att han fick blodstörtning.

Jeess Uck med sin enkla och naturliga uppfattning. — hon som tänkte så ursprungligt och icke var van att väga livet i dess subtilare kvantiteter — läste i Amos Pentleys själ som i en öppen bok. Hon varnade Bonner för honom, öppet och rättframt, med få ord. Men den högre existensens komplikationer hade förvirrat situationen för honom, och han skrattade åt hennes tydliga oro. I hans ögon var Amos en stackars eländig usling som i förtvivlan stapplade mot sin grav. Och Bonner som själv hade lidit mycket fann det lätt att förlåta mycket.

Men en morgon under ett ryck av en bitter köld steg han upp från frukoästbordet och gick ut i magasinet. Jeess var redan där, med blomstrande hy efter färden; hon ville köpa en säck mjöl. Efter några minuter var han ute i snön för att surra fast säcken på hennes släde. Då han lutade sig fram, kände han sig styv i

nacken och hade en förnimmelse av något annalkande fysiskt elände. Och då han hade fått in alltsammans under surrtågen och försökte resa sig, greps han plötsligt av kramp och föll omkull i snön. Med kroppen spänd och skälvande, huvudet kastat bakåt, armar och ben utsträckta, ryggen krökt som en båge och munnen förvriden, såg han ut som om han höll på att slitas sönder lem för lem. Utan att uppge ett ljud var Jeess Uck genast på knä bredvid honom i snön, men han grep konvulsiviskt tag om hennes handleder, och så länge krampen räckte var hon hjälplös. Anfallet upphörde efter några sekunder, men han låg matt och nästan medvetslös, hans panna badade i svett och läpparna fuktades av fradga.

»Fort!» mumlade han med underlig, hes röst. »Fort! In!»

Han försökte krypa på händer och knän, men hon reste upp honom, och stödd på hennes unga arm kunde han skrida hastigare framåt. Då han kom in i magasinet, började krampen på nytt, han rycktes oemotståndligt ifrån henne och rullade om på golvet i konvulsioner. Amos Pentley kom och såg på med nyfikna ögon.

»Å, Amos!» utbrast Jeess Uck i den största ångest och hjälplöshet, »han dö, tror ni?» Men Amos ryckte på axlarna och fortfor att se på.

Så blev Bonners kropp slapp, de spända musklerna gåvo efter och hans ansikte fick ett uttryck av lättnad. »Fort!» väste han mellan tänderna — läpparna kämpade redan med ett nytt annalkande anfall som han bemödade sig att behärska — »fort, Jeess Uck! Medicin! Var inte rädd! Släpa mig dit!»

Hon visste var medicinlådan stod, längst bort i rummet, bakom spisen, och hon fattade tag i den sprattlande mannens ben och drog honom ditåt. Då krampen gav med sig, började han, ehuru mycket svag och mycket sjuk, att söka i lådan. Han hade sett hundar dö under alldeles samma symptom som hans egna, och han visste vad som skulle göras. Han tog upp en flaska kloralhydrat, men hans fingrar voro för svaga och kraftlösa att dra ur korken. Detta gjorde Jeess Uck åt honom, medan han hade ett nytt anfall. Då anfallet var över, räcktes honom den öppnade buteljen, och han såg in i den unga kvinnans stora svarta ögon och läste i dem vad män ständigt ha läst i sin makas ögon. Han tog en god dos medicin och sjönk sedan tillbaka tills ett nytt anfall hade släppt. Då reste han sig mödosamt på armbågen.

»Hör på, Jeess Uck!» sade han mycket långsamt, som om han visste att det var nödvändigt att skynda på men ändå vore rädd för att göra det. »Gör som jag säger. Stanna här hos mig, men rör mig inte. Jag måste vara mycket stilla, men ni får inte gå.» Hans underkäk började spännas och hans ansikte att skälva och förvridas under förebuden till ett anfall, men han sväljde häftigt och strävade att bekämpa dem. »Gå inte. Och låt inte Amos gå. Förstå mig rätt! Amos måste stanna just här.»

Hon nickade till tecken att hon förstod, och så greps han av ett nytt konvulsiviskt anfall — det första i en hel serie, vilka småningom avtogo i styrka och återkommo alltmera sällan. Jeess Uck lutade sig över honom, men hon kom ihåg hans förmaning och vågade icke röra honom. En gång började Amos visa sig

orolig och det såg ut som om han ville gå ut i köket, men han hejdades av ett blixtrande ögonkast från henne, och därefter förhöll han sig stilla, om man undantar hans mödosamma andedrag och hans ihåliga hosta.

Bonner sov. Ljusglinten som antydde att det var dag försvann. Amos tände lampan, ständigt följd av den unga kvinnans ögon. Det led mot kvällen. Genom fönstret åt norr såg man himlen färgad av ett rödaktigt skimmer som flammade och fladdrade och sedan dog bort i mörker. En stund därefter vaknade Neil Bonner. Först såg han efter om Amos ännu var där, sedan smålog han mot Jeess Uck och satte sig upp. Varje muskel i hans kropp var styv och öm, och han smålog bedrövligt, i det han klämde och tryckte på sig själv som om han ville förvissa sig om förödelsens omfång. Men så fick hans ansikte ett allvarligt och affärsmässigt uttryck.

»Jeess Uck», sade han, »tag ett ljus. Gå ut i köket. Där finns mat på bordet — skorpor och bönor och fläsk — och det finns också kaffe i pannan på spiseln. Tag ut det hit på disken. Bär också hit bägare och vatten och en butelj whisky som står på övre hyllan i skåpet. Glöm inte whiskyn.»

Sedan han hade sväljt ett stort glas whisky, började han noga se igenom medicinkistan, varvid han då och då satte åsido vissa buteljer och flaskor för ett bestämt ändamål. Sedan företog han ett försök att analysera de inburna födoämnena. Under sin studietid hade han sysslat med laborationer, och han ägde tillräckliga insikter för att kunna åstadkomma resultat med sina inskränkta medel. Den stelkramp, som

hade åtföljt anfallen, gjorde saken rätt enkel, och han gjorde blott ett enda slags undersökning. I kaffet fanns ingenting, icke heller i bönorna. Skorporna undersökte han ytterligt noggrant. Amos, som icke visste någonting alls om kemi, såg nyfiket på. Men Jeess Uck, som hade en obegränsad tro på de vita människans visdom och i all synnerhet på Neil Bonners och som icke allenast icke visste någonting själv, utan också visste att hon icke visste något, gav mera akt på hans ansikte än på hans händer.

Han förkastade det ena alternativet efter det andra, tills han slutligen kom till det sista provet. Han begagnade en liten medicinflaska som provrör och höll upp den mellan sig och ljuset, observerade den långsamma fällningen av ett salt genom lösningen i tuben. Han sade ingenting, men han såg vad han hade väntat att få se. Och Jeess Uck, som hade haft sina ögon som fastnitade vid hans ansikte, såg också någonting — någonting, som förmådde henne att störta sig över Amos likt en tigrinna och med beundransvärd smidighet och styrka kasta honom baklänges över hennes knä. Hennes kniv flög ur skidan, lyftes högt och glimmade i lampskenet. Amos gav ifrån sig ett grymtande ljud, men Bonner hindrade hugget innan det föll.

»Ni är en bra flicka, Jeess Uck. Men bry er inte om det där. Låt honom gå!»

Hon släppte lydigt sitt tag om mannens kropp, ehuru varje drag i hennes ansikte uttryckte protest, och Amos föll tungt till golvet. Bonner stötte till honom med sin mockasinkladda fot.

»Stig upp, Amos!» befälde han. »Ni packar redan i kväll och ger er av härifrån.»

»Ni vill väl inte påstå att . . .» stönade Amos ursinnigt.

»Jag påstår att ni har försökt ta livet av mig», förklarade Neil i kall och lugn ton. »Jag påstår också att ni har dödat Birdsall, ehuru kompaniet tror att han har burit hand på sig själv. Åt mig har ni använt stryknin. Gud vet vad ni kan ha givit honom. Jag kan inte hänga er. Ni är redan för nära döden. Men Twenty Mile har inte utrymme för oss bägge, och ni får ge er av. Det är tvåhundra mil till Holy Cross. Ni kan komma dit om ni aktar er för överansträngning. Jag skall ge er proviant, släde och tre hundar. Ni är då i lika säkert förvar som om ni vore i fängelse, ty ni kan inte komma ur landet. Och jag skall ge er en möjlighet. Ni är nästan så godt som död. Nåväl! Jag skall inte sända någon underrättelse om ert dåd till kompaniet före våren. Till dess har ni en utväg, och det är att dö. Så, ge er nu av!»

»Ni gå till sängs!» bönföll Jeess Uck, då Amos hade styrt kurs bortåt Holy Cross i nattens mörker. »Ni sjuk man ännu, Neil.»

»Och ni är en bra flicka, Jeess Uck», svarade han. »Här är min hand på det. Men ni måste vända om hem.»

»Ni inte tycka om mig», sade hon okonstlat.

Han smålog, hjälpte henne på med hennes *parka* och följde henne till dörren. »Bara alldeles för mycket, Jeess Uck», sade han sakta, »bara alldeles för mycket.»

Den arktiska nattens svarta slöja sänkte sig där efter allt djupare och tätare över landet. Neil Bonner gjorde den upptäckten att han inte tillbörligt upp-

skattat närheten av till och med ett så buttert ansikte som den mordlystne och döende Amos! Det blev mycket ensligt vid Twenty Mile. »För Guds barnhärtighets skull, Prentiss — skicka hit en man till mig», skrev han till agenten vid Fort Hamilton trehundra mil uppåt floden. Efter sex veckor kom den indianske budbäraren tillbaka med svar. Det var ganska karakteristiskt. »Helvetet. — Bägge fötterna förfrusna. Behöver honom själv. Prentiss.»

Till råga på eländet hade de flesta av toyooterna givit sig av inåt landet för att förfölja en hjord av vildrenar, och Jeess Uck var med dem. Då hon nu var längre borta, tycktes detta bringa henne närmare till honom än någonsin, och Neil Bonner överraskade sig med att oupphörligt frammana hennes bild för sina tankar; dag efter dag tyckte han sig antingen se henne i lägret eller ute på färdvägar. Det är icke godt att vara allena. Ofta gick han ut från det tysta magasinets barhuvad och ursinnig och skakade sin knutna hand mot den glimt av dag som syntes över den södra horisontens rand. Och stilla, kalla nätter steg han upp från sin bädd och stapplade ut i kölden, där han angrep tystnaden med sina lungors hela kraft, som om den vore ett materiellt och känsligt ting, vilket han kunde väcka. Eller också skrek han åt de sovande hundarna, tills de började tjuta och tjuta om igen. En raggig best tog han in på stationen och försökte föreställa sig att det var den nye medhjälparen som Prentiss hade skickat. Han bemödade sig att lära honom sova anständigt under faltar om nätterna och att sitta till bords och äta som en människa; men varghunden uppreste sig däremot, han tog sin

tillflykt till mörka vrår morrade ilsket och bet honom i benet, och slutligen drev Bonner ut honom med hugg och slag.

Så greps han av ett slags personifieringsfantasi, som fick makt med honom. Alla de krafter, som funnos i hans omgivning, förvandlades till levande väsen som kommo för att leva tillsammans med honom. Han återupprättade forntidens panteon, reste ett altare åt solen, på vilket han brände ljus, talg och fläskflott. Och på den oinhägnade gården, bredvid det högbenta förrådshuset, gjorde han en djävulsfigur av snö, som han brukade grimasera åt och göra spektakel av när kvicksilvret sjönk. Allt detta på lek naturligtvis. Han sade till sig själv att det skedde på lek, och detta upprepade han oupphörligt för att riktigt förvissa sig därom — utan att tänka på att galenskap alltid har benägenhet att ge sig uttryck i förställning och spel.

En dag under midvintern kom fader Champreau, en jesuit och missionär, till Twenty Mile. Bonner störtade emot honom, drog honom med sig in, slöt sig intill honom och grät, tills prästen gjorde så med av rent medlidande. Varpå Bonner blev nästan vild av glädje och dukade upp allt vad huset förmådde, i det att han svor dyrt och högt på att hans gäst ej skulle få lämna honom. Men fader Champreau hade brådtom att kommo till kusten i ett angeläget ärende för sin orden, och han begav sig i väg följande morgon, med risk att Bonners blod, enligt dennes hotelse, skulle komma över hans huvud.

Och hotelsen var mycket nära att gå i verkställighet, då toyooterna kommo tillbaka till sitt vinterläger

från den långa jakten. De medförde många pälskinn, och det blev stor byteshandel och livlig rörelse vid Twenty Mile. Nu kom också Jeess Uck för att köpa pärlor och rödt tyg och andra saker, och Bonner började återkomma till sig själv. Under en hel vecka kämpade han mot sin böjelse för henne. Men så kom avgörandet en kväll, då hon reste sig för att gå. Hon hade icke glömt att hon hade blivit avskedad en gång, och den stolthet, som hade drivit Spike O'Brien att fullfölja nordvästpassagen genom landet, hade hon fått i arv.

»Jag gå nu», sade hon, »godnatt, Neil.»

Men han följde efter henne. »Nej, det är inte bra så», sade han.

Och då hon vände sig om emot honom med en plötslig glädjeblixt i sina ögon, lutade han sig fram långsamt och högtidligt, som om han utförde en helig handling, och kysste hennes läppar. Toyooterna hade aldrig lärt henne betydelsen av en sådan kyss, men hon förstod den ändå och var glad.

Med Jeess Ucks ditkomst fick allting genast en ljusare prägel. Hon var kunglig i sin lycka, en källa till oändligt välbehag. Hennes ursprunglighet och navitet togo sig uttryck på ett sätt som beredde angenäma överraskningar åt den överciviliserade mannen, som hade lutat sig ned för att ta upp henne. Hon var icke allenast en tröst i hans ensamhet, utan hennes ursprunglighet verkade föryngrande på hans utpinade själ. Det var som om han efter en lång vandring hade vändt tillbaka för att lägga sitt huvud i moder Jords sköte. Kort sagt, hos Jeess Uck fann han världens ungdom, dess ungdom och styrka och glädje.

Och för att han skulle få alla sina behov fyllda och de bägge ej skulle få övernog av varandra, kom snart därefter en viss Sandy Mac Pherson till Twenty Mile — en man så sällskaplig som man någonsin har hört vissla på färdvägar eller stämma upp en visa vid lägerelden. En jesuitpräst hade kommit till hans läger ett par hundra mil uppåt Yukon för att i hast säga ett sista ord över Sandys kompanjon, innan denne gömdes i jorden. Och då prästen skulle resa, hade han sagt: »Du blir ensam nu, min son.» Och Sandy sänkte bedrövad sitt huvud. »Vid Twenty Mile finns en annan ensam man», tillade prästen. »Ni behöva varandra, min son.»

Så kom det sig att Sandy blev en välkommen tredje person vid stationen, en broder till mannen och kvinnan som bodde där. Han tog Bonner med sig ut på älgjakt och vargfångst, och till gengäld letade Bonner fram en nött och illa medfaren bok och gjorde den andre bekant med Shakespeare, så att Sandy började deklamera jamber för sina draghundar då de visade sig uppstudsiga. Och under de långa kvällarna spelade de cribbage och talade och disputerade om allt i världen, medan Jeess Uck matronlikt gungade av och an i sin stol och lagade deras mockasiner och strumpor.

Våren kom. Solen sköt upp i söder. Landet utbytte den ystra snödräkten mot en gladare och fåfängligare. Överallt strålade ljus och vinkade liv. Dagarnas balsamiska timmar blevo allt flera, och nätterna förvandlades från glimtar av mörker till intet mörker alls. Floden blottade sin barm och ångbåtars dunk ljud trotsigt genom vildmarken. Där blev liv och rörelse, nya ansikten och nya händelser. Bon-

ner fick ett biträde till Twenty Mile, och Sandy Mac Pherson begav sig ut med ett sällskap guldsökare för att undersöka Koyokuklandet. Och där kom tidningar och tidskrifter och brev till Neil Bonner. Och Jeess Uck såg på allt detta med mulen uppsyn, ty hon visste, att hans anhöriga talade med honom från andra sidan av världen.

Utan någon synnerlig sinnesrörelse såg han att hans far var död. Det kom ett ömt och förlåtande brev som han hade dikterat under de sista timmarna av sitt liv. Det kom officiella brev från kompaniet, som helt nådigt gav Neil order att överlämna stationen åt assistenten och meddelade honom tillstånd att resa så fort han behagade. En vidlyftig juridisk handling från boets utredningsmän gav honom långa listor på aktier och obligationer, gods, räntor och lösegendom, som enligt hans fars testamente numera vore hans tillhörighet. Och på ett elegant litet brevpapper försedd med monogram och sigill ombads den dyre Neil att vända om hem till sin förkrossade och älskande mor.

Neil Bonner tänkte sig hastigt om, och då *Yukon Belle* pustande lade till vid stranden på vägen till Behrings hav, gick han ombord och reste — reste med den gamla lögnen om snar återkomst på sina läppar.

»Jag skall komma tillbaka innan den första snön faller, min kära Jeess Uck», lovade han henne mellan de sista kyssarna på landgången.

Och han icke allenast lovade det, utan det var verkligen hans mening att hålla sitt löfte, alldeles som de flesta män i sådana förhållanden ha haft för avsikt att göra. Han gav den nye agenten John Thomp-

son order att lämna oinskränkt kredit åt hans hustru, Jeess Uck. Och det sista han såg på stranden från däckets på *Yukon Belle* var ett dussin män sysselsatta med arbetet på blockhuset, som skulle bli det komfortablaste på en sträcka av tusen mil utefter floden — Jeess Ucks hus och Neil Bonners — och som skulle vara färdigt innan de första snöflingorna föllo. Ty det var hans fulla och uppriktiga övertygelse att han skulle komma tillbaka. Jeess Uck var honom mycket kär, och för övrigt hade Nordlandet en gyllne framtid att vänta. Neil Bonner ämnade skapa denna framtid med sin fars pengar. Han dårades av en ärelysten dröm. Med sina fyra års erfarenhet och med stöd av ett vänskapligt samarbete med P. C. kompaniet ville han vända tillbaka och bli Alaskas Cecil Rhodes. Och han skulle vända om med första ångbåtslägenhet, så snart han hade ordnat kvarlåtenskapen efter sin far, som han egentligen aldrig hade känt, och tröstat sin mor, som han hade glömt.

Det blev stor uppståndelse, då Neil Bonner kom tillbaka från de arktiska länderna. Eldar tändes och köttgrytor hängdes över dem, och han tog emot vad som bjöds och kallade det godt. Han hade icke allenast blivit bronshyad och fårad, utan han hade också blivit en ny människa till sitt inre, med annan uppfattning av saker och ting, med allvar och självbehärskning. Hans forna kamrater blevo häpna, då han vägrade att börja samma levnadssätt som under den gamla goda tiden; men hans fars stallbroder gnuggade förnöjd sina händer och blev sedan en auktoritet i fråga om att återföra förvillad och överdådig ungdom på rätta vägar.

I fyra år hade Neil Bonners inre legat i träde. Föga som var nytt hade tillkommit, men det hade undergått en urvalsprocess. Det hade så att säga blivit renat från det triviala och onödiga. Han hade levat fort därnere i världen, och uppe i vildmarken hade han haft tid att ordna den förvirrade massan av sina erfarenheter. Hans ytliga idéer hade slängts för alla vindar, och han hade fotat nya på djupare och bredare grundvalar. I fråga om civilisationen hade han gått ut med en värdesättning och kommit igen med en annan. Jorddoften, som trängt in i hans näsborrar, och betraktandet av naturen hade också hjälpt honom att urskilja civilisationens inre betydelse och klart inse både dess lumpenheter och dess styrka. Det var en enkel liten filosofi han hade kommit till. Att föra ett rent liv var vägen till nåd. Att fylla sin plikt var heliggörelse. Man måste föra ett rent liv och göra sin plikt för att kunna arbeta. Att arbeta var frälsning. Och att arbeta för att livet skulle bli allt rikare och rikare var att handla i överensstämmelse med världsordningen och med Guds vilja.

Men Neil Bonner var ursprungligen stadsmänniska. Och hans unga naturliga syn på livet och manliga begrepp om mänskligheten gävo honom en finare uppfattning av civilisationen och gjorde den värdefullare för honom. Dag efter dag slöt sig stadsfolket tätare omkring honom och världslivet blev allt mera imponerande. Dag efter dag föreföll däremot Alaska allt avlägsnare och överkligare. Och så träffade han tillsammans med Kitty Sharon, en kvinna av hans eget kött och blod, hans egen ras — en kvinna som lade sin hand i hans och drog honom till sig, så att han

glömde dag och stund och tid på året då den första snön faller vid Yukon.

Under tiden gick Jeess Uck och sysslade i sitt stora nya hus och drömde bort tre gyllne sommarmånader. Så kom hösten som förebud till den långa vintern. Luften blev tunn och skarp, dagarna skumma och korta. Floden böljade långsamt fram och tunn is bildades i lugna vikar. Allt nomadliv drog söder ut och tystnad sänkte sig över landet. De första snöflingorna singlar ned, och den sista inkommande ångbåten bökade förtvivlat bland grötisen. Så blev isen hård, bildade fasta ytor i långa sträckor, och Yukon flöt i jämnhöjd med sina bräddar. Slutligen upphörde även detta, floden stod stilla och de skumma dagarna slukades av mörker.

John Thompson, den nye agenten, skrattade åt henne, men Jeess Uck trodde på missöden till havs och på floden. Neil Bonner hade kanske frusit in någonstades mellan Chilkoot Pass och St. Michael's, ty de sista resenärerna för året råka alltid illa ut för isen, sedan de ha utbytt båten mot släden och måste åka timme efter timme efter raska hundar.

Men inga raska hundar syntes till, varken uppåt eller nedåt vägen till Twenty Mile. Och John Thompson sade till Jeess Uck med en viss glädje, som han icke kunde dölja, att Bonner naturligtvis aldrig skulle komma igen. Han framkastade också helt brutalt sin önskan att träda i hans ställe. Jeess Uck skrattade honom midt i ansiktet och gick tillbaka till sitt stora hus. Men när midvintern kom, då hoppet dör och livet har sin lägsta ebb, fann Jeess Uck att hon icke längre hade någon kredit i magasinet. Det var Thomp-

sons verk, och han gnuggade sina händer och gick av och an och ställde sig i sin dörr och tittade upp till Jeess Ucks hus och väntade. Och han fick vänta. Hon sålde sina hundar till ett sällskap guldsökare och betalade kontant för sina födoämnen. Och när Thompson sedan till och med vägrade att lämna henne varor för pengar, gjorde toyooterna hennes uppköp och forslade dem upp till hennes hus sedan det blev mörkt.

I februari kom den första posten dit över isen, och nu läste John Thompson bland personalnotiserna i en fem månader gammal tidning, att Neil Bonner hade ingått äktenskap med Kitty Sharon. Jeess Uck höll sin dörr på glänt och honom utanför, medan han meddelade henne denna underrättelse, och när han hade talat ut, skrattade hon högdraget och trodde honom icke. I mars födde hon i sin ensamhet ett gossebarn, ett präktigt stycke nytt människoliv som väckte hennes beundran. Och vid samma tid ett år därefter satt Neil Bonner vid en annan bädd och beundrade ett annat stycke nytt människoliv som hade kommit till världen.

Snön gick bort från marken och isen bröt upp på Yukon. Solen vandrade åt norr och sedan återigen åt söder, och när pengarna för hundarna togo slut, vände Jeess Uck tillbaka till sitt eget folk. En skicklig jägare, Oche Ish, erbjöd sig att jaga villebråd åt henne och hennes gosse och fånga lax åt dem, om hon ville gifta sig med honom. Och Inego och Hah Yo och Wy Nooch — allesammans mörkskinnade unga jägare — gjorde henne samma förslag. Men hon föredrog att leva ensam och skaffa sig kött och fisk genom eget arbete. Hon sydde mockasiner och *parkas* och van-

tar — varma, praktiska saker, och även behagliga för ögat genom sina prydliga tofsar och pärlbrodrier — och dessa sålde hon till guldsökarna, som med varje år kommo i allt större skaror till landet. På detta sätt förtjänade hon icke allenast deras goda och rikliga föda, utan hon sparade även pengar, och en dag köpte hon biljett på *Yukon Belle* och gick med ångbåt nedåt floden.

Vid St. Michael's tog hon plats som diskerska i stationens kök. De som tjänstgjorde vid stationen undrade över den märkvärdiga kvinnan med det märkvärdiga barnet, men de gjorde inga frågor, och hon var så avvisande som möjligt. Men nyss innan trafiken på Behrings hav avslutades för året köpte hon plats på en skonare, som gick söderut. Den vintern lagade hon maten för kapten Markheims hushåll i Unalaska, och då våren kom, fortsatte hon söderut till Sitka med en whiskybåt. Längre fram såg man henne i Metlakahtla, som ligger nära St. Mary's vid ändan av Pan-Handle, och där arbetade hon vid konserveringsanstalten under laxtiden. Då det blev höst och Siwashfiskarna beredde sig att vända om till Puget Sound, steg hon tillsammans med ett par familjer i en stor roddbåt av ceder, och med dem färdades hon utmed de farliga och splittrade kusterna av Alaska och Canada, tills de smala sunden vid Juan de Fuca voro passerade och hon ledde sin gosse vid handen uppför den hårda stenläggningen i Seattle.

Där träffade hon på Sandy Mac Pherson i ett blåsigt hörn. Han blev mycket överraskad då han fick se henne, och sedan han hade hört hennes historia, blev han mycket förargad, ehuru icke till den grad,

som han skulle ha blivit, om han hade fått höra någonting om Kitty Sharon. Men om henne sade Jeess Uck ej ett ord, ty hon hade aldrig trott på den historien. Sandy ansåg emellertid Bonners resa för en vanlig lumpen flykt, och han försökte avråda henne från att resa till San Francisco, där man antog att Neil Bonner vistades då han var hemma. Och sedan han gjort detta försök, hjälpte han henne tillrätta, köpte järnvägsbiljetter åt henne och såg henne fortsätta resan, sedan han smålett mot henne till avsked och mumlat »en förbannad skam!» i sitt skägg.

Med buller och dån, genom dagsljus och mörker gungande och krängande upp och ned, än upp till vinterns snö och än ned i sommarklädda dalar, utmed bråddjup, över klyftor och genom bergens innandömen fördes Jeess Uck och hennes gosse med ilande fart söder ut. Men hon hyste ingen fruktan för de frustande järnhästarna, lika litet som hon häpnade över den överlägsna civilisationen hos Neil Bonners folk. Det tycktes snarare som om hon nu med större klarhet än förut såg det som ett under, att en man av så gudalik ras hade slutit henne i sina armar. Det oerhörda virrvarr som råder i San Francisco med dess rastlösa skeppsfart, dess bullrande verkstäder och åskdundrande trafik, förbryllade henne icke — hon förstod i stället så mycket bättre hur den dystra ensligheten vid Twenty Mile och toyootbyn med djurhudstälten skulle pina Neil Bonner. Och hon såg ned på gossen, som höll hårdt i hennes hand, och tyckte det var ett under att hon hade födt honom åt en sådan man.

Hon betalade droskkusken vad han skulle ha och

gick sedan uppför stentrappan till Neil Bonners port. En snedögd japan underhandlade med henne en stund, men de kunde omöjligt göra sig förstådda av varandra, och så släppte han in henne och försvann. Jeess Uck stod kvar i hallen, som hon i sin enfald tog för att vara husets finaste rum — en expositionsplats för allt vad huset ägde av dyrbarheter, med vilka man ville ståta och blända. Väggar och tak voro av oljat och panelat rödträ. Golvet var halare än glanskis, och Jeess Uck sökte sig en säker ståplats på en av de väldiga djurhudarna, som gävo en känsla av trygghet på den blanka ytan. En kolossal eldstad — överdådig ansåg hon den för — gapade vid den motsatta väggen. En hel flod av ljus, som dämpades genom kulörta fönsterglas, föll in över rummet, och längst bort glimmade en vit marmorbild.

Allt detta såg hon och mera därtill, medan den snedögte tjänaren visade henne vägen förbi ett annat rum — varav hon endast uppfångade en flyktig skymt — och in i ett tredje. Dessa bägge överträffade vida det första i prakt. Och för hennes ögon tycktes det stora huset innehålla ett ändlöst antal liknande rum. De voro så långa och breda, och taket var så långt borta! För första gången sedan hon kom i beröring med den vite mannens civilisation greps hon av en känsla av vördnad. Neil, hennes Neil, bodde i detta hus, inandades dess luft och gick till sängs där om kvällarna och sov. Det var vackert allt detta som hon såg, och det behagade henne, men hon kände också att det låg visdom och herravälde där bakom. Makt tog sig här uttryck i sköna former, och det var av denna makt hon hade en instinktmässig förnimmelse.

Och så kom där nu en kvinna med kungligt hög gestalt och krönt med en gloria av hår, som liknade en gyllene sol. Hon tycktes nalkas Jeess Uck som vaggande musik över ett stilla vatten — hennes släpande dräkt var i sig själv en sång och hennes gestalt rörde sig rytmiskt under den. Jeess Uck var själv en hjärtebetvingerska. Och Ish och Imego och Hah Yo och Wy Nooch, för att nu icke tala om Neil Bonner och John Thompson och andra vita män, hade ju sett på henne och erfarit hennes makt. Men då hon såg de stora blåa ögonen och den skära hyn hos denna kvinna, som nu kom emot henne, och bedömde henne med en kvinnas uppfattning av manligt omdöme, kände hon sig helt liten och obetydlig i jämförelse med denna strålände och bländande varelse.

»Ni önskar träffa min man?» frågade kvinnan, och Jeess Uck häpnade över den rena silverklangen hos denna stämman som aldrig skrikit gällt åt morrande varghundar eller vant sig vid att tala med gutturala ljud eller förgrovats i storm och köld och rök från lägereldar.

»Nej», svarade Jeess Uck långsamt och trevande för att kunna uttrycka sig noggrant på engelska. »Jag har kommit för att träffa Neil Bonner.»

»Han är min man», sade den vackra kvinnan skratande.

Så var det då sant! John Thompson hade icke ljugit den där bedrövlige dagen i februari, då hon skratade så högdraget åt honom och stängde sin dörr midt för hans näsa. Och alldeles så som hon en gång hade slängt Amos Pentley över sitt knä och lyft kniven över honom kände hon i detta ögonblick en nästan obetving-

lig lust att kasta sig över denna kvinna och slå henne till golvet och slita liv och ande ur hennes vita kropp. Men Jeess Uck var rask i sina tankar och behärskade varje min, och Kitty Bonner hade icke en aning om hur nära hon nyss hade varit en plötslig död.

Jees Uck nickade till tecken att hon förstod, och Kitty Bonner förklarade att Neil väntades hem vilket ögonblick som helst. Så togo de plats på löjligt bekväma stolar, och Kitty försökte underhålla sin egen- domliga gäst, och Jeess Uck försökte hjälpa henne.

»Ni lärde känna min man uppe i Norden?» frågade Kitty en gång.

»Ja. Jag tvätta honoms kläder», svarade Jeess Uck. Hennes språk började plötsligt bli alldeles avskyvärdt dåligt.

»Och det där är er gosse? Jag har en liten flicka.»

Kitty skickade efter sin dotter, och medan barnen gjorde bekantskap på sitt manér, talade mödrarna med varandra på mödrars vanliga sätt och drucko te ur koppar så tunna att Jeess Uck var rädd att hennes skulle gå i smulor mellan hennes fingrar. Aldrig hade hon sett sådana koppar, så fina och vackra. I sitt sinne jämförde hon dem med kvinnan som höll i teet, och som kontrast däremot framkallade hon i minnet toyooternas bleckskålar och kalebasser och de klumpiga muggarna vid Twenty Mile, vilka hon jämförde med sig själv. Och där hade hon nu hela problemet. Hon var slagen. Det fanns en annan kvinna som var bättre passande än hon att bära och fostra Neil Bonners barn. Alldeles så som hans folk stod över hennes, så stod också det folkets kvinnor över henne. De voro manbetvingskor, liksom deras män

voro världsbetvingare. Hon såg på Kitty Bonners mjuka rosenhy och tänkte på sitt eget ansiktes solbränna. Likaså betraktade hon först sin bruna hand och sedan hennes vita — den ena sträv av arbete och hårdnad tack vare hundpiska och paddelåra, den andra oberörd av arbete och mjuk som ett nyfödt barns. Och oaktat alla dessa tecken till mildhet och svaghet såg Jeess Uck i de strålande blåa globerna samma överlägsenhet som hon hade sett i Neil Bonners och hela hans folks ögon.

»Å, det är Jeess Uck!» sade Neil Bonner, då han kom in. Han sade det lugnt, till och med i en ton av glädttig hjärtlighet, och han kom fram till henne och skakade hennes bägge händer, men han såg in i hennes ögon med en oro i sina egna, som hon förstod.

»God dag, Neil!» sade hon. »Ni ser ut att må bra.»

»Präktigt, präktigt, Jeess Uck», svarade han modigt, medan han i hemlighet studerade Kittys ansikte för att se vad som kunde ha förefallit mellan dessa två. Han kände emellertid sin hustru för väl för att vänta, att hon skulle på minsta sätt förråda, om till och med det värsta hade inträffat.

»Nå, jag kan inte säga hur glad jag är över att se er», fortfor han. »Vad har händt därborta? Har ni träffat på en gruva? Och när kom ni hit?»

»Å-å, jag komma i dag», svarade hon, och hennes röst antog instinktmässigt sina mest gutturala tonfall. »Jag icke träffa guldgruva, Neil. Ni känna kapten Markheim i Unalaska? Jag laga mat i hans hus, lång tid. Aldrig ge ut pengar. Få så småningom många. Mycket bra, jag tänka, jag gå och se den vite mannens land. Mycket vackert, den vite mannens land,

mycket vackert», tillade hon. Hennes språk förbryllade honom, ty Sandy och han hade ihärdigt arbetat på att förbättra det, och hon hade visat sig vara en läraktig elev. Nu tycktes hon ha sjunkit ned igen till sin egen ras. Och hennes ansikte hade en slött naiv min, som icke sade honom någonting alls. Kittys klara panna förvånade honom också. Vad hade hänt? Hur mycket hade blivit sagt? Och hur mycket hade blivit gissat?

Medan han grubblade över dessa frågor och Jeess Uck grubblade över sitt problem — aldrig hade han förefallit henne så vacker och så överlägsen som i denna stund — blev det en stunds tystnad.

»Tänk att ni kände min man i Alaska!» sade Kitty vänligt.

Kände honom! Jeess Uck kunde icke avhålla sig från att kasta en blick på gossen, som hon hade födt åt honom, och hans ögon följde mekaniskt hennes bort till fönstret, där de bägge barnen lekte. Han tyckte att ett järnband drogs till omkring hans panna. Hans knän skälvde och hjärtat tog ett språng och dunkade mot hans bröstkorg som en knuten hand. Hans son! *Det* hade han aldrig drömt sig!

Lilla Kitty Bonner, som liknade en älva i sin luftiga dräkt och hade de allra rosenrödaste kinder och de allra blåaste livliga ögon, sträckte just ut sina armar och spetsade sin lilla mun för att försöka kyssa gossen. Och han, mager, spänstig, solbränd och brun, klädd i skinn och med fransar och tofsar av hår på sina *muclucs*, som sågo ut att ha varit med på både sjöresor och i hårdt arbete, motstod kallblodigt hennes anbud och höll sin kropp stel och styv med den

egendomliga raka hållning som är så vanlig hos vilda folkslags barn. Främling i ett främmande land, utan all förlägenhet eller fruktan, föreföll han nästan som ett otämt djur, tyst och på sin vakt. De svarta ögonen riktades än på den ene och än på den andre, och han var stilla så länge det var stilla omkring honom, men vid första skymt av fara skulle han vara färdig att ta ett språng och kämpa och klösa för sitt liv.

Kontrasten mellan gossen och flickan var slående, men icke nedslående. Därtill fanns det för mycken kraft hos denne ättling av Shpack, Spike O'Brien och Bonner. Hans anletsdrag, rent skurna som på en kamé och nästan klassiska i sitt stränga allvar, vittnade om den kraft och den överlägsenhet som fanns hos hans far, hans morfar och hos den som en gång kallades för »Den store tjocke» och blev tillfångatagen av havsfolket och flydde till Kamschatka.

Neil Bonner bekämpade sin rörelse, sväljde den och var nära att kvävas under försöket, medan hans ansikte fortfarande behöll det godlynta leendet och glädjen över att träffa en god vän.

»Er gosse, eller hur, Jeess Uck?» sade han. Och i detsamma vände han sig till Kitty. »En präktig pojke! Kommer nog att uträtta åtskilligt med sina händer här i världen.»

Kitty nickade. »Vad heter du, gosse?» frågade hon.

Den lille vildens blixtrande ögon fästes hastigt på henne och stannade där en stund, som om han ville utforska motivet till hennes fråga.

»Neil», varades han betänksamt, sedan hans forskning hade utfallit tillfredsställande.

»Injanernas tal», inföll Jeess Uck hastigt, i det hon

helt oförfärat fabricerade nya ord efter vad stunden krävde. »Han tala injanernas språk — *nee-al* — samma som 'skorpa'. Hans, gossen, tycka om skorpa när han var liten — han gråta efter skorpa. Han ropa '*Nee-al, nee-al*', alltjämt han säga '*Nee-al*'. Och därför jag kalla honom så. Och nu honoms namn vara alltjämt *Nee-al*.»

Aldrig hade mera välsignade ord träffat Neil Bonners öra än denna lögn från Jeess Ucks läppar. Där hade han lösningen — han visste nu, att det fanns skäl till den ogrumlade klarheten över Kittys panna.

»Och hans far?» frågade Kitty. »Han måste vara en mycket vacker man.»

»Å — jo, jo», blev svaret. »Hans far mycket vacker man. Visst!»

»Kände du honom, Neil?» frågade Kitty.

»Om jag kände honom? Ja, mycket väl», svarade Neil, och hans tankar vandrade tillbaka till det ödsliga 'Twenty Mile och till mannen som gick där ensam i den stora stillheten med sina tankar.

Och här kunde ju historien om Jeess Uck vara slut, om hon icke sedan hade satt kronan på sitt verk. Då hon kom tillbaka till Nordlandet för att bo i sitt stora hus, befanns det, att P. C. kompaniet hade ställt så till att det kunde sköta sina affärer på platsen utan John Thompsons hjälp. Och den nye agenten och hans efterföljare fingo allesammans order att lämna kvinnan Jeess Uck alla de varor hon önskade, utan att hon debiterades därför i böckerna. Samma bolag utbetalade dessutom årligen till Jeess Uck en summa av femtusen dollars.

Då hennes gosse hade uppnått lämplig ålder, tog

fader Champreau hand om honom, och det dröjde icke länge förrän Jeess Uck regelbundet fick brev från jesuitskolan i Maryland. Längre fram kommo breven från Italien och därefter från Frankrike. Slutligen återkom till Alaska en viss fader Neil, en man i stånd att göra godt för sitt land och som älskade sin mor och slutligen sökte en större verkningskrets och steg till en ansedd plats med hög myndighet inom sin orden.

Jees Uck var en ung kvinna då hon kom tillbaka till Norden, och männen sågo ännu på henne med begärliga blickar. Men hon levde ett rättskaffens liv, och ingen hade någonsin annat än berömligt att säga om henne. Hon vistades en tid hos de goda systarna vid Holy Cross, och där lärde hon sig läsa och skriva och blev hemmastadd i praktisk sjukvård och läkekonst. Efter detta vände hon tillbaka till sitt stora blockhus och samlade hos sig de unga flickorna från toyooternas by för att lära dem rätta vägen genom livet. Den är varken protestantisk eller katolsk, denna skola i blockhuset, som Neil Bonner lät bygga åt sin hustru Jeess Uck; men missionärer av alla sekter betrakta den alla med lika stor välvilja. Dörren är ständigt öppen, och trötta guldsökare och andra resenärer vika av från floden eller från den frusna färdvägen för att vila där en stund och värma sig vid Jeess Ucks hård. — Och därnere i Staterna gläder sig Kitty Bonner över det intresse, hennes man visar för alaskanernas uppfostran, för vilket ändamål han offerar stora summor. Hon skrattar och skämtar visserligen rätt ofta med honom därom, men i grund och botten känner hon sig endast så mycket stoltare över honom för detta.

INNEHÅLL:

EN KVARLEVA FRÅN TERTIÄRPERIODEN	5
EN BRYGD UPPE I HÖGSTA NORDEN	22
TROHET	49
FÖR MYCKET GULD	70
TUSEN DUSSIN ÄGG	93
LIT-LITS GIFTERMÅL.....	120
BASTARD	136
HISTORIEN OM JEEES UCK.....	159
